

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πτυχιακή Εργασία

CAPITAL CONTROLS
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ - ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ
ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Αθανασόπουλος Χρήστος

Λουδάρου Μακρίνα

Σπυρόπουλος Δημήτριος

Επιβλέπων καθηγήτρια:
Παπαθανασοπούλου Χρυσάνθη

Πάτρα 2016

Πρόλογος

Στα πλαίσια της ολοκλήρωσης της φοιτητικής μας ζωής κληθήκαμε να εκπονήσουμε πτυχιακή εργασία. Η καθηγήτρια μας κ. Παπαθανασοπούλου Χρυσάνθη, μας έδωσε την ιδέα για τα Capital Controls. Η αντίδραση μας ήταν άμεση και αμέσως δεχτήκαμε να αναλάβουμε αυτό το θέμα ως διατριβή.

Στο σημείο αυτό θέλουμε πέρα από την καθηγήτρια μας, να ευχαριστήσουμε όλο το καταναλωτικό κοινό που προσφέρθηκε να συμβάλει στην ανάπτυξη της πτυχιακής εργασίας, αλλά και όλες τις επιχειρήσεις που μας βοήθησαν να κατανοήσουμε βαθύτερα την έννοια των Capital Controls και τις συνέπειες αυτού.

Η συνεισφορά βεβαίως και των εξωτερικών από το εκπαιδευτικό μας ίδρυμα ανθρώπων που εργάζονται ήδη στην αγορά εργασίας ήταν μεγάλη. Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τον δικηγόρο κ. Καραχάλιο Σπυρίδων από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος για τις πολύτιμες συμβουλές του και το υλικό που μας διέθεσε, καθώς και τον κ. Λουδάρο Γεώργιο για την προσφορά του στην σύνταξη της παρούσας μελέτης.

Δημήτρης Σπυρόπουλος

Μακρίνα Λουδάρου

Χρήστος Αθανασόπουλος

Περιεχόμενα

Πρόλογος	2
Περιεχόμενα	3
1. Εισαγωγή	5
2. Capital Controls - Έννοια	6
3. Πρώτες μορφές κρατικών παρεμβάσεων στην Οικονομία	7
3.1. 20ος αιώνας.....	7
3.1.1. Ά παγκόσμιος πόλεμος.....	9
3.1.2. Η παρέμβαση του κράτους για την αντιμετώπιση της κρίσης στις ΗΠΑ	11
3.1.3. Κρατικός παρεμβατισμός στην Ελλάδα του 1932.....	13
3.2. 21 ^{ος} αιώνας	16
3.2.1. Κύπρος	17
4. Τα Capital Controls στην Ελλάδα του 2015	19
4.1. Πως ή γιατί φτάσαμε στα Capital Controls;	23
4.1.1. Βασικές ρυθμίσεις περιόδου τραπεζικής αργίας (26/6/2015-19-7-2015).....	24
4.1.2. Περίοδος μετά την τραπεζική αργία	26
4.1.3. Νομοθετικές ρυθμίσεις	28
4.1.4. Ισχύουσες Ρυθμίσεις	29
5. Οι συνέπειες των Capital Controls	44
5.1. Εμπορικό Ισοζύγιο	45
5.2. Εισαγωγές	46
5.3. Εξαγωγές.....	47
5.4. Επενδύσεις.....	48
5.5. Χρηματιστήριο Αθηνών	49
5.6. Χρόνος καθυστέρησης πληρωμών	49
5.7. Χρόνος επίσπευσης πληρωμών.....	50
5.8. Έλλειψη ρευστότητας στην αγορά	50

5.9. Διάσωση του Τραπεζικού Συστήματος.....	51
5.10. Καθιέρωση Ηλεκτρονικών Συναλλαγών - «Πλαστικό» Χρήμα.....	51
6. Πρόβλεψη διάρκειας των Capital Controls	56
7. Έρευνα	59
7.1. Τεχνική Περιγραφή Έρευνας	59
7.2.1. Γενικότερες Παρατηρήσεις.....	71
7.3. Δημιουργία νέων ερωτηματολογίων.	71
7.3.1. Η επίδραση των Capital Controls στις επιχειρήσεις.....	72
7.3.2. Ερωτηματολόγιο για το καταναλωτικό κοινό	75
7.4. Αποτελέσματα έρευνας.....	87
7.4.1. Αποτελέσματα έρευνας για τις επιχειρήσεις	87
7.4.2. Αποτελέσματα έρευνας για το καταναλωτικό κοινό.	98
7.5. Συσχετίσεις - Επιπρόσθετες παρατηρήσεις.....	167
8. Γενικά Συμπεράσματα Έρευνας - Επίλογος	185
Βιβλιογραφία	186
Ιστογραφία	187
Παράρτημα	189

1. Εισαγωγή

Η εξέταση των μορφών που λαμβάνει το κράτος στην ιστορική του πορεία δεν παύει ποτέ να τροφοδοτεί τις συζητήσεις, τις έρευνες και τις αντιπαραθέσεις των επιστημόνων αλλά και το ενδιαφέρον των πολιτών εκτός των αυστηρών επιστημονικών πλαισίων, καθώς το κράτος παραμένει ο βασικός φορέας της συλλογικής κοινωνική ρύθμισης, αναπαραγωγής και κάλυψης.

Η σταδιακή υλοποίηση από το κράτος μορφών κοινωνικής πολιτικής, σηματοδοτεί ένα συγκεκριμένο τρόπο οργάνωσης του κοινωνικού, του πεδίου δηλαδή μέσα στον οποίο εντάσσεται το άτομο ως κοινωνική μονάδα και συνάπτει σχέσεις με άτομα της ίδιας κοινωνικής ομάδας ή άλλων κοινωνικών ομάδων.¹

Η επιβολή των περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και ο περιορισμός στην κίνηση των κεφαλαίων (η αλλιώς Capital Controls), είχε αντίκτυπο στην Οικονομία της χώρας μας αλλά και στην καθημερινή μας ζωή.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία ο αναγνώστης θα καταλάβει τι είναι Capital Controls, πότε και γιατί εμφανίστηκαν αλλά και θα αναλυθούν οι συνέπειες της εφαρμογής των Capital Controls καθώς και τα αποτελέσματα αυτών.

¹ Μ.Χλέτσος-Σ.Ρομπόλης, Η κοινωνική πολιτική μετά το κράτος πρόνοιας, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1995, σ. 34

2. Capital Controls - Έννοια

Είναι η επιβολή περιοριστικών μέτρων στην κίνηση κεφαλαίων στις τράπεζες και επιβάλλονται μόνο όταν υπάρχει φόβος πως οι τράπεζες δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν μπροστά σε ένα μαζικό κύμα φυγής των καταθέσεων.

Για να επιβληθούν θα πρέπει προηγουμένως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) να έχει σταματήσει να στηρίζει τις τράπεζες μέσω του ELA ενώ την αρμοδιότητα την έχει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορούν να εφαρμοστούν, αν δεν συναινέσει ο Υπουργός Οικονομικών και δεν δώσει την σχετική έγκριση η Κομισιόν.

Είναι μια δύσκολη απόφαση και λαμβάνεται κάτω από αυστηρές προϋποθέσεις για λόγους που σχετίζονται με το δημόσιο συμφέρον και την δημόσια ασφάλεια, ως ύστατο μέτρο θωράκισης της οικονομίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα Capital Controls, έρχονται σε πλήρη αντιδιαστολή με μια από τις βασικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία είναι η ελευθερία κίνησης των κεφαλαίων.

Κατά τη διάρκεια της τραπεζικής αργίας (αλλά και μέχρι σήμερα) οι βασικοί άξονες είναι:

1. ο περιορισμός στις αναλήψεις μετρητών 2 (με εξαίρεση, για τη διευκόλυνση των τουριστών, τις αναλήψεις μέσω καρτών που έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό),

2 Αρχικά οι αναλήψεις μετρητών περιορίζονταν σε 60 ευρώ ημερησίως ανά χρεωστική κάρτα, ενώ ακολούθως, για τη διευκόλυνση του συναλλακτικού κοινού, δόθηκε και η δυνατότητα σωρευτικής ανάληψης μετρητών από ΑΤΜ ή από τα ταμεία των τραπεζών ποσού μέχρι το ύψος των 420 ευρώ ανά εβδομάδα. Επίσης, κατ' εξαίρεση, για τη διευκόλυνση των συνταξιούχων αλλά και των δικαιούχων επιδομάτων-παροχών από τον ΟΑΕΔ (π.χ. επιδόματα ανεργίας) που πιθανότατα δεν διέθεταν κάρτα ανάληψης μετρητών, ένας σημαντικός αριθμός υποκαταστημάτων (το 1/3 περίπου του συνόλου) λειτούργησαν από την τρίτη ημέρα της τραπεζικής αργίας για αναλήψεις από τα ταμεία των τραπεζών. Ταυτόχρονα, για τη διευκόλυνση όλων των πολιτών, οι τράπεζες προχώρησαν, με κατεπείγουσες διαδικασίες, στην έκδοση μεγάλου αριθμού χρεωστικών καρτών (1,5 εκατ. νέες κάρτες την περίοδο Ιουλίου-Αυγούστου 2015), αλλά και κωδικών για χρήση ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking).

2. η πλήρης ελευθερία στις πληρωμές και μεταφορές κεφαλαίων εντός Ελλάδος μέσω ηλεκτρονικής ή τηλεφωνικής τραπεζικής e-banking) και
3. η ελεγχόμενη ροή πόρων προς το εξωτερικό με έμφαση σε συναλλαγές που διενεργούνται για ανθρωπιστικούς λόγους (π.χ. τρόφιμα, φάρμακα), αλλά και σε εμπορικές συναλλαγές που αμβλύνουν τις επιπτώσεις των περιορισμών στην ελληνική οικονομία

3. Πρώτες μορφές κρατικών παρεμβάσεων στην Οικονομία

3.1. 20ος αιώνας

Μια κυβέρνηση μπορεί να περιορίσει τις αναλήψεις από τις τράπεζες, να περιορίσει τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα ή να φορολογήσει την αγορά

μετοχών και ομολόγων, για να αποθαρρύνει φυγή κεφαλαίων στο εξωτερικό και να αποφύγει να στεγνώσει η οικονομία της χώρας από ρευστό.

Αυτά τα μέτρα ήταν κάτι ασυνήθιστο μέχρι τη δεκαετία του 1930, την εποχή του τρελού ανοίγματος των αγορών, πριν το κραχ του 1929. Μετά το 1930 στη Μεγάλη Ύφεση οι χώρες άρχισαν να χρησιμοποιούν αυτό το μέτρο ελέγχου του όγκου των αναλήψεων από τις τράπεζες για να κρατήσουν εντός συνόρων τους λιγιστούς πόρους των οικονομιών.

Οι πρωτοφανείς αναταράξεις που σημειώθηκαν την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης τόσο στο διεθνές τραπεζικό σύστημα όσο και στην πραγματική οικονομία, με χαρακτηριστικά τις μαζικές πτωχεύσεις τραπεζών, τα φαινόμενα πανικού των καταθετών, την απότομη πτώση του γενικού επιπέδου των τιμών και την έξαρση της ανεργίας, αποτέλεσαν πρόκληση για τον επανασχεδιασμό της οικονομικής πολιτικής. Παράγοντες που καθιστούσαν αναγκαίο αυτόν τον επανασχεδιασμό ήταν η μεγάλη διάρκεια, η έκταση και το βάθος της συγκεκριμένης κρίσης, καθώς και η ανάγκη να εξευρεθεί τρόπος για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της ασκούμενης πολιτικής.

Η κρίση του 1929 ήταν το αποτέλεσμα της εφαρμογής μιας ξεπερασμένης οικονομικής πολιτικής στο νέο περιβάλλον μετά το “Μεγάλο Πόλεμο”⁴. Σε καμία

³ Στις 24 Οκτωβρίου 1929 ρευστοποιήθηκαν 13 εκατομμύρια τίτλοι μετοχών. Από εκείνη την ημέρα μεγάλος αριθμός Αμερικανών ρευστοποιεί τις μετοχές του για να τις τοποθετήσει αλλού ελπίζοντας να κερδίσει περισσότερα.

Αμέσως η τιμή των μετοχών αρχίζει να πέφτει κατακόρυφα και ένας αληθινός πανικός δημιουργείται στο χρηματιστήριο. Όλοι προσπαθούν να πουλήσουν τις μετοχές τους πριν πέσουν πιο χαμηλά. Πολλές τράπεζες που είχαν τοποθετήσει τα χρήματα των πελατών τους σε μετοχές για να αποκομίσουν μεγαλύτερα κέρδη, καταστρέφονται και κηρύσσουν πτώχευση. Άλλες τράπεζες μπροστά στην οικονομική κρίση δεν δανείζουν πια τα χρήματα τους στους πελάτες τους για να αγοράσουν βιομηχανικά προϊόντα και αρνούνται να χρηματοδοτήσουν τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις που δεν μπορούν πια να διαθέσουν τα προϊόντα τους και τα βλέπουν να συσσωρεύονται σε στοκ, αναγκάζονται να ρίξουν τις τιμές. Πολλές χρεοκοπούν. Ακόμη και τα τραστ περιορίζουν την παραγωγή τους. Οι εργάτες απολύονται ή εισπράττουν μειωμένες αμοιβές, πράγμα που επιδεινώνει την οικονομική κρίση, γιατί με την σειρά τους, δεν μπορούν να αγοράσουν. Στα μέσα του 1930 όλη η αμερικάνικη οικονομία έχει παραλύσει.

⁴ όπως τον ονόμαζαν τότε τον Ά Παγκόσμιο Πόλεμο

περίπτωση η έναρξή της δεν συνδέθηκε με κάποιο ατύχημα ή καταστροφή ή με το λανθασμένο χειρισμό από ένα μόνο πρόσωπο ή ακόμη με διαρθρωτικές αδυναμίες των οικονομιών του μεσοπολέμου.

3.1.1. Α παγκόσμιος πόλεμος

Αντίθετα, την κρίση επέφεραν η αδυναμία ή η αποτυχία προσαρμογής στα νέα δεδομένα και η προσκόλληση σε αναχρονιστικές “συνταγές” πολιτικής. Χρειάστηκαν λίγες μόνο ημέρες από την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου το καλοκαίρι του 1914 για να καταρρεύσει ο κανόνας χρυσού, που αποτελούσε το νομισματικό οικοδόμημα του 19ου αιώνα. Κατά το μεγαλύτερο μέρος του 19ου αιώνα ο κανόνας αυτός λειτούργησε εύρυθμα ως μέσο ελέγχου των πιέσεων και διασφάλισης της μακροοικονομικής ισορροπίας σε ένα διεθνές περιβάλλον ελεύθερης διακίνησης αγαθών και κεφαλαίων. Το τέλος των πολεμικών συγκρούσεων με τη συνθήκη των Βερσαλλιών δεν σηματοδότησε κατ’ ανάγκην και το τέλος των διενέξεων μεταξύ των χωρών.

Οι αντιθέσεις συνεχίστηκαν έντονες στις συζητήσεις για τη διαμόρφωση του νέου οικονομικού τοπίου. Το κόστος της λανθασμένης, όπως εκ των υστέρων αποδείχθηκε, συμφωνίας για επιστροφή στο προπολεμικό νομισματικό σύστημα άρχισε να γίνεται φανερό στα τέλη της δεκαετίας του 1920, με το ξέσπασμα της κρίσης. Η πρωτοφανής σε διάρκεια, ένταση και βάθος κρίση ήταν το άμεσο αποτέλεσμα της χωρίς νόημα πλέον προσήλωσης των οικονομικών αρχών κάθε χώρας στον κανόνα χρυσού.

Κατά την εκδήλωση της Μεγάλης Κρίσης του 1929 δεν υπήρχε, τόσο μεταξύ των ασκούντων την οικονομική πολιτική (κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών) όσο και μεταξύ των οικονομολόγων, ταύτιση απόψεων ούτε και βούληση για την επιλογή και εφαρμογή μιας από κοινού σχεδιασμένης και συντονισμένης μακροοικονομικής πολιτικής. Έτσι η κρίση μεταδόθηκε γρήγορα από το χρηματοπιστωτικό στον πραγματικό τομέα της οικονομίας, με αποτέλεσμα η διάρκεια και το βάθος της να είναι μεγαλύτερα. Με άλλα λόγια, η κρίση του 1929 κατέδειξε ότι ήταν λανθασμένη η θεωρητική θεμελίωση του μέχρι τότε τρόπου άσκησης της μακροοικονομικής πολιτικής και κυρίως της

νομισματικής. Το νομισματικό σύστημα του κανόνα χρυσού-συναλλάγματος⁵, στο πλαίσιο του οποίου ασκούσαν η νομισματική πολιτική κατά το μεσοπόλεμο, όχι μόνο αποδείχθηκε ανίσχυρο να προστατεύσει την παγκόσμια οικονομία σε περίοδο αναταράξεων, αλλά και αποτέλεσε τη γενεσιουργό αιτία της κρίσης⁶. Αποφεύγοντας συστηματικά να επιλέξουν ένα κατάλληλο μίγμα επεκτατικής μακροοικονομικής πολιτικής, οι κεντρικές τράπεζες δεν διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαχείριση της κρίσης.

Αντίθετα, στράφηκαν σε πιο περιοριστικές πολιτικές και δεν έλαβαν μέτρα τόνωσης της ζήτησης, δεν παρείχαν ρευστότητα στις τράπεζες για την εξυγίανση των στοιχείων του ισολογισμού τους και τη διάσωσή τους και οδήγησαν με βεβαιότητα την παγκόσμια οικονομία στο δρόμο της ύφεσης και της ανεργίας. Κατά τους Bernanke and Getler (1986), η τραπεζική κρίση επιδείνωσε την ύφεση, αφού η προκληθείσα πιστωτική ασφυξία και τα προβλήματα στους ισολογισμούς των επιχειρήσεων περιόρισαν τις επενδύσεις.

Υπήρξε επομένως μονόδρομος η απόφαση, έστω καθυστερημένα, για εγκατάλειψη του κανόνα χρυσού και στροφή προς τις κυμαινόμενες ισοτιμίες, αλλά με την επιβολή ενός εκτεταμένου πλέγματος ελέγχων και περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές, το οποίο άμβλυσε μεν τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις, απομόνωσε όμως τις οικονομίες από το διεθνή περίγυρό τους.

Πρωταρχικός στόχος των δημοσιονομικών και νομισματικών αρχών ήταν η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών πάση θυσία, ώστε να τιθασευτούν οι επίμονες πληθωριστικές πιέσεις που είχε προκαλέσει ο πόλεμος και να αποκατασταθεί η διεθνής μακροοικονομική ισορροπία. Ωστόσο, οι αρχές “πέτυχαν” μόνο τον πρώτο στόχο, φθάνοντας όμως να προκαλέσουν έντονη πτώση του γενικού επιπέδου των τιμών, με κόστος την οικονομική καθίζηση, η

⁵ Πριν τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ίσχυε ο κανόνας του χρυσού για τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στο διεθνές εμπόριο. Από τις αρχές του 20ου αιώνα, η μεγάλη ανάγκη που υπήρξε για την καθιέρωση ενός διεθνούς νομισματικού συστήματος για την διευκόλυνση του διαρκώς αναπτυσσόμενου διεθνούς εμπορίου, οδήγησε στην καθιέρωση εκ των πραγμάτων (de facto) στον κλασικό κανόνα του χρυσού. Σύμφωνα με αυτό το σύστημα κάθε χώρα καθόρισε μια συγκεκριμένη ισοτιμία του εθνικού της νομίσματος με τον χρυσό.

⁶ Friedman and Schwartz 1963, Meltzer 1976 και Schwartz 1981

οποία μετατράπηκε γρήγορα σε δυσπραγία και διήρκεσε σχεδόν 10 έτη, μέχρι την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

3.1.2. Η παρέμβαση του κράτους για την αντιμετώπιση της κρίσης στις ΗΠΑ

Στα 1932 εκλέγεται πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών ο Φραγκλίνος Ρούζβελτ, ο οποίος εφαρμόζει μία νέα πολιτική για την έξοδο από την οικονομική κρίση. Η νέα αυτή οικονομική πολιτική ονομάζεται Νιου Ντηλ⁷.

Βασικός άξονας της πολιτικής του Ρούζβελτ ήταν η ακόλουθη σκέψη: για να γίνει κατορθωτή η ανάκαμψη της οικονομίας θα πρέπει να ανατεθούν στις βιομηχανίες μεγάλες παραγγελίες. Οι βιομηχανίες για να πραγματοποιήσουν τις παραγγελίες, θα αναζωογονούσαν άλλες επιχειρήσεις. Με αυτόν τον τρόπο οι εργάτες θα έβρισκαν εργασία και με τις αποδοχές τους θα κινούσαν την αγορά. Αλλά επειδή κανένας δεν είχε χρήματα για να τα επενδύσει (και όσοι είχαν δεν τα επένδυαν), θα έπρεπε το κράτος να αναλάβει τον ρόλο του επενδυτή για να πετύχει την αναθέρμανση της οικονομίας.

Η επέμβαση αυτή εκδηλώνεται με τους εξής τρόπους:

1. Καταστροφή του στοκ των βιομηχανικών και των αγροτικών προϊόντων ή περιορισμός της παραγωγής τους ώστε να ανέβουν οι τιμές τους.

2. Προσπάθεια για επανάκτηση των αγορών του εξωτερικού με υποτίμηση της αξίας του εθνικού νομίσματος. Με αυτόν τον τρόπο ελπίζεται ότι ο ξένος αγοραστής θα προτιμήσει τα προϊόντα της χώρας, μια και του προσφέρονται φθηνότερα. Στα 1932 η Αγγλία, για να αναζωογονήσει το εμπόριο της, υποτιμά τη στερλίνα και το 1934 ο Ρούζβελτ κάνει τι ίδιο με το δολάριο.

⁷ Στεφανίδης Ιωάννης, Ο τελευταίος ευρωπαϊκός αιώνας - Διπλωματία και πολιτική των δυνάμεων 1871-1945, Αθήνα, 1997, σ.123

3. Θεσπίζονται υψηλοί τελωνιακοί θεσμοί για τα εισαγόμενα από το εξωτερικό προϊόντα. Έτσι τα προϊόντα αυτά γίνονται ακριβότερα από τα εγχώρια και ο τοπικός αγοραστής και ο τοπικός δεν τα προτιμά.

4. Καταβάλλεται προσπάθεια να ισοσκελισθεί ο κρατικός προϋπολογισμός με μείωση των δαπανών (αποπληθωρισμός). Μερικές χώρες μιμούμενες τις Η.Π.Α. καταστρώνουν προγράμματα εκτέλεσης δημοσίων έργων για να μειώσουν την ανεργία.

Μετά την οικονομική κρίση, ο κόσμος εμφανίζεται βαθιά αλλαγμένος. Κανείς δεν πιστεύει πια στη θεωρία ότι η απόλυτη οικονομική ελευθερία οδηγεί στην ευημερία και την ευτυχία όλων των ανθρώπων. Όλες οι χώρες ζουν κάτω από την απειλή της επανόδου της κρίσης. Γι αυτό κυριαρχεί η πεποίθηση ότι το κράτος οφείλει να παρεμβαίνει στην οικονομία βοηθώντας τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και προφυλάσσοντας συγχρόνως το κατώτερο όριο αμοιβής των εργαζομένων. Εποπτεύει την οικονομική ζωή και διορθώνει τις ταλαντεύσεις της οικονομικής ισορροπίας. Οι παλιές θεωρίες του Σμιθ και των φιλελεύθερων οικονομολόγων για τη με επέμβαση του κράτους στην οικονομική ζωή, δεν ισχύουν πια. Ο καπιταλισμός αναπτύσσεται πλέον κάτω από την κηδεμονία του παρεμβατικού κράτους.

Παράλληλα με την επιβολή υψηλών τελωνειακών δασμών στα εισαγόμενα προϊόντα, επανέρχεται η παλιά θεωρία του μερκαντιλισμού. Ο νεομερκαντιλισμός θέλει να προστατεύσει τη οικονομία της χώρας από τον ανταγωνισμό.

3.1.3. Κρατικός παρεμβατισμός στην Ελλάδα του 1932

Η κρίση του 1932 πυροδοτήθηκε από το μεγάλο κραχ του 1929 και την τεράστια πτώση των τιμών στην παγκόσμια οικονομία. Μολονότι η επίδραση του στην Ελλάδα δεν ήταν τόσο δυσμενής όσο σε κάποιες γειτονικές της χώρες, η οικονομία της αποδείχτηκε ευάλωτη, καθώς ήταν εξαρτημένη σε μεγάλο βαθμό από τις εξαγωγές προϊόντων «πολυτελείας», όπως ο καπνός, το ελαιόλαδο και οι σταφίδες αλλά και από το εφοπλιστικό και μεταναστευτικό συνάλλαγμα.

Η προσπάθεια της κυβέρνησης να αποτρέψει την κρίση εξάντλησαν τα αποθέματά της σε χρυσό και συνάλλαγμα. Έτσι, αναγκαστικά αποφασίστηκε η αναστολή της μετατρεψιμότητας του νομίσματος και η αναστολή της εξυπηρέτησης των εξωτερικών δανείων.⁸ Συγκεκριμένα: Η εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους (δημόσιου και ιδιωτικού) είχε φτάσει το 1932 να απορροφά το 81,08% των ελληνικών συναλλαγματικών εισπράξεων. Για το λόγο αυτό η ελληνική κυβέρνηση προσέφυγε στην Κοινωνία των Εθνών (ΚΤΕ) και ζήτησε από τη Διεθνή Οικονομική Επιτροπή (Δ.Ο.Ε.) στην Ελλάδα πενταετή αναστολή των χρεολυσίων σε ξένο νόμισμα δανείων και τη σύναψη νέου δανείου 50.000.000 δολαρίων. Το συμβούλιο της Κ.Τ.Ε. στη συνεδρίαση στις 11 Απριλίου 1932 αποφάσισε την αναστολή της καταβολής των χρεολυσίων για ένα μόνο χρόνο και παρέπεμψε την Ελλάδα σε απευθείας συζήτηση με τους ομολογιούχους.

Στην προσπάθειά της να αναστείλει την πληρωμή των χρεολυσίων η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε με νόμο η καταβολή των τοκομεριδίων να μειωθεί κατά 25% από την 1η Απριλίου 1932. Στις 25 Απριλίου 1932 κατατέθηκε στη Βουλή νομοσχέδιο «περί αναστολής της υποχρέωσης της Τραπέζης της Ελλάδος προς εξαργύρωσιν των τραπεζικών γραμματίων αυτής και ρυθμίσεως της αγοράς και πωλήσεως συναλλάγματος». Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε από τη Βουλή και τη Γερουσία και έγινε ο νόμος 5422 της 26/4/1932, διά του οποίου η δραχμή επανερχόταν σε καθεστώς αναγκαστικής κυκλοφορίας και απαγορευόταν η ελεύθερη αγορά συναλλάγματος.

⁸ Συλλογικό έργο, Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ' Λυκείου-Ανθρωπιστικών Σπουδών, Αθήνα, 2015

Στην αγόρευσή του ο υπουργός Οικονομικών Βαρβαρέσος δήλωσε: «Σήμερα ευρίσκομαι ομολογώ εις εξαιρετικά δυσάρεστον θέσιν εισηγούμενος ενώπιον υμών την εγκατάλειψιν...του χρυσού κανόνος, του χρυσού συναλλάγματος. Όπως υπηνίχθη ο πρόεδρος της Κυβερνήσεως, δεν πρόκειται περί μέτρου το οποίον απορρέει εξ ελευθέρας κρίσεως της κυβερνήσεως...είναι μέτρον επιβληθέν εκ καταστάσεως ανάγκης αναποτρέπτου». Στη συνέχεια κηρύχθηκε προσωρινό χρεοστάσιο και για τους τόκους των εξωτερικών δανείων από την 1η Μαΐου 1932.

Στην Ελλάδα μετά την πτώχευση του 1932 ξεκινά μια περίοδος ισχυρού κρατικού παρεμβατισμού στον οικονομικό τομέα και ιδιαίτερα στις εξωτερικές συναλλαγές. Ξεκινά, επίσης, μια πολιτική προστατευτισμού με σκοπό την αυτάρκεια της χώρας επιβάλλοντας δασμούς στα εισαγόμενα προϊόντα και ενισχύοντας την εσωτερική αγορά. Μπαίνει επίσης στο χώρο της κλειστής οικονομίας. Συγκεκριμένα, οι συναλλαγές δεν γίνονται πλέον με βάση το συνάλλαγμα αλλά με βάση διακρατικές συμφωνίες ενώ τα προς ανταλλαγή προϊόντα κοστολογούνται και ισοσκελίζεται η αξία των εισαγωγών με την αξία των εξαγωγών.

Αυτό είχε, εκτός από αρνητικές, και θετικές συνέπειες αφού μέχρι τότε οι συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν ελλειμματικές από τη στιγμή που οι εισαγωγές ήταν περισσότερες από τις εξαγωγές. Από το 1933 εξάλλου άρχισε ένα ρεύμα επιστροφής κεφαλαίων από το εξωτερικό λόγω υψηλών ελληνικών επιτοκίων. Αυξήθηκε έτσι και το σε χρυσό αποθεματικό του εκδοτικού πιστωτικού ιδρύματος, της Τράπεζας της Ελλάδος, από 7,6 εκατομμύρια δολάρια το 1932 σε 44,7 εκατομμύρια το 1934. Η αύξηση αυτή είχε ανάλογο αποτέλεσμα στη νομισματική κυκλοφορία.

Όμως η κατανομή του νέου «πλούτου», που προέκυπτε από την πολιτική της αυτάρκειας, δημιούργησε έντονες κοινωνικές αντιπαλότητες. Η μόνιμη κρίση που έπληττε τα μεγάλα εξαγωγικά λιμάνια σε αντίθεση με την ξαφνική ευημερία αγροτικών περιοχών, η άνοδος των κερδών των βιομηχανιών σε αντίθεση με τα χαμηλά ημερομίσθια ήταν μερικά από τα σημεία τριβής που η κυβέρνηση του Λαϊκού Κόμματος (υπό του Παναγή Τσαλδάρη ανήλθε στην εξουσία το 1933) έπρεπε να αντιμετωπίσει. Όμως και τα δύο μεγάλα κόμματα

(Λαϊκό Κόμμα και Κόμμα Φιλελευθέρων) πίστευαν μάλλον στην ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας παρά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής και στο σχεδιασμό της οικονομίας. Η αδυναμία της κυβέρνησης Τσαλδάρη να αναλάβει μια περισσότερο δραστήρια διαχείριση της οικονομίας ενίσχυσε την κοινωνική αναταραχή και οδήγησε στην εκπνοή της οικονομικής ανάκαμψης.

Οι επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στα ευρωπαϊκά κράτη ήταν δυστυχώς η ανάδειξη ολοκληρωτικών καθεστώτων, φασιστικών και δικτατορικών. Η Ελλάδα δεν ξέφυγε από τον κανόνα, και το 1936 με την ανοχή του παλατιού αρχίζει η δικτατορία του Ι. Μεταξά.

3.2. 21^{ος} αιώνας

Μέχρι το 2010 το ΔΝΤ ήταν έτοιμο να γνωρίσει ότι η ανάγκη για έλεγχο στην κίνηση κεφαλαίων μπορεί να αποτρέψει οικονομικές κρίσεις, αναφέρει σχετικό δημοσίευμα.

Η ελληνική κυβέρνηση προχώρησε σε προσωρινούς ελέγχους κεφαλαίων και αργία στις τράπεζες έως τις 6 Ιουλίου -για τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος με το ερώτημα ναι ή όχι στην πρόταση των δανειστών- ώστε να αποφευχθεί ο τραπεζικός πανικός: δηλαδή περιορισμό στις αναλήψεις και φραγή στις μεταφορές χρημάτων στο εξωτερικό.

Η Κύπρος έκανε κάτι παρόμοιο το 2013, όταν έγινε η πρώτη χώρα στη ζώνη του ευρώ που επέβαλλε ελέγχους κεφαλαίων στη διάρκεια της τραπεζικής κρίσης. Άλλες χώρες επίσης προχώρησαν σε ελέγχους κεφαλαίων το 2014, όπως η Λευκορωσία, η Γκάνα και η Ουκρανία, η οποία ενέργησε έτσι όταν κλιμακώθηκαν οι πολεμικές συγκρούσεις με τη Ρωσία.

Το Φεβρουάριο, η Ουκρανία αύξησε τους περιορισμούς στην αγορά συναλλάγματος για να αναχαιτίσει την πτώση του νομίσματός της. Παρόμοια μέτρα είχαν ληφθεί στη Λευκορωσία και την Γκάνα κατά διάρκεια κρίσης.

Άλλες χώρες όπως η Αργεντινή και η Βενεζουέλα θέσπισαν επίσης προσωρινά όρια, όταν μια νομισματική κρίση προκάλεσε έλλειψη τροφίμων και φαρμάκων και πυροδότησε υψηλότερο πληθωρισμό διεθνώς.

Η Ισλανδία έλαβε μέτρα με στόχο την άρση των περιορισμών στην διακίνηση κεφαλαίων οι οποίοι έχουν θεσπιστεί για τη σταθεροποίηση της οικονομίας κατά τη διάρκεια της οικονομική κρίση στη χώρα το 2008, ώστε να περιορίζουν τη ροή χρήματος εντός και εκτός Ισλανδίας, μετά και την κατάρρευση τριών τραπεζών με αιχμή την Landsbanki.

Στην Κίνα, η κυβέρνηση αρχίζει σταδιακά να χαλαρώνει τους ελέγχους που έχει θεσπίσει για τρεις δεκαετίες.

Πολλοί οικονομολόγοι λένε ότι υπάρχει συγκεκριμένος χρόνος και τόπος για έλεγχο στην κίνηση των κεφαλαίων, ενώ υπάρχει ανοιχτή η αντιπαράθεση στην καυτή συζήτηση για το εάν λειτουργούν. Περιορισμοί π.χ. στην κίνηση

κεφαλαίων για να αποφευχθεί η υπερτίμηση ενός νομίσματος και οι χρηματοπιστωτικές φούσκες.

Σε μια οικονομική κρίση, οι περιορισμοί στις εκροές κεφαλαίων δίνουν στους φορείς χάραξης οικονομικής πολιτικής μια ανάσα για να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις στις οικονομίες τους και να αποκρούσουν καταστάσεις πανικού.

Οι έλεγχοι δεν είναι αλάνθαστοι ούτε γίνονται δωρεάν. Προκύπτει άλλωστε ένα «τρίλημμα»: κάποιος δεν μπορεί να έχει ελεύθερη ροή κεφαλαίων και ταυτόχρονα έλεγχο επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών. Κάτι πρέπει να δώσει, καταλήγει το δημοσίευμα.

3.2.1. Κύπρος

Από τη σκληρή δοκιμασία του περιορισμού κεφαλαίων πέρασε και η Κύπρος το 2013. Ο κυπριακές τράπεζες το 2013 κατέβασαν ρολά για 12 ημέρες ώστε να προετοιμαστούν για την λειτουργία σε καθεστώς επιβολής περιορισμών ρευστότητας.

Στην περίπτωση της Κύπρου οι αναλήψεις είχαν διακυμάνσεις και έφτασαν να περιορίζονται στα 100 ευρώ την ημέρα, ενώ είχε μπει μηνιαίο πλαφόν της τάξης των 5.000 ευρώ στα εμβάσματα.

Αρχικά το ημερήσιο όριο αναλήψεων μετρητών ήταν 500 ευρώ. Αργότερα λόγω έλλειψης ρευστότητας, το όριο αναλήψεων έπεσε στα 300 ευρώ για όλες τις τράπεζες, ενώ στο τέλος τα ATM έδιναν 100 ευρώ.

Οι επιχειρήσεις έπρεπε να λάβουν ειδική έγκριση για τη μεταφορά χρημάτων στο εξωτερικό άνω των 5.000 ευρώ, αφού επιβαλλόταν να τεκμηριώσουν πρωτίστως ότι το ποσό ήταν απαραίτητο για τη λειτουργία τους.

Παράλληλα οι τουρίστες δεν μπορούσαν να επιστρέψουν στις πατρίδες τους από την Κύπρο, έχοντας περισσότερα χρήματα από 1.000 ευρώ, στο πλαίσιο της απαγόρευσης εξαγωγής συναλλάγματος ενώ ειδικό καθεστώς εφαρμόστηκε για τις επιταγές.

Στην περίπτωση της Κύπρου οι έλεγχοι χαλάρωναν σταδιακά με καταληκτική ημέρα την 6 Απριλίου 2015 που άρθηκαν και οι τελευταίοι

περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων. Η δοκιμασία για την Κύπρο κράτησε δύο χρόνια.

4. Τα Capital Controls στην Ελλάδα του 2015

Από τις εκλογές της 25-1-2015 που προκλήθηκαν πριν την συμπλήρωση τετραετίας από την εκλογή της προηγούμενης κυβέρνησης αλλά λόγω της μη επίτευξης της αυξημένης πλειοψηφίας που απαιτεί το Σύνταγμα της χώρας για την εκλογή νέου Πρόεδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, προέκυψε νέα κυβερνητική πλειοψηφία στην βάση των προεκλογικών δεσμεύσεων της για την κατάργηση των Μνημονίων, την Επαναδιαπραγμάτευση του Δημόσιου Χρέους και την ακύρωση της πολιτικής λιτότητας που είχαν επιβληθεί με τις προηγούμενες συμφωνίες (Μνημόνια) της Χώρας μας με τους διεθνείς πιστωτές της. Το προηγούμενο πρόγραμμα χρηματοδότησης της χώρας μας για τις δανειακές υποχρεώσεις, είχε παραταθεί μέχρι το τέλος του Φεβρουαρίου του 2015.

Η νέα Ελληνική Κυβέρνηση ξεκίνησε τις διαπραγματεύσεις με διακηρυγμένο στόχο την επίτευξη νέας συμφωνίας ενώ οι διεθνείς δανειστές της, προσήλθαν σ' αυτές κάνοντας λόγο για την αναγκαιότητα ολοκλήρωσης της προηγούμενης συμφωνίας και όλων των υποχρεώσεων που είχε αναλάβει η χώρα μας

Οι εμφανώς επιθετικοί στόχοι της Ελληνικής Πλευράς και η επιθετική ρητορική που είχε υιοθετηθεί συνολικά από την νέα Ελληνική Κυβέρνηση και ιδιαίτερα τον Επικεφαλής του Οικονομικού Επιτελείου Υπ. Οικονομικών κ. Γιάννη Βαρουφάκη με την πλευρά των δανειστών που είχε Επικεφαλής τον Eurogroup κ. Ντάισελμπλουμ που επέμενε στο να μην αναγνωρίζει στην ελληνική πλευρά το ελάχιστο περιθώριο επαναδιαπραγμάτευσης όσων είχαν συμφωνηθεί με τις προηγούμενες Κυβερνήσεις. Δεν αναγνώρισαν δηλαδή ουσιαστικά το αποτέλεσμα των εκλογών εκείνων ως ικανό να ανατρέψει ότι είχε συμφωνηθεί.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα έντασης και όξυνσης των σχέσεων των δύο πλευρών και στο παραπέντε της εκπνοής της παράτασης του προηγούμενου προγράμματος χρηματοδότησης της χώρας μας, στις 20-2-2015 σε νέο

Eurogroup⁹ και σε κλειό ασφυκτικών πιέσεων, η Ελληνική Κυβέρνηση κερδίζει χρόνο και κλείνει συμφωνία για νέα τετράμηνη παράταση του ισχύοντος προγράμματος ενώ δεσμεύεται να εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις που είχαν αναληφθεί από την χώρα μας.

Είναι η πρώτη και κρίσιμη υποχώρηση της νέας Κυβέρνησης, η οποία επιδιώκει να εκμεταλλεύεται την αμφίσημη ανάγνωση των κειμένων των συμφωνιών με τους δανειστές της έτσι ώστε να εμφανίζεται ότι είναι συνεπής στις προεκλογικές της δεσμεύσεις για την κατάργηση των Μνημονίων, την ακύρωση της λιτότητας και την Επαναδιαπραγμάτευση για μια νέα συμφωνία για την ρύθμιση του Χρέους και των Δανειακών αναγκών της χώρας.

Από την άλλη η πλευρά των δανειστών, με επικεφαλής τον Υπ. Οικονομικών της Γερμανίας, αξιοποιεί το πέρασμα ενός μεγάλου χρονικού διαστήματος χωρίς ουσιαστική προσέγγιση των πλευρών κατά το οποίο τα ταμειακά αποθέματα της Χώρας συνεχώς συρρικνώνονται, οδηγώντας το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα και την Ελληνική Οικονομία σε πλήρη ασφυξία και με τον ρυθμιστή της ρευστότητας τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ντράγκι να κλείνει συνεχώς την στρόφιγγα της ρευστότητας στις Ελληνικές Τράπεζες, αφού συνεχώς μειώνει το όριο των προεξοφλήσεων ελληνικών ομολόγων.

Η στρατηγική της Ελληνικής Κυβέρνησης που δεν εμφανίζεται όλο αυτό το χρονικό διάστημα σαφής, ενιαία και συμπαγής (τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εσωτερικό), αποσκοπώντας στην οπισθοχώρηση των πιστωτών προ του κινδύνου για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση του ενδεχομένου ενός πιστωτικού γεγονότος στην Ελλάδα, τελικά ηττάται αφού το πρώτο 15νήμερο του Ιουνίου του 2015 που οξύνεται η κρίση, οι Ευρωπαϊκές Οικονομίες έχουν θωρακισθεί επαρκώς από την Ε.Κ.Τ. και δεν έχουν τις απώλειες που θα περίμενε η ελληνική πλευρά.

Αντίθετα, όλο αυτό το χρονικό διάστημα στην Ελλάδα οι εκροές καταθέσεων λαμβάνουν μεγάλες διαστάσεις ενώ το Ελληνικό Δημόσιο δεν

⁹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο - Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015), Συνεδρίαση Eurogroup 20/02/2015

μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του προς τους διεθνείς δανειστές του. Χαρακτηριστικά την τελευταία στιγμή αναβάλλεται η πληρωμή δόσης 300 εκατομμυρίων ευρώ προς το Δ.Ν.Τ.

Στο κλίμα αυτό της αντιπαράθεσης Ελλάδος – Δανειστών ο Υπ. Οικονομικών της Γερμανίας προωθεί ένα επεξεργασμένο από το παρελθόν γερμανικό σενάριο για την έξοδο της Ελλάδος για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα (περίπου διετίας) από το Ευρώ.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Γιούνκερ εν όψει της εκπνοής της προθεσμίας των διαπραγματεύσεων, με τον κίνδυνο του GREXIT να εμφανίζεται, διατυπώνει μια πρόταση συμφωνίας πέντε σελίδων με την οποία και συμφωνεί ο Έλληνας Πρωθυπουργός.

Επιστρέφοντας όμως στην Ελλάδα, βρίσκεται μπροστά σε καθοριστικές αντιδράσεις στο εσωτερικό του κόμματος του και έτσι προκειμένου να αποτρέψει την διάσπαση οδηγείται στην λύση του δημοψηφίσματος με το ερώτημα «ΝΑΙ» ή «ΟΧΙ» στην πρόταση του κ. Γιούνκερ παίρνοντας ο ίδιος αλλά και το κόμμα του δημόσια θέση υπέρ του «ΟΧΙ».

Η τακτική αυτή κίνηση του Έλληνα Πρωθυπουργού οξύνει ακόμα περισσότερο την κρίση και το σύνολο των Ευρωπαϊκών θεσμών, Διεθνών Πιστωτών, του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Συστήματος και της ελεγχόμενης από αυτό Έντυπης και Ηλεκτρονικής Ενημέρωσης και αντιμετωπίζει το Δημοψήφισμα σύμφωνα με την άποψη που διατυπώνει το Υπουργείο Οικονομικών της Γερμανίας, δηλαδή ως δημοψήφισμα για την παραμονή ή την έξοδο της Ελλάδας από το νόμισμα του Ευρώ.

Έτσι, αφού τις τελευταίες δύο εβδομάδες έχουν οργιάσει οι φήμες για ενδεχόμενο κλείσιμο τραπεζών και έχει προκληθεί και σχετικό ερώτημα στην Ελληνική Βουλή και αφού είχαν ήδη εξαντληθεί τα ταμειακά αποθέματα του Ελληνικού Δημοσίου και παράλληλα το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας κατέρρευε από την συνεχή εκροή των κεφαλαίων (αναλήψεις και μεταφορές κεφαλαίων στο εξωτερικό της τάξης πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ), η Ελληνική Κυβέρνηση σε συνεννόηση με την Τράπεζα της Ελλάδος, την 28-6-2015 αποφάσισε την επιβολή περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και στην

κίνηση κεφαλαίων (Capital Controls) σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούσαν κατά τη χρονική εκείνη περίοδο στην Ελλάδα με οποιαδήποτε μορφή¹⁰.

Η αβεβαιότητα, που είχε αναζωπυρωθεί κατά τις διαπραγματεύσεις με τους διεθνείς πιστωτές της χώρας το πρώτο εξάμηνο του 2015, προκάλεσε μεγάλες εκροές καταθέσεων (κάτι που δημιούργησε ασφυκτικές συνθήκες έλλειψης ρευστότητας), παρά το γεγονός ότι το ΑΕΠ αυξανόταν. Οι εκροές αναχαιτίστηκαν με τη θέσπιση τραπεζικής αργίας στα τέλη Ιουνίου και τη νομοθέτηση περιορισμών στις αναλήψεις μετρητών από λογαριασμούς καταθέσεων, καθώς επίσης και στη μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό. Εξάλλου, η αβεβαιότητα περιορίστηκε δραστικά με τη συνομολόγηση συμφωνίας μεταξύ κυβέρνησης και Ευρωπαίων εταίρων στα μέσα Ιουλίου, γεγονός που δημιουργεί τις προϋποθέσεις για σταδιακή επιστροφή των καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα κατά τους επόμενους μήνες. Ήδη οι τραπεζικές καταθέσεις των επιχειρήσεων στην Ελλάδα σημείωσαν αύξηση μετά τον Ιούλιο, ενώ καταγράφηκε επιστροφή τραπεζογραμματίων από την κυκλοφορία στην Τράπεζα της Ελλάδος και επαναπατρισμός κεφαλαίων από το εξωτερικό.

10 ΦΕΚ Α' 65/28-6-2015

4.1. Πως ή γιατί φτάσαμε στα Capital Controls;

Επρόκειτο για μια απόφαση με πολλαπλές συνέπειες. Προκάλεσε, μεταξύ άλλων τις ατελείωτες ουρές στα ΑΤΜ των τραπεζών, εικόνα που στιγμάτισε την χώρα μας στην Ευρώπη αλλά και όλο τον κόσμο. Αποτέλεσε την πρώτη είδηση για μεγάλο χρονικό διάστημα στα διεθνή ΜΜΕ και στη συνέχεια με την παράταση της μέχρι σήμερα με αλληπάλληλες τροποποιήσεις των αρχικών ρυθμίσεων, έχει επηρεάσει αρνητικά πάρα πολλούς τομείς της Ελληνικής Οικονομίας, την δραστηριότητα και την ζωή των Ελλήνων συναλλασσόμενων και μη, όπως ειδικότερα θα αναφερθούμε στην συνέχεια.

Επί τρεις τουλάχιστον βδομάδες, οι τράπεζες της Χώρας ήταν κλειστές για το ευρύ κοινό, χρονικό διάστημα υπερβολικά μεγάλο που δεν έχει προηγούμενο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Συγκεκριμένα η Ελληνική Κυβέρνηση προώθησε, μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, την έκδοση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου εκ μέρους του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 44 του Συντάγματος της Ελλάδος όπου ορίζει ότι «Σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, να εκδίδει πράξεις νομοθετικού περιεχομένου».

Την 1η Π.Ν.Π11, ακολούθησε αμέσως και συμπλήρωσε η 2η Π.Ν.Π12 και στην συνέχεια η 3η Π.Ν.Π13. Λόγω της χρονικής εγγύτητας της έκδοσης και της ενότητας των ρυθμίσεων τους καθώς και της διάρκειας της τραπεζικής αργίας που κηρύχθηκε και ανανεώθηκε με αυτές τις τρεις πράξεις, οι βασικές ρυθμίσεις αυτών των Π.Ν.Π. αυτής της περιόδου που ταυτίζεται με την διάρκεια

11 ΦΕΚ Α' 65/28-6-2015

12 ΦΕΚ Α' 66/30-6-2015

13 ΦΕΚ Α' 79/17-7-2015

της υποχρεωτικής αργίας που κηρύχθηκε (28-6-2015 έως 19-7-2015) παρουσιάζονται στην εργασία μας, σε ενιαίο κείμενο.

4.1.1. Βασικές ρυθμίσεις περιόδου τραπεζικής αργίας (26/6/2015-19-7-2015)

1. Καθιερώθηκε για το χρονικό διάστημα από 28/6/2015 έως και 6/7/2015 υποχρεωτική τραπεζική αργία, η οποία και συνεχίστηκε μέχρι και τις 16/7/2015 και τέλος παρατάθηκε μέχρι και τις 19/7/2015 με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών¹⁴.
2. Η τραπεζική αυτή αργία, αφορούσε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούσαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο εκείνη με οποιαδήποτε μορφή όπως και τα υποκαταστήματα των αλλοδαπών (ξένων) πιστωτικών ιδρυμάτων που εμπίπταν στο πεδίο εφαρμογής του Ν.4261/2014(Α' 107), το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος του Ν. 4021/2011(Α' 218), τα υποκαταστήματα και τους αντιπροσώπους ιδρυμάτων πληρωμών και ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος που εδρεύανε σε άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λειτουργούσαν νόμιμα στην Ελλάδα.
3. Εξαιρέθηκε η καταβολή των συντάξεων και τα πιστωτικά ιδρύματα ανέλαβαν την υποχρέωση να προσδιορίσουν τα συγκεκριμένα ανά περιοχή υποκαταστήματα και να διαθέσουν το αναγκαίο προσωπικό για την λειτουργία εκείνη.
4. Μέρος του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων, θα είχε πρόσβαση σε αυτά, προκειμένου να αντιμετωπιζόταν η καταβολή των συντάξεων, των επιτρεπόμενων συναλλαγών και οι ανάγκες προετοιμασίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, για την επανέναρξη των συναλλαγών μετά την λήξη της τραπεζικής αργίας.

¹⁴ υπ' αρ. Γ.Δ.Ο.Π. 0000989 ΕΞ2015/Χ.Π.2314

5. Κατά την περίοδο της τραπεζικής αργίας, επιτρέπονταν οι παρακάτω συναλλαγές:
 1. Αναλήψεις μετρητών από τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ΑΤΜ), με ημερήσιο όριο ανά κάρτα το οποίο είχε τότε ορισθεί στα 60 ευρώ και μπορούσε να τροποποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Οι αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές ορίστηκε να λειτουργήσουν εντός το πολύ δώδεκα (12) ωρών κατά την πρώτη μέρα ισχύος της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου πράγμα το οποίο έγινε χωρίς σημαντική καθυστέρηση.
 2. Συναλλαγές άνευ περιορισμών, πέραν αυτών που ίσχυαν πριν την έκδοση της Π.Ν.Π. με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες για πληρωμές στο εσωτερικό της χώρας, δηλαδή για πληρωμές σε πίστωση λογαριασμών που τηρούνταν στην Ελλάδα.
 3. Πληρωμές με τη χρήση προπληρωμένων καρτών αποκλειστικά έως του ποσού που εμφανιζόταν ως υπόλοιπο πριν από την έναρξη της τραπεζικής αργίας. Νέες προπληρωμένες κάρτες δεν μπορούσαν να εκδοθούν.
 4. Συναλλαγές από απόσταση (ηλεκτρονικής τραπεζικής – Web Banking – ή συναλλαγές διά της τηλεφωνίας), για πληρωμές στο εσωτερικό της χώρας, δηλαδή για πληρωμές σε πίστωση λογαριασμών που τηρούνταν στην Ελλάδα.
 5. Αναλήψεις μετρητών μέσω καρτών που είχαν εκδοθεί στο εξωτερικό από τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές. Περιορισμοί στα όρια ανάληψης αυτών των καρτών μπορούσαν να καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.
 6. Εκτελέσεις πληρωμών σε λογαριασμούς καταθέσεων στο εσωτερικό με κεντρική εντολή.
 7. Εκδόσεις νέων πιστωτικών καρτών.

8. Η απαγόρευση των συναλλαγών δεν είχε εφαρμογή στις παρακάτω περιπτώσεις:
1. Συναλλαγές με την Τράπεζα της Ελλάδος.
 2. Διασυνοριακές εντολές πληρωμών που αφορούσαν αποκλειστικά την πίστωση ενός λογαριασμού όπου τηρούνταν σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργούσε στην Ελλάδα την χρονική εκείνη περίοδο.
 3. Εκκαθαρίσεις συναλλαγών, οι οποίες είχαν καταχωρηθεί στα οικεία κεντρικά συστήματα πληρωμών (TARGET2-GR, EURO1, ΔΙΑΣ) και διακανονισμών, ενδεικτικά όπως Κεντρικό Αποθετήριο Αθηνών και Σύστημα Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων με Λογιστική Μορφή Άυλοι Τίτλοι, πριν τη θέση σε ισχύ της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου.
 4. Συναλλαγές της Ελληνικής Δημοκρατίας.
 5. Συστήθηκε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών που θα κρίνονταν αναγκαίες για την διαφύλαξη ενός δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος. Στην περίπτωση εκείνη, συμπεριλαμβάνονταν και οι συναλλαγές για την πληρωμή ιατρικών εξόδων ή εισαγόμενων φαρμακευτικών ειδών.
 6. Αναστάθηκαν οι προθεσμίες λήξης και πληρωμής Αξιόγραφων.
 7. Αναστάθηκαν οι δικαστικές προθεσμίες που προέβλεπε ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας.
 8. Ρυθμίστηκε να μην οφείλονται τόκοι υπερημερίας για οφειλές που θα γίνονταν απαιτητές κατά την διάρκεια της τραπεζικής αργίας.
 9. Δόθηκε η αρμοδιότητα στον Υπουργό Οικονομικών να μπορεί να εξαιρέσει από την αρχική ρύθμιση και άλλες κατηγορίες συναλλαγών αλλά και να καθορίζει την διαδικασία που θα ακολουθείται στις περιπτώσεις αυτές.

4.1.2. Περίοδος μετά την τραπεζική αργία

Από την 20-7-2015 κλείνει ο πρώτος κύκλος εφαρμογής των Capital Controls, που συμπίπτει με την κήρυξη της υποχρεωτικής αργίας, για το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα. Το διάστημα που ακολουθεί μέχρι και σήμερα με διαδοχικές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών 15 διαδοχικά τροποποιούνται, περιορίζονται ή καταργούνται ορισμένοι από τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις ανάληψης μετρητών και κίνησης κεφαλαίων που προβλέπουν οι αρχικές ρυθμίσεις.

Περιεχόμενο και ρυθμίσεις της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου της 18/7/2015 (ΦΕΚ Α'84) με τίτλο " Επείγουσες ρυθμίσεις για τη θέσπιση περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων..."

1. Έληξε από 20/7/2015 η τραπεζική αργία που είχε κηρυχθεί με από την Π.Ν.Π της 28/6/2015 και είχε παραταθεί για τελευταία φορά με απόφαση του υπουργού Οικονομικών¹⁶ μέχρι και την 19-7-2015
2. Από τις 20/7/2015, οι εργασίες στα καταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων ξεκίνησαν να διενεργούνται "κανονικά", πλην των περιπτώσεων που ακολουθούν και αφορούν σε περιορισμούς.
3. Δεν επιτρέπονταν κάθε μορφής αναλήψεις μετρητών από καταστήματα ή από Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ΑΤΜ) άνω των 60 ευρώ ανά καταθέτη, ανά πιστωτικό ίδρυμα και ανά μέρα και σωρευτικά άνω του ποσού των 420 ευρώ κάθε εβδομάδα. Στην συνέχεια με τις διαδοχικές αποφάσεις του Υπ. Οικονομικών προβλέφθηκαν εξαιρέσεις του παραπάνω ορίου με προϋποθέσεις. Οι εξαιρέσεις που ισχύουν σήμερα, αναφέρονται αναλυτικά σε ξεχωριστό κεφάλαιο με τίτλο «Ισχύουσες Ρυθμίσεις».
4. Η απαγόρευση ανάληψης μετρητών επεκτάθηκε και σε κάθε άλλη πληρωμή μετρητών ανεξαρτήτως νομίσματος, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων, των εισπράξεων επιταγών και των πληρωμών βάσει εγγυητικών επιστολών.

¹⁵ ύστερα από σχετική εξουσιοδότηση που του δόθηκε μέσω του ΦΕΚ Α' 84 της 18/7/2015

¹⁶ υπ' αρ. 0000989ΕΞ2015/ΧΠ2314/16-7-2015 (ΦΕΚ Β' 1482)

5. Απαγορεύθηκε η μεταφορά κεφαλαίων ή μετρητών στο εξωτερικό.
6. Το άνοιγμα των νέων λογαριασμών, επιτράπηκε μόνο για συγκεκριμένους σκοπούς και συγκεκριμένα ποσά.
7. Απαγορεύθηκε η πρόωρη, μερική, ή πλήρης εξόφληση δανείου με εξαίρεση την αποπληρωμή με μετρητά ή έμβασμα από το εξωτερικό.
8. Απαγορεύθηκε η πρόωρη, μερική ή πλήρης λήξη των προθεσμιακών καταθέσεων με ορισμένες εξαιρέσεις.

4.1.3. Νομοθετικές ρυθμίσεις

Ρυθμίσεις στην ανάληψη μετρητών και την μεταφορά κεφαλαίων - Τραπεζική αργία

Οι περιορισμοί στις αναλήψεις μετρητών και στις μεταφορές κεφαλαίων, είτε ως Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) είτε ως Υπουργικές Αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών (Γ.Δ.Ο.Π.). Αναδρομικά μέχρι τώρα, αυτές οι ρυθμίσεις έχουν αναφορικά ως εξής:

1. Π. Ν. Π. ΦΕΚ Α΄ 65/28-6-2015
2. Π.Ν.Π. ΦΕΚ Α΄ 66/30-6-2015
3. Π.Δ.Ο.Π. 302 ΦΕΚ Β΄ 1302/30-6-15
4. Π.Δ.Ο.Π. 929 ΦΕΚ Β΄ 1343/2-7-15
5. Π.Δ.Ο.Π. 936 ΦΕΚ Β΄ 1380/3-7-15
6. Π.Δ.Ο.Π. 937 ΦΕΚ Β΄ 1391/6-7-15
7. Π.Δ.Ο.Π. 966 ΦΕΚ Β΄ 1460/13/7/15
8. Π.Ν.Π. ΦΕΚ Α΄ 84/18-7-2015
9. Γ.Δ.Ο.Π. 1027 ΦΕΚ Β΄ 1561/27-7-15
10. Γ.Δ.Ο.Π. 1062 ΦΕΚ Β΄ 1617/31-7-15
11. ΦΕΚ Β΄ 1620/31-7-15
12. Π.Ν.Π. ΦΕΚ Α΄ 90/31-7-2015

13. Γ.Δ.Ο.Π. 1133 ΦΕΚ Β΄ 1721/17-8-15
14. ΦΕΚ Β΄ 1867/31-8-15
15. ΦΕΚ Β΄ 1871/3-9-15
16. ΦΕΚ Β΄ 2100/25-9-15
17. ΦΕΚ Β΄ 2110/29-9-15
18. Γ.Δ.Ο.Π. 1292 ΦΕΚ Β΄ 2131/2-10-15
19. Γ.Δ.Ο.Π. 12 ΦΕΚ Β΄ 4/7-1-2016
20. ΦΕΚ Β΄ 684/15-3-2016

4.1.4. Ισχύουσες Ρυθμίσεις¹⁷

Μετά και την τελευταία Υπουργική Απόφαση και σύμφωνα με την ενημέρωση της Ένωσης των Ελληνικών Τραπεζών, οι ρυθμίσεις που ισχύουν κωδικοποιούνται για τους συναλλασσόμενους (φυσικά και νομικά πρόσωπα) και για κάθε ειδικότερη πράξη συναλλαγής όπως κατωτέρω:

1. Αναλήψεις μετρητών.

Η ανάληψη μετρητών από τους συναλλασσόμενους από τραπεζικό κατάστημα ή ΑΤΜ δεν μπορεί να υπερβαίνει ημερησίως το ποσό των 60 ευρώ ανά καταθέτη, ανά τράπεζα. Ωστόσο, παρέχεται η δυνατότητα μεταφοράς του ημερήσιου ορίου των 60 ευρώ σε επόμενη ημέρα ή ημέρες και πάντως το αργότερο στο τέλος της εβδομάδας (κάθε Παρασκευή). Δηλαδή, κάθε εβδομάδα ο δικαιούχος μπορεί να κάνει ανάληψη έως του ποσού των τετρακοσίων είκοσι (420) ευρώ κατ' ανώτατο όριο.

2. Αναλήψεις μετρητών σε ξένο νόμισμα από τραπεζικό κατάστημα.

Επιτρέπεται η συγκεκριμένη ανάληψη, μέχρι του ημερήσιου ορίου του ισόποσου (με βάση την ισχύουσα ημερήσια συναλλαγματική ισοτιμία) των 60 ευρώ στο ξένο νόμισμα. Και στην περίπτωση αυτή ισχύει η δυνατότητα

¹⁷ σύμφωνα με το τελευταίο ΦΕΚ (Β΄ 684/15-3-2016)

μεταφοράς του ημερήσιου ορίου σε επόμενη ημέρα και πάντως το αργότερο στο τέλος της εβδομάδας (κάθε Παρασκευή).

3. Χρησιμοποίηση τη χρεωστικών καρτών για αναλήψεις μετρητών στο εξωτερικό.

Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση χρεωστικής κάρτας για αναλήψεις μετρητών στο εξωτερικό, σύμφωνα με το ημερήσιο ή/και εβδομαδιαίο μέγιστο όριο ανάληψης ποσού που ισχύει και εντός Ελλάδος.

4. Δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίηση την πιστωτική ή προπληρωμένων καρτών για αναλήψεις μετρητών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό
5. Καταθέσεις επιταγών.

Επιτρέπεται η κατάθεση τραπεζικών και ιδιωτικών επιταγών αποκλειστικά και μόνο σε πίστωση τραπεζικού λογαριασμού. Πληρωμή επιταγών με μετρητά δεν επιτρέπεται.

1. Χρησιμοποίηση πιστωτικών, χρεωστικών ή/και προπληρωμένων καρτών για αγορές στην Ελλάδα.

Οι πιστωτικές, χρεωστικές και προπληρωμένες κάρτες μπορούν να χρησιμοποιούνται κανονικά για αγορές αγαθών και υπηρεσιών εντός Ελλάδος, μέχρι το όριο που προβλέπει η σύμβασή τους με την τράπεζα εφόσον οι επιχειρήσεις από τις οποίες γίνεται η αγορά των αγαθών ή υπηρεσιών εκκαθαρίζουν τις συναλλαγές καρτών σε λογαριασμό που τηρούν σε τράπεζα που λειτουργεί στην Ελλάδα.

Αντίθετα, εάν οι επιχειρήσεις που λειτουργούν στην Ελλάδα έχουν εγκαταστήσει τερματικό αποδοχής καρτών πληρωμών (POS) από τράπεζα του εξωτερικού, οι πιστωτικές, χρεωστικές και προπληρωμένες κάρτες που έχουν εκδοθεί από τράπεζες και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος που λειτουργούν στην Ελλάδα απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται.

2. Χρησιμοποίηση των πιστωτικών, χρεωστικών ή/και προπληρωμένων καρτών για αγορές στο εξωτερικό ή από το internet.

Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση αυτών των καρτών στο εξωτερικό για αγορές αγαθών και υπηρεσιών μέχρι το όριο που προβλέπει η σύμβασή με την τράπεζα, και εντός του ορίου ποσού το οποίο εγκρίνεται για κάθε τράπεζα ξεχωριστά από την Επιτροπή Εγκρίσεως Τραπεζικών Συναλλαγών.

Για αγορές από το internet επιτρέπεται η χρησιμοποίηση των καρτών, μέχρι το όριο που προβλέπει η σύμβασή με την τράπεζα, χωρίς περιορισμούς εφόσον τα ηλεκτρονικά καταστήματα εκκαθαρίζουν τις συναλλαγές καρτών σε λογαριασμό που τηρούν σε τράπεζα που λειτουργεί στην Ελλάδα.

Εάν τα ηλεκτρονικά καταστήματα εκκαθαρίζουν τις συναλλαγές καρτών σε λογαριασμό που τηρούν σε τράπεζα του εξωτερικού η χρησιμοποίηση των παραπάνω καρτών επιτρέπεται με όρους. Δηλαδή:

- μέχρι το όριο που προβλέπει η σύμβασή με την τράπεζα.
- εντός του ορίου ποσού το οποίο εγκρίνεται για κάθε τράπεζα ξεχωριστά από την Επιτροπή Εγκρίσεως Τραπεζικών Συναλλαγών.

Ωστόσο, δεν επιτρέπονται καθόλου οι ακόλουθες γενικές κατηγορίες συναλλαγών μέσω internet εάν τα ηλεκτρονικά καταστήματα εκκαθαρίζουν τις συναλλαγές καρτών σε λογαριασμό που τηρούν σε τράπεζα του εξωτερικού:

- Μεταφορές χρημάτων στο εξωτερικό.
- Αγορά έργων τέχνης και δημοπρασίες.
- Συναλλαγές με εταιρείες στοιχηματισμού, τυχερά παιχνίδια και video games.
- Αγορές σε κοσμηματοπωλεία.
- Γενικοί κωδικοί στους οποίους εντοπίζεται πλειοψηφία συναλλαγών που αφορούν σε πορνογραφικό υλικό.
- Προσωπικές υπηρεσίες (συνοδοί και ραντεβού).
- Πληρωμές σε φιλανθρωπικές οργανώσεις.

- Αγορές ειδών ένδυσης και υπόδησης.
- Αγορές οικιακού εξοπλισμού.
- Αγορές ηλεκτρονικών ειδών/εξοπλισμού.
- Αγορές καλλυντικών.
- Αγορές υπηρεσιών εστίασης.

3. Άνοιγμα νέου λογαριασμού.

Απαγορεύεται να ανοίγονται νέοι λογαριασμοί όψεως ή καταθετικοί, εφόσον με το ως άνω άνοιγμα λογαριασμού δημιουργείται νέος κωδικός πελάτη (Customer ID) στην τράπεζα. Απαγορεύεται επίσης η ενεργοποίηση αδρανών λογαριασμών και αναστέλλεται η προθεσμία των άρθρων 7 και 8 του Ν. 4151/2013.

Ωστόσο, επιτρέπεται το άνοιγμα λογαριασμού μέσω της δημιουργίας νέου κωδικού πελάτη (Customer ID) αποκλειστικά για τις ακόλουθες συναλλαγές, η αναγκαιότητα των οποίων πρέπει να τεκμηριώνεται εγγράφως από τον αρμόδιο φορέα και με την προϋπόθεση υποβολής υπεύθυνης δήλωσης από τον αιτούντα ότι δεν υφίσταται άλλος διαθέσιμος λογαριασμός μέσω του οποίου αυτές μπορούν να διενεργηθούν:

- η πληρωμή μισθοδοσίας προσωπικού, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης και εξαργύρωσης εργοσήμου,
- η πληρωμή υποχρεώσεων του καταθέτη προς την ίδια τράπεζα, που προκύπτουν από συμβάσεις που είχαν καταρτισθεί προ της 28ης Ιουνίου 2015,
- η καταβολή νέων συντάξεων και νέων προνοιακών επιδομάτων,
- η εκκαθάριση συναλλαγών καρτών από νέες συμβάσεις αποδοχής (acquiring), ακόμη και σε περίπτωση ύπαρξης τραπεζικού λογαριασμού σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα, εφόσον ο λογαριασμός θα τροφοδοτείται αποκλειστικά με το προϊόν εκκαθάρισης των συναλλαγών με κάρτες. Οι

αναλήψεις και μεταφορές ποσών υπόκεινται στους ίδιους περιορισμούς που ισχύουν και για τους λοιπούς λογαριασμούς,

- η εξυπηρέτηση νομικών προσώπων, όπως και ατομικών επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών, που δεν διαθέτουν λογαριασμό εξυπηρέτησης της δραστηριότητας τους σε κανένα πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα,

- η εξυπηρέτηση νεοφυών εταιρειών (startups) που συμμετέχουν σε προγράμματα στήριξης της νέας επιχειρηματικότητας,

- η κατάθεση μετρητών ως εξασφάλιση (cash collateral) εγγυητικής επιστολής, ενέγγυας πίστωσης ή δανείου στην ίδια τράπεζα,

- το άνοιγμα λογαριασμού υπέρ τρίτου με σκοπό είτε τη συμμόρφωση προς επιταγή για εκτέλεση χρηματικής απαίτησης, βάσει διαταγής πληρωμής, δικαστικής απόφασης ή άλλου εκτελεστού τίτλου είτε την εξόφληση απαίτησης, για την οποία έχει επιβληθεί κατάσχεση εις χείρας τρίτου, υπέρ του δικαιούχου της απαίτησης, εκτός εάν αυτός έχει δηλώσει καταθετικό λογαριασμό με οποιαδήποτε διαδικαστική πράξη,

- η πίστωση ποσών από την αλλοδαπή σε ευρώ ή ξένο νόμισμα, ύψους τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ή του ισόποσου σε ξένο νόμισμα,

- η μεταφορά του λογαριασμού διαχείρισης μισθοδοσίας ενός εργοδότη από μια τράπεζα σε άλλη, στην οποία αυτός ήδη τηρεί λογαριασμό, και το, συνεπεία της μεταφοράς αυτής, άνοιγμα λογαριασμών μισθοδοσίας των εργαζόμενων στην τελευταία τράπεζα. Οι εργαζόμενοι στην περίπτωση αυτή θα έχουν δικαίωμα ανάληψης μετρητών από τη μια από τις δυο τράπεζες, εκτός εάν κωδικοί πελάτη (Customer ID) προϋπήρχαν και στις δυο τράπεζες. Ο καθορισμός της τράπεζας, από την οποία ο εργαζόμενος θα έχει δικαίωμα ανάληψης μετρητών, βάσει του κωδικού πελάτη (Customer ID), γίνεται με υπεύθυνη δήλωση του. Η ανωτέρω δήλωση κατατίθεται και στις δύο τράπεζες,

- το άνοιγμα λογαριασμού όψεως ή καταθέσεως με δικαιούχο οπλίτη που καλείται να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία μετά την έναρξη ισχύος

της παρούσας Πράξης, εφόσον δεν υφίσταται άλλος διαθέσιμος λογαριασμός στο όνομά του. Για το άνοιγμα του λογαριασμού, εκτός των άλλων δικαιολογητικών που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, προσκομίζεται το σχετικό έγγραφο της Στρατολογίας από το οποίο προκύπτει ότι ο δικαιούχος καλείται να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία,

- το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού όψεως, για το σκοπό της διενέργειας εράνων, στο όνομα και υπέρ συγκεκριμένων φυσικών προσώπων που πάσχουν από ανίατες ασθένειες ή για τη διενέργεια εράνων γενικού φιλανθρωπικού σκοπού ή εκτέλεσης έργου κοινής ωφελείας. Για το άνοιγμα των λογαριασμών αυτών προσκομίζεται, κατά περίπτωση, η σχετική απόφαση του Υπουργού Υγείας ή του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

- το άνοιγμα λογαριασμού ειδικού σκοπού χωρίς δικαίωμα ανάληψης από φυσικό πρόσωπο για την εξυπηρέτηση ρυθμίσεων οφειλών σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης και στο Ελληνικό Δημόσιο,

- το άνοιγμα λογαριασμού από φορείς κοινωνικής ασφάλισης αποκλειστικά για την είσπραξη ασφαλιστικών εισφορών και λοιπών οφειλών,

- το άνοιγμα λογαριασμού όψεως ή καταθέσεως ή η προσθήκη συν-δικαιούχου σε υφιστάμενο λογαριασμό, σε πρόσωπα που φέρουν την ιδιότητα του φοιτητή ή σπουδαστή, εφόσον ο τόπος σπουδών είναι διαφορετικός από τον μέχρι τώρα τόπο μόνιμης κατοικίας τους, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υφίσταται άλλος διαθέσιμος λογαριασμός στο όνομά τους με την ιδιότητα του δικαιούχου ή συν-δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της φοιτητικής και σπουδαστικής ιδιότητας, απαιτείται βεβαίωση εγγραφής στο τρέχον εξάμηνο από Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πανεπιστημιακής ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, Κολλέγιο, Κέντρο Ελευθέρων Σπουδών, Κέντρο Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης ή σχολή επαγγελματικής κατάρτισης ή μαθητείας. Ομοίως, επιτρέπεται το άνοιγμα λογαριασμού όψεως ή καταθέσεως σε φοιτητές ή σπουδαστές που, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015–2016, συμμετέχουν σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών – σπουδαστών ERASMUS και η ύπαρξη λογαριασμού αποτελεί προϋπόθεση

για την καταβολή της προβλεπόμενης αποζημίωσης, εφόσον δεν υπάρχει άλλος διαθέσιμος λογαριασμός του οποίου είναι δικαιούχοι ή συν-δικαιούχοι. Για την πιστοποίηση της συμμετοχής των προαναφερόμενων φοιτητών ή σπουδαστών στα εν λόγω προγράμματα απαιτείται η σχετική βεβαίωση της σχολής φοίτησης,

-το άνοιγμα αποκλειστικά και μόνον ενός λογαριασμού, χωρίς δικαίωμα ανάληψης μετρητών, για την εξυπηρέτηση δανείου που έχει ληφθεί πριν ή μετά τη λήξη της τραπεζικής αργίας από την τράπεζα στην οποία ανοίγεται ο λογαριασμός, ακόμη και σε περίπτωση ύπαρξης τραπεζικού λογαριασμού σε άλλη τράπεζα,

- το άνοιγμα πάσης φύσεως λογαριασμών υπέρ Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π/Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. για την κατάθεση εμβασμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και επιχορηγήσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων,

- η καταβολή παροχών υγείας και επιδοτήσεων από δημόσιους φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι ο λογαριασμός θα τροφοδοτείται μόνο από το φορέα που παρείχε την έγγραφη τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα ανοίγματος λογαριασμού στη συγκεκριμένη τράπεζα, και τέλος,

- κάθε άλλη περίπτωση, κατόπιν έγκρισης από την Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών.

4. Προσθήκη συν-δικαιούχου σε υφιστάμενο καταθετικό λογαριασμό.

Απαγορεύεται να προστίθενται συν-δικαιούχοι στους ήδη υφιστάμενους καταθετικούς λογαριασμούς, εφόσον δημιουργείται νέος κωδικός πελάτη (Customer ID) στην τράπεζα.

5. Πρόωρη εξόφληση δανείου.

Είναι επιτρεπτή, εφόσον η πρόωρη εξόφληση δεν υπερβαίνει ποσοστό άνω του 50% του ανεξόφλητου κεφαλαίου του δανείου σε τράπεζα, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί στις 11/3/2016.

Πλέον του ανωτέρω ποσοστού, πρόωρη, μερική ή ολική εξόφληση του δανείου επιτρέπεται μόνο:

- με κατάθεση μετρητών ή με μεταφορά κεφαλαίων (έμβασμα) από το εξωτερικό,

- στην περίπτωση αποπληρωμής μέσω χορήγησης νέου δανείου, με σκοπό την αναδιάρθρωση, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό του νέου δανείου είναι ίσο τουλάχιστον με το ποσό του ανεξόφλητου κεφαλαίου του αρχικού δανείου, ή

- για την αποπληρωμή στεγαστικού δανείου με σκοπό την πώληση του ακινήτου, το οποίο προς εξασφάλιση του δανείου βαρύνεται με εμπράγματα ασφάλεια, υπό την προϋπόθεση ότι το αίτημα για την εξόφληση του δανείου συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση του πωλητή ότι θα προσκομίσει στο πιστωτικό ίδρυμα το συμβόλαιο της αγοραπωλησίας του ακινήτου το αργότερο εντός μηνός από την κατά τα ανωτέρω πρόωρη εξόφληση του δανείου.

6. Πρόωρη λήξη προθεσμιακής κατάθεσης.

Είναι επιτρεπτή, η πρόωρη, μερική ή πλήρης, λήξη των προθεσμιακών καταθέσεων.

7. Διαδικασία έναρξης υποδοχής από επιχειρήσεις συναλλαγών με πιστωτικές, χρεωστικές και προπληρωμένες κάρτες.

Είναι δυνατή η έναρξη αποδοχής τέτοιων καρτών εφόσον καταρτισθεί σύμβαση με τράπεζα, ίδρυμα πληρωμών ή/και ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος που λειτουργεί στην Ελλάδα. Σε αυτήν την περίπτωση, επιτρέπεται το άνοιγμα νέου λογαριασμού για την εκκαθάριση συναλλαγών καρτών με βάση τη νέα αυτή σύμβαση.

Αντίθετα, δεν επιτρέπεται η κατάρτιση συμβάσεων αποδοχής συναλλαγών με κάρτες πληρωμών, εφόσον η εκκαθάρισή τους πραγματοποιείται με πίστωση λογαριασμού του εμπόρου, ο οποίος τηρείται σε τράπεζα, ίδρυμα πληρωμών ή/και ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος εκτός Ελλάδος.

8. Πίστωση λογαριασμών επιχειρήσεων οι οποίες δέχονται συναλλαγές με πιστωτικές, χρεωστικές και προπληρωμένες κάρτες.

Η εκκαθάριση των συναλλαγών με κάρτες πληρωμών, ελληνικών και ξένων, θα γίνεται με πίστωση του λογαριασμού της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική σύμβασή της.

9. Οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να αρνηθούν συναλλαγές με κάρτες.

Στην Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου προβλέπεται ότι όποιος αρνείται την πληρωμή με πιστωτικές, χρεωστικές και προπληρωμένες κάρτες τιμωρείται, με βαρύτατα πρόστιμα ή/και φυλάκιση, κατά τις διατάξεις:

- των άρθρων 288 παρ. 1 και 452 του Ποινικού Κώδικα,
- του άρθρου 13α του ν. 2251/1994 (Α' 191),
- του άρθρου 18 α ν. 146/1914 (Α' 21), και
- του άρθρου 19 ν. 4177/2013 (Α' 173), όπως ισχύουν.

10. Χρησιμοποίηση πιστωτικών, χρεωστικών ή/και προπληρωμένων καρτών αλλοδαπών τραπεζών στο εσωτερικό της χώρας.

Πιστωτικές, χρεωστικές ή/και προπληρωμένες κάρτες αλλοδαπών τραπεζών εφόσον έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό χρησιμοποιούνται τόσο για αγορές αγαθών και υπηρεσιών όσο και για αναλήψεις μετρητών χωρίς περιορισμούς, εντός των ορίων της σύμβασής σας με την εκδότρια τράπεζα.

11. Μεταφορές κεφαλαίων από το εξωτερικό.

Επιτρέπεται η μεταφορά κεφαλαίων από λογαριασμούς που τηρούνται σε αλλοδαπή τράπεζα σε λογαριασμό που τηρείται σε τράπεζα που λειτουργεί στην Ελλάδα επιτρέπονται.

12. Μεταφορά μετρητών εκτός Ελλάδος.

Επιτρέπεται η μεταφορά χαρτονομισμάτων σε ευρώ ή και σε ξένο νόμισμα έως του ποσού των ευρώ δύο χιλιάδων (2.000) ή του ισοποσού σε ξένο νόμισμα ανά φυσικό πρόσωπο και ανά ταξίδι στο εξωτερικό. Από τον περιορισμό των 2.000 ευρώ εξαιρούνται οι μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού. Με

πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα εφαρμογής της παραπάνω απαγόρευσης, να προβλέπονται διαφοροποιήσεις για χώρες της ζώνης SCHENGEN και για χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να θεσπίζονται ειδικές εξαιρέσεις για κατηγορίες προσώπων.

13. Μεταφορές κεφαλαίων στο εξωτερικό.

Δεν επιτρέπονται, εκτός αν εντάσσονται στις εξαιρέσεις που επεξεργάζονται σε καθημερινή βάση (α) οι Ειδικές Υποεπιτροπές των τραπεζών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Απόφαση αριθμ. 1/7.1.2016 (ΦΕΚ Β' 8) και (β) η Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως ισχύει. Επίσης επιτρέπονται, χωρίς να απαιτείται έγκριση από τις Ειδικές Υποεπιτροπές των τραπεζών ή την Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών:

- η αποδοχή και εκτέλεση εντολών μεταφοράς κεφαλαίων προς το εξωτερικό από τράπεζες έως του ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ ανά κωδικό πελάτη (Customer ID) και ανά ημερολογιακό μήνα, μέχρι μηνιαίου ορίου σε ευρώ για το σύνολο των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα και αποδέχονται καταθέσεις, το οποίο έχει οριστεί και κατανεμηθεί ανά τράπεζα με την απόφαση της Επιτροπής Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών¹⁸,

- συναλλαγές νομικών προσώπων ή επιτηδευματιών προς το εξωτερικό στο πλαίσιο των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων, που δεν υπερβαίνουν τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ η καθεμία, ανά ημέρα, ανά πελάτη, κατόπιν προσκόμισης των σχετικών τιμολογίων και λοιπών παραστατικών και δικαιολογητικών, τα οποία θα συνοδεύονται υποχρεωτικά από υπεύθυνη δήλωση με την οποία τα ανωτέρω πρόσωπα δηλώνουν ότι τα ως άνω προσκομισθέντα έγγραφα είναι γνήσια και δεν έχουν προσκομισθεί σε άλλη τράπεζα. Οι εν λόγω συναλλαγές θα διευκρινίζονται απευθείας από το δίκτυο των καταστημάτων των

¹⁸ υπ. αριθμ. 770/30.9.2015 (ΦΕΚ Β' 2119)

τραπεζών, με πίστωση του λογαριασμού του αντισυμβαλλομένου και θα υπολογίζονται εντός του εβδομαδιαίου ορίου που ορίζεται από την Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών για κάθε τράπεζα

- συναλλαγές φυσικών προσώπων που επιβάλλονται από σοβαρούς λόγους υγείας ή εξαιρετικούς κοινωνικούς λόγους και αφορούν εκτέλεση πληρωμών προς το εξωτερικό ή ανάληψη μετρητών, με την προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών στην τράπεζα, από τα οποία αποδεικνύεται η συνδρομή των σχετικών προϋποθέσεων και με μηνιαίο όριο δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ ανά φυσικό πρόσωπο (με μία ή περισσότερες συναλλαγές) στο σύνολο των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα. Τα προαναφερόμενα αιτήματα θα συνοδεύονται υποχρεωτικά από υπεύθυνη δήλωση με την οποία τα προαναφερόμενα φυσικά πρόσωπα δηλώνουν ότι τα ως άνω προσκομισθέντα έγγραφα είναι γνήσια και δεν έχουν προσκομισθεί σε άλλη τράπεζα.

Οι ως άνω επιτρεπόμενες συναλλαγές θα διεκπεραιώνονται απευθείας από το δίκτυο των καταστημάτων των τραπεζών.

14. Συναλλαγές πληρωμών για εμπορικούς σκοπούς στο εξωτερικό (πληρωμή εισαγωγών).

Προβλέπεται, από 8 Ιανουαρίου 2016, συγκεκριμένη διαδικασία υποβολής και έγκρισης αιτημάτων μεταφοράς κεφαλαίων στο εξωτερικό από νομικά πρόσωπα και επιτηδευματίες στο πλαίσιο των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων¹⁹.

15. Πληρωμή νοσηλίων και ιατρικών εξόδων.

Η πληρωμή νοσηλίων και ιατρικών εξόδων γίνεται χωρίς τον περιορισμό έγκρισης από την Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών στην τράπεζα μέσω της οποίας διενεργείται η συναλλαγή, και

¹⁹ απόφαση υπ' αριθμ. 1/7.1.2016 (ΦΕΚ Β' 8) της Επιτροπής Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών

- μεταφορά του σχετικού χρηματικού ποσού κάλυψης νοσηλίων και ιατρικών εξόδων με πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό του νοσηλευτικού ιδρύματος και όχι σε λογαριασμό του ίδιου του δικαιούχου.

Επίσης, επιτρέπεται η ανάληψη από τραπεζικό λογαριασμό και η μεταφορά στο εξωτερικό μετρητών μέγιστου εφάπαξ ποσού δυο χιλιάδων (2.000) ευρώ ή του ισόποσου αυτού σε ξένο νόμισμα για ένα συνοδό προσώπου που μεταβαίνει στο εξωτερικό για νοσηλεία, υπό την προϋπόθεση της έγγραφης τεκμηρίωσης του σκοπού της μετάβασης.

16. Πληρωμή διδάκτρων σε εκπαιδευτικό ίδρυμα του εξωτερικού.

Η πληρωμή διδάκτρων γίνεται χωρίς τον περιορισμό έγκρισης από την Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών στην τράπεζα μέσω της οποίας διενεργείται η συναλλαγή, και

- μεταφορά του σχετικού χρηματικού ποσού με πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό του εκπαιδευτικού ιδρύματος και όχι σε λογαριασμό του ίδιου του δικαιούχου.

Επίσης, επιτρέπεται η μεταφορά μέγιστου ποσού πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ή του ισόποσου αυτού σε ξένο νόμισμα, ανά ημερολογιακό τρίμηνο, συνολικά, για έξοδα διαμονής και διαβίωσης φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό ή συμμετέχουν σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών. Η πληρωμή συντελείται, υποχρεωτικά, σε λογαριασμό, που τηρείται στο εξωτερικό, με δικαιούχο το φοιτητή.

Ωστόσο, στις περιπτώσεις που τα ανωτέρω ποσά πιστώνονται απευθείας σε λογαριασμούς φοιτητικής εστίας ή εκμισθωτή κατοικίας φοιτητή, με την προσκόμιση μισθωτήριου συμβολαίου ή άλλων σχετικών δικαιολογητικών, τότε επιτρέπεται η μεταφορά μέγιστου ποσού οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000) ή του ισόποσου αυτού σε ξένο νόμισμα ανά ημερολογιακό τρίμηνο.

17. Μεταφορά στο εξωτερικό ποσών που πιστώνονται στον τραπεζικό λογαριασμό από το εξωτερικό.

Επιτρέπονται, στο σύνολό τους. Ωστόσο, δεν επιτρέπεται η ανάληψη με μετρητά του συνόλου του μεταφερόμενου από το εξωτερικό χρηματικού ποσού. Η ανάληψη μπορεί να γίνεται έως του ποσοστού 10% συνολικά, με διαδικασία που έχει οριστεί από την Επιτροπή Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών. Ειδικά οι ναυτιλιακές εταιρείες που αναφέρονται στους Ν. 27/1975, 959/1979 και στο Ν.δ. 2687/1953, μπορούν να πραγματοποιούν και αναλήψεις μετρητών έως του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ημερησίως.

Η σχετική τεκμηρίωση της συναλλαγής εισροής κεφαλαίων από το εξωτερικό και της εκ νέου εκροής αυτών στο εξωτερικό, θα είναι ευθύνη της τράπεζας και πρέπει να είναι πλήρης.

Επιτρέπεται επίσης, η μεταφορά κεφαλαίων εκτός Ελλάδος από ίδρυμα, για αγορά χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά την έννοια του άρθρου 5 του ν. 3606/2007, όπως ισχύει, του εξωτερικού, εφόσον:

- τραπεζικός λογαριασμός του δικαιούχου, από τον οποίο πραγματοποιείται η μεταφορά, ή

- ο λογαριασμός πελατείας που τηρεί ο παρέχων τις επενδυτικές υπηρεσίες σε ίδρυμα, από τον οποίο πραγματοποιείται η μεταφορά, για λογαριασμό του δικαιούχου,

- έχει πιστωθεί μετά την έναρξη της τραπεζικής αργίας της 28ης Ιουνίου 2015 με κεφάλαια που προέρχονται από έμβασμα εξωτερικού, περιλαμβανομένων των περιπτώσεων μεταφοράς πιστώσεως λόγω πωλήσεως, εξαγοράς ή εξόφλησης χρηματοπιστωτικών μέσων του εξωτερικού ή εισπράξεως χρηματικών διανομών που σχετίζονται με τα ως άνω χρηματοπιστωτικά μέσα. Στις παραπάνω περιπτώσεις που επιτρέπεται η μεταφορά κεφαλαίων εκτός Ελλάδος, επιτρέπεται η μεταφορά των σχετικών κεφαλαίων και για την απόκτηση μεριδίων ΟΣΕΚΑ του Ν. 4099/2012.

18. Κατάσχεση χρηματικής – απαιτήσεις.

Σε περίπτωση κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης εις χείρας τράπεζας, της Τράπεζας της Ελλάδος ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ως τρίτου, το ποσό είτε καταβάλλεται με έκδοση επιταγής είτε πιστώνεται υποχρεωτικά σε τραπεζικό λογαριασμό του κατασχόντος που τηρείται στην ίδια ή σε άλλη τράπεζα. Δεν καταβάλλονται μετρητά.

19. Πληρωμή βάσει εγγυητικών επιστολών.

Επιτρέπεται, εφόσον το χρηματικό ποσό της πληρωμής κατατίθεται σε τραπεζικό λογαριασμό.

20. Χορήγηση νέων χρηματοδοτήσεων.

Επιτρέπεται, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται από την κείμενη νομοθεσία και την επιχειρηματική πολιτική της τράπεζας.

21. Αποπληρωμή / εξόφληση ανοιχτών δανείων και ορίων.

Επιτρέπεται σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της σχετικής σύμβασής σας με την τράπεζά σας.

22. Πληρωμές μισθοδοσίας για εργαζόμενους στο εξωτερικό.

Δεν επιτρέπονται, εφόσον ο λογαριασμός που χρεώνεται για την πληρωμή μισθοδοσίας τηρείται σε τράπεζα που λειτουργεί στην Ελλάδα και οι λογαριασμοί που πιστώνονται τηρούνται σε τράπεζες του εξωτερικού. Από τον περιορισμό εξαιρούνται οι εργαζόμενοι σε διπλωματικές αποστολές, μόνιμες αντιπροσωπείες ή άλλες υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου. Επίσης, οι εργαζόμενοι σε διπλωματικές αποστολές, μόνιμες αντιπροσωπείες ή άλλες υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου στο εξωτερικό, οι οποίοι τηρούν λογαριασμούς μισθοδοσίας σε τράπεζα που εδρεύει και λειτουργεί στην Ελλάδα, επιτρέπεται να μεταφέρουν το ισόποσο της μισθοδοσίας τους σε λογαριασμό τους στο εξωτερικό, αποδεικνύοντας εγγράφως την ιδιότητά τους.

23. Πληρωμές συντάξεων στο εξωτερικό για συνταξιούχους

Επιτρέπονται οι πληρωμές συντάξεων και προνοιακών επιδομάτων πάσης φύσεως στο εξωτερικό από φορείς κοινωνικής ασφάλισης που διέπονται από το ελληνικό δίκαιο, με πίστωση λογαριασμού που τηρείται σε τράπεζα που εδρεύει και λειτουργεί εκτός Ελλάδος, υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος της σύνταξης ή του προνοιακού επιδόματος λάμβανε με τον ανωτέρω τρόπο τη σύνταξή του ή το προνοιακό επίδομα πριν από την έναρξη της τραπεζικής αργίας²⁰.

24. Ανάλυση μετρητών από τα μέλη των διπλωματικών αποστολών και των έμμισθων προξενικών αρχών.

Επιτρέπεται η χωρίς περιορισμό ποσού ανάληψη μετρητών, καθώς και η αποστολή εμβασμάτων στο εξωτερικό, έως του ποσού των 5.000 ευρώ μηνιαίως από έναν, ανά δικαιούχο, τραπεζικό λογαριασμό από τα μέλη των διπλωματικών αποστολών και των έμμισθων προξενικών αρχών, καθώς και από τους υπαλλήλους των αναφερόμενων στην παρ. 16 του άρθρου πρώτου της από 18/7/2015 ΠΝΠ διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, οι οποίοι εξομοιώνονται με τα μέλη των διπλωματικών αποστολών, κατόπιν επίδειξης της ειδικής ταυτότητας που τους εκδίδει το Υπουργείο Εξωτερικών.

²⁰ Η οποία κηρύχθηκε με την από 28 Ιουνίου 2015 ΠΝΠ (Α' 65)

5. Οι συνέπειες των Capital Controls

Τα Capital Controls αναμφισβήτητα χαρακτήρισαν την προηγούμενη χρονιά (2015), τις εμπορικές και καταναλωτικές συναλλαγές, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Κατ' αρχήν πρέπει να πούμε ότι δεν είναι δυνατόν να απομονωθούν εντελώς και να υπολογισθούν με απόλυτη λεπτομέρεια οι συνέπειες μιας τόσο κρίσιμης απόφασης στην γενικότερη Οικονομία όπως και σε ειδικότερους τομείς της. Τούτο γιατί στην Οικονομία επιδρούν παράλληλα αλλά και συντρέχουν ταυτόχρονα πολλοί παράγοντες (π.χ. εσωτερική κατάσταση, οικονομικό κλίμα, επενδύσεις, γεωπολιτικές εξελίξεις, πόλεμοι, κερδοσκοπικές επιθέσεις κ.α.) αλλά και επειδή η χώρα μας, από το 2010 και μετά, υφίσταται τις συνέπειες ενός προγράμματος «μεταρρυθμίσεων» που έχουν επιβάλει οι πιστωτές της, στα πλαίσια των δανειακών συμβάσεων μαζί τους (μνημόνια), με μόνιμα χαρακτηριστικά, την μείωση του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, ύφεση, μείωση της αγοραστικής δύναμης της συντριπτικής πλειοψηφίας του πληθυσμού της κλπ. Παρ' όλα αυτά, μπορούμε με βάση κυρίως επίσημα δημοσιοποιημένα στοιχεία να προσεγγίσουμε τις δυσμενείς (στην πλειοψηφία τους) συνέπειες σε πολλούς τομείς την Οικονομίας με τη μέγιστη προσοχή και με αντικειμενικότητα.

Αρχικά, με την θέσπιση των Capital Controls αναχαιτίστηκε η αβεβαιότητα όπου είχε αναζωπυρωθεί κατά τις διαπραγματεύσεις με τους διεθνείς πιστωτές της χώρας η οποία είχε προκαλέσει μεγάλες εκροές καταθέσεων παρά το γεγονός ότι το ΑΕΠ αυξανόταν. Η ενίσχυση της εμπιστοσύνης θα συμβάλει όχι μόνο στην επιστροφή καταθέσεων, αλλά και στην αποκατάσταση της πρόσβασης των πιστωτικών ιδρυμάτων στις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων για άντληση χρηματοδότησης. Περισσότερα των 2,5 δισ. ευρώ επέστρεψαν στο τραπεζικό σύστημα από την 20ή Ιουλίου 2015, όταν καταργήθηκε η τραπεζική αργία και έμειναν σε ισχύ οι περιορισμοί στο τραπεζικό σύστημα και στην κίνηση κεφαλαίων, μέχρι σήμερα²¹.

Επιπρόσθετη παράπλευρη συνέπεια των περιορισμών ήταν ότι δημιουργήθηκαν ισχυρά κίνητρα στο κοινό να εξοικειωθεί με το πλαστικό χρήμα και τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και να αποκτήσει συναλλακτικές συνήθειες για

²¹ Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2015

πληρωμές με χρήση εναλλακτικών προς τα μετρητά μέσα. Η εξέλιξη αυτή εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικές θετικές επιδράσεις, μεταξύ άλλων προς την κατεύθυνση της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και του ξεπλύματος χρήματος, καθώς επίσης και του περιορισμού του κόστους συναλλαγών στην ελληνική οικονομία.

5.1. Εμπορικό Ισοζύγιο

Από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2015²² προκύπτει ότι δημιουργήθηκε πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ύψους 2,1 δις ευρώ έναντι ελλείμματος 402,9 εκατ. ευρώ που είχε καταγραφεί κατά το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του έτους 2014.

Ειδικότερα και πιο αναλυτικά, από τα στοιχεία αυτά, προκύπτουν ότι:

1. Η καταγραφή πλεονάσματος 2,1 δις. ευρώ οφείλεται κυρίως στον περιορισμό της δαπάνης για εισαγωγές, εξαιτίας όμως της μεγάλης πτώσης στις εισαγωγές καυσίμων (κατά 30,5%) αποτυπώνοντας έτσι τη σημαντική πτώση των τιμών του πετρελαίου. Στα υπόλοιπα αγαθά οι εισαγωγές παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες, καταγράφοντας οριακή μόνο πτώση, παρά τη διατήρηση σε ισχύ των μέτρων ελέγχου στην κίνηση των κεφαλαίων (capital controls).
2. Το εμπορικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε στα 14,1 δις. ευρώ από 18,5 δις. ευρώ στο αντίστοιχο δεκάμηνο του 2014.
3. Συνολικά οι εισαγωγές ανήλθαν σε 34,8 δις. ευρώ και ήταν μειωμένες κατά 14,8%, εξαιτίας κυρίως της πτώσης στην αξία των εισαγωγών καυσίμων, ενώ οι εισαγωγές άλλων αγαθών, πλην καυσίμων και πλοίων διαμορφώθηκαν σε 25,3 δις. ευρώ παρουσιάζοντας οριακή μείωση 0,6% σε ετήσια βάση.
4. Συνολικά οι εξαγωγές, υποχώρησαν στα 20,7 δις. ευρώ από 22,4 δις. ευρώ το 2014 καταγράφοντας πτώση άνω του 7%, αποτυπώνοντας σε

²² Οικονομική Εφημερίδα "ΗΜΕΡΗΣΙΑ" της Τρίτης 22/1/2015

σημαντικό βαθμό τη σημαντική υποχώρηση περίπου 27,5% στις εξαγωγές καυσίμων.

5. Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών μειώθηκε κατά 1,1 δισ. ευρώ (6,3%) και ανήλθε στα 16,1 δισ. από 17,1 δισ. Καταγράφηκε οριακή άνοδος στα έσοδα από τουρισμό, στα 13,5 δισ. από 13 δισ. ενώ οι εισπράξεις από τη ναυτιλία υποχώρησαν αισθητά στα 8,7 δισ. ευρώ από 10,9 δισ. ευρώ. Επίσης, πτωτικά κινήθηκαν και οι πληρωμές, που διαμορφώθηκαν στα 9,3 δισ. ευρώ στο αντίστοιχο διάστημα του 2014.
6. Αισθητά συρρικνώθηκε το πλεόνασμα πρωτογενών εισοδημάτων (συρρικνώθηκε στα 9,3 δισ. ευρώ από 10,5 δισ. ευρώ σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2014).
7. Μείωση 372 εκατ. ευρώ σημείωσαν οι άμεσες ξένες επενδύσεις στο δεκάμηνο, όταν στο αντίστοιχο διάστημα του 2014 είχαν καταγραφεί επενδύσεις 957,5 εκατ. ευρώ.

Αναμφισβήτητα, εδώ έχουμε ένα θετικό αποτέλεσμα για την Οικονομία και ειδικότερα τον δείκτη Τρεχουσών Συναλλαγών που είναι από τους βασικούς δείκτες της Οικονομίας έστω και αν επιβλήθηκε με βίαιο τρόπο και προέκυψε έμμεσα και αντανακλαστικά από το μέτρο αυτό.

5.2. Εισαγωγές

Όπως είναι φανερό, δέχθηκαν το καίριο πλήγμα, ιδιαίτερα τις πρώτες εβδομάδες (αν όχι τους πρώτους μήνες) της εφαρμογής του μέτρου. Η περίπτωση των εισαγωγών αυτοκινήτων, είναι χαρακτηριστική, όπου παρατηρήθηκε σχεδόν πλήρες πάγωμα της σχετικής αγοράς χωρίς να υπάρχουν ενδείξεις βελτίωσης επειδή βέβαια επιδρούν και οι άλλοι σταθεροί παράγοντες που προαναφέραμε. Για το δίμηνο Ιανουαρίου- Φεβρουαρίου 2015²³, η συνολική αξία των εισαγωγών διαμορφώθηκε σε 6,59 δισ. € μειωμένη κατά 15,3% συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του 2014, ενώ η

²³ Βουλή των Ελλήνων - Γραφείο Προϋπολογισμού του κράτους. Τριμηνιαία έκθεση (Ιανουάριος - Μάρτιος 2015)

αντίστοιχη μεταβολή χωρίς τα πετρελαιοειδή παρουσιάζει μείωση κατά 1,9%. Αναφορικά, η συνολική αξία των εισαγωγών για το Φεβρουάριο 2015 ανήλθε σε 3,45 δισ. €, παρουσιάζοντας μείωση κατά 14,6% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2014, ενώ χωρίς τα πετρελαιοειδή, η συνολική αξία μειώθηκε κατά 6,7%.

5.3. Εξαγωγές

Σύμφωνα με την Πρόεδρο του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων κ. Χριστίνας Σακελλαρίδη²⁴, «τα Capital Controls επηρέασαν όλο το φάσμα λειτουργίας των ελληνικών επιχειρήσεων. Πέρα από τον περιορισμό της εγχώριας κατανάλωσης, δυσχέραναν σημαντικά την προμήθεια σε πρώτες ύλες και ενδιάμεσα προϊόντα που είναι απαραίτητα για την εξαγωγική δραστηριότητα, ενώ έσφιξαν κι άλλο την θηλιά της ασφυκτικής έλλειψης ρευστότητας στην εγχώρια αγορά» ενώ η ίδια παρατηρεί παραπέρα πως «βασική αρνητική συνέπεια ήταν η εκτροπή τραπεζικών συναλλαγών ελληνικών επιχειρήσεων μέσω ξένων τραπεζών σε γειτονικές χώρες, αλλά και η αύξηση των εκροών επιχειρήσεων, σε επίπεδο αλλαγής έδρας, προς τις χώρες αυτές. Κάθε χρόνο, από την Ελλάδα εξάγονται προϊόντα αξίας περίπου 27 δισ. ευρώ, μέρος των οποίων τελικά» καταλήγει, «δεν θα επιστρέψει στην χώρα, αλλά θα παραμένει σε ξένες τράπεζες, με ότι αυτό συνεπάγεται με τα κεφάλαια κίνησης των επιχειρήσεων, αλλά και το ίδιο το τραπεζικό σύστημα». Η επισήμανση αυτή έχει την αξία της όχι μόνο γιατί προέρχεται από το καθ' ύλην αρμόδιο πρόσωπο αλλά και γιατί συνδέει τις συνέπειες με την μεταφορά των εδρών επιχειρήσεων (κυρίως της Β. Ελλάδας) εκτός συνόρων και την μείωση των τραπεζικών εργασιών και την διαφυγή κεφαλαίων εκτός της χώρας αλλά και του τραπεζικού μας συστήματος.

Ειδικότερα, από την ανάλυση του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων (ΠΣΕ) επί των στοιχείων της Τράπεζας της Ελλάδος, οι εξαγωγές αγαθών (εξαιρουμένων των καυσίμων) εισέφεραν στο πρώτο 11μηνο του 2015 πρόσθετα 720 εκατ. ευρώ (4,6%) σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2014, ενώ ο

²⁴ Συνέντευξη στην Οικονομική Εφημερίδα "ΗΜΕΡΗΣΙΑ" της 9-10 Ιανουαρίου 2016

τουρισμός άλλα 770 εκατ. ευρώ (6%). Αντίθετα, οι εισπράξεις από πωλήσεις πλοίων μειώθηκαν κατά 400 εκατ. ευρώ (ή κατά 70,2%) και από μεταφορικό έργο, κυρίως λόγω καθίζησης των εισαγωγών, κατά 2,64 δις. ευρώ (ή κατά 21,9%), ενώ τα έσοδα από λοιπές υπηρεσίες μειώθηκαν κατά 730 εκατ. ευρώ (ή κατά 18,1%).

Στο πρώτο εξάμηνο ωστόσο, οι εισπράξεις αυξάνονταν με μεγαλύτερο ρυθμό από αυτόν του ενδεκάμηνου, ενώ στην περίπτωση που κατέγραφαν μείωση, ο ρυθμός ήταν βραδύτερος από αυτόν που καταγράφεται στο ενδεκάμηνο. Έτσι, το διάστημα Ιανουαρίου – Ιουνίου 2015, οι εξαγωγές των καυσίμων ήταν επίσης μειωμένες – λόγω και της υποχώρησης των διεθνών τιμών του πετρελαίου - κατά 25,2%, ελαφρώς λιγότερο σε σύγκριση με το 11μηνο. Τα έσοδα από τον τουρισμό σημείωσαν μεγαλύτερη αύξηση στο εξάμηνο (8,4%), ενώ η πιο εντυπωσιακή αλλαγή καταγράφεται στα έσοδα από μεταφορές, που ενώ ως τα μέσα του προηγούμενου έτους αυξάνονταν με ρυθμούς της τάξης του 2,5%, στην συνέχεια κατακρημνίστηκαν (-21,9%). Αντίστοιχα, εντάθηκαν οι πιέσεις στα έσοδα από Λοιπές Υπηρεσίες (από -5,7% στο Α' εξάμηνο, σε -18,1% στο 11μηνο του έτους). Εξάιρεση αποτελούν οι εξαγωγές αγαθών, ο ρυθμός αύξησης των οποίων ήταν μεγαλύτερος στο 11μηνο (4,6%) σε σύγκριση με το εξάμηνο (0,3%).

5.4. Επενδύσεις

Τα Capital Controls σε συνδυασμό με την παρατεταμένη περίοδο διαπραγμάτευσης Κυβερνήσεως - Πιστωτών²⁵, τις δύο εκλογικές αναμετρήσεις καθώς και ένα δημοψήφισμα (με τις αβεβαιότητες που δημιουργούν), τον κίνδυνο Grexit, συνέβαλαν στο φρενάρισμα των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων. Τα επενδυτικά προγράμματα, του έτους 2015, δεν ξεπέρασαν τα 300 εκατομμύρια ευρώ όταν το 2014 οι επενδύσεις είχαν ανέλθει σε 2,5 δις. ευρώ και το 2013 σε 1,3 δις. ευρώ²⁶. Οι επιχειρήσεις έδωσαν προτεραιότητα στην διασφάλιση των ταμειακών τους αποθεμάτων (βλέπετε σημειώσεις

²⁵ Φεβρουάριος - Ιούνιος 2015

²⁶ εφ. "Καθημερινή" 25-27/12/2015

έλλειψης ρευστότητας) με αποτέλεσμα να ακυρώσουν προγραμματισμένες τους επενδύσεις για το 2015.

5.5. Χρηματιστήριο Αθηνών

Αξίζει να σημειωθεί ότι αρνητική ήταν η επίπτωση των περιορισμών και στο Χρηματιστήριο Αθηνών, εξέλιξη που αντανακλάται στη σημαντική υποχώρηση του όγκου συναλλαγών από την επανέναρξη των συναλλαγών και μετά, η οποία οφείλεται εν μέρει στους περιορισμούς που έχουν επιβληθεί στους εγχώριους επενδυτές. Η συνολική κεφαλαιοποίηση των εταιριών οι οποίες είναι εισηγμένες στην κύρια αγορά του Χρηματιστηρίου Αθηνών διαμορφώθηκε σε 39 δισ. ευρώ στις 31.12.2015 (από 46 δισ. ευρώ στις 31.12.2014). Η μέση ημερήσια αξία συναλλαγών μειώθηκε κατά 35% συγκρινόμενη με το σύνολο του 2014 και διαμορφώθηκε σε 83 εκατ. ευρώ, επηρεαζόμενη από τους περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων (Ιαν.- Ιουν. 2015: 102 εκατ. ευρώ, 3.8.2015 έως 31.12.2015: 61 εκατ. ευρώ).

Τέλος, η ύπαρξη ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, προκαλεί γραφειοκρατικές δυσλειτουργίες και καθυστέρηση, αυξάνοντας το συνολικό κόστος παραγωγής στην ελληνική οικονομία.

5.6. Χρόνος καθυστέρησης πληρωμών

Τα στοιχεία αποκαλύπτουν ακόμα μια ζοφερή πραγματικότητα: οι ξένοι πελάτες των ελληνικών επιχειρήσεων καθυστερούν να πληρώσουν, διότι οι ελληνικές επιχειρήσεις βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και αδυνατούν να τους ασκήσουν πίεση. Μάλιστα, το 2015 παρέτειναν τον χρόνο εξόφλησης των Ελλήνων εξαγωγέων κατά 13 ημέρες σε σύγκριση με το 2014. Έτσι, στο 11μηνο του 2015 η αναλογία εισπράξεων προς δηλωμένες εξαγωγές διαμορφώθηκε στο 96,27%, έναντι 98,48% το αντίστοιχο ενδεκάμηνο του 2014. Με άλλα λόγια, στο ενδεκάμηνο του 2015 η αξία των εξαγόμενων προϊόντων ήταν 23,6 δισ. ευρώ, όμως οι εισπράξεις διαμορφώθηκαν σε 22,7 δισ. ευρώ.

5.7. Χρόνος επίσπευσης πληρωμών

Το ακριβώς αντίστροφο ισχύει για της ελληνικές επιχειρήσεις που συνεργάζονται με προμηθευτές από το εξωτερικό. Ειδικότερα, στο 11μηνο του 2015, οι Έλληνες εισαγωγείς είχαν καταβάλει ήδη 27,9 δισ. ευρώ για την προμήθεια προϊόντων από το εξωτερικό, όταν από τα Τελωνεία της χώρας έχουν περάσει στην Ελλάδα προϊόντα αξίας 20,32 δισ. ευρώ, διαμορφώνοντας τον βαθμό κάλυψης στο 137,35%. Σύμφωνα μάλιστα με τους υπολογισμούς του ΠΣΕ, οι Έλληνες εισαγωγείς κλήθηκαν στο 2015 να επισπεύσουν τις πληρωμές προς τους προμηθευτές κατά 9 μήνες νωρίτερα σε σύγκριση με το 2014.

5.8. Έλλειψη ρευστότητας στην αγορά

Από την ίδια την φύση του μέτρου του ελέγχου των κεφαλαίων, η άμεση και η πλέον επώδυνη για την οικονομική ζωή αλλά και τις συναλλαγές συνέπεια ήταν - και συνεχίζει να είναι - η έλλειψη ρευστότητας στην αγορά.

Το πρόβλημα αυτό, ιδιαίτερα στις επιχειρήσεις, ήταν υπαρκτό και σοβαρό όλα τα προηγούμενα χρόνια της κρίσης²⁷, λόγω των προβλημάτων που αντιμετώπιζε το τραπεζικό σύστημα της χώρας, αλλά και της αδυναμίας του κράτους να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, φορείς και θεσμούς ανάπτυξης, εκτέλεσης έργων, υγείας πρόνοιας κλπ. , παροχής υπηρεσιών, αγαθών, υλών κλπ).

Ωστόσο, με τα Capital Controls, προκλήθηκε (ιδιαίτερα τους πρώτους μήνες εφαρμογής τους) πλήρης ασφυξία. Η έλλειψη ρευστότητας, κυρίως των επιχειρήσεων και δευτερευόντως των φυσικών προσώπων, είχε αρνητικές

27 2009-2015

συνέπειες σε οποιαδήποτε συναλλαγή επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων, πέραν των ανωτάτων ορίων συναλλαγών που είχαν προβλεφθεί. Άμεσες συνέπειες, είχαν οι αγορές πρώτων υλών, εξοπλισμού, προϊόντων τεχνολογίας, ο τουρισμός κλπ.

Η κατάσταση αυτή άρχισε να βελτιώνεται μετά το πρώτο δίμηνο εφ' όσου άρχισαν οι τροποποιήσεις - βελτιώσεις των αρχικών ρυθμίσεων ώστε να υπάρχει μια «ισορροπία» ανάμεσα στην αναγκαιότητα για τον έλεγχο της κίνησης των κεφαλαίων και την ομαλοποίηση της κίνησης της αγοράς και των συναλλαγών ιδιαίτερα με το εξωτερικό.

5.9. Διάσωση του Τραπεζικού Συστήματος

Κατ' αρχήν δεν πρέπει να μας διαφύγει το γεγονός ότι όπως έχει διαμορφωθεί η κατάσταση με τον τρόπο αυτό «διασώθηκε» το τραπεζικό σύστημα της Χώρας από την πλήρη κατάρρευση του. Χρησιμοποιούμε τα εισαγωγικά διότι έχει διατυπωθεί και η «μειοψηφική» στην υποστήριξη της, άποψη, ότι το τραπεζικό μας σύστημα είναι ήδη πτωχευμένο όπως και το Ελληνικό Κράτος αφού δεν μπορεί να ανταποκριθεί στο σύνολο των υποχρεώσεων του προς τρίτους.

Ωστόσο, εάν δεν είχαν επιβληθεί οι συγκεκριμένοι έλεγχοι εκείνο το χρονικό σημείο και καθυστερούσαν έστω και για μερικά 24ωρα ακόμα – διότι είναι βέβαιο ότι καθυστέρησε η εφαρμογή τους αφού η όλη κατάσταση δεν έδειχνε αναστρέψιμη και απλά περιμέναμε το τελικό αποτέλεσμα - τότε θα μιλούσαμε με απόλυτη βεβαιότητα για την πλήρη κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος κάτω από συνθήκες απόλυτου πανικού και χάους, με ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται για την Οικονομία της χώρας.

5.10. Καθιέρωση Ηλεκτρονικών Συναλλαγών - «Πλαστικό» Χρήμα

Μια άμεση και κρίσιμη για πολλά οικονομικά μεγέθη συνέπεια της εφαρμογής των Capital Controls είναι η ολοένα και διευρυμένη χρήση των

ηλεκτρονικών συναλλαγών του λεγόμενου πλαστικού χρήματος, δηλαδή η χρήση χρεωστικών και πιστωτικών καρτών για πάρα πολλές συναλλαγές.

Τα capital Controls άλλαξαν άρδην τα συναλλακτικά ήθη στην Ελλάδα. Οι πληρωμές με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες κυριαρχούν πλέον στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών. Οι καταναλωτές όλων των ηλικιών, που έχουν εξοικειωθεί πλέον με την χρήση «πλαστικού» χρήματος και ζητούν να πληρώσουν με κάρτα ακόμα και για αγορές μικρής αξίας. Έτσι, χιλιάδες μικρές επιχειρήσεις όπως μίνι μάρκετ, περίπτερα, αρτοποιεία κ.α. μπήκαν στην εποχή των συναλλαγών με «πλαστικό» χρήμα και εφοδιάζονται πλέον με μηχανάκια αποδοχής καρτών, τα γνωστά σε όλους μας POS, προκειμένου να μην μετρήσουν απώλειες στον τζίρο τους.

Οι τράπεζες με την σειρά τους, προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες που έχει προκύψει από την αλλαγή των συναλλακτικών ηθών και πρακτικών λόγω capital controls, επανασχεδιάζουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους αλλά και δημιουργούν νέα με στόχο την εύκολη, γρήγορη και ασφαλή πραγματοποίηση των συναλλαγών των πελατών τους, είτε πρόκειται για καταναλωτές είτε για επαγγελματίες.

Η λειτουργία αυτή σε πρώτη φάση είναι βέβαιο ότι ευνοείται από την Ελληνική Κυβέρνηση και κάθε κυβέρνηση που έχει θέσει ως θεμιτό και επιβεβλημένο στόχο την είσπραξη του ΦΠΑ στις συναλλαγές που χάνεται και υπολογίζεται κάθε χρόνο σε πολλά δισεκατομμύρια αλλά και τον έλεγχο της φοροδιαφυγής των οικονομικών στρωμάτων που δραστηριοποιούνται στον χώρο του εμπορίου της αγοράς και της παροχής υπηρεσιών.

Στην κατεύθυνση αυτή, το «πλαστικό» χρήμα επιλέγεται να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Με βάση την εκτίμηση που διατύπωσαν υψηλόβαθμα στελέχη του οικονομικού επιτελείου της Ελληνικής Κυβέρνησης²⁸, τέσσερις σημαντικές αλλαγές για καταναλωτές και επιχειρήσεις θα φέρει η σχετική ρύθμιση του υπουργείου Οικονομικών που αφορά τις συναλλαγές με «πλαστικό» χρήμα (χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες) για το «χτίσιμο» αφορολόγητου ορίου.

²⁸ εφ. Realnews της Κυριακής 14-2-2016 σ. 5

Η σχετική διάταξη, σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές, πρόκειται να περιλαμβάνει τα εξής:

1. Όλοι οι φορολογούμενοι θα πρέπει να κάνουν τις συναλλαγές τους με πλαστικό χρήμα για να μπορούν να «χτίζουν» αφορολόγητο.
2. Για το διάστημα από τις αρχές του 2016 και μέχρι την ψήφιση της διάταξης, οι καταναλωτές θα μπορούν να δικαιολογήσουν αγορές που έχουν κάνει προσκομίζοντας και αποδείξεις.
3. Από τις υποχρεωτικές συναλλαγές με πλαστικό χρήμα για το «χτίσιμο» αφορολόγητου θα εξαιρούνται οι πολίτες άνω των 70 ετών και όσοι ζουν σε μικρά νησιά ή ορεινές περιοχές όπου δεν υπάρχουν ATM τραπεζών.
4. Όσες επιχειρήσεις προμηθεύονται μηχανήματα αποδοχής καρτών (POS) θα βγαίνουν εκτός Τειρεσία και θα μπλοκάρονται οι κατασχέσεις εις χείρας τρίτων, υπό προϋποθέσεις, δηλώνοντας έναν και μοναδικό ακατάσχετο λογαριασμό που θα είναι συνδεδεμένος με το POS. Μένει να ξεκαθαρίσει, αν η απόφαση αυτή θα αφορά μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ή και μεγάλες.

Στόχος του υπουργείου Οικονομικών είναι έπειτα από λίγους μήνες, όταν οι περισσότερες επιχειρήσεις θα έχουν εξοικειωθεί με τα POS και ακόμα περισσότερο οι καταναλωτές θα πραγματοποιούν συναλλαγές με «πλαστικό» χρήμα, να αποδίδεται αυτόματα στην Γενική Γραμματεία Δημόσιων Εσόδων (ΓΓΔΕ) ένα μέρος του ΦΠΑ που καταβάλουν οι καταναλωτές.

Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Τρύφων Αλεξιάδης²⁹ φέρεται να είναι υπέρμαχος της χρήσης του «πλαστικού» χρήματος, θεωρώντας ότι με τον τρόπο αυτό θα περιοριστούν τα φαινόμενα φοροδιαφυγής.

Για τον λόγο αυτό, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, προωθεί σχέδιο προκειμένου να ξεπεράσει δύο μεγάλα εμπόδια που αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα για την μεγαλύτερη διείσδυση του πλαστικού χρήματος στην καθημερινότητα των Ελλήνων: την μείωση των τραπεζικών χρεώσεων για

²⁹ Ομιλία του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, Τρύφωνα Αλεξιάδη, στη Βουλή, στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης

συναλλαγές με χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες (που τώρα φτάνουν έως και 2,5%), καθώς επίσης και το υψηλό κόστος αγοράς και συντήρησης των μηχανημάτων αποδοχής καρτών (POS). Αυτοί οι δύο λόγοι έχουν προκαλέσει σημαντικές καθυστερήσεις στην ψήφιση της σχετικής διάταξης, με αποτέλεσμα να έχει προκληθεί το σχετικό αλαλούμ στους φορολογούμενους πολίτες για το τι και το πότε θα ισχύει.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον κ. Δ. Χριστούλια³⁰, αυτή τη στιγμή έχουν διατεθεί στην αγορά περίπου 11 εκατ. χρεωστικές κάρτες (2 εκατ. περισσότερες σε σχέση με πριν από ένα χρόνο) και 3 εκατ. χρεωστικές κάρτες, ο αριθμός των οποίων μένει αμετάβλητος το αντίστοιχο χρονικό διάστημα.

Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς, πάνω από το 10% των συναλλαγών εκτελούνται πλέον μέσω καρτών, ποσοστό σημαντικά αυξημένο σε σχέση με το 6% που ήταν τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό απέχει σημαντικά από το μέσο κοινοτικό όρο, που βρίσκεται περίπου στο 35%. Παράλληλα, έχουν αυξηθεί σημαντικά οι πολίτες που πραγματοποιούν συναλλαγές μέσω e-banking.

Την ίδια στιγμή εκτιμάται ότι περισσότερα από 70.000 POS εγκαταστάθηκαν σε λιανεμπορικές επιχειρήσεις τους πρώτους 7 μήνες, μετά την επιβολή των Capital Controls. Στην αυξημένη ζήτηση των POS θα παίξουν σημαντικό ρόλο οι τουριστικές επιχειρήσεις, καθώς θα πρέπει να είναι έτοιμες να δεχτούν Έλληνες και ξένους πελάτες, οι οποίοι στην πλειονότητά τους, κάνουν όλο και περισσότερη χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών.

Ωστόσο δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει ότι η χρήση «πλαστικού» χρήματος και αντίστοιχα, η συστηματική μείωση της κυκλοφορίας χαρτονομισμάτων στην χώρα μας είναι μια σταθερή επιδίωξη της Γερμανικής Πολιτικής διαχείρισης της κρίσης τόσο για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και ειδικότερα για την περίπτωση της χώρας μας.

Η Γερμανία είχε εξ' αρχής την εκτίμηση ότι η Ελληνική Οικονομία είχε μια υπερμεγέθη ανάπτυξη που ανταποκρινόταν στις πραγματικές της δυνατότητες

³⁰ Real News της Κυριακής 14-2-2016 σ. 5

και ως εκ τούτου θα έπρεπε να «ξεφουσκώσει». Μεταξύ των τρόπων «συμπίεσης» της Οικονομίας είναι η στοχευμένη «υποτίμηση» της αγοραστικής αξίας του ενιαίου νομίσματος για την χώρα μας και τους πολίτες της, η μείωση της κυκλοφορίας του νομίσματος, οι αποκρατικοποιήσεις κλπ.

Έτσι το ειδικότερο αυτό θέμα των ηλεκτρονικών συναλλαγών σε συνδυασμό με την πολιτική επιδίωξης παραπέρα μείωσης της κυκλοφορίας χαρτονομισμάτων στην χώρα μας θα έχει συνέχεια και μέλλον και μετά την πλήρη άρση των Capital Controls. Οι συγκεκριμένες ρυθμίσεις δηλαδή, ήταν μια μοναδική ευκαιρία για την χειραγώγηση των συναλλασσόμενων στην κατεύθυνση αυτή, χωρίς ιδιαίτερες αντιδράσεις και αντιστάσεις.

6. Πρόβλεψη διάρκειας των Capital Controls

Είναι ένα ερώτημα που δεν μπορεί να απαντηθεί εύκολα. Με βάση την δική μας εκτίμηση –και όχι μόνο– ότι τα Capital Controls δεν προβλέπονται σε καμία περίπτωση να αρθούν τουλάχιστον πριν την λήξη του Α΄ εξαμήνου του επόμενου έτους (δηλαδή του 2017). Μετά τις πρώτες «αισιόδοξες» προβλέψεις κυβερνητικών και τραπεζικών κύκλων του Φθινοπώρου του 2015 οι δηλώσεις είναι ολοένα πιο «συγκρατημένες» και πάντοτε οι θετικές εκτιμήσεις συνδέονται με «προϋποθέσεις».

Είναι χαρακτηριστικό ότι η κα. Λούκα Κατσέλη, Πρόεδρος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών και της Εθνικής Τράπεζας, τοποθετούμενη στο σχετικό ερώτημα είχε εκτιμήσει ότι αυτό θα μπορούσε να γίνει στο τέλος του έτους 2015, αρχές του 2016, υπό την προϋπόθεση ολοκλήρωσης της ανακεφαλαιοποίησης³¹.

Βέβαια η διαδικασία ανακεφαλαίωσης των Ελληνικών τραπεζών ολοκληρώθηκε και μάλιστα με αποτελέσματα σαφώς πιο καλύτερα από τις αρχικές προβλέψεις για το συνολικό κόστος του εγχειρήματος. Ωστόσο το μίνι κραχ του Ελληνικού Χρηματιστηρίου την περίοδο εκείνη έφερε τις τιμές των μετοχών των Ελληνικών Τραπεζών στα χαμηλότερα επίπεδα άνοιξε ένα νέο κύκλο συζητήσεων.

Το ίδιο χρονικό διάστημα (Οκτώβριος 2015) ο Υποδιοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Μουρμούρας³², σε ομιλία του στις Η.Π.Α. ανέφερε 4 προϋποθέσεις για την άρση των Capital Controls και συγκεκριμένα:

5. η ελάφρυνση του χρέους
6. η επαναποδοχή των ελληνικών ομολόγων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)

31 σε συνεδρίαση του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθήνας το Φθινόπωρο του 2015

32 Ομιλία του Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ιωάννη Α. Μουρμούρα στο Συνέδριο του ΙΔΚΚ με το Julian Hodge Institute of Applied Macroeconomics με θέμα «Η νέα Ευρωπαϊκή Οικονομική Αρχιτεκτονική και η Ελλάδα» (04/12/2015)

7. η συμμετοχή της Ελλάδος στο πρόγραμμα «ποσοτική χαλάρωσης» του κ. Μάριο Ντράγκι και
8. ένα επενδυτικό σοκ στην ελληνική οικονομία

Πρόσφατα, μιλώντας στην Deutsche Well στο περιθώριο του Ελληνογερμανικού Επιχειρηματικού Συνεδρίου, το οποίο διοργανώνεται στο Βερολίνο από τον Economist, η κα. Κατσέλη Λούκα εξέφρασε την αισιοδοξία της ότι η άρση θα μπορούσε να συμβεί τους επόμενους μήνες. Έθεσε όμως κάποιες βασικές προϋποθέσεις:

1. Θα πρέπει να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση, η οποία ελπίζει να γίνει το συντομότερο δυνατόν.
2. Να εντάξει την χώρα μας η ΕΚΤ στην κανονική ροή χρηματοδότησης. Να μπορούν δηλαδή οι ελληνικές τράπεζες να δανείζονται όπως οι υπόλοιπες Ευρωπαϊκές τράπεζες με χαμηλό κόστος.

Η ίδια συνεχίζει λέγοντας ότι έπειτα από αυτά, οι περιορισμοί στην κίνηση των κεφαλαίων, πιθανότατα θα αρθούν³³.

Πράγματι δεν είναι θέμα κυβερνητικής ή κρατικής επιθυμίας αλλά στάθμισης σειράς παραγόντων και κυρίως της όλης κατάστασης της Ελληνικής Οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος ώστε να μην υπάρξουν στο μέλλον επιπλοκές και παλινδρομήσεις.

Η αξιολόγηση π.χ. των επιδόσεων των πρόσθετων μέτρων που έχουν συμφωνηθεί στα πλαίσια του Τρίτου Μνημονίου δεν προβλέπεται να ολοκληρωθεί πριν το τέλος της Άνοιξης. Γενικά δεν μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι το τραπεζικό σύστημα είναι πλήρως «θωρακισμένο» για να αντιμετωπίσει την κατάσταση μετά την άρση των Μέτρων αφού με το βαθμό εμπιστοσύνης στην Ελληνική Οικονομία, ακόμα και ο τελευταίος καταθέτης θα επιδίωκε να αποσύρει άμεσα το σύνολο των καταθέσεων του.

Ωστόσο, ούτε οι δανειστές μας δείχνουν να επείγονται για την άρση των μέτρων. Με την επιβολή των μέτρων αυτών έχει επιβληθεί ένα ιδιότυπο

³³ Οικονομική εφημερίδα «Ημερησία» της 6-4-2015, σελ. 5

«ενέχυρο» πάνω στο Τραπεζικό Σύστημα και τις καταθέσεις φυσικών και νομικών προσώπων που δεν αποκλείεται κάποια στιγμή να χρειασθεί να λειτουργήσει σαν «μαξιλάρι», αν παρατηρηθούν νέοι σοβαροί κλυδωνισμοί στο Τραπεζικό Σύστημα. Ήδη έχουν ακουσθεί κουβέντες για την αναγκαιότητα νέων ανακεφαλαιώσεων των Ελληνικών συστημικών τραπεζών που αυτή τη φορά δεν μπορεί να αποκλεισθεί – το αντίθετο μάλιστα – να γίνει και με μέρος των καταθέσεων σε αυτές.

Τέλος στο ειδικότερο ερώτημα του ποιος θα αποφασίσει την άρση των Capital Controls, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) κ. Μάριο Ντράγκι σε απαντητική επιστολή του προς την Ευρωβουλευτή κα Εύα Καϊλή, που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ αναφέρει ότι «Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων αποτελούν θέμα των ελληνικών Αρχών, στις οποίες εναπόκειται επίσης να αξιολογήσουν αν και πως θα εφαρμόσουν μια εξαίρεση των επαναπατριζόμενων κεφαλαίων από τους περιορισμούς αυτούς».

Η επί λέξει απαντητική επιστολή του κ. Ντράγκι έχει ως εξής: «Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων όποιων χαρακτηριστικών στοχεύουν στην παροχή κινήτρων στους καταθέτες για τον επαναπατρισμό κεφαλαίων στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα αποτελούν ζήτημα που άπτεται της εθνικής αρμοδιότητας και ως εκ τούτου δεν εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων του Ευρωσυστήματος. Η εξαίρεση των επαναπατριζόμενων κεφαλαίων από τους περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων ενδέχεται, ανάλογα με το επίπεδο εμπιστοσύνης των καταθετών, να δημιουργήσει κίνητρα για τον επαναπατρισμό τους. Εναπόκειται στις ελληνικές αρχές να αξιολογήσουν αν και πως μπορεί να εφαρμοστεί η εξαίρεση αυτή».

Τέλος, παρά την ικανοποιητική προσαρμογή των συναλλασσομένων στα νέα δεδομένα, η διατήρηση των περιορισμών για μεγάλο χρονικό διάστημα θα έχει αναμφίβολα σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις μακροχρόνιου πλέον χαρακτήρα στο χρηματοοικονομικό και ευρύτερα επενδυτικό τομέα της οικονομίας. Η ύπαρξη οποιωνδήποτε περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, έστω και αν αφορά μέρος των επενδυτών (μόνο τους εγχώριους επενδυτές), κατά βάθος λειτουργεί περιοριστικά και στις επιλογές των διεθνών επενδυτών,

συνεπώς επιφέρει γενικότερες στρεβλώσεις στην επιχειρηματικότητα. Η αύξηση του επενδυτικού κινδύνου με τη σειρά της αυξάνει το κόστος κεφαλαίου μειώνοντας τα επενδυτικά σχέδια που θα υλοποιούνταν υπό κανονικές συνθήκες. Η αύξηση της αβεβαιότητας και της αποστροφής προς τον κίνδυνο παρατείνει το φαύλο κύκλο της ύφεσης, οδηγώντας την επενδυτική δυναμική της πραγματικής οικονομίας προς ακόμη χαμηλότερα επίπεδα.

7. Έρευνα

Στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας και προκειμένου να διερευνηθούν τα αποτελέσματα των Capital Controls, διεξήχθη έρευνα αγοράς σε φυσικά πρόσωπα αλλά και επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα χωρίσαμε την έρευνά μας σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

1. Φυσικά Πρόσωπα
2. Επιχειρήσεις

7.1. Τεχνική Περιγραφή Έρευνας

Η συμπλήρωση του στατιστικού υλικού με απογραφή ή δειγματοληψία γίνεται με ειδικό έντυπο που λέγεται ερωτηματολόγιο. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων γίνεται είτε με προσωπικές συνεντεύξεις (δηλαδή ο ερευνητής επισκέπτεται τις κατοικίες, τις επιχειρήσεις, τα γραφεία κ.λπ.) είτε ταχυδρομικώς (δηλαδή το ερωτηματολόγιο αποστέλλεται ταχυδρομικών στα άτομα, οικογένειες κ.λπ.) που έχουν επιλεγεί να το συμπληρώσουν και να το επιστρέψουν.³⁴

Προτιμότερος είναι ο πρώτος τρόπος (δηλαδή προσωπικές συνεντεύξεις), διότι ο δεύτερος (ταχυδρομικός), έχει το μειονέκτημα ότι πολλοί δεν απαντούν.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία, η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2016 και αφορούσε 2 τομείς:

- Την επίδραση των Capital Controls στις επιχειρήσεις

34 Θεοδώρου Η. Αποστολόπουλου - Κωνσταντίνου Θ. Αποστολόπουλου, Στατιστική Επιχειρήσεων - Περιγραφική & Επαγωγική Στατιστική, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική (2004), σελ. 36-37

- Την επίδραση των Capital Controls στο καταναλωτικό κοινό.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, το ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε ηλεκτρονική μορφή σε επιχειρήσεις ανά την Ελλάδα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ενώ το δείγμα είναι τυχαίο καθώς επιλέχθηκε τυχαία από τον ηλεκτρονικό "Χρυσό Οδηγό".

Όσον αφορά το καταναλωτικό κοινό, η επιλογή του δείγματος έγινε μέσω τυχαίας επιλογής ατόμων από τον τηλεφωνικό κατάλογο "Χρυσό Οδηγό".

7.2. Ερωτηματολόγιο έρευνας: Τρόπος κατασκευής ερωτηματολογίου.

Εξ' αρχής είχαμε ορίσει ένα ερωτηματολόγιο το οποίο χωριζόταν σε δύο μέρη και περιλάμβανε ερωτήσεις τόσο για το καταναλωτικό κοινό όσο και για τις επιχειρήσεις. Δημιουργήθηκε μέσω της υπηρεσίας της Google «Φόρμες Google» και ήταν χωρισμένο σε ενότητες για καλύτερη διευκόλυνση πλοήγησης του χρήστη.

Οι ερωτήσεις δεν είχαν αριθμηση, όμως τις παρουσιάζουμε αριθμημένες για την καλύτερη διευκόλυνση μας. Μαζί με τις δυνατές τους απαντήσεις, οι ερωτήσεις είχαν ως εξής:

1. Ηλικία:

1. 18-24

2. 25-31

3. 32-38

4. 39-45

5. 46-52

6. 53-60

7. 61+

Με αυτή την ερώτηση θα θέλαμε να καλύψουμε 1 δημογραφικό κριτήριο (όπως η ηλικία) για να έχουμε μια εικόνα για το κοινό όπου απευθυνόμαστε.

8. Φύλλο:

1. Άνδρας.

2. Γυναίκα.

Άλλη μια δημογραφική ερώτηση ίσως κρίσιμη για τις μετέπειτα ερωτήσεις.

9. Έχετε κάποιο τραπεζικό λογαριασμό;

1. Ναι.
2. Όχι.

Με αυτή την ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε πόσοι από τους ερωτώμενους, εμπιστεύονται το τραπεζικό σύστημα και επομένως, χρησιμοποιούν τραπεζικό λογαριασμό. Όμως, δεδομένου ότι οι μισθοδοσίες των εργαζομένων γίνονται πλέον μέσω τραπεζής, η ερώτηση κρίθηκε περιττή.

3. Αν ναι, υπάρχει κάποιο άλλο άτομο (πέρα από εσάς) το οποίο να έχει ορισθεί ως συν δικαιούχος στον λογαριασμό;

1. Ναι.
2. Όχι.

Με αυτήν την ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε αν υπάρχουν άτομα τα οποία να μπορούν να έχουν δικαίωμα ανάληψης χρημάτων από μη δικό τους λογαριασμό. Όμως, η ερώτηση αυτή δεν είχε κάποια ιδιαίτερη ωφέλεια στην έρευνα σχετικά με τα Capital Controls, γι' αυτό και έπειτα αφαιρέθηκε.

3. Τι είδους συναλλαγών προτιμάτε;

(Το κάθε άτομο μπορούσε να δώσει παραπάνω από μία επιλογή)

1. Πιστωτική κάρτα
2. Χρεωστική κάρτα
3. Μετρητά
4. e-banking (προστέθηκε αργότερα)

Θα θέλαμε να δούμε, τι είδους συναλλαγών προτιμάει ο καταναλωτής. Η επιβολή των Capital Controls όμως, ανάγκασαν την πληρωμή μέσω καρτών, περιορίζοντας έτσι την χρήση των μετρητών. Γι' αυτό το λόγο, η ερώτηση δεν θα μπορούσε να είναι αντιπροσωπευτική καθώς πλέον ο καταναλωτής δεν θα καλούνταν να απαντήσει στο τι είδους συναλλαγών προτιμάει αλλά στο τι είδους συναλλαγών μπορεί να κάνει. Συνεπώς, η ερώτηση μετέπειτα αφαιρέθηκε.

5. Αν ναι, τι καθαρές απολαβές λαμβάνετε;

1. 250-400
2. 400-550
3. 550-700
4. 700-850
5. 850-1000
6. 1000-1250
7. 1250+

Λόγω του γεγονότος ότι η μισθοδοσία διαφέρει από άτομο σε άτομο, θα θέλαμε να δούμε τι απολαβές λαμβάνει το κοινό στο οποίο απευθυνόμαστε.

Έπειτα ο χρήστης πατούσε την επιλογή «Συνέχεια» για να προηγηθεί στην επόμενη ενότητα και να του εμφανισθούν και νέες ερωτήσεις οι οποίες μαζί με τις δυνατές απαντήσεις, οι ερωτήσεις είχαν ως εξής:

8. Εργαζόσασταν κάπου όταν πρωτο-εφαρμόστηκαν τα Capital Controls στην Ελλάδα; Αν ναι, ως τι;
 1. Ως Ιδιωτικός Υπάλληλος.
 2. Ως Δημόσιος Υπάλληλος.
 3. Συνταξιούχος.
 4. Όχι είμαι άνεργος/η.

Θα θέλαμε με αυτή την ερώτηση να δούμε τα άτομα στα οποία απευθυνόμαστε, είχαν εργασία πριν την έλευση των Capital Controls. Βασικός σκοπός αυτής της ερώτησης, ήταν (σε συνδυασμό με την ερώτηση 6) να παρατηρήσουμε αν υπήρχαν άτομα όπου απολύθηκαν λόγω αυτού του μέτρου. Όμως, επειδή δεν ήταν κατανοητή, αφαιρέθηκε και προστέθηκε η ανάλογη ερώτηση.

5. Πόσο επηρεάστηκε η ελευθερία κινήσεων σας, λόγω των Capital Controls;

1. Πάρα πολύ.
2. Πολύ.
3. Μέτρια.
4. Λίγο.
5. Καθόλου.

Θα θέλαμε να δούμε η εφαρμογή του μέτρου έδωσε μια οικονομική άνεση απέναντι στις υποχρεώσεις των καταναλωτών ή όχι.

6. Αν επηρεάστηκε, θα θέλατε να μας πείτε πως;

1. Θετικά
2. Αρνητικά

Στην περίπτωση όπου ίσχυε η παραπάνω ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε το πρόσημο της επιρροής.

3. Έχουν επηρεάσει τα Capital Controls την αρχική σας κατάσταση;

1. Πάρα πολύ
2. Πολύ
3. Μέτρια
4. Λίγο
5. Καθόλου

Με αυτή την ερώτηση, θα θέλαμε να μάθουμε αν η εφαρμογή του μέτρου οδήγησε σε απώλεια εργασία, μείωση μισθού ή το ανάποδο. Όμως, δεν είναι

καθόλου κατανοητή η ερώτηση, γι' αυτό και αφαιρέθηκε και προστέθηκαν οι ανάλογες ερωτήσεις.

6. Επηρεάστηκαν οι αγορές σας στο εσωτερικό λόγω των Capital Controls;

1. Πάρα πολύ.

2. Πολύ.

3. Μέτρια.

4. Λίγο

5. Καθόλου

Θα θέλαμε εδώ να δούμε αν οι αγορές των καταναλωτών επηρεάστηκαν και κατά πόσο. Όμως, η ερώτηση ήταν αρκετά ασαφής.

6. Αν ναι, θετικά ή αρνητικά;

1. Θετικά.

2. Αρνητικά.

Στην περίπτωση όπου ίσχυε η παραπάνω ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε το πρόσημο της επιρροής.

Η δεύτερη ενότητα εδώ έφτανε στο τέλος της. Ο χρήστης είχε την δυνατότητα να επιστρέψει στην προηγούμενη πατώντας το «Πίσω» προκειμένου να δει ή να επεξεργαστεί τις προηγούμενες απαντήσεις του ή να πατήσει «Συνέχεια» και να προχωρήσει στην επόμενη ενότητα ερωτήσεων. Αυτές μαζί με τις δυνατές απαντήσεις, είχαν ως εξής:

3. Έχετε κάνει ποτέ αγορές από το εξωτερικό;

1. Ναι

2. Όχι

Μέσω αυτής της ερώτησης, θα θέλαμε να δούμε τι ποσοστό του ελληνικού καταναλωτικού κοινού, έχει προβεί σε αγορές στο εξωτερικό.

3. Πόσο επηρέασαν τα Capital Controls τις αγορές σας στο εξωτερικό;
1. Πάρα πολύ.
 2. Πολύ.
 3. Μέτρια.
 4. Λίγο.
 5. Καθόλου.

Στην περίπτωση όπου ίσχυε η παραπάνω ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε αν επηρεάστηκαν οι αγορές του καταναλωτικού κοινού αλλά και σε τι κλίματα.

4. Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματα σας ("κούρεμα" καταθέσεων κλπ);
1. Ναι.
 2. Όχι.
 3. Ίσως.

Δεδομένου ότι η χώρα βρίσκεται ακόμα οι περιορισμοί των Capital Controls είναι ακόμα σε ισχύ, θα θέλαμε να δούμε, κατά πόσο οι πολίτες έχουν εμπιστοσύνη στην ελληνική οικονομία.

5. Πόση ώρα περιμένετε στην ουρά σε ΑΤΜ κατά μέσο όρο (την περίοδο όπου η μέγιστη ανάληψη ήταν λιγότερο από 60 ευρώ την ημέρα);
1. λιγότερο από 15 λεπτά
 2. 30-45 λεπτά.
 3. 45-60 λεπτά.
 4. 60-75 λεπτά.

5. 75-90 λεπτά.
6. 90-105 λεπτά.
7. 105-120 λεπτά.
8. 120+ λεπτά

Η ερώτηση αυτή ήταν καθαρά για να παρατηρήσουμε τον χρόνο αναμονής του καταναλωτικού κοινού στην ουρά των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών. Η ερώτηση μετέπειτα θεωρήθηκε περιττή και αφαιρέθηκε.

6. Θεωρείτε ότι τα Capital Controls, ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της οικονομίας;
 1. Ναι.
 2. Όχι.
 3. Ίσως.

Το γεγονός ότι η επιβολή των Capital Controls δεν ήταν κάτι όπου εμφανίστηκε σιγά-σιγά αλλά επιβλήθηκαν απότομα, αλλά και με δεδομένο την αβεβαιότητα όπου υπήρχε πριν την επιβολή τους, θα θέλαμε να δούμε την γνώμη του κοινού ως προς την αναγκαιότητα τους.

7. Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όσα σας τα χρήματα από τις τράπεζες;
 1. Ναι.
 2. Όχι.
 3. Ίσως.

Θα θέλαμε μέσω αυτής της ερώτησης, να δούμε αν κλονίστηκε η εμπιστοσύνη του καταναλωτικού κοινού ως προς τις τράπεζες και το τραπεζικό σύστημα.

8. Θα θέλατε να μας πείτε κάτι επιπλέον για το πως επηρεάστηκε η ζωή σας από τα Capital Controls;

Εδώ ο χρήστης μπορούσε να πληκτρολογήσει κείμενο απαντώντας την παραπάνω ερώτηση.

Έπειτα, ο χρήστης πατούσε την επιλογή "Επόμενο" για να πλοηγηθεί στην επόμενη ενότητα, ή "Προηγούμενο" προκειμένου να επεξεργασθεί τις προηγούμενες απαντήσεις του. Η επόμενη ενότητα, αφορούσε το δεύτερο κομμάτι του ερωτηματολογίου το οποίο ήταν για τις επιχειρήσεις. Είχε τίτλο "Πόσο επηρέασαν τα Capital Controls την επιχείρησή σας;". Επιπρόσθετα, υπήρχε και σχετικό σχόλιο όπου προέτρεπε τον χρήστη να παραλείψει όλες οι ερωτήσεις αν δεν είχε κάποια επιχείρηση. Οι ερωτήσεις σε αυτή την ενότητα, συμπεριλαμβανομένων και των δυνατών απαντήσεων, είχαν ως εξής:

9. Κατά πόσο επηρεάστηκαν οι εισροές (αγορά πρώτων υλών κλπ) της επιχείρησής σας;

1. Πάρα πολύ.
2. Πολύ.
3. Μέτρια.
4. Λίγο.
5. Καθόλου.

Δεδομένου ότι υπάρχουν εταιρίες όπου όχι εισάγουν προϊόντα όχι μόνο προς μεταπώληση αλλά και ύλες αναγκαίες προς μεταποίηση για την παραγωγή άλλων προϊόντων, μπορεί η επιβολή να δημιουργήσει προβλήματα. Θα θέλαμε να δούμε αν όντως υπήρχαν αλλά και σε τι κλίμακα.

10. Θετικά ή αρνητικά;

1. Θετικά.
2. Αρνητικά.

Στην περίπτωση όπου ίσχυε η παραπάνω ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε το πρόσημο της επιρροής.

11. Επηρεάστηκε η παραγωγή της επιχείρησής σας;

1. Πάρα πολύ.
2. Πολύ.
3. Μέτρια.
4. Λίγο.
5. Καθόλου.

Δεδομένου ότι αρκετές επιχειρήσεις επεξεργάζονται προϊόντα (δηλαδή ασχολούνται με την μεταποίηση), θα θέλαμε να δούμε κατά πόσο τα Capital Controls επηρέασαν αυτήν την διαδικασία.

12. Θετικά ή αρνητικά;

1. Θετικά.
2. Αρνητικά.

Στην περίπτωση όπου ίσχυε η παραπάνω ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε το πρόσημο της επιρροής.

13. Επηρεάστηκε η ανταγωνιστικότητα της επιχείρησής σας, έναντι άλλων επιχειρήσεων;

1. Πάρα πολύ.
2. Πολύ.
3. Μέτρια.
4. Λίγο.
5. Καθόλου.

Θα θέλαμε να δούμε αν με την επιβολή των Capital Controls, η επιχείρηση έχασε μερίδιο στην αγορά το οποίο πιθανότατα να μείωσε και τα έσοδα της επιχείρησης.

14. Επηρεάστηκαν οι πωλήσεις της επιχείρησής σας από τα Capital Controls;

1. Πάρα πολύ.
2. Πολύ.
3. Μέτρια.
4. Λίγο.
5. Καθόλου.

Λόγω του γεγονότος ότι οι καταναλωτές δεν μπορούσαν να κάνουν αναλήψεις μεγάλων ποσών, θα θέλαμε να δούμε κατά πόσο αυτό επηρέασε τις αγορές τους, δηλαδή τις πωλήσεις των επιχειρήσεών.

15. Αν ναι, θετικά ή αρνητικά;

1. Θετικά.
2. Αρνητικά.

Στην περίπτωση όπου ίσχυε η παραπάνω ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε το πρόσημο της επιρροής.

16. Θα θέλατε να μας πείτε κάτι επιπλέον για το πως επηρέασαν τα Capital Controls την επιχείρησή σας;

Εδώ ο χρήστης μπορούσε να πληκτρολογήσει σε κείμενο την απάντησή του.

Σε αυτό το σημείο η ενότητα ολοκληρωνόταν και ο χρήστης μπορούσε να πατήσει "Συνέχεια" προκειμένου να πλοηγηθεί στην επόμενη ενότητα ή "Προηγούμενο" προκειμένου να επεξεργαστεί τις προηγούμενες απαντήσεις του. Η επόμενη ενότητα είχε μόνο μία ερώτηση η οποία είχε ως εξής:

17. Θα θέλατε να μας πείτε κάτι επιπλέον για τα Capital Controls;

Ο χρήστης μπορούσε και εδώ να πληκτρολογήσει σε κείμενο την απάντηση του ο,τιδήποτε είχε πιθανόν ξεχάσει να αναφέρει προηγουμένως.

7.2.1. Γενικότερες Παρατηρήσεις

Παρατηρήσαμε, ότι το θα κοινό δυσκολευόταν να κατανοήσει τις ερωτήσεις καθώς αρκετές ήταν πολύπλοκες αλλά μερικές ήταν άστοχες. Το βασικότερο μειονέκτημα όμως ήταν ότι το ερωτηματολόγιο θα έπρεπε να είχε χωρισθεί σε δύο ερωτηματολόγια και όχι σε ένα ερωτηματολόγιο χωρισμένο σε δύο μέρη. Αυτό γιατί απευθύνεται σε δύο διαφορετικά τμήματα της αγοράς, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση όταν αυτό γίνεται ταυτόχρονα. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε ότι οι πολλές ενότητες στα ερωτηματολόγια κουράζουν τους ερωτηθέντες με αποτέλεσμα όλο και λιγότεροι να συμπληρώνουν τα ερωτηματολόγια.

Όσον αφορά το πρώτο κομμάτι τα προβλήματα τα οποία προέκυψαν ήταν ότι οι ερωτήσεις, δεν είχαν κάποιο ουσιαστικό αποτέλεσμα στο ερωτηματολόγιο. Αντιθέτως, μπέρδευαν περισσότερο. Πιο συγκεκριμένα στην ερώτηση 5 το κοινό δεν θα μπορούσε να δώσει καθαρή απάντηση, καθώς τα Capital Controls περιόρισαν την δυνατότητα των συναλλαγών με μετρητά με αποτέλεσμα η απάντηση να μην είναι αντιπροσωπευτική όπως και οι ερωτήσεις 8 και 11 οι οποίες δεν ερωτούσαν κάτι σαφές αλλά και η ερώτηση 10 αφορούσε την οικονομική κατάσταση αλλά δεν το ζητούσε με σαφές τρόπο. Επιπρόσθετα, παρατηρήσαμε ότι οι ερωτήσεις 3, 4, 9,12, 16 και 19 ήταν άστοχες.

Στην ενότητα των ερωτήσεων όπου αφορούσαν τις επιχειρήσεις, παρατηρήθηκε ότι οι ερωτήσεις ήταν αρκετά λειψές αλλά και λάθος ο τρόπος με τον οποίο θα ερωτούνταν οι επιχειρήσεις.

7.3. Δημιουργία νέων ερωτηματολογίων.

Για καλύτερη διευκόλυνση μας αλλά και για την καλύτερη τμηματοποίηση της αγοράς, δημιουργήθηκαν δύο νέα ερωτηματολόγια από τα οποία το ένα αφορούσε το καταναλωτικό κοινό και το άλλο τις επιχειρήσεις. Έτσι η έρευνα μπορούσε να γίνει πιο εύκολα αλλά και να "ειδικευτεί" στον έκαστο τομέα. Το πρώτο είχε αρχικά ονομαστεί "Ερωτηματολόγιο για την κοινότητα" και το δεύτερο "Ερωτηματολόγιο για τις επιχειρήσεις".

7.3.1. Η επίδραση των Capital Controls στις επιχειρήσεις

Παρατήρηση: Από τις παρακάτω ερωτήσεις, οι ερωτήσεις 1 έως 6, είναι καθαρά δημογραφικού χαρακτήρα. Δεδομένου ότι αποτελούν "ευαίσθητα" δεδομένα των επιχειρήσεων, δεσμευτήκαμε απέναντι τους, να μην δημοσιοποιήσουμε κανένα προσωπικό και ευαίσθητο στοιχείο.

1. Ονομασία Επιχείρησης:
2. Διακριτικός Τίτλος Επιχείρησης:
3. Έδρα της επιχείρησης:
4. Διεύθυνση Έδρας:
5. Τηλέφωνο Επιχείρησης:
6. Ιστοσελίδα της Επιχείρησης:

7. Νομική Μορφή της επιχείρησης:
 1. Ο.Ε.
 2. Ε.Ε.
 3. Ε.Π.Ε.

4. Α.Ε.

8. Δραστηριότητα:

(Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει πάνω από μια επιλογή)

1. Μεταποιητική.

2. Εμπόριο.

3. Υπηρεσίες.

9. Επηρεάστηκε ο τζίρος σας (λόγω Capital Controls) θετικά, αρνητικά ή παρέμεινε σταθερός;

1. Θετικά.

2. Αρνητικά.

3. Παρέμεινε σταθερός.

Θα θέλαμε να δούμε αν όντως επηρεάστηκαν οι εισφορές των εταιρειών και αν αυτό ήταν θετικά ή αρνητικά.

10. Μήπως το γεγονός ότι ο κόσμος, δεν μπορούσε να αγοράσει προϊόντα απ' ευθείας από το εξωτερικό, αύξησε το τζίρο σας;

1. Ναι.

2. Όχι.

3. Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ.

Με αυτήν την ερώτηση, θα θέλαμε να δούμε αν το γεγονός ότι οι καταναλωτές δεν μπορούσαν να κάνουν αγορές στο εξωτερικό, τους έκανε να στραφούν στις ελληνικές επιχειρήσεις όπου εισάγουν προϊόντα, με αποτέλεσμα αυτό να οδήγησε σε μια αύξηση των εσόδων της επιχείρησης.

11. Σημειώθηκαν απώλειες(ζημιά) στην επιχείρησή σας, λόγω των Capital Controls;

1. Πάρα πολύ.
2. Πολύ.
3. Μέτρια.
4. Λίγο.
5. Καθόλου.

Η εφαρμογή των Capital Controls, δεδομένου ότι έγινε αιφνίδια αλλά και ότι η ρευστότητα ήταν/είναι περιορισμένη, θα θέλαμε να δούμε την κλίμακα του αντίκτυπου αυτής της εφαρμογής.

12. Υπήρξε πρόβλημα με την επιβολή των Capital Control στις εισροές (δηλαδή αγορές πρώτων υλών κ.λ.π) της επιχείρησής;

1. Πάρα πολύ.
2. Πολύ.
3. Μέτρια.
4. Λίγο.
5. Καθόλου.

Δεδομένου ότι υπάρχουν εταιρίες όπου όχι εισάγουν προϊόντα όχι μόνο προς μεταπώληση αλλά και ύλες αναγκαίες προς μεταποίηση για την παραγωγή άλλων προϊόντων, μπορεί η επιβολή να δημιουργήσει προβλήματα. Θα θέλαμε να δούμε αν όντως υπήρχαν αλλά και σε τι κλίμακα.

13. Αναγκάστηκε η επιχείρηση να περικόψει μισθούς υπαλλήλων; Αν ναι, της τάξης των πόσων ευρώ;

Η επιβολή των Capital Controls, μπορεί να οδήγησε εργοδότες στην περικοπή μισθών των υπαλλήλων τους. Θα θέλαμε να δούμε αν όντως έγινε αυτό και αν ναι, σε τι κλίμακα.

14. Αναγκάστηκε η επιχείρηση να καθυστερήσει μισθούς υπαλλήλων; Αν ναι, για πόσους μήνες;

1. 1 μήνα.
2. 2 μήνες.
3. 3 μήνες.
4. 4 μήνες.
5. 5+μήνες.
6. Δεν απαντώ.

Ο περιορισμός της κινήσεως των κεφαλαίων δημιούργησε μια έλλειψη ρευστότητας. Συνεπώς, θα θέλαμε μέσω αυτής της ερώτησης να δούμε αν αυτό οδήγησε στην καθυστέρηση πληρωμών των εργαζομένων και αν ναι, κατά πόσους μήνες.

15. Μειώθηκε η ανταγωνιστική σας δύναμη λόγω των Capital Controls; Αν ναι, πόσο;

((Επιλέξτε από το 1 έως το 10 όπου 1=Καθόλου, 2=Σχεδόν καθόλου, 3=Πάρα πολύ λίγο, 4=Πολύ λίγο, 5=Μέτρια, 6= Αρκετά, 7= Πολύ, 8=Πάρα πολύ, 9="καταστροφικά", 10="ολέθρια"))

Ο χρήστης εδώ επιλέγει από το 1 έως το 10 για το κατά πόσο η επιχείρηση του έχασε πιθανότατα μερίδιο στην αγορά το οποίο πιθανότατα να μείωσε και τα έσοδα της επιχείρησης. Ωστόσο, παρατηρήσαμε ότι

Παρατήρηση: Μπορείτε να δείτε την τελική μορφή του ερωτηματολογίου σε έντυπη μορφή σε παράρτημα της υπάρχουσας εργασίας.

7.3.2. Ερωτηματολόγιο για το καταναλωτικό κοινό

Ούτε εδώ οι ερωτήσεις είχαν αριθμηση, παρ' όλα αυτά τις παρουσιάζουμε και εδώ αριθμημένες για την καλύτερη διευκόλυνση μας. Μαζί με τις δυνατές τους απαντήσεις, οι ερωτήσεις είχαν ως εξής:

1. Ηλικία:

1. 18-24

2. 25-31

3. 32-38

4. 39-45

5. 46-52

6. 53-60

7. 61+

Η ερώτηση είναι καθαρά δημογραφικού χαρακτήρα, για να ξέρουμε σε τι κοινό απευθυνόμαστε.

8. Φύλλο:

1. Άνδρας.

2. Γυναίκα.

Όπως με την παραπάνω ερώτηση, έτσι κι εδώ, θα θέλαμε να δούμε σε τι κοινό απευθυνόμαστε.

3. Εργάζεστε κάπου;

1. Ναι.

2. Όχι.

Δεδομένου ότι υπάρχει μεγάλη ανεργία στην χώρα, θα θέλαμε να δούμε σε τι ποσοστό κυμαίνεται αυτή κυμαίνεται.

4. Αν όχι, είστε:

1. Άνεργος/η

2. Συνταξιούχος

3. Νοικοκυρά (οικιακά)

4. Φοιτητής/τρια

5. Άλλο:..... (Εδώ ο χρήστης καταχωρεί κάποια πιθανή ιδιότητα του, η οποία δεν υπάρχει στις δυνατές επιλογές)

Η παραπάνω ερώτηση δεν υπήρχε εξ' αρχής αλλά προστέθηκε αργότερα. Ο λόγος είναι ότι το ερωτηματολόγιο δεν απευθύνεται μόνο σε άτομα όπου έχουν μισθό αλλά και σε διάφορες κατηγορίες μη μισθωτών. Επιπρόσθετα, μπορούμε να παρατηρήσουμε και σε ποιές κατηγορίες εμφανίζεται περισσότερο η ανεργία.

6. Αν ναι, σε ποιο κλάδο;

1. Ιδιωτικός Υπάλληλος

2. Δημόσιος Υπάλληλος

3. Αγρότης

4. Ελεύθερος Επαγγελματίας

5. Άλλο: (Εδώ ο χρήστης καταχωρεί κάποια πιθανή ιδιότητα του, η οποία δεν υπάρχει στις δυνατές επιλογές)

Όπως και η παραπάνω ερώτηση, έτσι κι αυτή δεν υπήρχε εξ' αρχής αλλά προστέθηκε εκ των υστέρων. Με αυτή την ερώτηση το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε άτομα όπου λαμβάνουν μισθό.

6. Τι καθαρές απολαβές λαμβάνετε μηνιαίως;

1. 250-399
2. 400-549
3. 550-699
4. 700-849
5. 850-999
6. 1000-1249
7. 1250+

Λόγω του ότι ο μισθός των εργαζομένων δεν είναι ίδιος για όλους, θα θέλαμε να δούμε σε τι ποσοστά κυμαίνεται η μισθοδοσία στην χώρα μας.

7. Μειώθηκε ο μισθός σας, ή σύνταξη σας λόγω των Capital Controls;

1. Ναι.
2. Όχι.

Δεδομένου ότι υπήρξε μια οικονομική αναταραχή, σκοπός της παραπάνω ερώτησης είναι να παρατηρήσουμε αν τα Capital Controls έχουν επηρεάσει τις μισθοδοσίες των εργαζομένων.

8. Χάσατε μήπως την εργασία σας λόγω αυτού του μέτρου;

1. Ναι.
2. Όχι.

Το γεγονός ότι τα Capital Controls επηρέασαν την ελληνική οικονομία, θα θέλαμε να δούμε αν αυτό οδήγησε στην απώλεια εργασίας των ερωτώμενων.

9. Σε ποιές κατηγορίες ξοδεύετε τα χρήματά σας;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Βιοτικές (π.χ. τρόφιμα κλπ)					
Καταναλωτικές					
Ατομικές (π.χ. είδη ρουχισμού κλπ)					
Πολυτελείας					

Ο χρήστης καλούνταν να επιλέξει για κάθε επιλογή από την πρώτη στήλη, μία επιλογή από τις υπόλοιπες στήλες δεξιά, όπου και θα έδειχνε και την κλίμακα με την οποία ξόδευε τα χρήματά του.

Παρατηρήθηκε ότι η παραπάνω ερώτηση, δεν ήταν ολοκληρωμένη καθώς δεν κάλυπτε το πλήρες φάσμα των πιθανών κατηγοριών όπου μπορεί κάποιος να ξοδέψει τα χρήματά του. Συνεπώς, οι νέες πιθανές απαντήσεις της παραπάνω ερώτησης, είχαν ως εξής:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κ.λ.π.)					
Καταναλωτικά αγαθά					
Φροντίδα για την υγεία					
Εκπαίδευση					
Ψυχαγωγία					
Είδη πολυτελείας					

Παρ' όλα αυτά, η ερώτηση συνέχιζε να υστερεί καθώς οι καταναλωτές δεν μπορούσαν να απαντήσουν σε ακόμα πιο βασικές κατηγορίες, όπως οι πληρωμές λογαριασμών, ενοικίου αλλά και υποχρεώσεις προς το δημόσιο. Συνεπώς, οι πιθανές απαντήσεις της παραπάνω ερώτησης τροποποιήθηκαν και έχουν ως εξής:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κ.λ.π.)					
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)					
Ενοίκιο					
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)					
Καταναλωτικά αγαθά					
Φροντίδα για την υγεία					
Εκπαίδευση					
Ψυχαγωγία					
Είδη πολυτελείας					

10. Αναγκαστήκατε να περικόψετε κάποια ανάγκη σας, λόγω των Capital Controls;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Βιοτικές (π.χ. τρόφιμα κλπ)					
Καταναλωτικές					
Ατομικές (π.χ. είδη ρουχισμού)					

κλπ)					
Πολυτελείας					

Οπωσδήποτε οι καταναλωτές επηρεάζονται από την κατάσταση που επικρατεί οπότε οι περικοπές μπορεί να ήταν αναγκαίο μέτρο λόγω των Capital Controls. Συνεπώς, θα θέλαμε να παρατηρήσουμε αν όντως υπήρχε περικοπή αλλά και σε ποιά κατηγορία.

Όμως, ομοίως με την παραπάνω ερώτηση, ο χρήστης καλούνταν και εδώ να επιλέξει για κάθε επιλογή από την πρώτη στήλη, μία επιλογή από τις υπόλοιπες στήλες δεξιά, όπου και θα έδειχνε και την κλίμακα με την οποία ξόδευε τα χρήματα του. Επειδή και αυτή η ερώτηση δεν ήταν ολοκληρωμένη, οι πιθανές απαντήσεις τροποποιήθηκαν και είχαν ως εξής:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κ.λ.π.)					
Καταναλωτικά αγαθά					
Φροντίδα για την υγεία					
Εκπαίδευση					
Ψυχαγωγία					
Είδη πολυτελείας					

Για άλλη μια φορά οι πιθανές απαντήσεις της ερώτησης τροποποιήθηκαν καθώς έπρεπε να προστεθούν και εδώ βασικές κατηγορίες όπως "Πληρωμές

λογαριασμών", "Ενοίκιο", "Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο". Έτσι, οι πιθανές απαντήσεις έχουν ως εξής:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κ.λ.π.)					
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)					
Ενοίκιο					
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)					
Καταναλωτικά αγαθά					
Φροντίδα για την υγεία					
Εκπαίδευση					
Ψυχαγωγία					
Είδη πολυτελείας					

11. Το γεγονός ότι οι αναλήψεις όπου μπορείτε να κάνετε με μετρητά είναι περιορισμένες(λόγω του ορίου ανάληψης που έχει θεσπιστεί) σας έχει αναγκάσει να καθυστερήσετε πληρωμές προς το Δημόσιο;

1. Ναι

2. Όχι

Η παραπάνω ερώτηση δεν υπήρχε εξ' αρχής αλλά προστέθηκε λίγο αργότερα. Ο λόγος είναι ότι δεδομένου ότι κάποιος μπορεί να μην μπορούσε να κάνει ανάληψη μετρητών, αν αυτό τον ανάγκασε να αναβάλλει υποχρεώσεις προς το Δημόσιο.

12. Αν ναι, είχατε οικονομικές επιπτώσεις (πρόστιμο, τόκοι κλπ); Αν ναι, σε τι κλίμακα; (Επιλέξτε από το 1 έως το 5 όπου: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5= Πάρα πολύ)

(Ο χρήστης επιλέγει από το 1 έως το 5)

Μαζί με την ερώτηση 11, προστέθηκε και αυτή. Ο χρήστης εδώ καλείται να απαντήσει αν είχε οικονομικές επιπτώσεις, έχοντας απαντήσει "Ναι" στην παραπάνω ερώτηση (ότι αναγκάστηκε δηλαδή να καθυστερήσει πληρωμές προς το Δημόσιο) και σε τι κλίμακα. Θα θέλαμε δηλαδή με αυτήν την ερώτηση να δούμε τον αντίκτυπο των πιθανών καθυστερήσεων πληρωμών προς το Δημόσιο.

13. Σας ανάγκασαν τα Capital Controls να καθυστερήσετε πληρωμές ως προς Ιδιώτες (η Ιδιωτικές Επιχειρήσεις);

1. Ναι.

2. Όχι.

Δεδομένου ότι κάποιος/α μπορεί να μην μπορούσε να κάνει ανάληψη μετρητών, μπορεί να τον/την ανάγκασε να αναβάλλει υποχρεώσεις προς Ιδιώτες ή Ιδιωτικές επιχειρήσεις.

14. Αν ναι, είχατε οικονομικές επιπτώσεις (πρόστιμο, τόκοι κλπ); Αν ναι, σε τι κλίμακα; (Επιλέξτε από το 1 έως το 5 όπου: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5= Πάρα πολύ)

(Ο χρήστης επιλέγει από το 1 έως το 5)

Μαζί με την παραπάνω ερώτηση, προστέθηκε και αυτή. Ο χρήστης εδώ καλείται να απαντήσει αν είχε οικονομικές επιπτώσεις, έχοντας απαντήσει "Ναι" στην παραπάνω ερώτηση (ότι αναγκάστηκε δηλαδή να καθυστερήσει πληρωμές προς Ιδιώτες ή Ιδιωτικές επιχειρήσεις) και σε τι κλίμακα.

15. Περιορίστηκαν οι αγορές σας στο εξωτερικό;
1. Ναι.
 2. Όχι.
 3. Δεν έχω κάνει ποτέ αγορά από το εξωτερικό.

Το γεγονός ότι η επιβολή των Capital Controls, οδήγησε στην απαγόρευση εμβασμάτων στο εξωτερικό, θα θέλαμε να δούμε αν το καταναλωτικό κοινό επηρεάστηκε.

Αν ναι, σε ποιές κατηγορίες;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Βιοτικές (π.χ. τρόφιμα κλπ)					
Καταναλωτικές					
Ατομικές (π.χ. είδη ρουχισμού κλπ)					
Πολυτελείας					

Θα θέλαμε με αυτή την ερώτηση να δούμε σε ποιές κατηγορίες επηρεάστηκαν οι αγορές των ατόμων στο εξωτερικό αλλά και κατά πόσο. Όμως, ομοίως με προηγούμενες ερωτήσεις 10 και 11 (όπου οι πιθανές απαντήσεις ήταν ίδιες) έτσι κι εδώ, οι πιθανές απαντήσεις τροποποιήθηκαν για το λόγο ότι η ερώτηση ήταν ανεπαρκής. Συνεπώς, οι πιθανές απαντήσεις, έχουν ως εξής:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κ.λ.π.)					
Καταναλωτικά αγαθά					
Φροντίδα για την υγεία					
Εκπαίδευση					
Ψυχαγωγία					
Είδη πολυτελείας					

Έτσι, η ερώτηση γίνεται πλέον πιο ολοκληρωμένη.

16. Θεωρείτε ότι τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας;
1. Ναι.
 2. Ίσως.
 3. Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ.

Το γεγονός ότι η επιβολή των Capital Controls δεν ήταν κάτι όπου εμφανίστηκε σιγά-σιγά αλλά επιβλήθηκαν απότομα, αλλά και με δεδομένο την αβεβαιότητα όπου υπήρχε πριν την επιβολή τους, θα θέλαμε να δούμε την γνώμη του κοινού ως προς την αναγκαιότητα τους.

17. Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματα σας ("κούρεμα" καταθέσεων κλπ);

1. Ναι.
2. Ίσως.
3. Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ.

Δεδομένου ότι η χώρα βρίσκεται ακόμα οι περιορισμοί των Capital Controls είναι ακόμα σε ισχύ, θα θέλαμε να δούμε, κατά πόσο οι πολίτες έχουν εμπιστοσύνη στην ελληνική οικονομία.

18. Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όσα σας τα χρήματα από τις τράπεζες;

1. Ναι.
2. Ίσως.
3. Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ.

Εδώ θα θέλαμε να δούμε αν κλονίστηκε η εμπιστοσύνη του καταναλωτικού κοινού ως προς τις τράπεζες και το τραπεζικό σύστημα.

Παρατήρηση: Μπορείτε να δείτε την τελική μορφή του ερωτηματολογίου σε έντυπη μορφή σε παράρτημα της υπάρχουσας εργασίας.

7.4. Αποτελέσματα έρευνας

7.4.1. Αποτελέσματα έρευνας για τις επιχειρήσεις

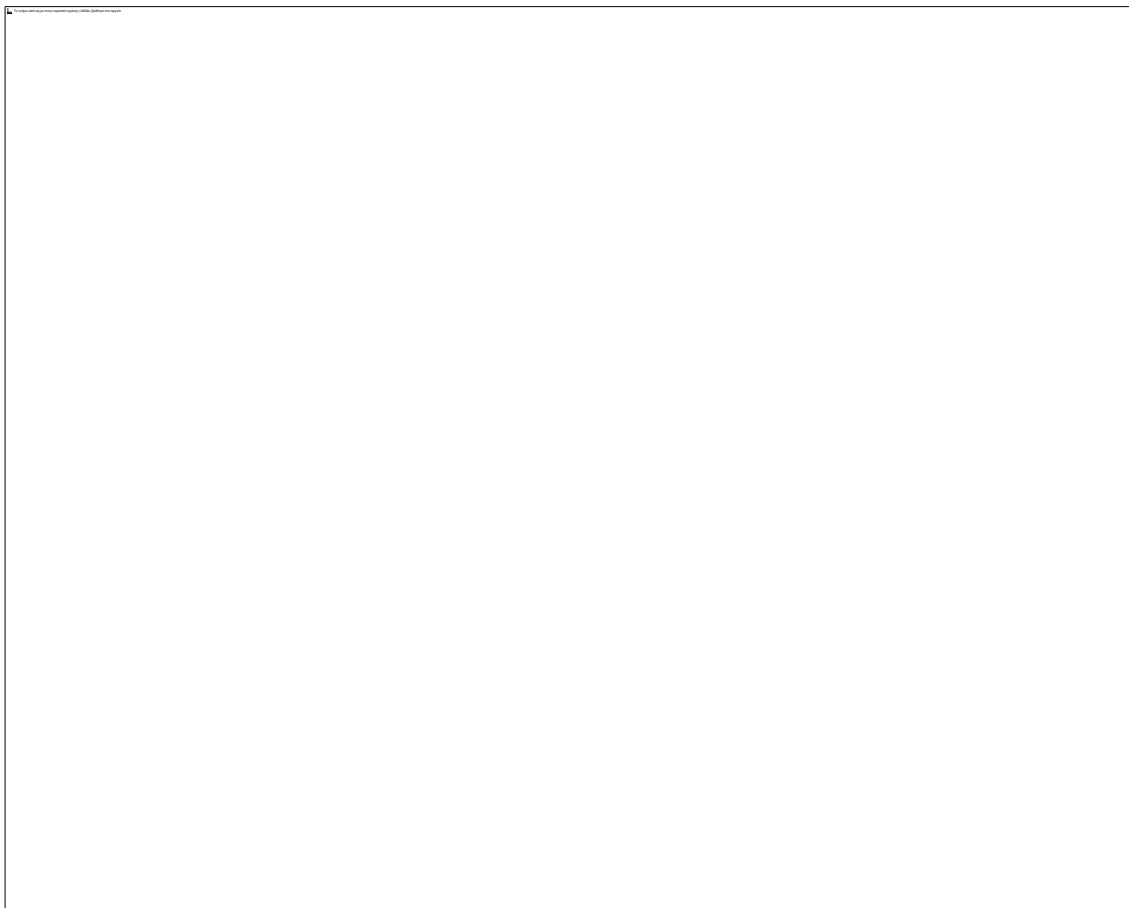
Όσον αφορά τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, λόγω του γεγονότος ότι αρκετές από τις επιχειρήσεις είχαν μια συστολή ως προς την παροχή ευαίσθητων δεδομένων, δεσμευτήκαμε απέναντι των ερωτηθέντων να μην δημοσιοποιήσουμε οποιοδήποτε στοιχείο όπου προδίδει τις ταυτότητες τους. Συνεπώς, οι απαντήσεις των 6 πρώτων ερωτήσεων του ερωτηματολογίου (όπου και αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των επιχειρήσεων), δεν αναφέρονται σε αυτήν την έρευνα. Επιπρόσθετα, στην έρευνα συμμετείχαν 17 επιχειρήσεις.

Οι υπόλοιπες απαντήσεις των ερωτηθέντων επιχειρήσεων, έχουν ως εξής:

7) Νομική μορφή της επιχείρησης.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ατομική	8	47,1
Ο.Ε.	2	11,8
Ε.Π.Ε.	1	5,9
Α.Ε.	6	35,3
Σύνολο	17	100,0

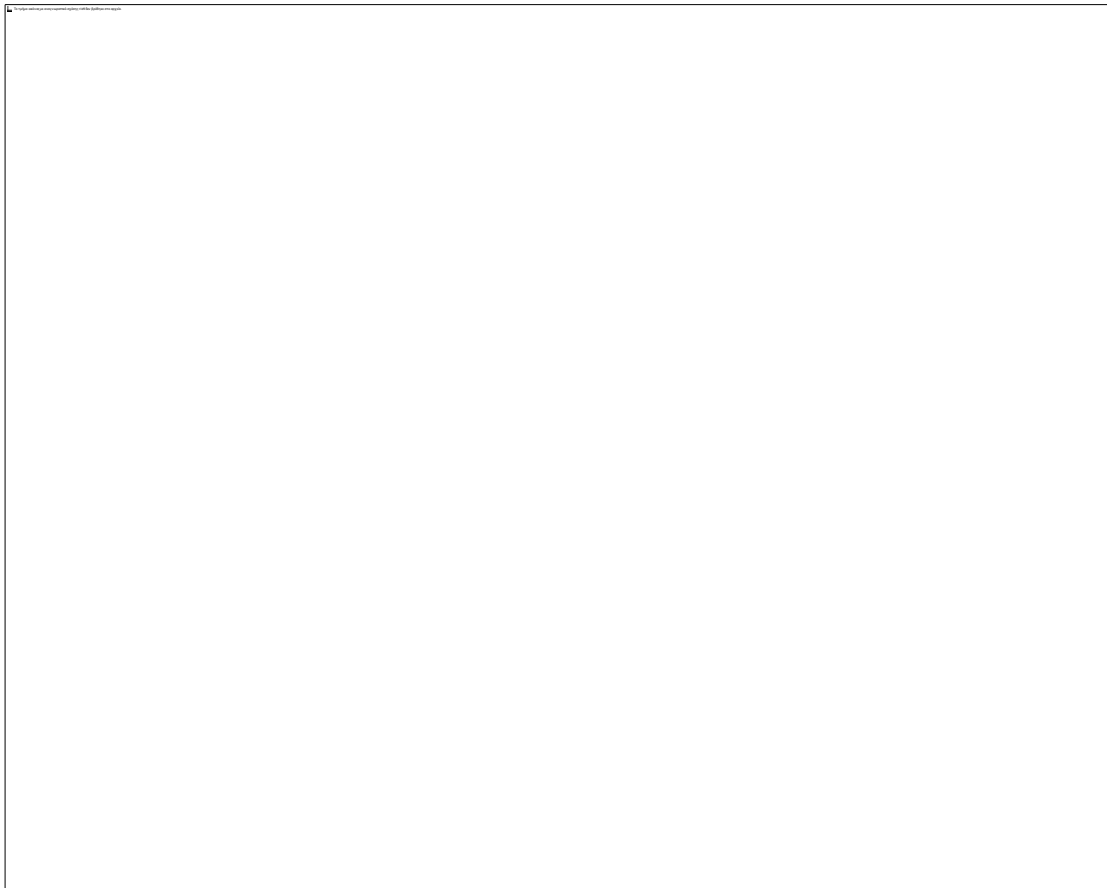
Παρατηρούμε ότι οι Ατομικές επιχειρήσεις αποτελούν το 47,1% του δείγματος μας, ενώ οι Ανώνυμες Επιχειρήσεις το 35,3%. Επιπρόσθετα, το 11,8% των επιχειρήσεων αποτελείται από Ομόρρυθμες Επιχειρήσεις ενώ το 5,9% από Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης.

8) Δραστηριότητα.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μεταποιητική	3	17,6
Εμπόριο	10	58,8
Υπηρεσίες	4	23,5
Σύνολο	17	100,0

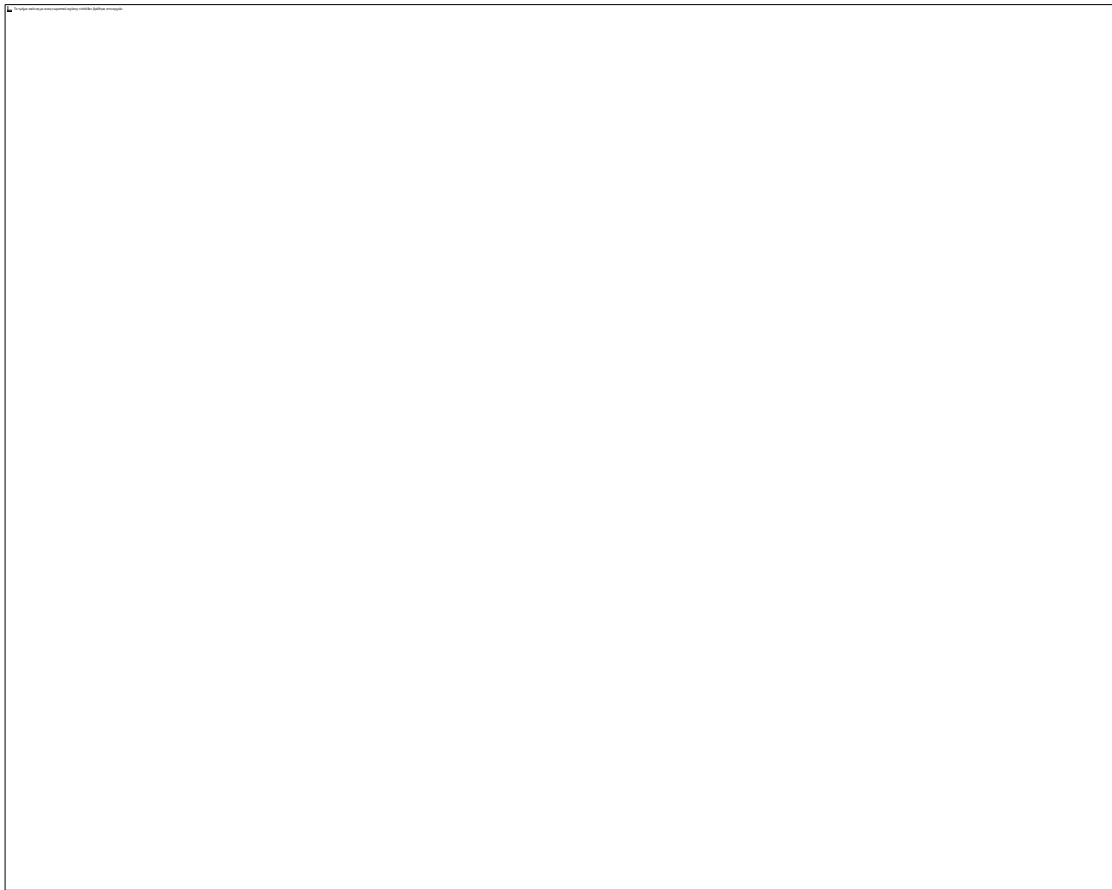
Μπορούμε να δούμε ότι από τις ερωτηθείσες επιχειρήσεις, το 58,8% ασχολείται με το εμπόριο, το 23,5% ασχολείται με παροχή υπηρεσιών ενώ το 17,6% με τη μεταποίηση αγαθών.

9) Επηρεάστηκε ο τζίρος σας (λόγω των Capital Controls) ή παρέμεινε σταθερός;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Θετικά	2	11,8
Αρνητικά	7	41,1
Παρέμεινε σταθερός	8	47,2
Σύνολο	17	100,0

Παρατηρούμε ότι τα έσοδα για το 47,2% του δείγματος μας δεν επηρεάστηκαν από την επιβολή των Capital Controls ενώ για το 11,8% αυξήθηκαν. Ωστόσο, αρνητικά επηρεάστηκαν τα έσοδα για το 41,1% του δείγματος.

10) Μήπως το γεγονός ότι ο κόσμος, δεν μπορούσε να αγοράσει προϊόντα απ' ευθείας από το εξωτερικό, αύξησε τον τζίρο σας;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	3	17,6	18,8
Όχι	13	76,5	81,3
Σύνολο	16	94,1	100,0
Δεν απάντησαν	1	5,9	
Σύνολο	17	100,0	

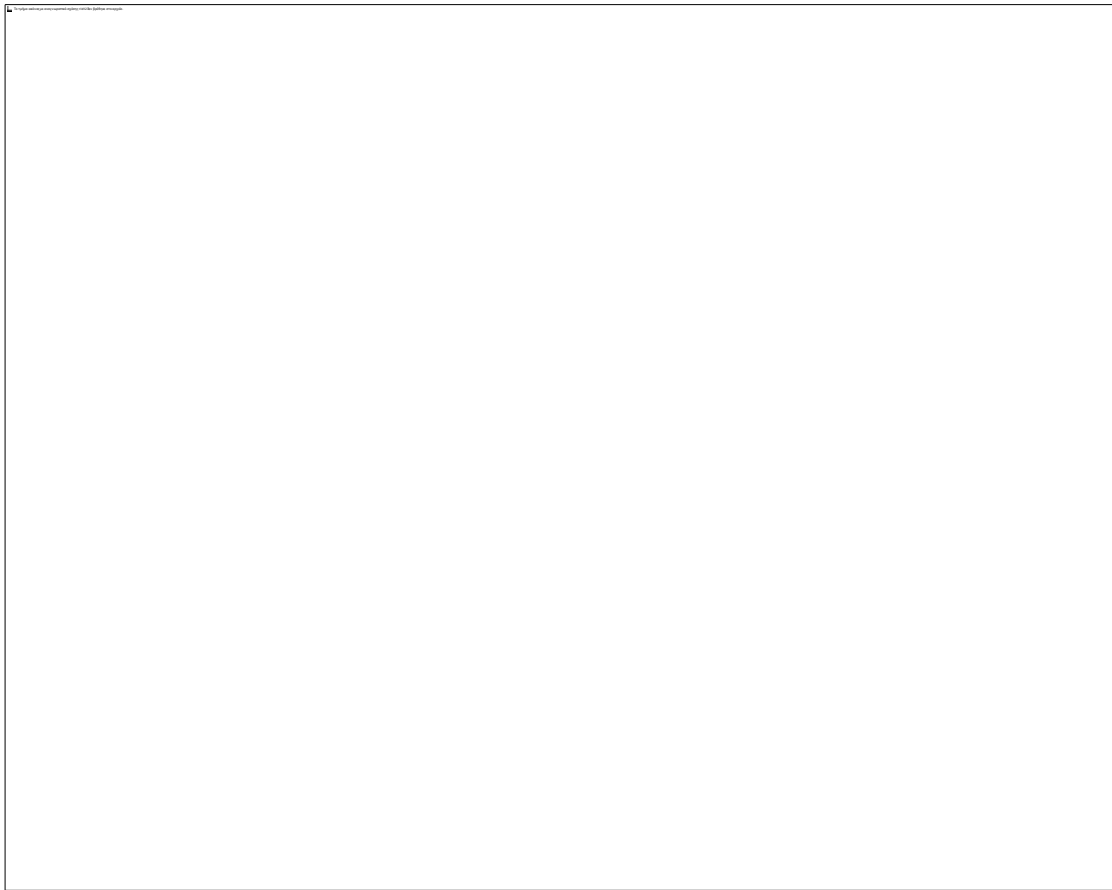
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 5,9% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 94,1% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε λόγω του το γεγονός ότι το καταναλωτικό κοινό δεν μπορούσε να αγοράσει προϊόντα απ' ευθείας από το εξωτερικό ήταν ευεργετικό για το 18,8% του δείγματός μας. Παρ' όλα αυτά, για το 81,3% του δείγματος δεν αυξήθηκαν τα έσοδα.

11) Σημειώθηκαν απώλειες (ζημιά) στην επιχείρησή σας, λόγω των Capital Controls;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Καθόλου	1	5,9
Λίγο	8	47,1
Μέτρια	2	11,8
Πολύ	5	29,4
Πάρα πολύ	1	5,9
Σύνολο	17	100,0

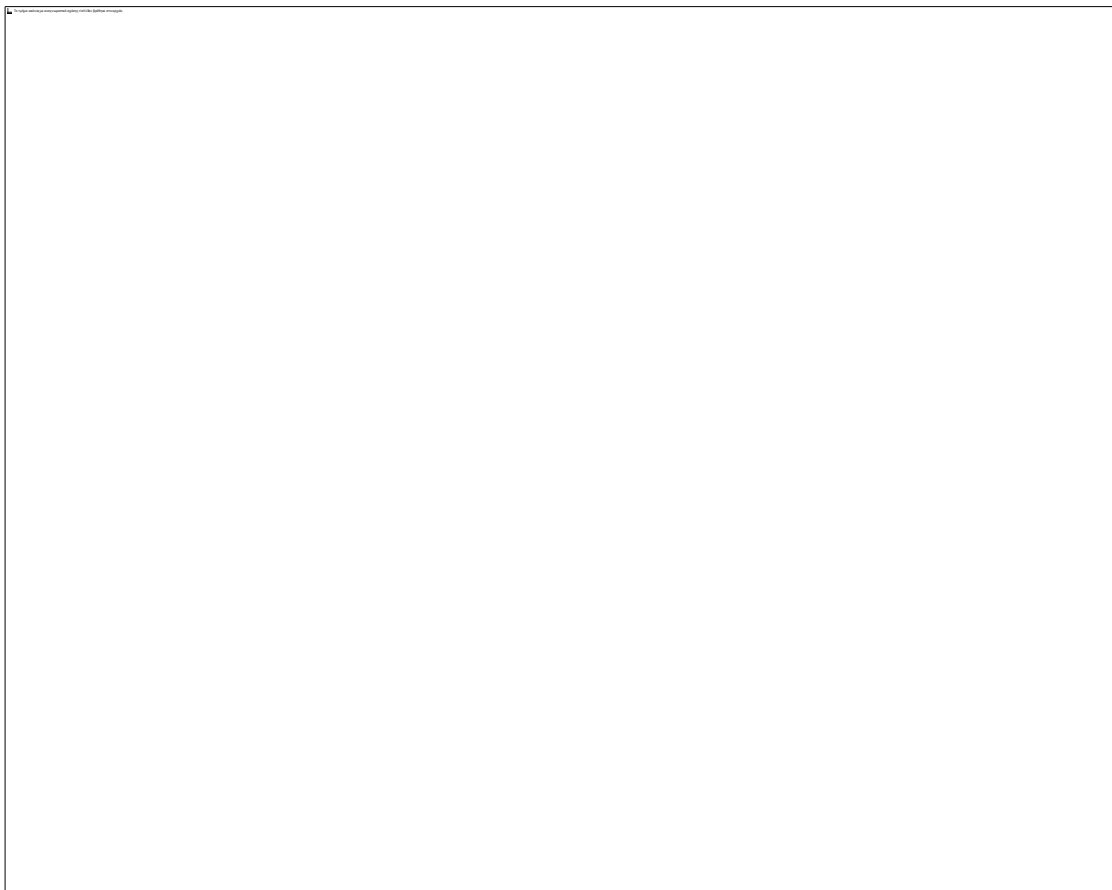
Εκ πρώτης όψεως, παρατηρούμε ότι για το 5,9% του δείγματος, δεν σημειώθηκε καθόλου ζημιά λόγω της επιβολής αυτού του μέτρου. Όμως, πολλές απώλειες είχε το 29,4% του δείγματος σε σχέση με πριν, ενώ το 5,9% πάρα πολλές. Επιπρόσθετα, μέτριες απώλειες είχε το 11,8% ενώ λίγες το 47,1%.

12) Υπήρξε πρόβλημα με την επιβολή των Capital Controls στις εισροές(δηλαδή αγορές πρώτων υλών κλπ) της επιχείρησης;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Καθόλου	3	17,6
Λίγο	7	41,2
Μέτρια	2	11,8
Πολύ	3	17,8
Πάρα πολύ	2	11,6
Σύνολο	17	100,0

Μπορούμε να δούμε από το δείγμα μας, ότι το 17,6% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων, δεν αντιμετώπισαν πρόβλημα στην αγορά πρώτων υλών για την επιχείρησή τους. Αντιθέτως, αρκετή δυσκολία αντιμετώπισε το 17,8% ενώ το 11,6% δυσκολεύτηκε πάρα πολύ. Επιπλέον, μικρή δυσκολία αντιμετώπισε το 41,2% ενώ το 11,8% αντιμετώπισε μέτρια δυσκολία.

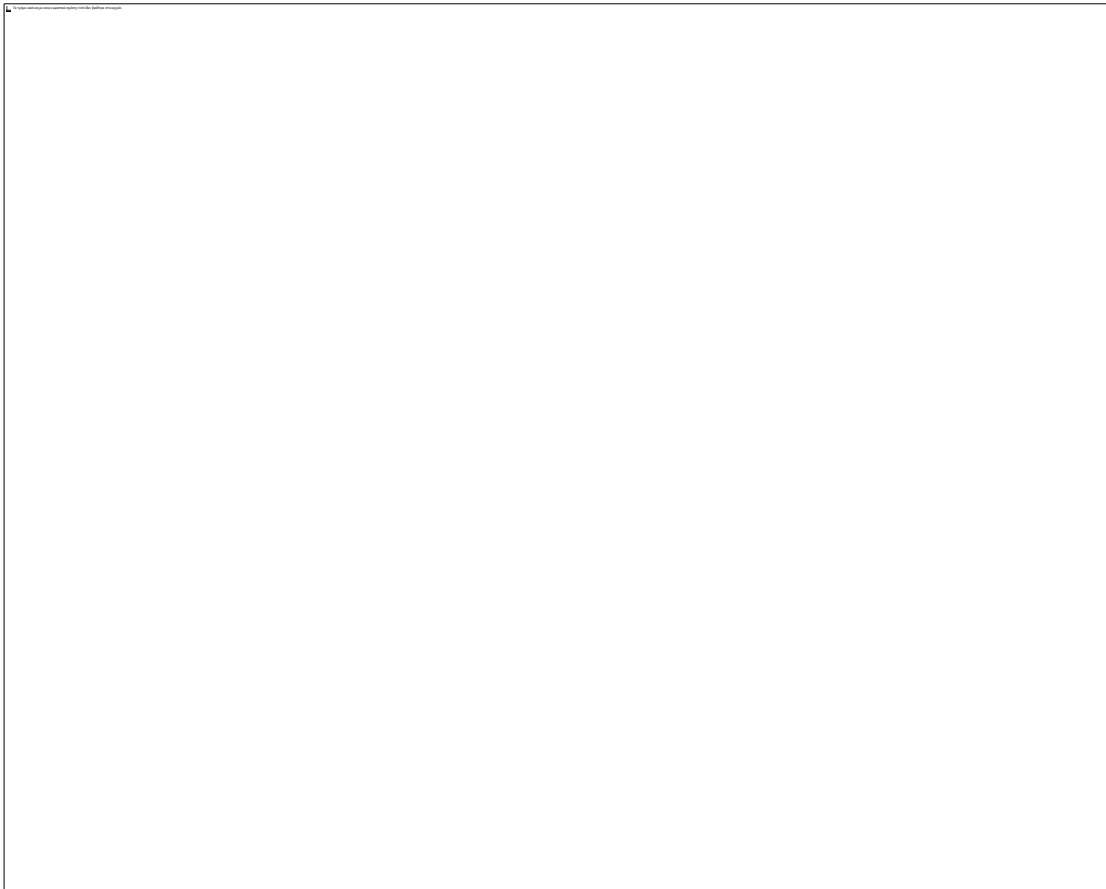
13) Αναγκάστηκε η επιχείρηση να καθυστερήσει μισθούς υπαλλήλων; Αν ναι, για πόσους μήνες;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
1 μήνα	1	5,9	25,0
3 μήνες	2	11,8	50,0
5+ μήνες	1	5,9	25,0
Σύνολο έγκυρων	4	23,5	100,0
Δεν απάντησαν	13	76,5	
Σύνολο	17	100,0	

Εκ πρώτης όψεως παρατηρούμε ότι το 76,5% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων (δηλαδή 13 στον αριθμό), δεν απάντησε στην ερώτηση. Δεδομένου ότι σε αυτή την ερώτηση ζητήσαμε από τους ερωτηθέντες να απαντήσουν μόνο αν έχουν αναγκαστεί να καθυστερήσουν μισθούς

υπαλλήλων, συμπεραίνουμε ότι το 76,5% του δείγματος δεν αναγκάστηκε να προβεί σε αυτή την κίνηση. Όμως προκειμένου να βγάλουμε συμπεράσματα για τις υπόλοιπες απαντήσεις των ερωτηθέντων, θα απομονώσουμε αυτές τις απαντήσεις και θα επικεντρωθούμε στις απαντήσεις του υπόλοιπου 23,5% των απαντήσεων.

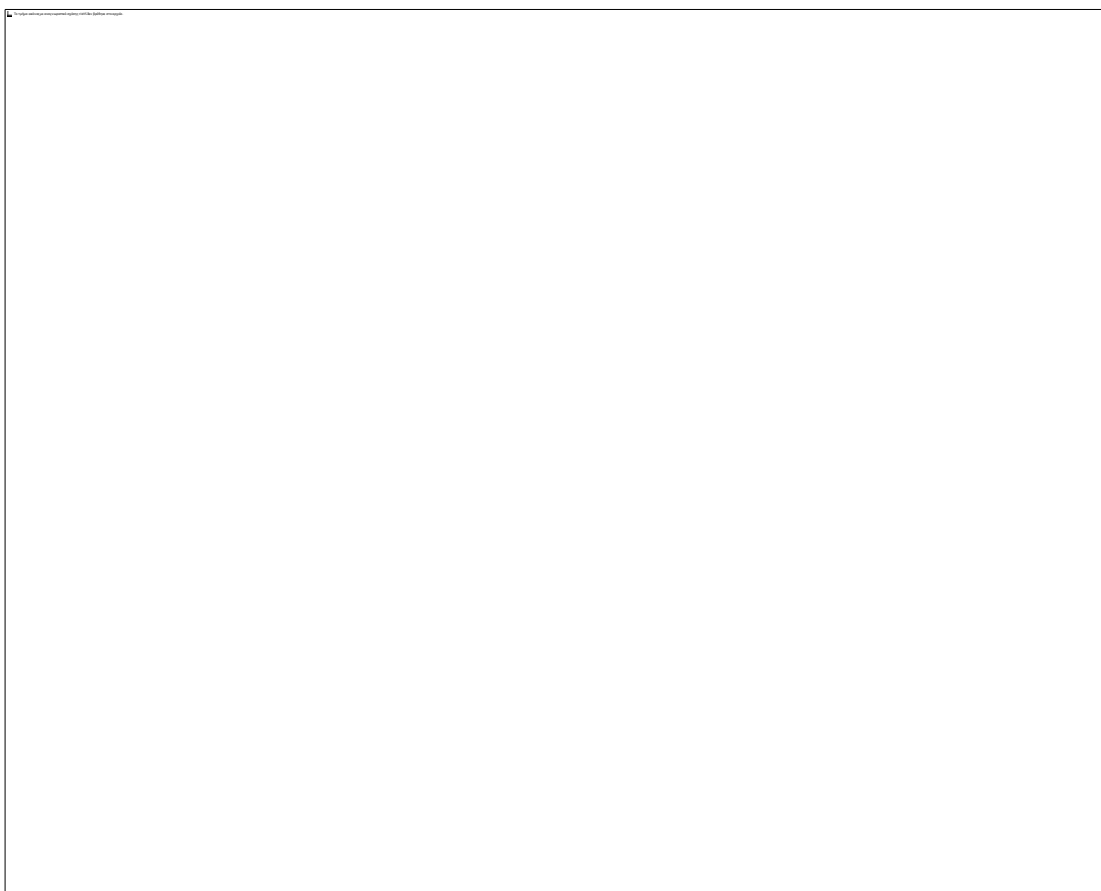
Παρατηρούμε ότι 1 μήνα αναγκάστηκε να καθυστερήσει τους μισθούς των υπαλλήλων το 25% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων), 3 μήνες το 50% ενώ 5+ μήνες το 25%.

14) Αναγκάστηκε μήπως η επιχείρηση να απολύσει υπαλλήλους λόγω αυτού του μέτρου;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	4	23,5	25,0
Όχι	12	70,6	75,0
Σύνολο	16	94,1	100,0
Δεν απάντησαν	1	5,9	
Σύνολο	17	100,0	

Από το δείγμα μας μπορούμε να δούμε, ότι το 5,9% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση οπότε οι απαντήσεις θεωρούνται μη έγκυρες. Από το υπόλοιπο 94,1% (δηλαδή των έγκυρων παρατηρήσεων) παρατηρούμε ότι το 25% των επιχειρήσεων (δηλαδή 4), δεν αναγκάστηκε να απολύσει υπαλλήλους λόγω της επιβολής των Capital Controls. Ωστόσο, το 75% των επιχειρήσεων (δηλαδή 12) αναγκάστηκε να προβεί σε απολύσεις.

15) Μειώθηκε η ανταγωνιστική σας δύναμη λόγω των Capital Controls; Αν ναι, πόσο; (Επιλέξτε από το 1 έως το 10 όπου 1=Καθόλου, 2=Σχεδόν καθόλου, 3=Πάρα πολύ λίγο, 4=Πολύ λίγο, 5=Μέτρια, 6= Αρκετά, 7= Πολύ, 8=Πάρα πολύ, 9="καταστροφικά", 10="ολέθρια")

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
1	3	17,6	23,1
2	2	11,8	15,4
3	2	11,8	15,4
4	1	5,9	7,7
5	2	11,8	15,4
6	1	5,9	7,7
7	2	11,8	15,4
Σύνολο	13	76,5	100,0
Δεν απάντησαν	4	23,5	
Σύνολο	17	100,0	

Εκ πρώτης όψεως παρατηρούμε ότι το 23,5% του δείγματος (δηλαδή 4 επιχειρήσεις), δεν απάντησε στην ερώτηση. Δεδομένου ότι σε αυτή την ερώτηση ζητήσαμε από τους ερωτηθέντες να απαντήσουν μόνο αν μειώθηκε η ανταγωνιστική τους δύναμη έναντι άλλων επιχειρήσεων, συμπεραίνουμε ότι για το 23,5% του δείγματος δεν επηρεάστηκε αρνητικά.

Αντιθέτως, από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες (με κλίμακα από το 1 έως το 10) και λαμβάνοντας υπ' όψει μόνο τις έγκυρες απαντήσεις, παρατηρούμε ότι "Καθόλου" απάντησε το 23,1% των ερωτηθέντων, "Σχεδόν καθόλου" το 15,4%, "Πάρα πολύ λίγο" το 15,4%, " Πολύ λίγο" το 7,7%, "Μέτρια" το 15,4, "6= Αρκετά" το 7,7%, ενώ "Πολύ " το 15,4%.

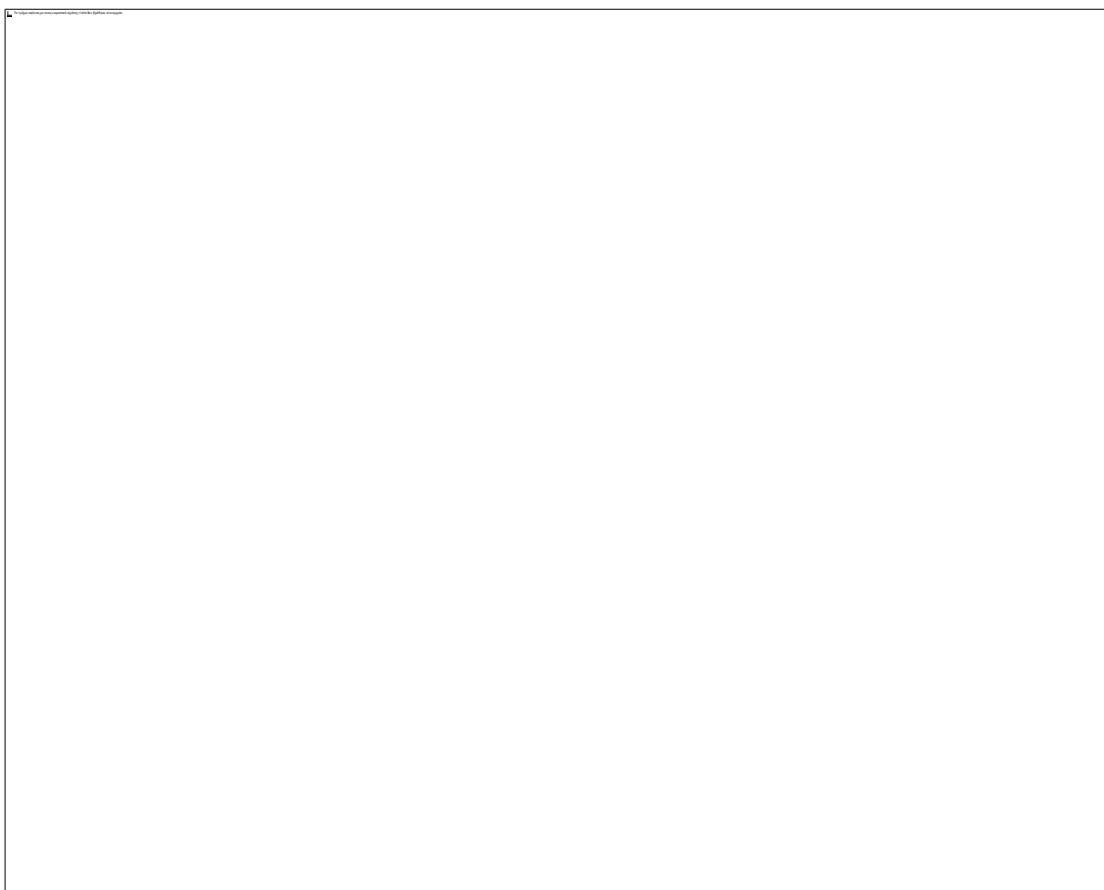
7.4.2. Αποτελέσματα έρευνας για το καταναλωτικό κοινό.

Στην έρευνα που συμμετείχαν 91 άτομα. Οι απαντήσεις καθώς και οι εκτιμήσεις των ερωτήσεων, έχουν ως εξής:

1) Φύλο

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Άνδρας	44	48,4
Γυναίκα	47	51,6
Σύνολο	91	100,0

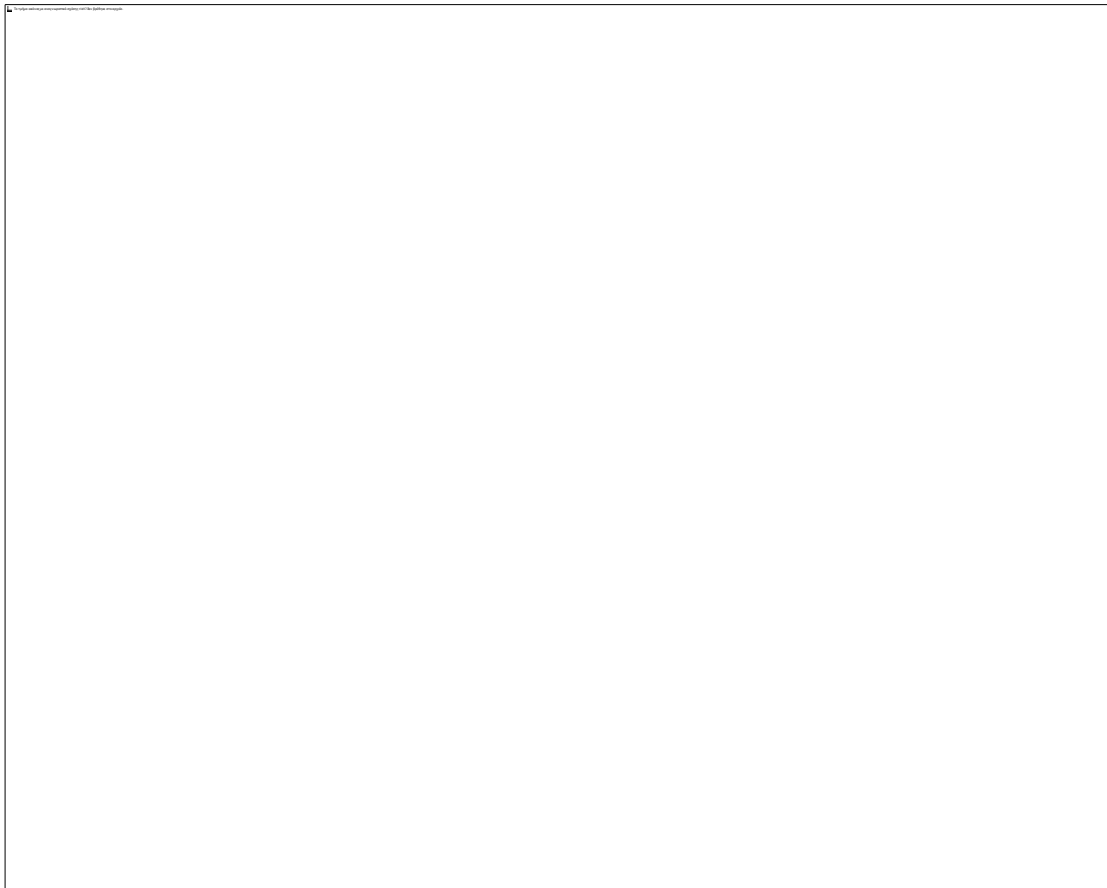
Παρατηρούμε ότι το 48,4% του δείγματος ήταν άνδρες ενώ ο υπόλοιπο 51,6% ήταν γυναίκες

2) Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
18-24	13	14,3
25-31	16	17,6
32-38	16	17,6
39-45	11	12,1
46-52	10	11,0
53-60	11	12,1
61+	14	15,4
Σύνολο	91	100,0

Παρατηρούμε από το δείγμα μας ότι το 14,3% των ερωτηθέντων ήταν ηλικίας 18 με 24, το 17,6% ηλικίας 25 με 31, το 17,6% ηλικίας 32 με 38, το 12,1% ηλικίας 39 με 45, το 11% ηλικίας 46 με 52, το 12,1% ηλικίας 53 με 60 ενώ το 15,4% ηλικίας 61+.

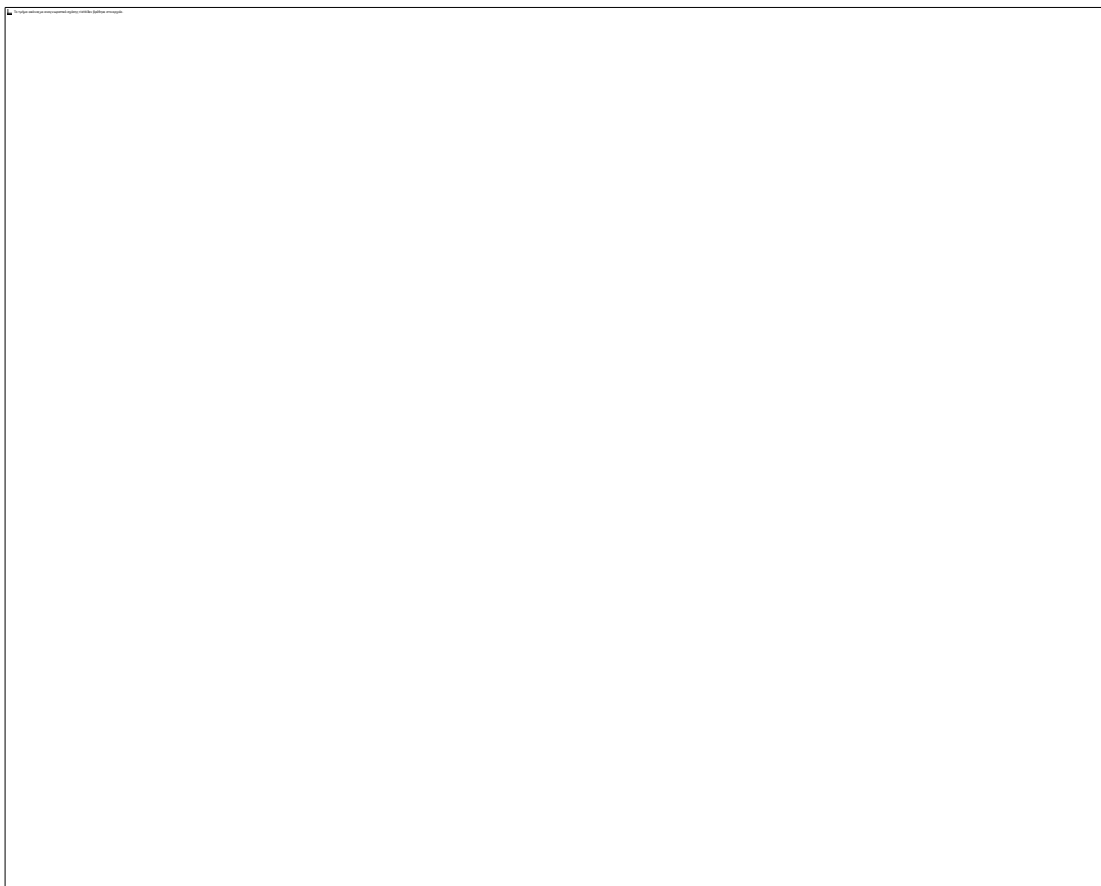
Παρατήρηση: Για καλύτερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, έγινε τμηματοποίηση των απαντήσεων. Η "νέα" μορφή της ερώτησης αφορά 4 κλάσεις και έχει ως εξής:

1. Η πρώτη κλάση, αφορά τις ηλικίες 18 έως 24.
2. Η δεύτερη κλάση, αφορά τις ηλικίες 25 - 38.
3. Η τρίτη κλάση, αφορά τις ηλικίες 39 - 45.
4. Η τέταρτη, αφορά τις ηλικίες 53 με 61+.

Συνεπώς, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων έχουν ως εξής:

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
18 - 24	13	14,3
25 - 38	32	35,2
39 - 52	21	23,1
53 - 61+	25	27,5
Σύνολο	91	100,0

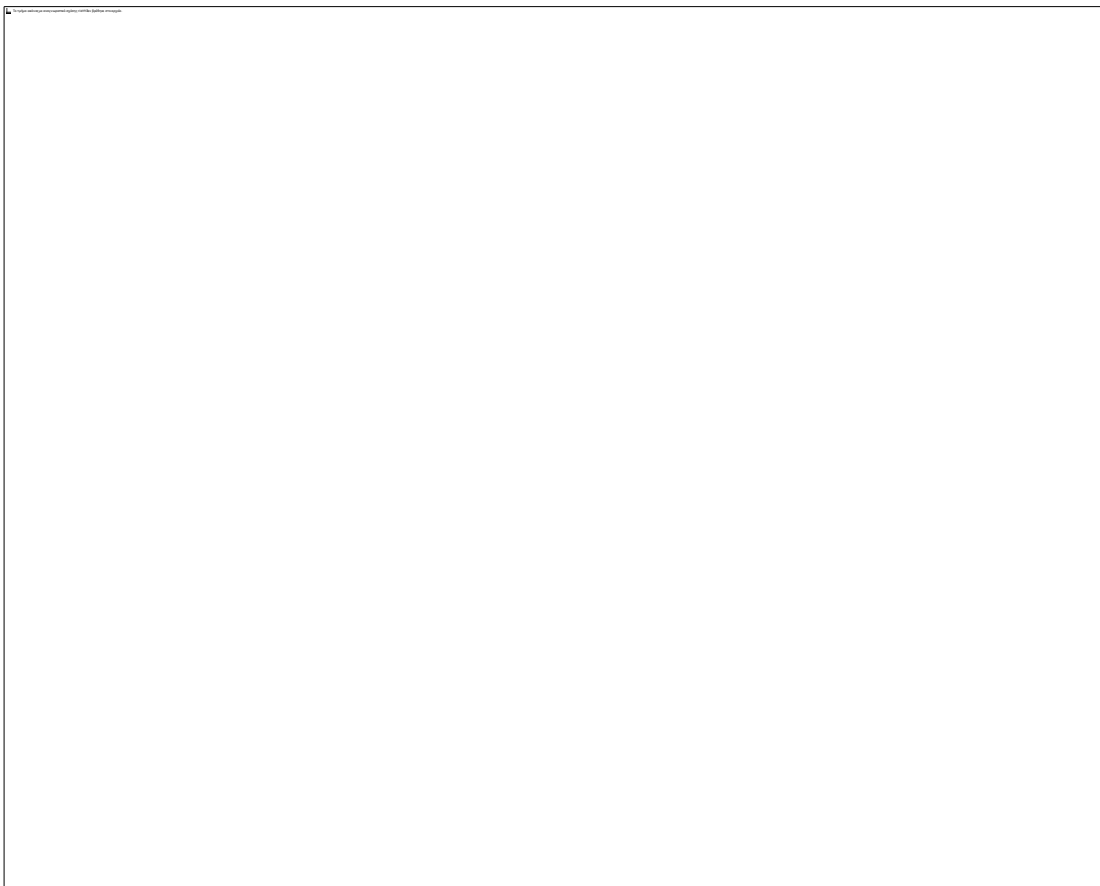
Παρατηρούμε ότι το 14,3% του δείγματος είναι ηλικίας 18 έως 24, το 35,2% ηλικίας 25 έως 38, το 23,1% ηλικίας 39 έως 52 ενώ το 27,5% ηλικίας 53 ως 61+.

3) Εργάζεστε κάπου;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	54	59,3
Όχι	37	40,7
Σύνολο	91	100,0

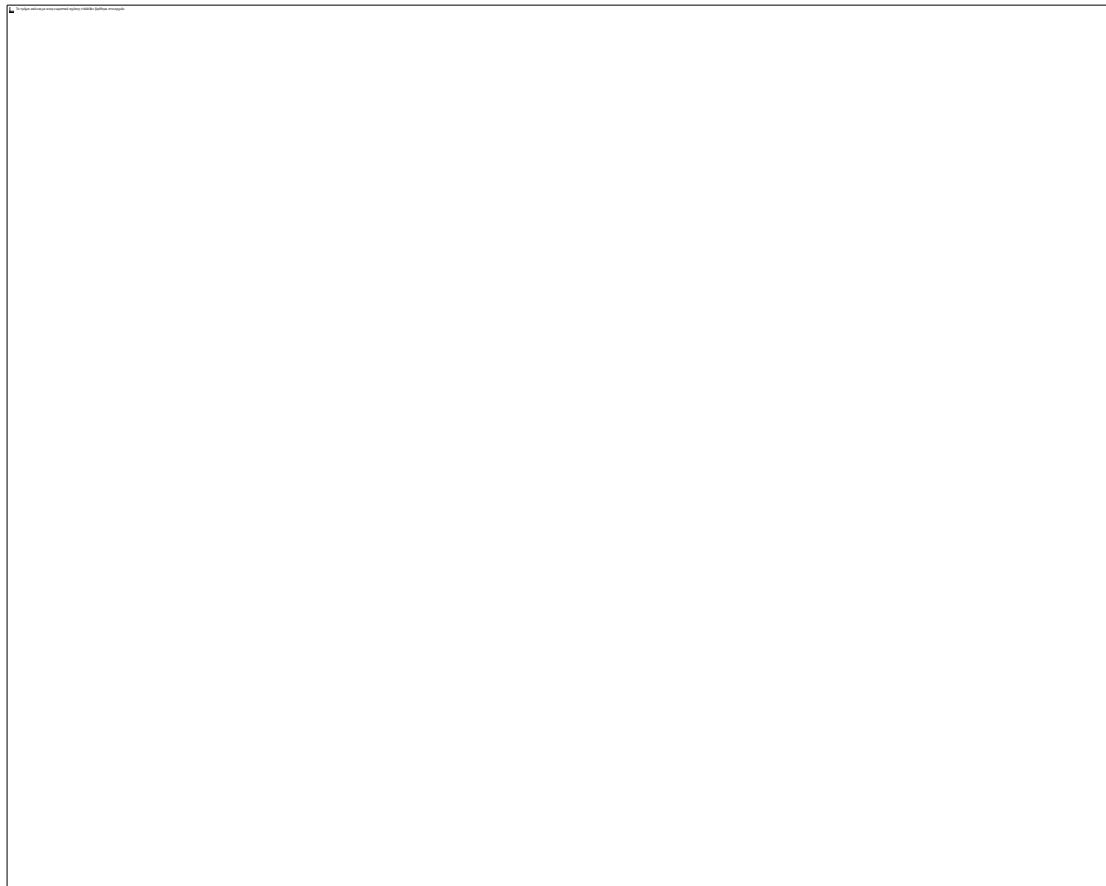
Όταν το κοινό ερωτήθηκε αν εργάζεται, θετικά απάντησε το 59,3% (δηλαδή 54 άτομα) ενώ αρνητικά το 40,7% (δηλαδή 37 άτομα).

4) Αν όχι, είστε:

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Άνεργος/η	9	24,3
Συνταξιούχος	14	37,8
Νοικοκυρά (Οικιακά)	4	10,8
Φοιτητής/τρια	10	27,0
Σύνολο	37	100,0

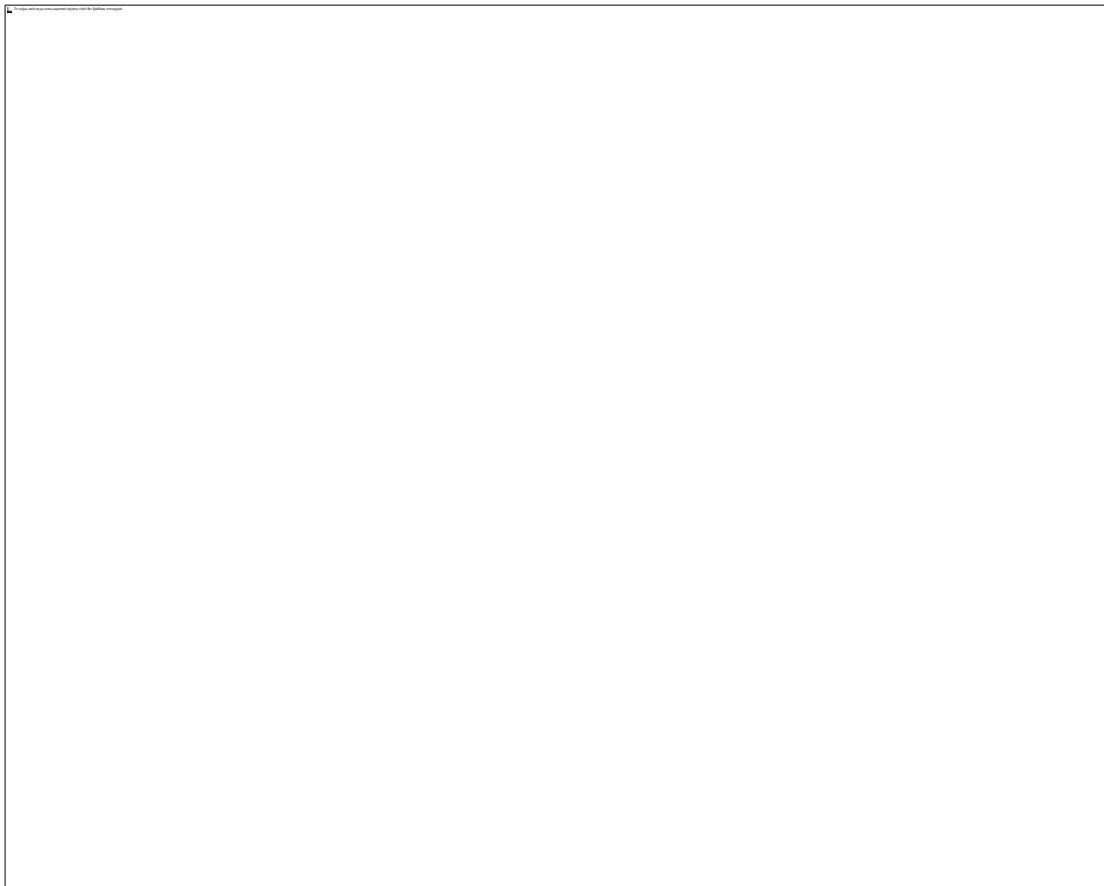
Από όσους απάντησαν αρνητικά στο ερώτημα αν εργάζονται, το 24,3% του δείγματος ήταν άνεργοι, το 37,8% ήταν συνταξιούχοι, το 10,8% ήταν νοικοκυρές (Οικιακά) ενώ το 27,0% ήταν φοιτητές/φοιτήτριες.

5) Αν ναι, σε ποιο κλάδο;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ιδιωτικός Υπάλληλος	32	59,3
Δημόσιος Υπάλληλος	12	22,2
Ελεύθερος Επαγγελματίας	10	18,5
Σύνολο	54	100,0

Από όσους απάντησαν θετικά στην ερώτηση αν εργάζονται, το 59,3% του δείγματος ήταν Ιδιωτικοί Υπάλληλοι (δηλαδή), το 22,2% Δημόσιοι Υπάλληλοι ενώ το 18,5% Ελεύθεροι Επαγγελματίες.

6) Αν εργάζεστε ή λαμβάνετε σύνταξη, τι καθαρές απολαβές λαμβάνετε μηνιαίως;

Σε αυτήν την ερώτηση, περιλαμβάνονται οι απαντήσεις όσων απάντησαν θετικά στην ερώτηση αν εργάζονται (δηλαδή 54 άτομα) καθώς και οι απαντήσεις των συνταξιούχων (14 άτομα) λόγω του γεγονότος ότι αποτελεί και η σύνταξη ένα είδος εισοδήματος. Σε αυτή την ερώτηση δηλαδή, απάντησαν 68 άτομα.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
250-399	3	4,4	4,8
400-549	14	20,6	22,2
550-699	15	22,1	23,8
700-849	12	17,6	19,0
850-999	7	10,3	11,1
1000-1249	5	7,4	7,9
1250+	7	10,3	11,1
Σύνολο έγκυρων	63	92,6	100,0
Δεν απάντησαν	5	7,4	
Σύνολο	68	100,0	

Παρατηρούμε ότι από το δείγμα μας, ότι το 7,4% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Από το υπόλοιπο 92,6% των (έγκυρων απαντήσεων) παρατηρούμε ότι το 4,8% του δείγματος λαμβάνει καθαρές μηνιαίες απολαβές 250 με 399€, το 22,2% λαμβάνει 400 με 549€, το 23,8% λαμβάνει 550 με 699€, το 19% λαμβάνει 700 με 849€, το 11,1% λαμβάνει 850 με 999€, το 7,9% λαμβάνει 1000 με 1249€ ενώ το 11,1% λαμβάνει 1250+ ευρώ.

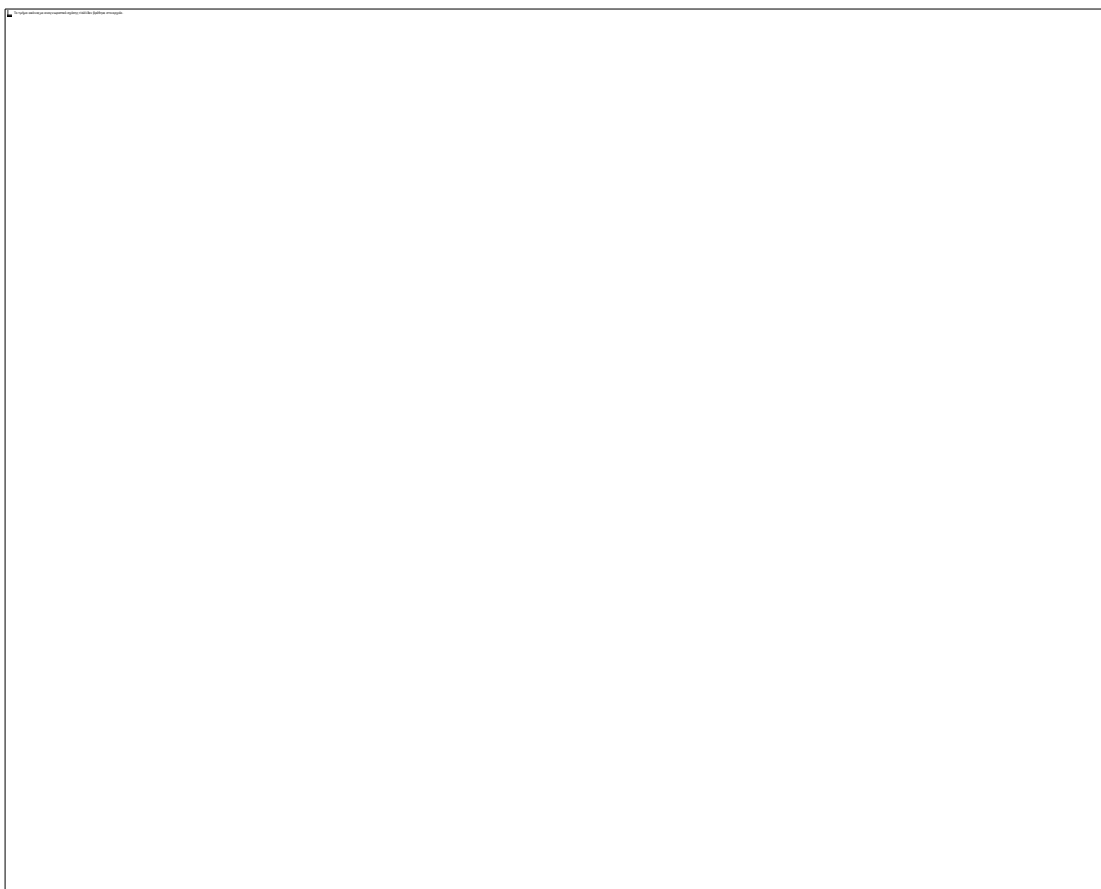
Παρατήρηση: Για καλύτερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, έγινε τμηματοποίηση των απαντήσεων. Η "νέα" μορφή της ερώτησης αφορά 4 κλάσεις και έχει ως εξής:

1. Η πρώτη κλάση αφορά τις καθαρές μηνιαίες απολαβές από 250 έως 549€
2. Η δεύτερη κλάση αφορά τις καθαρές μηνιαίες απολαβές από 550 έως 849€
3. Η τρίτη κλάση αφορά τις καθαρές μηνιαίες απολαβές από 850 έως 1249€
4. Η τέταρτη κλάση αφορά τις καθαρές μηνιαίες απολαβές από 1250€+.

Συνεπώς, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων έχουν ως εξής:

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
250 - 549€	17	18,7
550 - 849€	27	29,7
850 - 1249€	12	13,2
1250+ €	12	13,2
Σύνολο	68	74,7

Παρατηρούμε ότι το 18,7% του δείγματος λαμβάνει 250 με 549€ καθαρές απολαβές μηνιαίως, το 29,7% λαμβάνει 550 με 849€, το 13,2% λαμβάνει 850 με 1249€ ενώ το 13,2% λαμβάνει 1250+€.

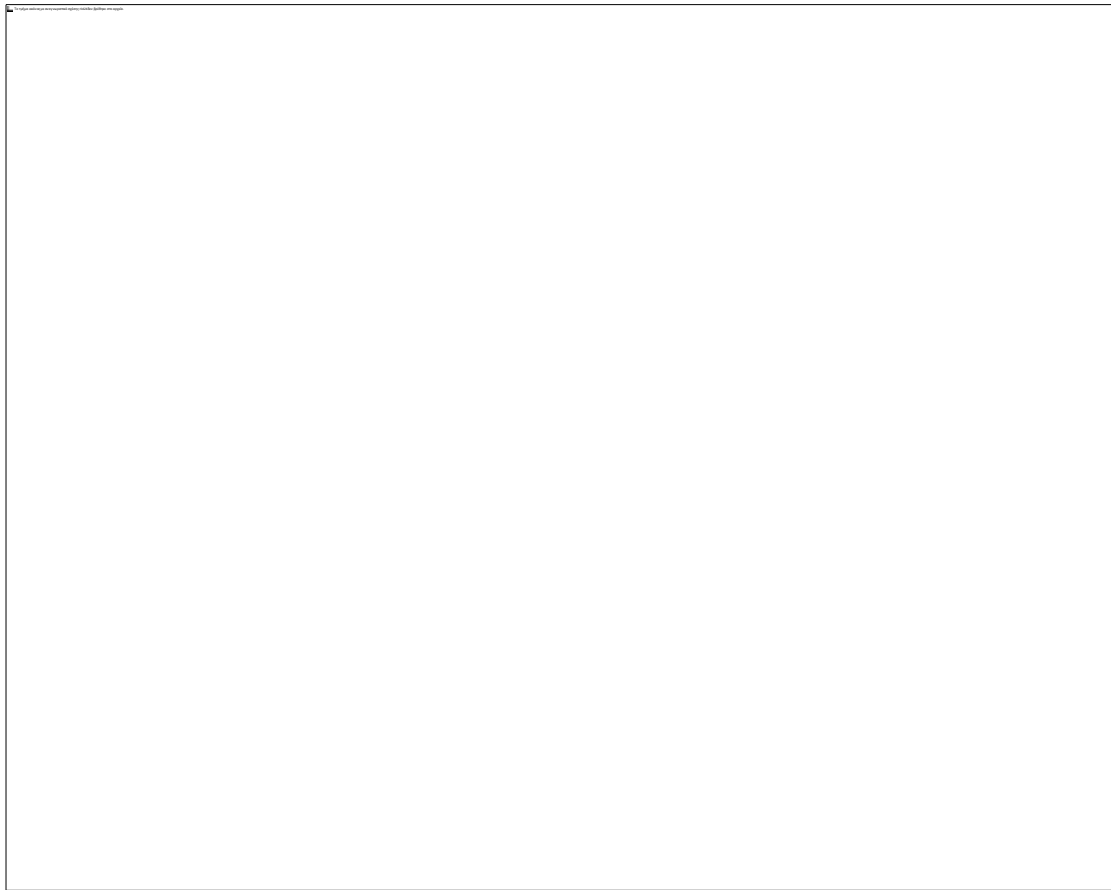

7) Μειώθηκε ο μισθός σας ή η σύνταξη σας λόγω των Capital Controls;

Όπως και στην προηγούμενη ερώτηση, έτσι κι εδώ, το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε όσους είχαν απαντήσει θετικά στην ερώτηση αν εργάζονται (δηλαδή 54 άτομα) καθώς και οι απαντήσεις των συνταξιούχων (δηλαδή 14 άτομα). Σύνολο 68.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	28	41,2
Όχι	40	58,8
Σύνολο	68	100,0

Παρατηρούμε ότι για το 41,2% (δηλαδή 28 άτομα) ο μισθός ή η σύνταξη μειώθηκε ενώ για το υπόλοιπο 58,8% (δηλαδή 40 άτομα) όχι.

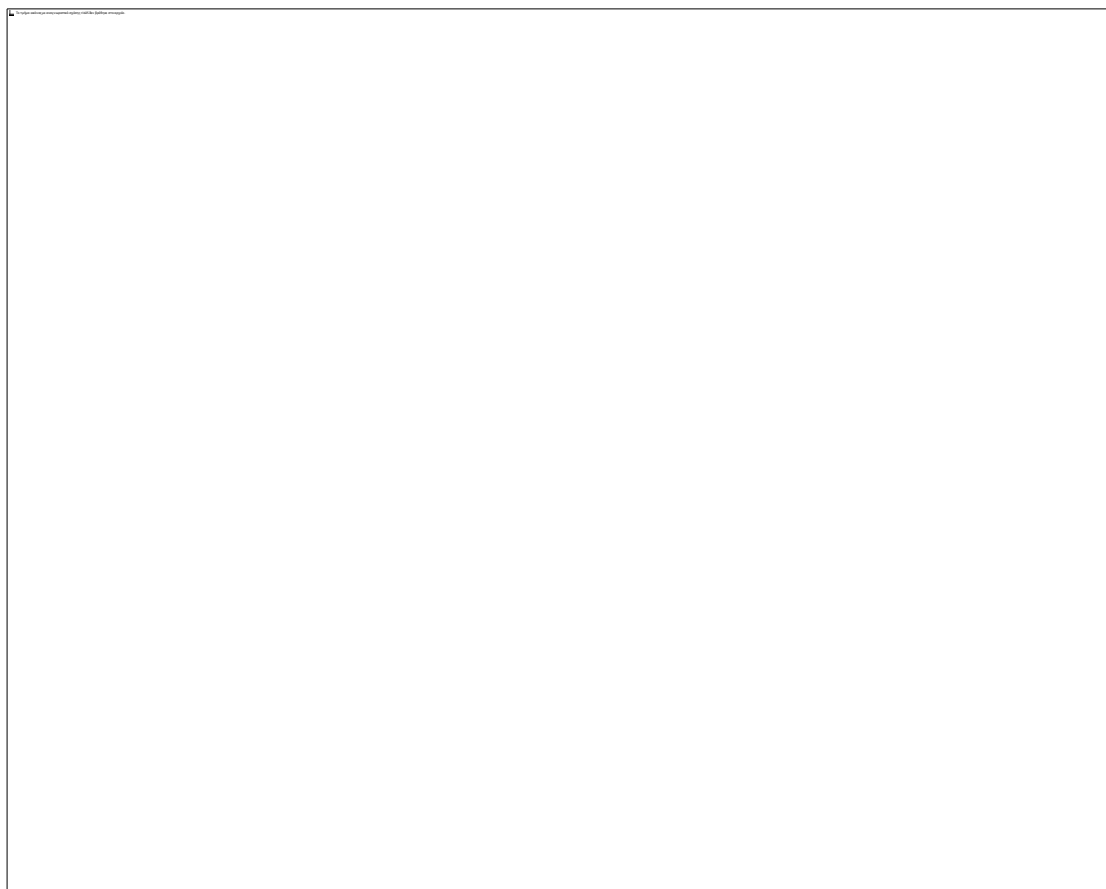

8) Χάσατε μήπως την εργασία σας, λόγω αυτού του μέτρου;

Αυτή η ερώτηση, απευθύνεται σε όλους εκτός τους ερωτώντες του δείγματος μας εκτός από τους συνταξιούχους. Ο λόγος είναι ότι όλοι έχουν πιθανότητα να εργάζονται προτού εμφανιστούν τα Capital Controls, όμως ένας συνταξιούχος έχει ολοκληρώσει τα "υποχρεωτικά" χρόνια εργασίας γι' αυτό και τώρα λαμβάνει την μηνιαία σύνταξη ως ανταμοιβή για τα χρόνια εκείνα. Συνεπώς, δεν μπορεί να έχει απολυθεί. Έτσι, το σύνολο των ερωτηθέντων περιορίσθηκε στα 77.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	5	6,5	7,9
Όχι	58	75,3	92,1
Σύνολο	63	81,8	100,0
Δεν απάντησαν	14	18,2	
Σύνολο	77	100,0	

Σύμφωνα με το δείγμα μας, παρατηρούμε ότι η αποχή άγγιξε το 18,2%. Από τις έγκυρες απαντήσεις (δηλαδή το υπόλοιπο 81,8%), παρατηρούμε ότι το 7,9% των ερωτηθέντων έχασε την εργασία του, ενώ το 92,1% όχι.

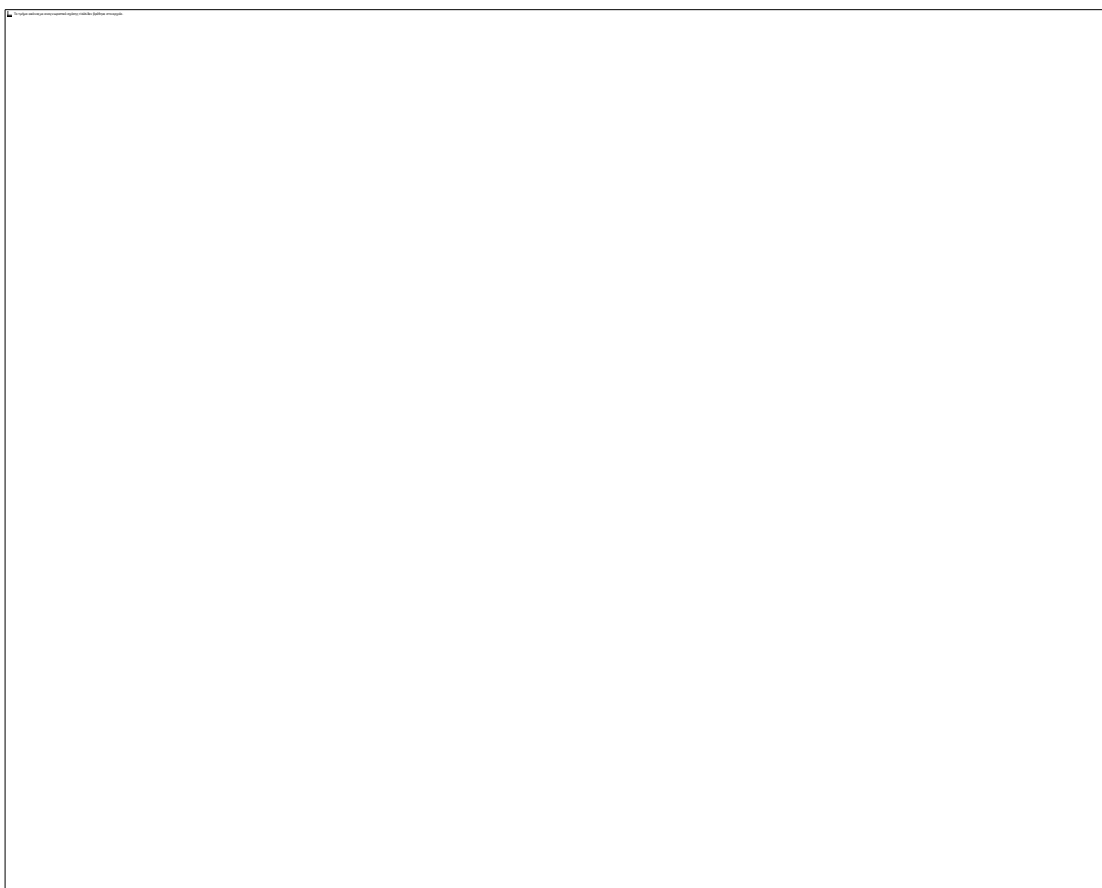
9) Σε ποιες κατηγορίες, ξοδεύετε τα χρήματά σας;

α) Κατηγορία: Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ)

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	2	2,2	2,2
Λίγο	8	8,8	9,0
Μέτρια	26	28,6	29,2
Πολύ	38	41,8	42,7
Πάρα πολύ	15	16,5	16,9

Σύνολο	89	97,8	100,0
Δεν απάντησαν	2	2,2	
Σύνολο	91	100,0	

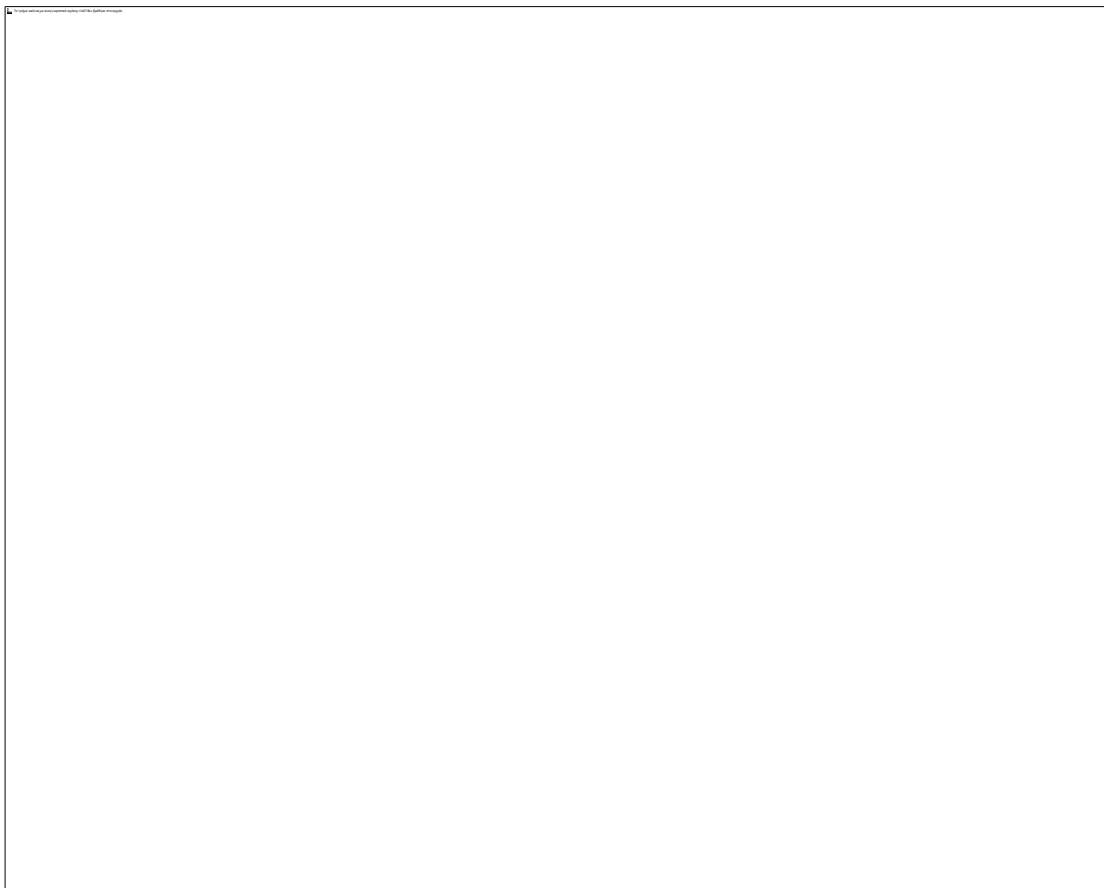
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 2,2% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 97,8% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι το 16,9% του δείγματος ξοδεύει πάρα πολλά χρήματα σε προϊόντα πρώτης ανάγκης ενώ για το 42,7% του δείγματος τα μισά περίπου τα έξοδα τους αφορούν αυτήν την κατηγορία. Επιπρόσθετα, για το 9% του δείγματος μόλις λίγες από τις αγορές τους, αφορούν είδη πρώτης ανάγκης ενώ το 2,2%, δεν ξοδεύει καθόλου χρήματα σε αυτή την κατηγορία.

β) Κατηγορία: Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	10	11,0	11,2
Λίγο	2	2,2	2,2
Μέτρια	21	23,1	23,6
Πολύ	32	35,2	36,0
Πάρα πολύ	24	26,4	27,0
Σύνολο	89	97,8	100,0
Δεν απάντησαν	2	2,2	
Σύνολο	91	100,0	

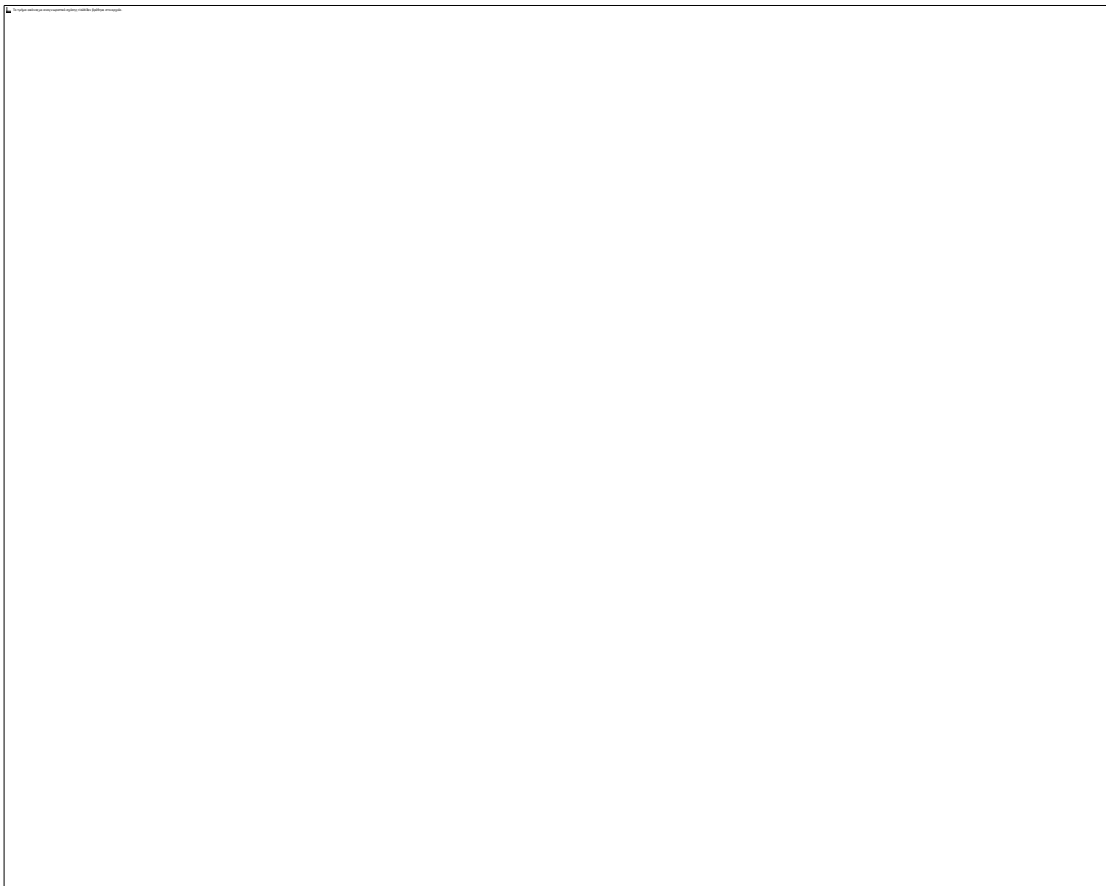
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 2,2% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 97,8% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι το 36% των ερωτηθέντων ξοδεύει πολλά από τα χρήματα που διαθέτει για πληρωμές λογαριασμών ενώ το 27%, ξοδεύει πάρα πολλά σε αυτή την κατηγορία. Το 23,6% ξοδεύει περίπου τα μισά από τα έσοδα που διαθέτει σε αυτή την κατηγορία, ενώ μόλις το 2,2% (2 άτομα) ξοδεύει λίγα.

γ) Κατηγορία: Ενοίκιο.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	51	56,0	61,4
Λίγο	5	5,5	6,0
Μέτρια	10	11,0	12,0
Πολύ	10	11,0	12,0
Πάρα πολύ	7	7,7	8,4
Σύνολο	83	91,2	100,0
Δεν απάντησαν	8	8,8	
Σύνολο	91	100,0	

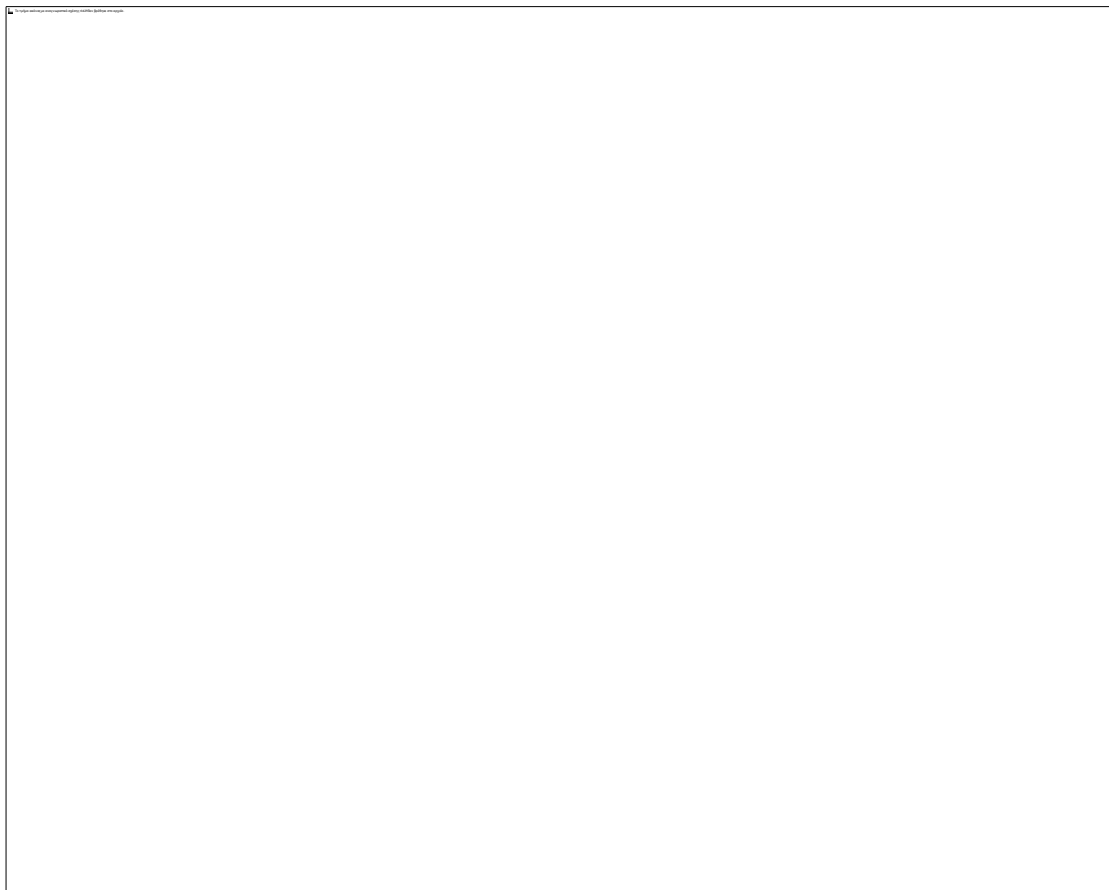
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 8,8% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 91,2% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες (για την ακρίβεια το 61,4, δεν πληρώνει χρήματα για ενοίκιο. Όμως, από τα συνολικά έξοδα που λαμβάνουν οι υπόλοιποι ερωτηθέντες του δείγματος, το 8,4% ξοδεύει πάρα πολλά για το ενοίκιο όπου και διαμένει ενώ το 12%, ξοδεύει πολλά. Επιπρόσθετα, το 12% ξοδεύει περίπου τα μισά χρήματα που διαθέτει για το ενοίκιο ενώ το 6% ξοδεύει λίγα (σε σύγκριση με το εισόδημα όπου λαμβάνει) για αυτή την κατηγορία.

δ) Κατηγορία: Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	11	12,1	12,8
Λίγο	11	12,1	12,8
Μέτρια	17	18,7	19,8
Πολύ	25	27,5	29,1
Πάρα πολύ	22	24,2	25,6
Σύνολο	86	94,5	100,0
Δεν απάντησαν	5	5,5	
Σύνολο	91	100,0	

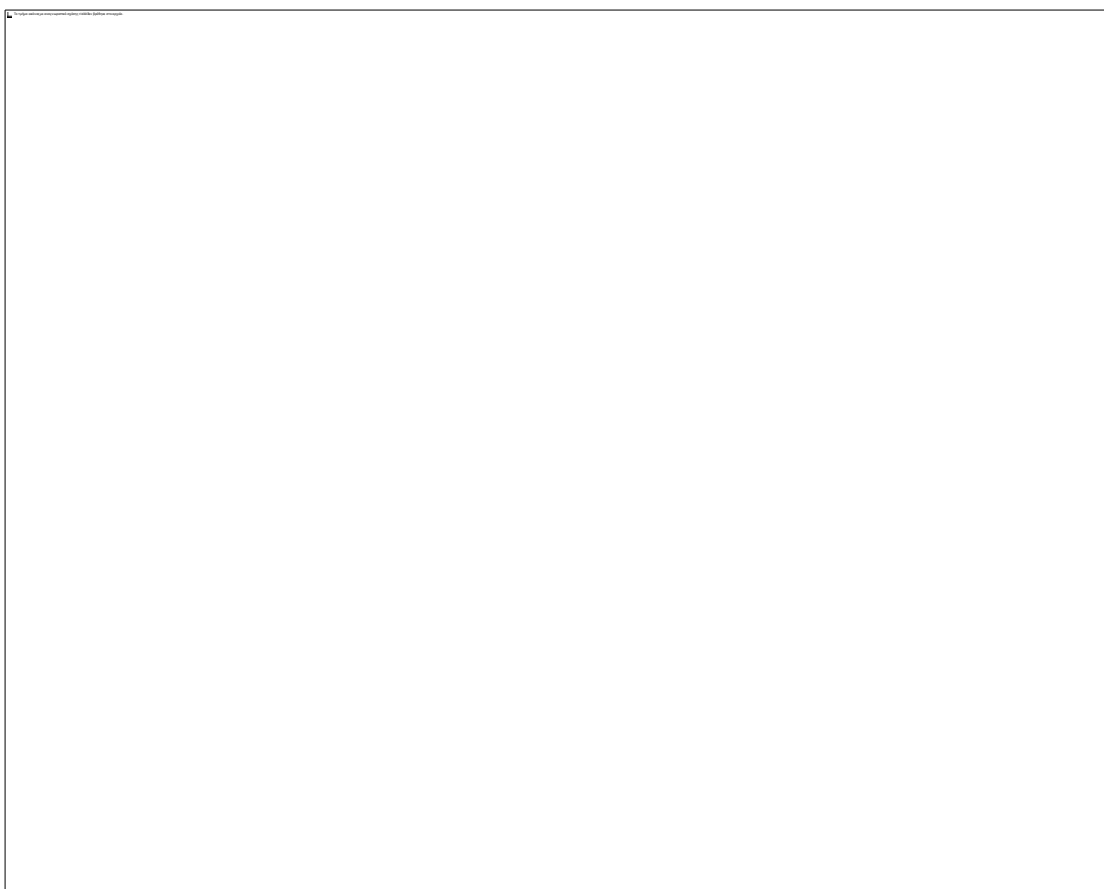
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 5,5% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 94,5% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι το 12,8% του δείγματος είτε δεν έχει υποχρεώσεις προς το δημόσιο, είτε δεν ξοδεύει καθόλου χρήματα σε αυτήν την κατηγορία. Ωστόσο, το 25,6%, ξοδεύει πάρα πολλά χρήματα σε σύγκριση με το εισόδημα του για να καλύψει τις υποχρεώσεις του προς το δημόσιο ενώ το 29,1 ξοδεύει πολλά. Επιπρόσθετα, το 12,8% χαλάει λίγα από τα έξοδα του σε αυτή την κατηγορία ενώ το 19,8 ξοδεύει περίπου τα μισά από τα χρήματα που λαμβάνει σε αυτήν την κατηγορία.

ε) Κατηγορία: Καταναλωτικά αγαθά.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	8	8,8	9,2
Λίγο	36	39,6	41,4
Μέτρια	26	28,6	29,9
Πολύ	11	12,1	12,6
Πάρα πολύ	6	6,6	6,9
Σύνολο	87	95,6	100,0
Δεν απάντησαν	4	4,4	
Σύνολο	91	100,0	

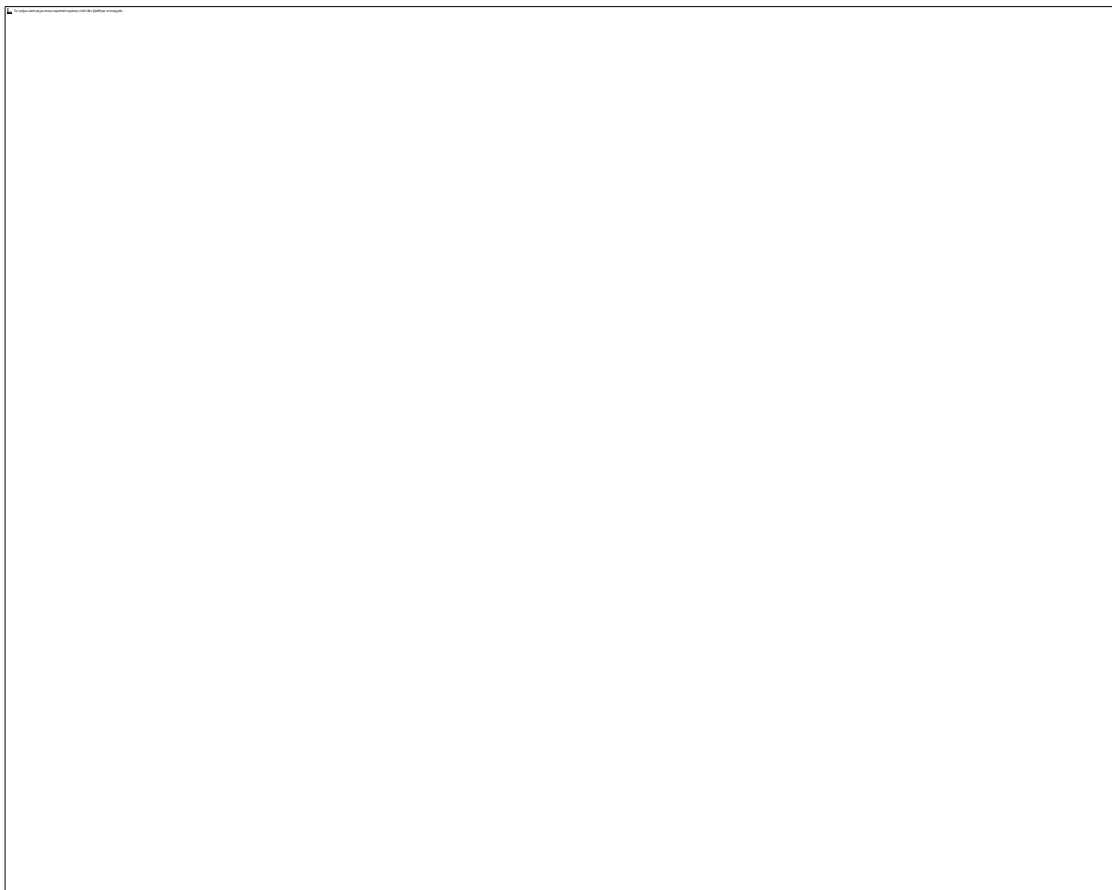
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 4,4% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 95,6% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) το 12,6% του δείγματος, χαλάει πολλά χρήματα σε σύγκριση με το εισόδημά του στην αγορά καταναλωτικών αγαθών ενώ το 6,9% χαλάει πάρα πολλά. Επιπρόσθετα, το 29,9% χαλάει περίπου τα μισά από τα έσοδα που λαμβάνει για την αγορά αγαθών αυτής της κατηγορίας ενώ το 41,4% χαλάει λίγα. Το 9,2% όμως δεν ξοδεύει καθόλου χρήματα σε αυτήν την κατηγορία.

στ) Κατηγορία: Φροντίδα για την υγεία.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	7	7,7	8,3
Λίγο	26	28,6	31,0
Μέτρια	33	36,3	39,3
Πολύ	13	14,3	15,5
Πάρα πολύ	5	5,5	6,0
Σύνολο	84	92,3	100,0
Δεν απάντησαν	7	7,7	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 7,7% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 92,3% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι το 15,5% του δείγματος χαλάει πολλά χρήματα σε σχέση με το εισόδημα του για την αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών σχετικά με την φροντίδα της υγείας ενώ το 6% χαλάει πάρα πολλά. Επιπρόσθετα, το 39,3% ξοδεύει περίπου τα μισά χρήματα που λαμβάνει σε αυτήν την κατηγορία ενώ το 31% χαλάει λίγα (σχετικά με τα χρήματα που λαμβάνει). Επιπλέον, το 8,3% του δείγματος δεν χαλάει καθόλου χρήματα για την φροντίδα της υγείας.

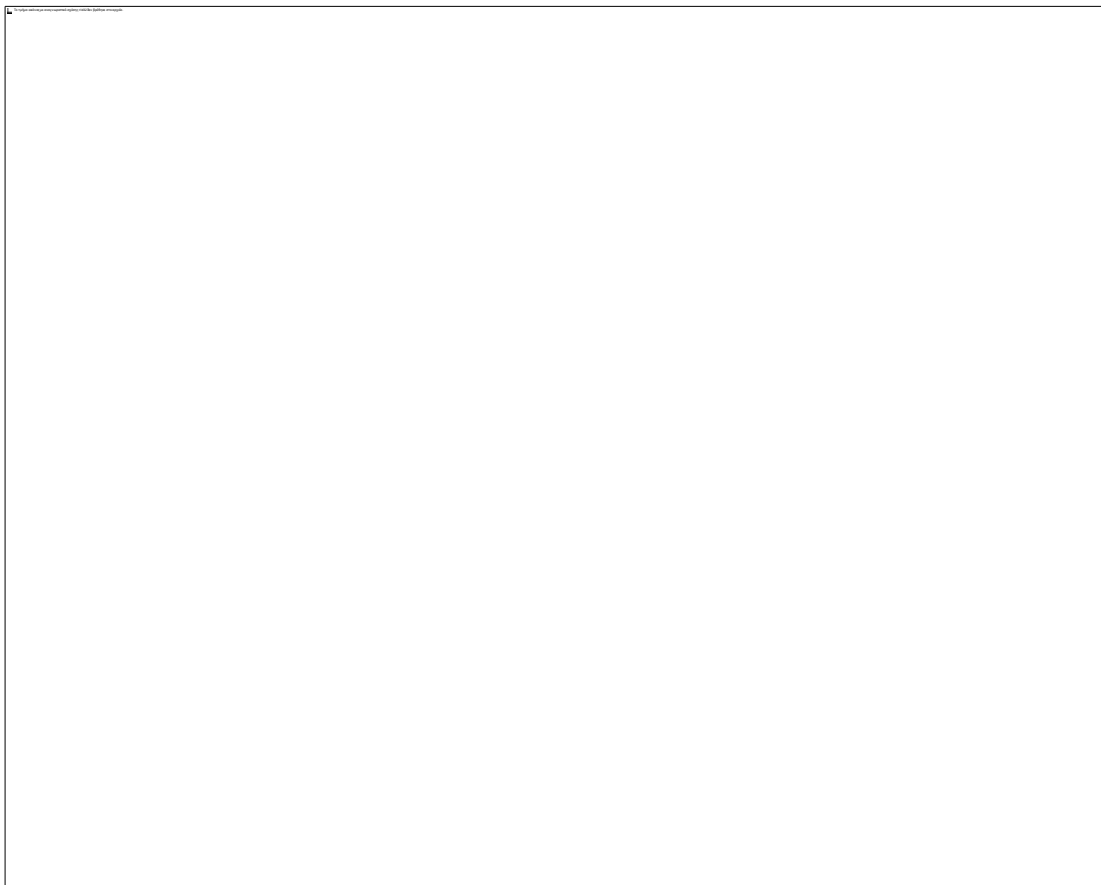

ζ) Κατηγορία: Εκπαίδευση.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	31	34,1	38,8
Λίγο	14	15,4	17,5
Μέτρια	16	17,6	20,0
Πολύ	12	13,2	15,0
Πάρα πολύ	7	7,7	8,8
Σύνολο	80	87,9	100,0
Δεν απάντησαν	11	12,1	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 12,1% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 87,9%

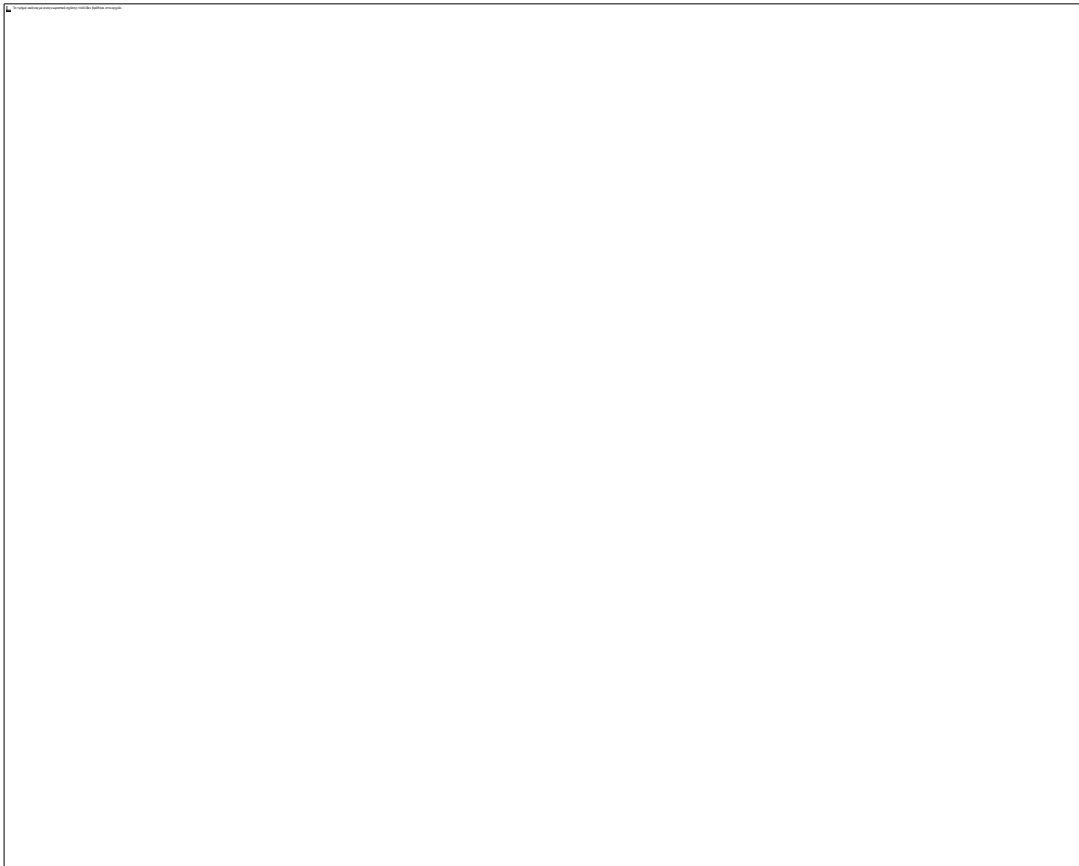
των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) το 17,4% του δείγματος ξοδεύει λίγα χρήματα σε σύγκριση με όσα λαμβάνει ενώ το 20% περίπου τα μισά. Ωστόσο, το 15% χαλάει πολλά χρήματα σε αυτήν την κατηγορία ενώ το 8,8% πάρα πολλά.

η) Κατηγορία: Ψυχαγωγία.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	15	16,5	17,4
Λίγο	41	45,1	47,7
Μέτρια	19	20,9	22,1
Πολύ	9	9,9	10,5
Πάρα πολύ	2	2,2	2,3
Σύνολο	86	94,5	100,0
Δεν απάντησαν	5	5,5	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 5,5% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 94,5% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι το 17,4% δεν ξοδεύει καθόλου χρήματα γι' αυτήν την κατηγορία. Επιπρόσθετα, το 47,7% ξοδεύει λίγα χρήματα σε σχέση με αυτά που λαμβάνει ενώ το 22,1% ξοδεύει περίπου τα μισά χρήματα (σε σύγκριση με εκείνα που λαμβάνει). Το 10,5% ξοδεύει πολλά σε αυτήν την κατηγορία ενώ το 2,3% ξοδεύει πάρα πολλά.

θ) Κατηγορία: Είδη πολυτελείας.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	51	56,0	60,7
Λίγο	23	25,3	27,4
Μέτρια	6	6,6	7,1
Πολύ	3	3,3	3,6
Πάρα πολύ	1	1,1	1,2
Σύνολο	84	92,3	100,0
Δεν απάντησαν	7	7,7	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 7,7% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 92,3% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) το 27,4% ξοδεύει λίγα χρήματα (σε σχέση με τα χρήματα που λαμβάνει) ενώ το 7,1% ξοδεύει περίπου τα μισά. Επιπλέον το 3,6% ξοδεύει πολλά χρήματα σε αυτήν κατηγορία ενώ μόλις το 1,2% ξοδεύει πάρα πολλά.

Γενικότερες παρατηρήσεις για την ερώτηση 9

Συνοψίζοντας, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων για την ερώτηση 9 έχουν ως εξής:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ)	2,2%	9%	29,2%	42,7%	16,9%
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)	11,2%	2,2%	23,6%	36%	27%
Ενοίκιο	61,4%	6%	12%	12%	8,4%
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)	12,8%	12,8%	19,8%	29,1%	25,6%
Καταναλωτικά αγαθά	9,2%	41,4%	29,9%	12,6%	6,9%
Φροντίδα για την υγεία	8,3%	31%	39,3%	15,5%	6%
Εκπαίδευση	38,8%	17,5%	20%	15%	8,8%
Ψυχαγωγία	17,4%	47,7%	22,1%	10,5%	2,3%
Είδη πολυτελείας	60,7%	27,4%	7,1%	3,6%	1,2%

Από το δείγμα μας μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το καταναλωτικό κυρίως ξοδεύει τα μισά χρήματα που λαμβάνει έως πολύ για την ειδών πρώτης ανάγκης (όπως είναι τα τρόφιμα κλπ). Επιπρόσθετα, κυρίως τα μισά του χρήματα έως πάρα πολλά για πληρωμές λογαριασμών (όπως ρεύμα, νερό κλπ) αλλά και υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (δηλαδή Εφορία, ΕΝΦΙΑ κ.λπ.). Παρατηρούμε επίσης, ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες, δεν πληρώνουν χρήματα για ενοίκιο οπότε πιθανότατα και να διαθέτουν ιδιόκτητη κατοικία ή τους έχει παραχωρηθεί κάποια. Όσον αφορά τις αγορές προϊόντων ή/και υπηρεσιών που αφορούν την φροντίδα για την υγεία αλλά και των αγορών των καταναλωτικών αγαθών, παρατηρούμε ότι είναι κυρίως λίγες έως τα μισά χρήματα σε σχέση με εκείνα που λαμβάνει το καταναλωτικό κοινό.

Επιπρόσθετα, το καταναλωτικό κοινό δεν ξοδεύει καθόλου χρήματα για την εκπαίδευση το οποίο πρέπει λίγο να προβληματίσει. Αυτό γιατί αυτή η απάντηση εκφράζει περισσότερο από το 1/3 της δειγματοληψίας μας το οποίο εγείρει φοβίες για το μέλλον της κοινωνίας. Επιπλέον, όσον αφορά την ψυχαγωγία, το καταναλωτικό κοινό ξοδεύει λίγα χρήματα, κάτι όπου κι 'αυτό με την σειρά του προκαλεί ένα προβληματισμό, λόγω του γεγονότος ότι η ψυχαγωγία ηρεμεί τον πνευματικό μας κόσμο και άρα κάτι για να «χαλαρώσουμε». Όσον αφορά τις αγορές των ειδών πολυτελείας, οι αγορές δεν γίνονται περιορισμένα έως καθόλου.

10) Αναγκαστήκατε να περικόψετε κάποια ανάγκη σας, από τις παραπάνω κατηγορίες, λόγω των Capital Controls;

α) Κατηγορία: Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	29	31,9	33,7
Λίγο	28	30,8	32,6
Μέτρια	16	17,6	18,6
Πολύ	9	9,9	10,5

Πάρα πολύ	4	4,4	4,7
Σύνολο	86	94,5	100,0
Δεν απάντησαν	5	5,5	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 5,5% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 94,5% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων του δείγματός μας το 33,7%, δεν αναγκάστηκε να περικόψει αγορές ειδών πρώτης ανάγκης όπως τρόφιμα κ.λπ. λόγω της επιβολής αυτού του μέτρου. Ωστόσο, το 32,6% αναγκάστηκε να περιορίσει λίγο τις αγορές ειδών αυτής της κατηγορίας (σε σχέση με πριν) ενώ το 18,6% αναγκάστηκε να περικόψει περίπου τα μισές αγορές σε σχέση με εκείνες που έκανε στο παρελθόν. Επιπρόσθετα, λόγω των Capital Controls, αναγκάστηκε το 10,5% του δείγματος να περικόψει πολλές από τις αγορές όπου συνήθιζε να κάνει ενώ το 4,7%, αναγκάστηκε να περικόψει πάρα πολλές.

β) Κατηγορία: Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	49	53,8	59,8
Λίγο	12	13,2	14,6

Μέτρια	12	13,2	14,6
Πολύ	2	2,2	2,4
Πάρα πολύ	7	7,7	8,5
Σύνολο	82	90,1	100,0
Δεν απάντησαν	9	9,9	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 9,9% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 90,1% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι για πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες του δείγματος μας (για την ακρίβεια το 59,8%) οι υποχρεώσεις του προς το δημόσιο, έμειναν ανεπηρέαστες παρά την έλευση των Capital Controls. Παρ' όλα αυτά, το 14,6% του δείγματος μας αναγκάστηκε να περιορίσει λίγο τα έξοδα σε αυτή την κατηγορία σε σχέση με πριν. Επιπλέον, το 14,6% του δείγματος αναγκάστηκε να ελαχιστοποιήσει περίπου στα μισά τα έξοδα για πληρωμές λογαριασμών ενώ μόλις το 2,4% αναγκάστηκε να περιορίσει πολύ τα έξοδα του σε αυτήν την κατηγορία ενώ το 8,5 % αναγκάστηκε να τα περιορίσει πάρα πολύ.

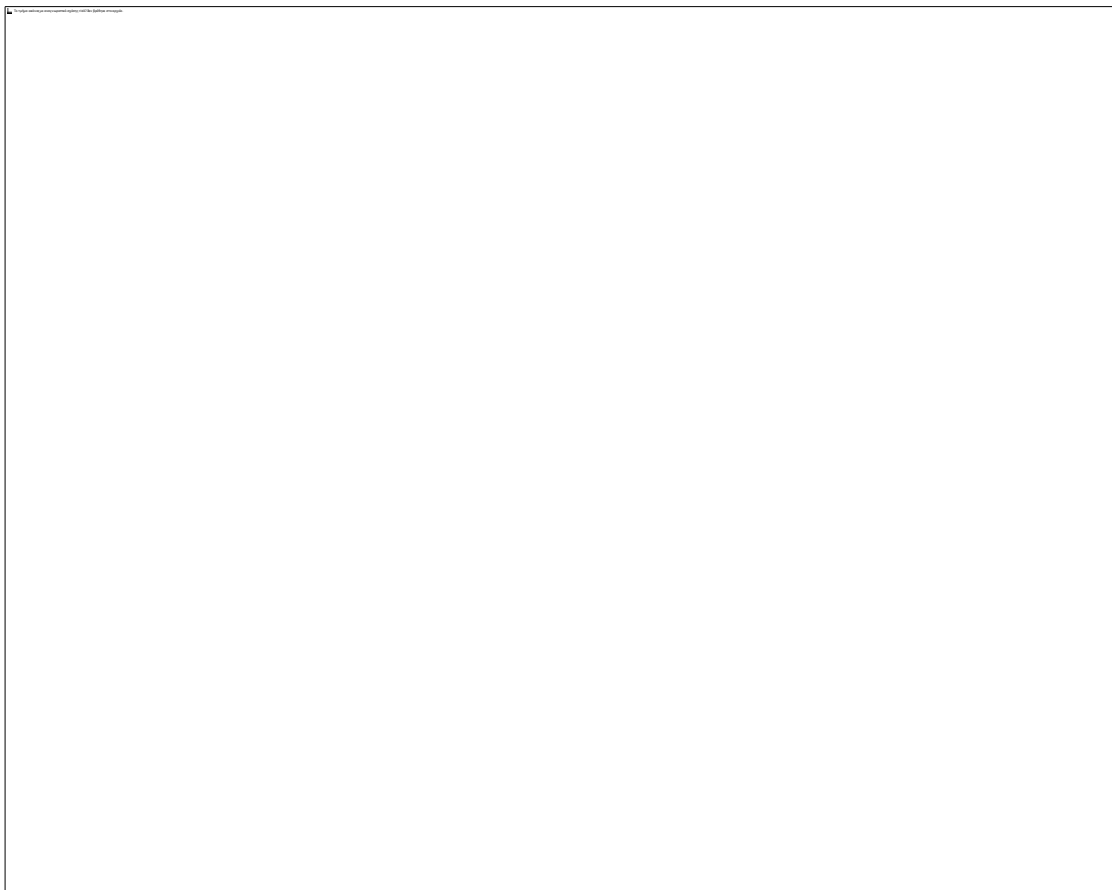

γ) Κατηγορία: Ενοίκιο.

Αυτή η ερώτηση απευθύνεται σε μόνο σε όσους μένουν σε ενοίκιο ή πληρώνουν το ενοίκιο κάποιου συγγενικού ή γνωστού προσώπου. Συνεπώς, εξαιρέθηκαν όσοι στην προηγούμενη ερώτηση είχαν απαντήσει ότι δεν ξοδεύουν καθόλου χρήματα για ενοίκιο (δηλαδή 51 άτομα). Δεδομένου ότι διαμένουν σε δικιά τους οικία (ή κάποια που να τους έχει παραχωρηθεί για προσωρινή διαμονή), η παρούσα ερώτηση δεν τους αφορά. Άρα, το δείγμα μας περιορίστηκε στα 40 άτομα.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	22	55,0	56,4
Λίγο	10	25,0	25,6
Μέτρια	3	7,5	7,7
Πολύ	2	5,0	5,1
Πάρα πολύ	2	5,0	5,1
Σύνολο	39	97,5	100,0
Δεν απάντησαν	1	2,5	
Σύνολο	40	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 2,5% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 97,5% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι για το 56,4% του δείγματος οι οφειλές του ενοικίου παρέμειναν ανεπηρέαστες παρά την έλευση των Capital Controls. Παρ' όλα αυτά, το 25,6% του δείγματος μας αναγκάστηκε να περικόψει λίγο τα έξοδα του που αφορούν το ενοίκιο λόγω της επιβολής αυτού του μέτρου. Επιπρόσθετα, το 7,7% αναγκάστηκε να περικόψει περίπου τα μισά που έκανε σε αυτήν την κατηγορία σε σχέση με πριν, το 5,1% να τα περιορίσει πολύ ενώ το 5,1% αναγκάστηκε να τα περιορίσει πάρα πολύ.

δ) Κατηγορία: Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	63	69,2	76,8
Λίγο	9	9,9	11,0
Μέτρια	3	3,3	3,7
Πολύ	4	4,4	4,9
Πάρα πολύ	3	3,3	3,7
Σύνολο	82	90,1	100,0
Δεν απάντησαν	9	9,9	
Σύνολο	91	100,0	

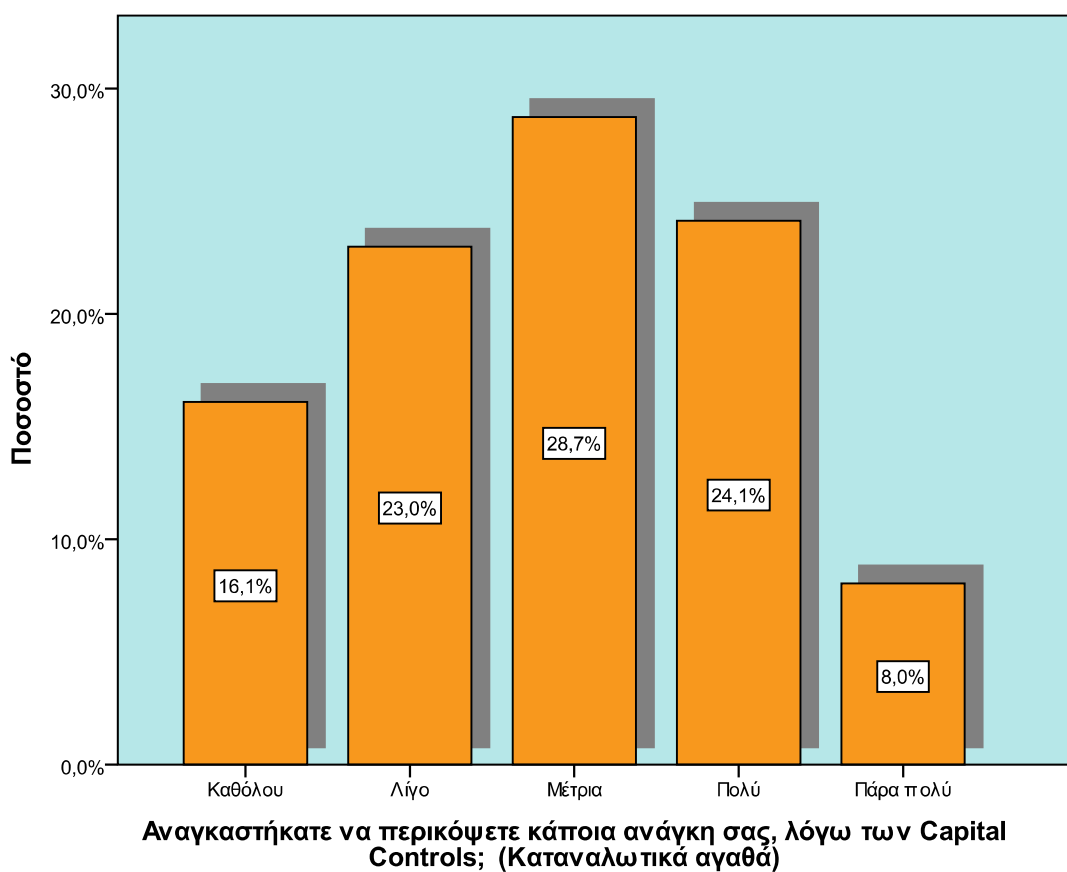
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 9,9% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 90,1% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι ένα συντριπτικό ποσοστό του δείγματος μας (για την ακρίβεια 76,8%), δεν αναγκάστηκε να περικόψει τις υποχρεώσεις του προς το Δημόσιο λόγω των Capital Controls. Ωστόσο, το 11% του δείγματος, αναγκάστηκε να περιορίσει πολύ τα έξοδα του σε αυτήν την κατηγορία ενώ το 3,7% πάρα πολύ. Επιπρόσθετα, το 3,7%, αναγκάστηκε να περικόψει τα μισά έξοδα σε σχέση με πριν ενώ το 11% λίγο.

ε) Κατηγορία: Καταναλωτικά αγαθά.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	14	15,4	16,1
Λίγο	20	22,0	23,0
Μέτρια	25	27,5	28,7
Πολύ	21	23,1	24,1
Πάρα πολύ	7	7,7	8,0
Σύνολο	87	95,6	100,0
Δεν απάντησαν	4	4,4	
Σύνολο	91	100,0	

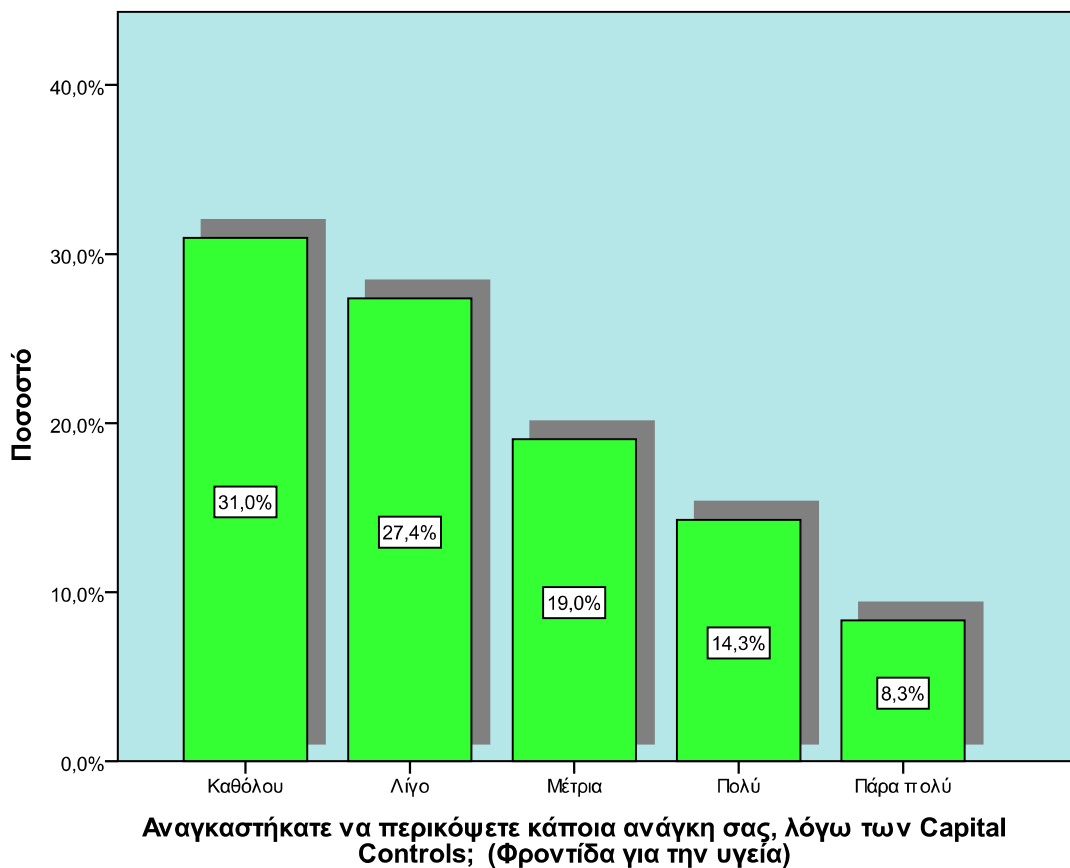
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 4,4% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 95,6% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε η έλευση των Capital Controls, ανάγκασε το 24,1% του δείγματος μας, να περικόψει πολύ τα έξοδα του για την αγορά καταναλωτικών αγαθών ενώ το 8%, αναγκάστηκε να τα περικόψει πάρα πολύ. σε σχέση με πριν. Περίπου στα μισά αναγκάστηκε να μειώσει τα έξοδα του σε αυτή την κατηγορία το 28,7% του δείγματος λόγω των Capital Controls ενώ το 23% αναγκάστηκε να τα περικόψει λίγο. Παρ' όλα αυτά η εφαρμογή των Capital Controls, δεν επηρέασαν τις αγορές του 16,1% του δείγματος μας.

στ) Κατηγορία: Φροντίδα για την υγεία.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	26	28,6	31,0
Λίγο	23	25,3	27,4
Μέτρια	16	17,6	19,0
Πολύ	12	13,2	14,3
Πάρα πολύ	7	7,7	8,3
Σύνολο	84	92,3	100,0
Δεν απάντησαν	7	7,7	
Σύνολο	91	100,0	

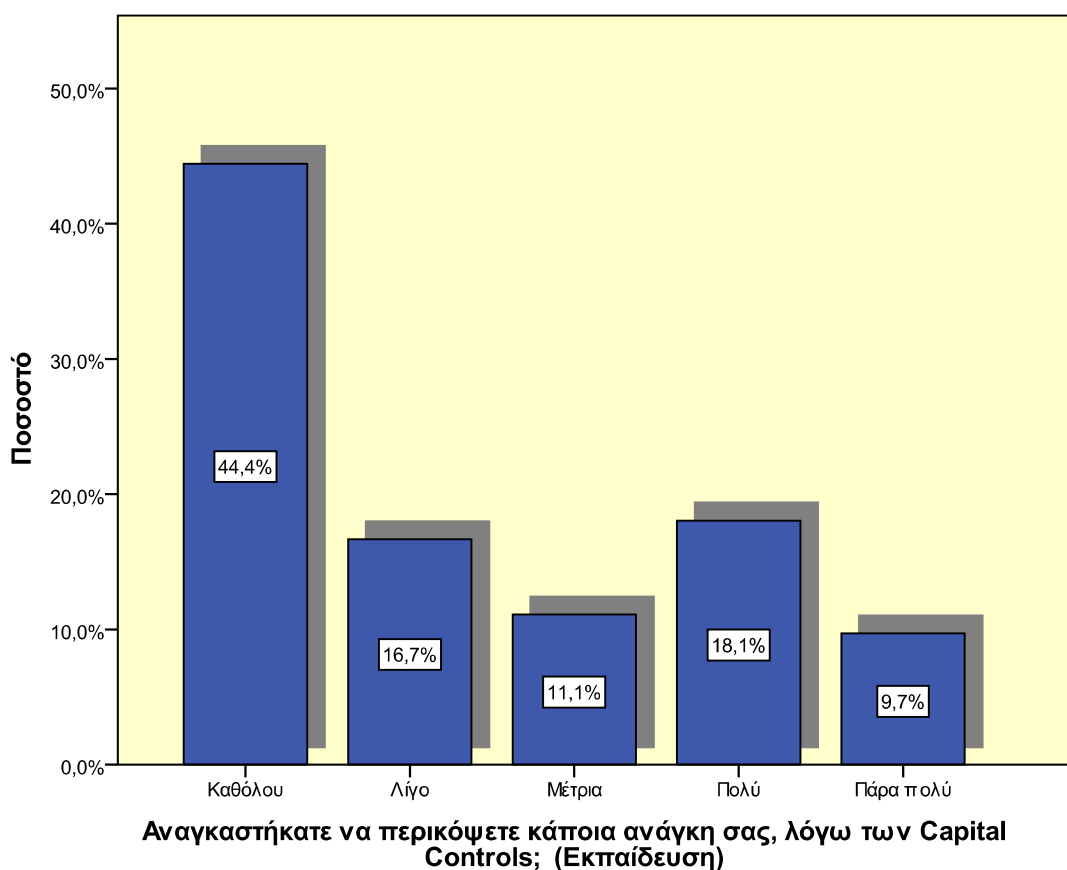
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 7,7% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 92,3% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις) παρατηρούμε ότι η εφαρμογή των Capital Controls, δεν επηρέασε καθόλου αρνητικά για το 31% του δείγματος μας στην κατηγορία αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών για την φροντίδα της υγείας. Ωστόσο, πολύ επηρεάστηκαν οι αγορές για το 14,3% του δείγματος ενώ πάρα πολύ για το 8,3%. Λίγο αναγκάστηκε να περιορίσει τις αγορές του σε αυτή την κατηγορία το 27,4% ενώ περίπου τις μισές αγορές να περικόψει το 19%.

ζ) Κατηγορία: Εκπαίδευση.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	32	35,2	44,4
Λίγο	12	13,2	16,7
Μέτρια	8	8,8	11,1
Πολύ	13	14,3	18,1
Πάρα πολύ	7	7,7	9,7
Σύνολο	72	79,1	100,0
Δεν απάντησαν	19	20,9	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 20,9% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 79,1% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι οι αγορές για το 44,4% του δείγματος μας δεν επηρεάστηκε από την εφαρμογή των Capital Controls. Ωστόσο, το 18,1% αναγκάστηκε να περικόψει πολύ τις αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορούν την εκπαίδευση σε σχέση με πριν, ενώ το 9,7% πάρα πολύ. Λίγο σε σχέση με πριν αναγκάστηκε να μειώσει το 16,7% τις αγορές του σε αυτή την κατηγορία, ενώ το 11,1% τα μισά έξοδα σε σχέση με εκείνα που έκανε πριν.

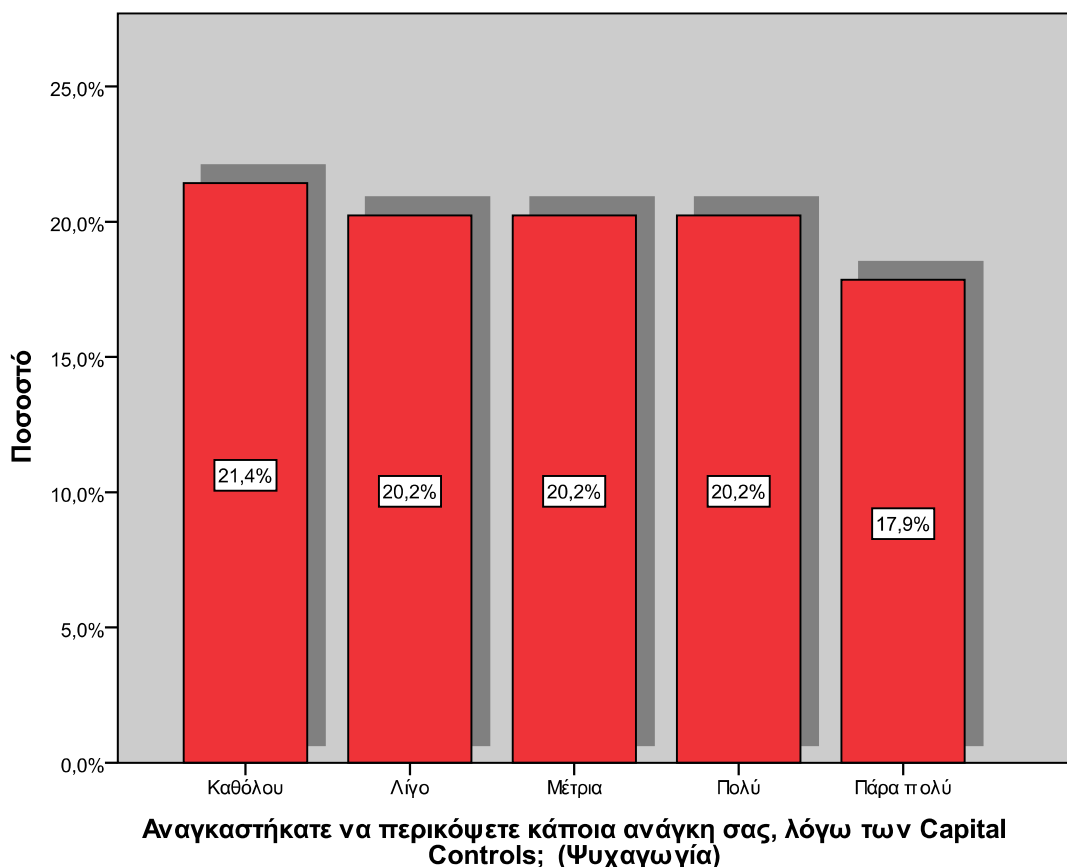

η) Κατηγορία: Ψυχαγωγία.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	18	19,8	21,4
Λίγο	17	18,7	20,2
Μέτρια	17	18,7	20,2
Πολύ	17	18,7	20,2
Πάρα πολύ	15	16,5	17,9
Σύνολο	84	92,3	100,0
Δεν απάντησαν	7	7,7	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 7,7% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 92,3% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι το 21,1% του δείγματος μας, δεν επηρεάστηκε καθόλου από

την επιβολή των Capital Controls ως προς την αγορά αγαθών και υπηρεσιών που αφορούν την ψυχαγωγία. Παρ' όλα αυτά το 20,2% αναγκάστηκε να περικόψει πολύ τις αγορές του ενώ το 19,7% πάρα πολύ. Επιπρόσθετα, περίπου τις μισές αγορές σε αυτήν την κατηγορία αναγκάστηκε να περικόψει το 20,2% του δείγματος λόγω αυτού του μέτρου ενώ το 20,2% αναγκάστηκε να τις περιορίσει λίγο.

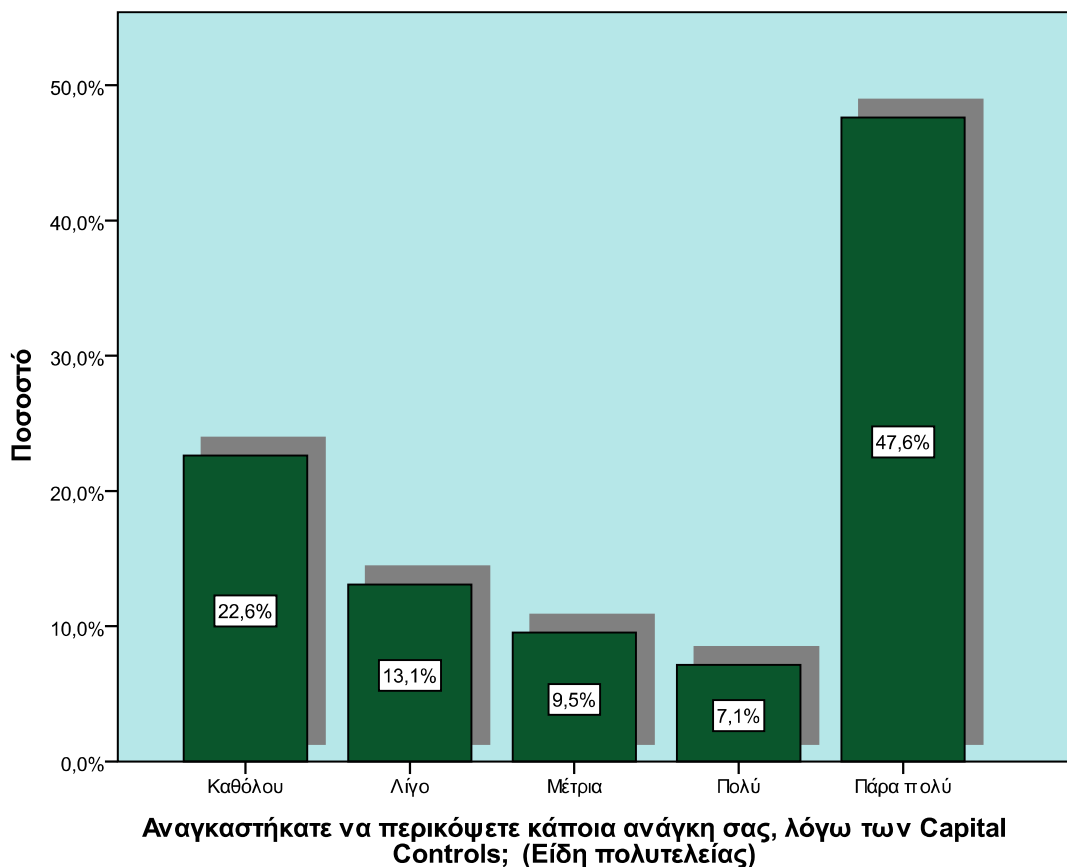

η) Κατηγορία: Είδη πολυτελείας.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	19	20,9	22,6
Λίγο	11	12,1	13,1
Μέτρια	8	8,8	9,5
Πολύ	6	6,6	7,1
Πάρα πολύ	40	44,0	47,6
Σύνολο	84	92,3	100,0

Δεν απάντησαν	7	7,7
Σύνολο	91	100,0

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 7,7% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 92,3% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι οι αγορές ειδών πολυτελείας παρέμειναν ανεπηρέαστες από την επιβολή των Capital Controls για το 22,6% του δείγματος μας. Όμως, αξίζει να σημειωθεί ότι λίγο λιγότερο από τα μισά άτομα του δείγματος μας (για την ακρίβεια το 47,6, αναγκάστηκε να τις περιορίσει πάρα πολύ. Επιπρόσθετα, πολλές αγορές αναγκάστηκε να περικόψει το 7,1% σε σχέση με πριν, ενώ περίπου τις μισές αναγκάστηκε να μειώσει τις αγορές του το 9,5%. Επιπλέον, λίγο αναγκάστηκε να τις μειώσει το 13,1%.

Γενικότερες παρατηρήσεις για την ερώτηση 10

Συνοψίζοντας, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων για την ερώτηση 10 έχουν ως εξής:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ)	33,7%	32,6%	18,6%	10,5%	4,7%
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)	59,8%	14,6%	14,6%	2,46%	8,5%
Ενοίκιο	56,4%	25,6%	7,7%	5,1%	5,1%
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)	76,8%	11%	3,7%	4,9%	3,7%
Καταναλωτικά αγαθά	16,1%	23%	28,7%	24,1%	8%
Φροντίδα για την υγεία	31%	27,4%	19%	14,3%	8,3%
Εκπαίδευση	44,4%	16,7%	11,1%	18,1%	9,7%
Ψυχαγωγία	21,4%	20,2%	20,2%	20,2%	17,9%

Είδη πολυτελείας	22,6%	13,1%	9,5%	7,1%	47,6%
------------------	-------	-------	------	------	-------

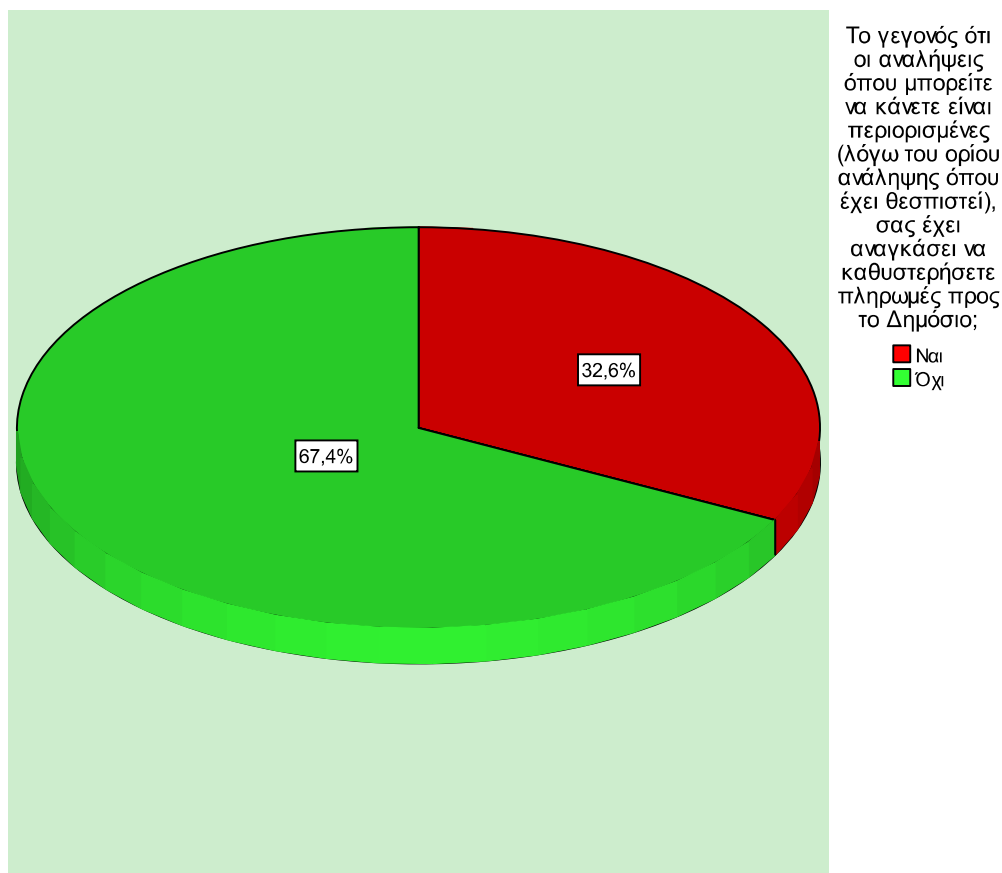
Από τις απαντήσεις του δείγματος μας, παρατηρούμε ότι η εφαρμογή των Capital Controls, δεν επηρέασε σχεδόν καθόλου τις πληρωμές του καταναλωτικού κοινού για υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (όπως εφορία, ΕΝΦΙΑ κ.λπ.), τις πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ) αλλά και του ενοικίου. Αντιθέτως, η κατηγορία που επηρεάστηκε περισσότερο είναι των ειδών πολυτελείας όπου και σημειώθηκε σημαντική μείωση. Επιπρόσθετα, λίγο έως πάρα πολύ μειώθηκαν οι αγορές προϊόντων ή/και υπηρεσιών ψυχαγωγίας αλλά και τα καταναλωτικά (τα οποία μειώθηκαν κυρίως περίπου στα μισά σε σχέση με πριν) ενώ λίγο έως καθόλου οι αγορές ειδών πρώτης ανάγκης (όπως τρόφιμα κ.λπ.). Επιπλέον, όσον αφορά την εκπαίδευση, οι αγορές δεν επηρεάστηκαν σχεδόν καθόλου.

11) Το γεγονός ότι οι αναλήψεις όπου μπορείτε να κάνετε είναι περιορισμένες (λόγω του ορίου ανάληψης όπου έχει θεσπιστεί), σας έχει αναγκάσει να καθυστερήσετε πληρωμές προς το Δημόσιο;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	29	31,9	32,6
Όχι	60	65,9	67,4
Σύνολο	89	97,8	100,0
Δεν απάντησαν	2	2,2	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 2,2% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 97,8% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι το 67,4% του δείγματος, δεν έχει αναγκαστεί να καθυστερήσει

πληρωμές προς το Δημόσιο. Αντιθέτως, το 32,6%, απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση.

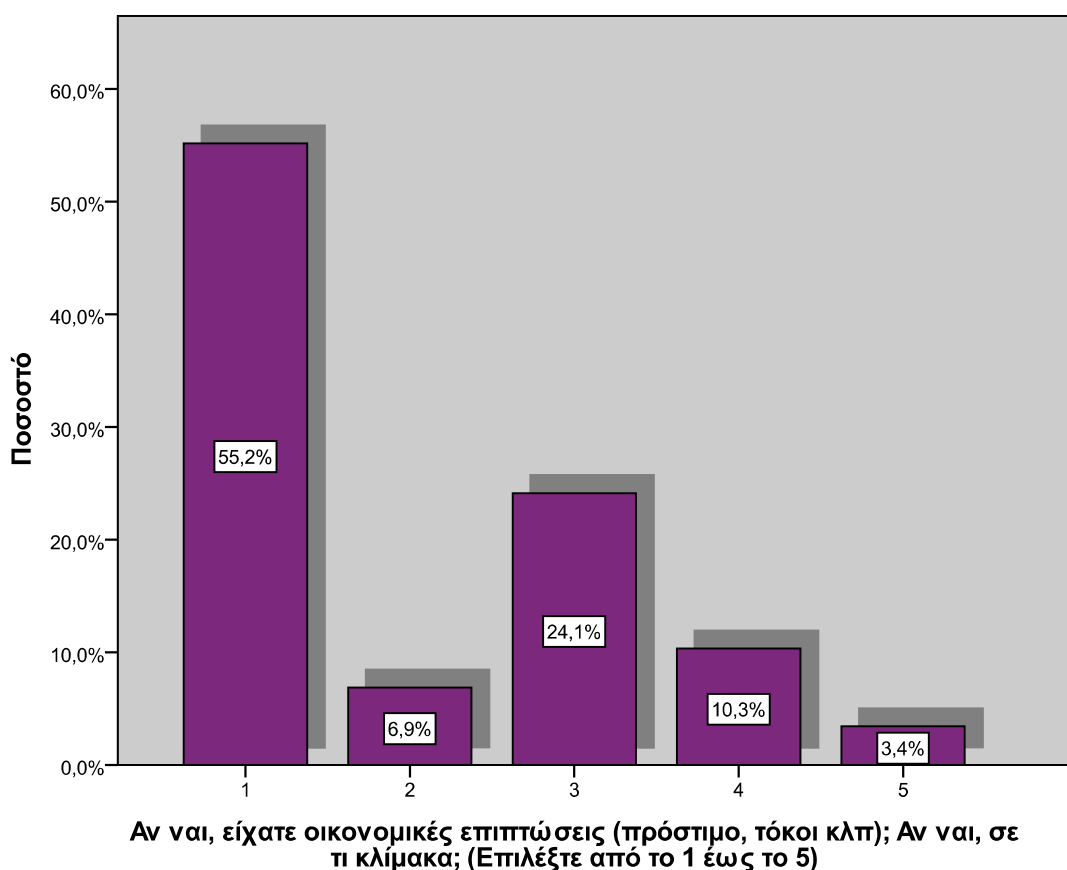
12) Αν ναι, είχατε οικονομικές επιπτώσεις (πρόστιμο, τόκοι κλπ); Αν ναι, σε τι κλίμακα; (Επιλέξτε από το 1 έως το 5 όπου: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5= Πάρα πολύ)

Η ερώτηση αυτή απευθύνεται μόνο σε όσους μέσω της προηγούμενης ερώτησης είχαν δηλώσει ότι αναγκάστηκαν να καθυστερήσουν οφειλές προς το δημόσιο. Συνεπώς, το δείγμα μας περιορίστηκε στις 29 απαντήσεις.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	16	55,2

2	2	6,9
3	7	24,1
4	3	10,3
5	1	3,4
Σύνολο	29	100,0

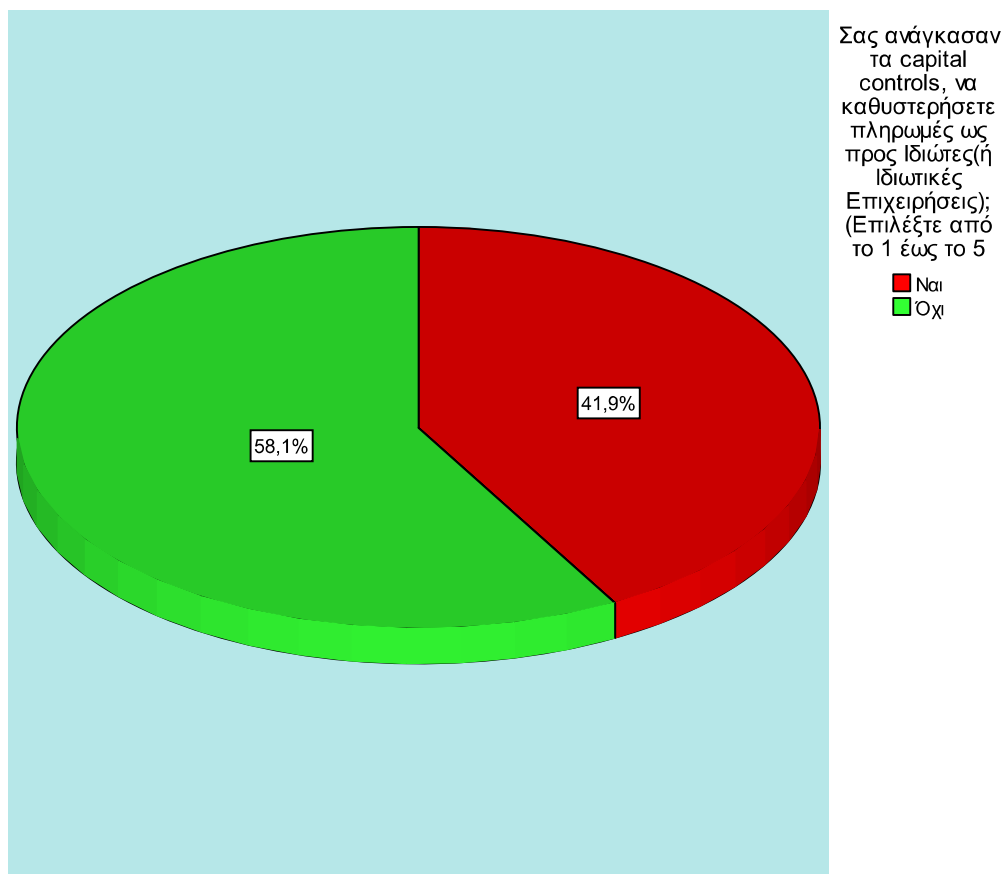
Εκ πρώτης όψεως, παρατηρούμε ότι όσα άτομα του δείγματος μας απάντησαν θετικά στην ερώτηση για το αν αναγκάστηκαν να καθυστερήσουν πληρωμές προς το Δημόσιο είχαν τελικά και οικονομικές επιπτώσεις. Πιο συγκεκριμένα, "Καθόλου" απάντησε το 55,2% του δείγματος, "Λίγο" απάντησε το 6,9, "Μέτρια" απάντησε το 24,1%, "Πολύ" απάντησε το 10,3% ενώ "Πάρα πολύ" απάντησε το 3,4%.

13) Σας ανάγκασαν τα capital controls, να καθυστερήσετε πληρωμές ως προς Ιδιώτες (ή Ιδιωτικές Επιχειρήσεις);

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	36	39,6	41,9
Όχι	50	54,9	58,1
Σύνολο	86	94,5	100,0
Δεν απάντησαν	5	5,5	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 5,5% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 94,5% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας, πάνω από τους μισούς (για την ακρίβεια το 58,1%, δεν αναγκάστηκε να καθυστερήσει τις οφειλές του ως προς Ιδιώτες (ή Ιδιωτικές Επιχειρήσεις). Αντιθέτως, το 41,9% όμως, απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση.

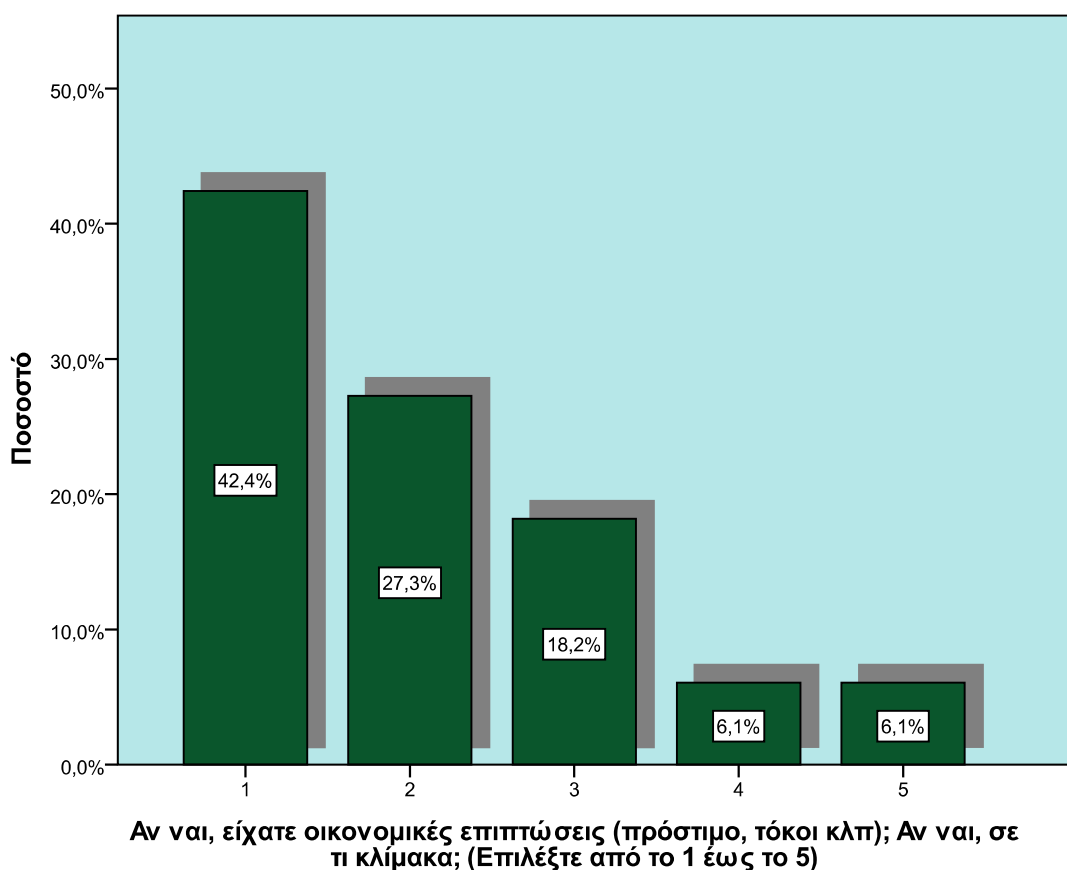

14 Αν ναι, είχατε οικονομικές επιπτώσεις (πρόστιμο, τόκοι κλπ); Αν ναι, σε τι κλίμακα; (Επιλέξτε από το 1 έως το 5 όπου: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5= Πάρα πολύ)

Η ερώτηση αυτή απευθύνεται μόνο σε όσους μέσω της προηγούμενης ερώτησης είχαν δηλώσει ότι αναγκάστηκαν να καθυστερήσουν οφειλές προς ως προς Ιδιώτες (ή Ιδιωτικές Επιχειρήσεις). Συνεπώς, το δείγμα μας περιορίστηκε στις 36 απαντήσεις.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
1	14	38,9	42,4
2	9	25,0	27,3
3	6	16,7	18,2
4	2	5,6	6,1
5	2	5,6	6,1
Σύνολο	33	91,7	100,0
Δεν απάντησαν	3	8,3	
Σύνολο	36	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 8,3% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 91,7% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι "Καθόλου" απάντησε το 42,4% του δείγματος, "Λίγο" απάντησε το 27,3%, "Μέτρια" απάντησε το 18,2%, "Πολύ" απάντησε το 5,6% ενώ "Πάρα πολύ" απάντησε το 5,6%.

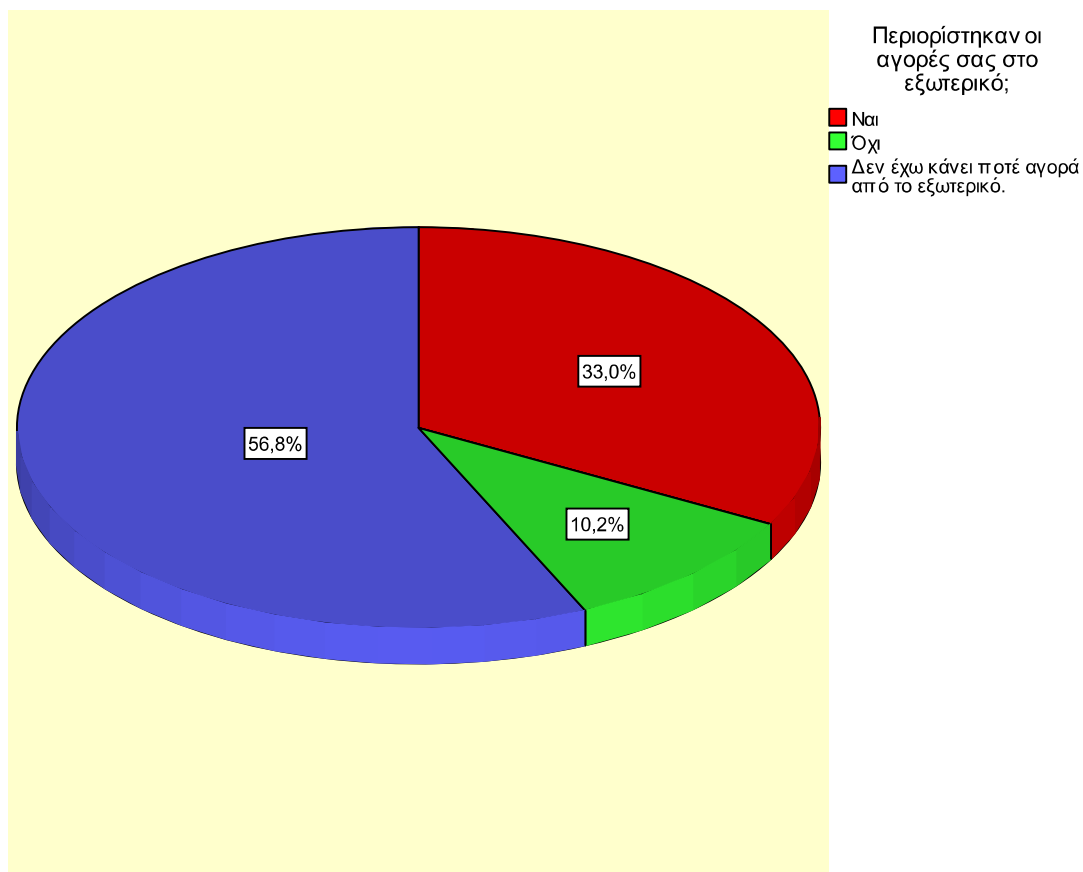

15) Περιορίστηκαν οι αγορές σας στο εξωτερικό;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	29	31,9	33,0
Όχι	9	9,9	10,2
Δεν έχω κάνει ποτέ αγορά από το εξωτερικό.	50	54,9	56,8
Σύνολο	88	96,7	100,0
Δεν απάντησαν	3	3,3	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 3,3% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 96,7% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις),

παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες του δείγματος μας, ότι λίγο παραπάνω από τους μισούς (για την ακρίβεια το 56,8%, δεν έχουν κάνει ποτέ αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών από το εξωτερικό. Η εφαρμογή των Capital Controls ανάγκασε το 33% όμως του δείγματος μας, να περιορίσει τις αγορές του στο εξωτερικό ενώ για το 10,2%, οι αγορές δεν περιορίστηκαν καθόλου.

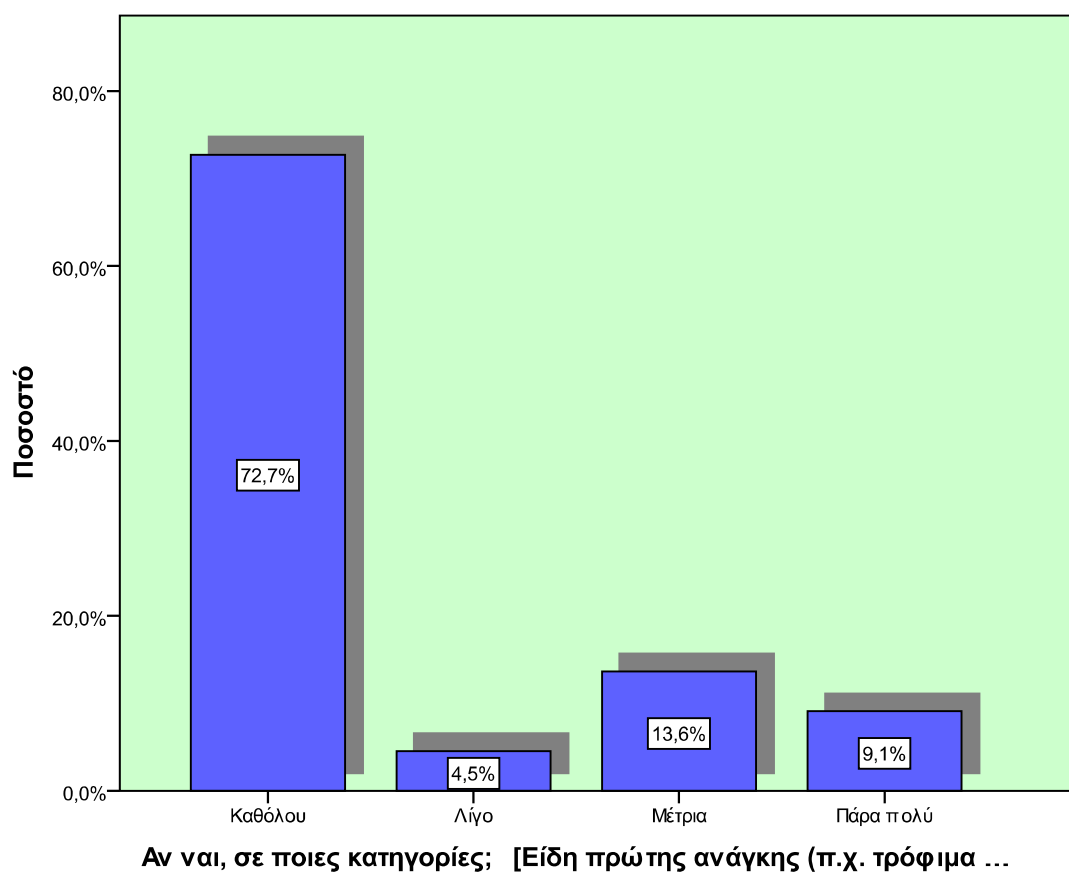
16) Αν ναι, σε ποιες κατηγορίες;

Στην ερώτηση αυτή απάντησαν όσοι είχαν απαντήσει "Ναι" στην προηγούμενη ερώτηση, δηλαδή αν περιορίστηκαν οι αγορές τους στο εξωτερικό. Το δείγμα μας έτσι μειώθηκε στα 29 άτομα. Συνεπώς:

α) Κατηγορία: Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	16	55,2	72,7
Λίγο	1	3,4	4,5
Μέτρια	3	10,3	13,6
Πάρα πολύ	2	6,9	9,1
Σύνολο	22	75,9	100,0
Δεν απάντησαν	7	24,1	
Σύνολο	29	100,0	

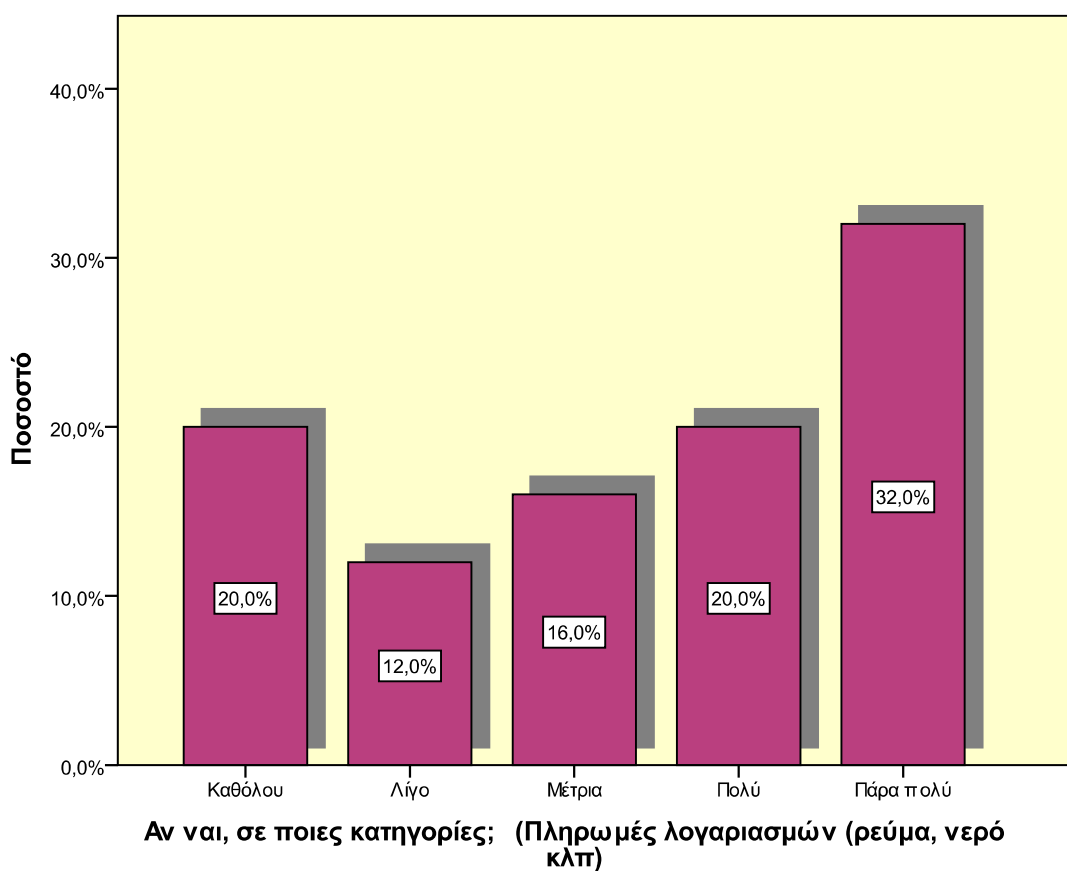
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 24,1% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 75,9% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι οι αγορές δεν περιορίστηκαν καθόλου για το 72,7% του δείγματος σε αυτήν την κατηγορία ενώ λίγο σε σχέση με πριν περιορίστηκαν για το 4,5% (δηλαδή για 1 άτομο). Πάρα πολύ περιορίστηκαν οι αγορές για το 9,1%, ενώ περίπου τις μισές αγορές του αναγκάστηκε να περικόψει το 13,6% του δείγματος σε αυτήν την κατηγορία.

β) Κατηγορία: Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	5	17,2	20,0
Λίγο	3	10,3	12,0
Μέτρια	4	13,8	16,0
Πολύ	5	17,2	20,0
Πάρα πολύ	8	27,6	32,0
Σύνολο	25	86,2	100,0
Δεν απάντησαν	4	13,8	
Σύνολο	29	100,0	

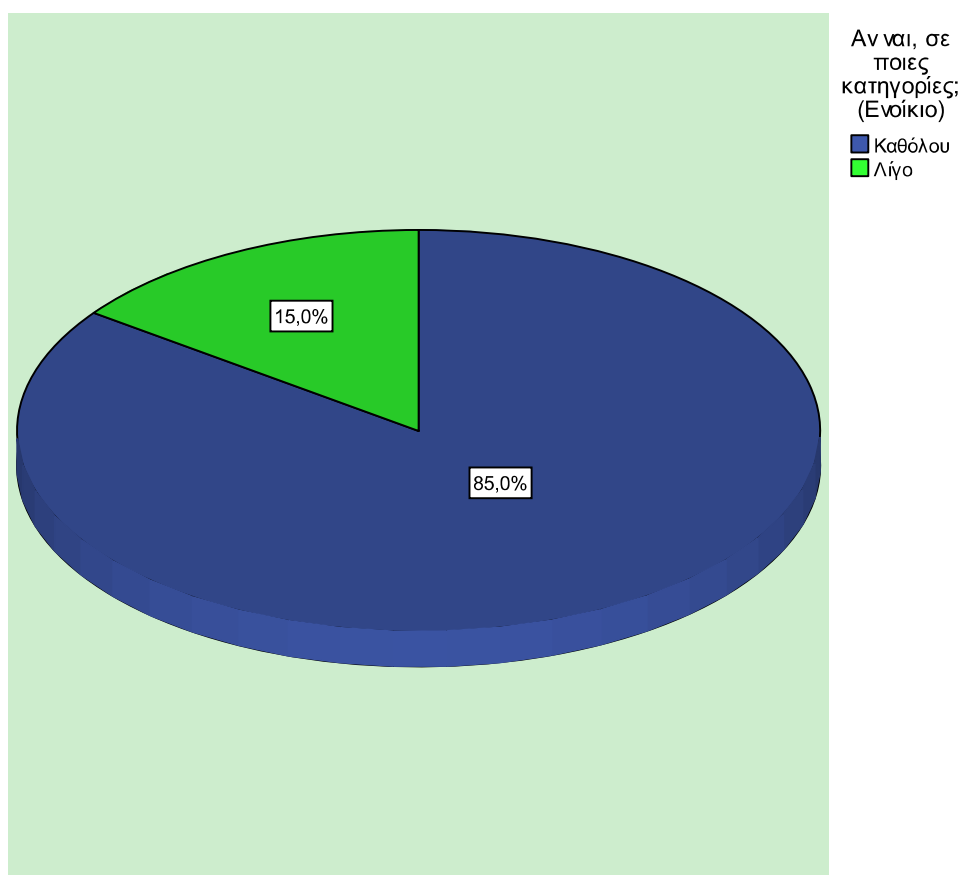
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 13,8% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 86,2% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), συμπεραίνουμε ότι το 86,2% του δείγματος μας πληρώνει οφειλές λογαριασμών σε ξένα κράτη. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι για το 20% δεν επηρεάστηκαν καθόλου οι πληρωμές τους στο εξωτερικό λόγω της επιβολής των Capital Controls. Το 16% του δείγματος όμως, αναγκάστηκε να περικόψει περίπου τις μισές πληρωμές του, λίγο σε σχέση με πριν αναγκάστηκε να τις περιορίσει το 12 ενώ πάρα πολύ το 32%.

γ) Κατηγορία: Ενοίκιο.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	17	58,6	85,0
Λίγο	3	10,3	15,0
Σύνολο	20	69,0	100,0
Δεν απάντησαν	9	31,0	
Σύνολο	29	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 31% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 69% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), συμπεραίνουμε ότι το 69% του δείγματος μας, εξοφλεί λογαριασμούς ενοικίων στο εξωτερικό. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι οι πληρωμές ενοικίων στο εξωτερικό δεν επηρεάστηκαν καθόλου για το 85% του δείγματος, ενώ λίγο για το 15%.

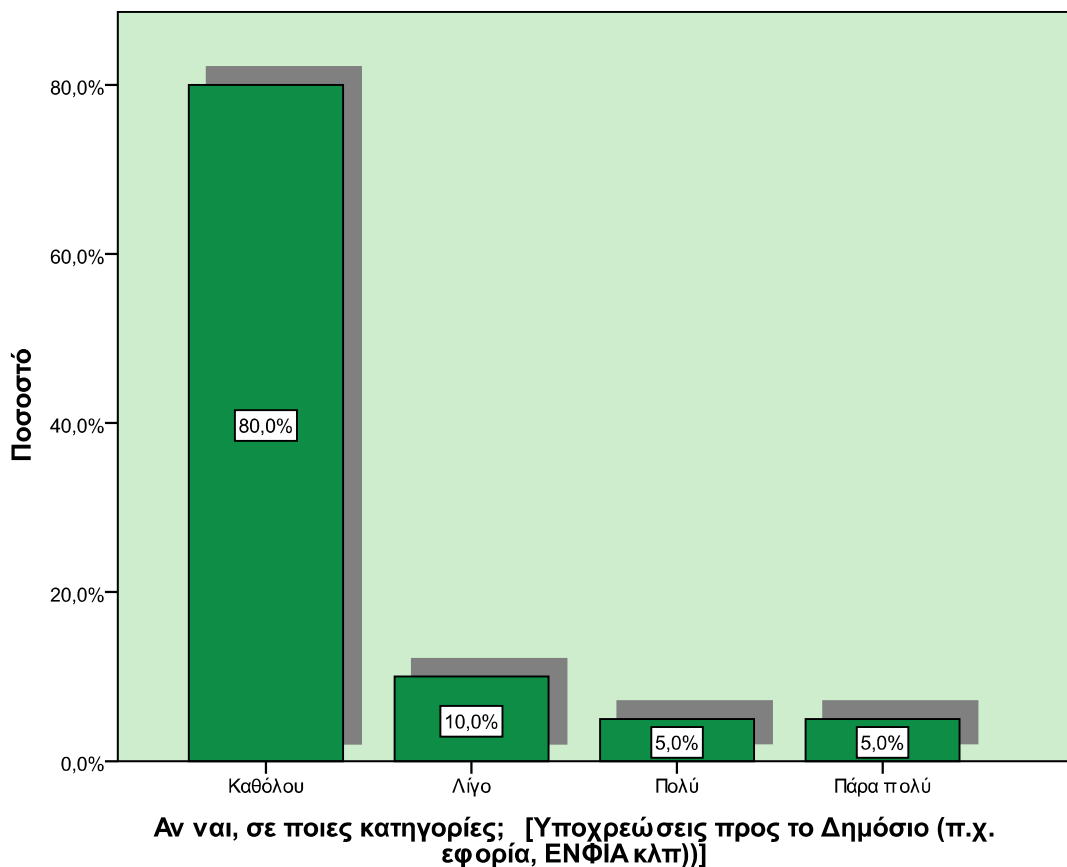

δ) Κατηγορία: Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ).

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	16	55,2	80,0
Λίγο	2	6,9	10,0
Πολύ	1	3,4	5,0
Πάρα πολύ	1	3,4	5,0
Σύνολο	20	69,0	100,0
Δεν απάντησαν	9	31,0	
Σύνολο	29	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 31% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 69% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), συμπεραίνουμε ότι το 69% των ερωτηθέντων, εξοφλεί υποχρεώσεις προς το δημόσιο του εξωτερικού. Πληρώνει δηλαδή φόρους κ.λπ. σε άλλο/α κράτος/η

εκτός Ελλάδος. Πιο συγκεκριμένα, το 80% του δείγματος, δεν επηρεάστηκε καθόλου από τα Capital Controls ως προς τις πληρωμές του για φόρους κ.λπ. προς στο εξωτερικό ενώ το 10%, αναγκάστηκε να περικόψει λίγο τις υποχρεώσεις του ως προς τις οφειλές του σε σχέση με πριν. Επιπρόσθετα, το 5% αναγκάστηκε να τις περιορίσει πολύ ενώ το 5% πάρα πολύ.

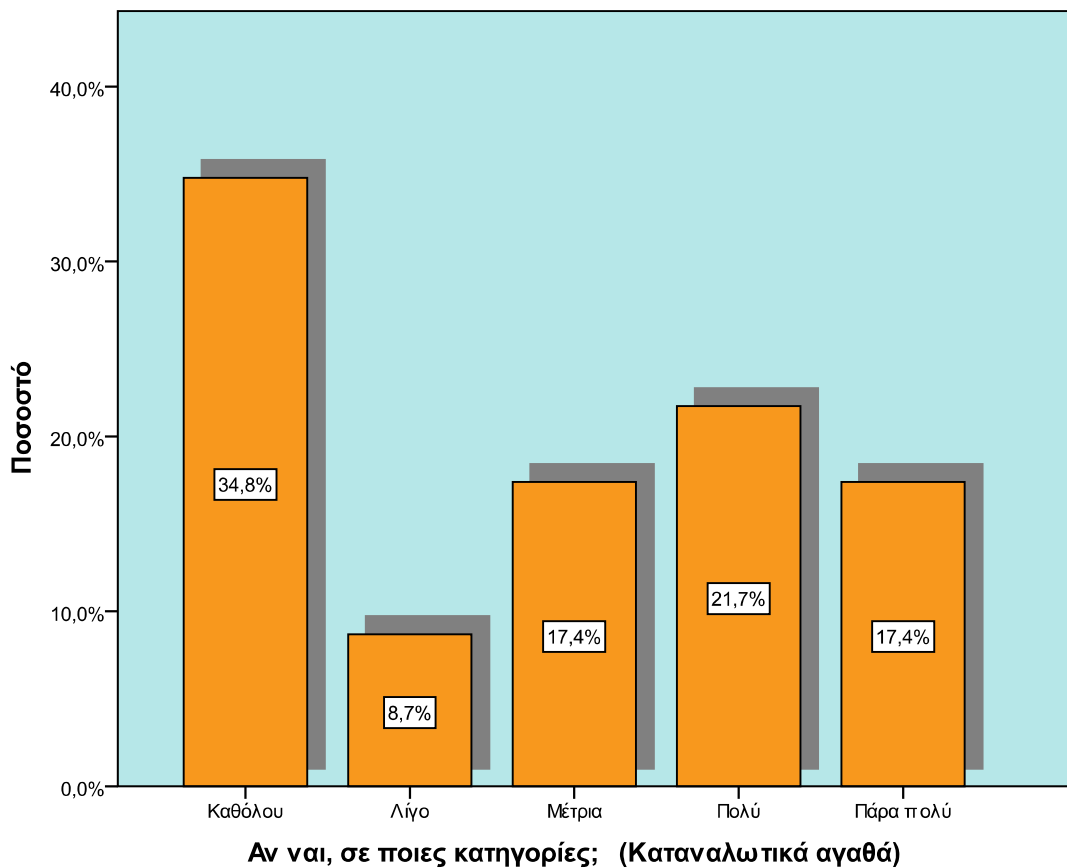

ε) Κατηγορία: Καταναλωτικά αγαθά.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	8	27,6	34,8
Λίγο	2	6,9	8,7
Μέτρια	4	13,8	17,4
Πολύ	5	17,2	21,7
Πάρα πολύ	4	13,8	17,4
Σύνολο	23	79,3	100,0

	Δεν απάντησαν	6	20,7
Σύνολο		29	100,0

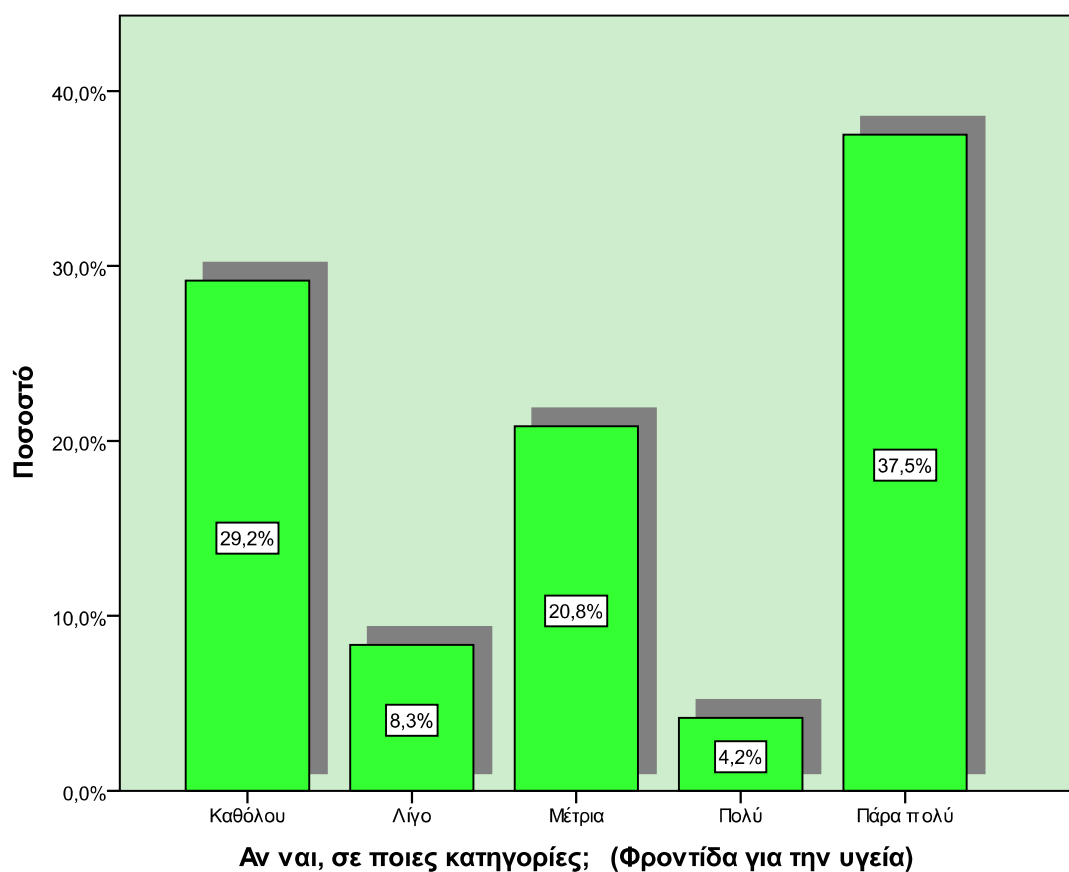
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 20,7% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 79,3% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι το 34,8% των ερωτηθέντων του δείγματος μας, δεν επηρεάστηκε καθόλου από τα Capital Controls. Ωστόσο, το 8,7% του δείγματος, αναγκάστηκε να περιορίσει λίγο τις αγορές του σε αυτή την κατηγορία σε σχέση με πριν, ενώ περίπου τις μισές αγορές σε σχέση με πριν να περικόψει το 17,4%. Επιπρόσθετα πολύ αναγκάστηκε να τις περικόψει το 21,7% πάρα πολύ να τις περιορίσει το 17,4%.

στ) Φροντίδα για την υγεία.

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	7	24,1	29,2
Λίγο	2	6,9	8,3
Μέτρια	5	17,2	20,8
Πολύ	1	3,4	4,2
Πάρα πολύ	9	31,0	37,5
Σύνολο	24	82,8	100,0
Δεν απάντησαν	5	17,2	
Σύνολο	29	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 17,2% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 82,8% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι για το 29,2%, δεν επηρεάστηκαν οι αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών σχετικά με την υγεία λόγω των Capital Controls. Ωστόσο, το 4,2% αναγκάστηκε να περιορίσει πολύ τις αγορές του σε αυτήν την κατηγορία ενώ το 37,5%, πάρα πολύ. Επιπρόσθετα, το 20,8% του δείγματος (δηλαδή 4 άτομα), αναγκάστηκε να περικόψει περίπου τις μισές σε σχέση με πριν, ενώ το 8,3% να τις περιορίσει λίγο λόγω της εφαρμογής αυτού του μέτρου.

ζ) Εκπαίδευση

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	2	6,9	33,3
Μέτρια	2	6,9	33,3
Πολύ	1	3,4	16,7
Πάρα πολύ	1	3,4	16,7
Σύνολο	6	20,7	100,0
Δεν απάντησαν	23	79,3	
Σύνολο	29	100,0	

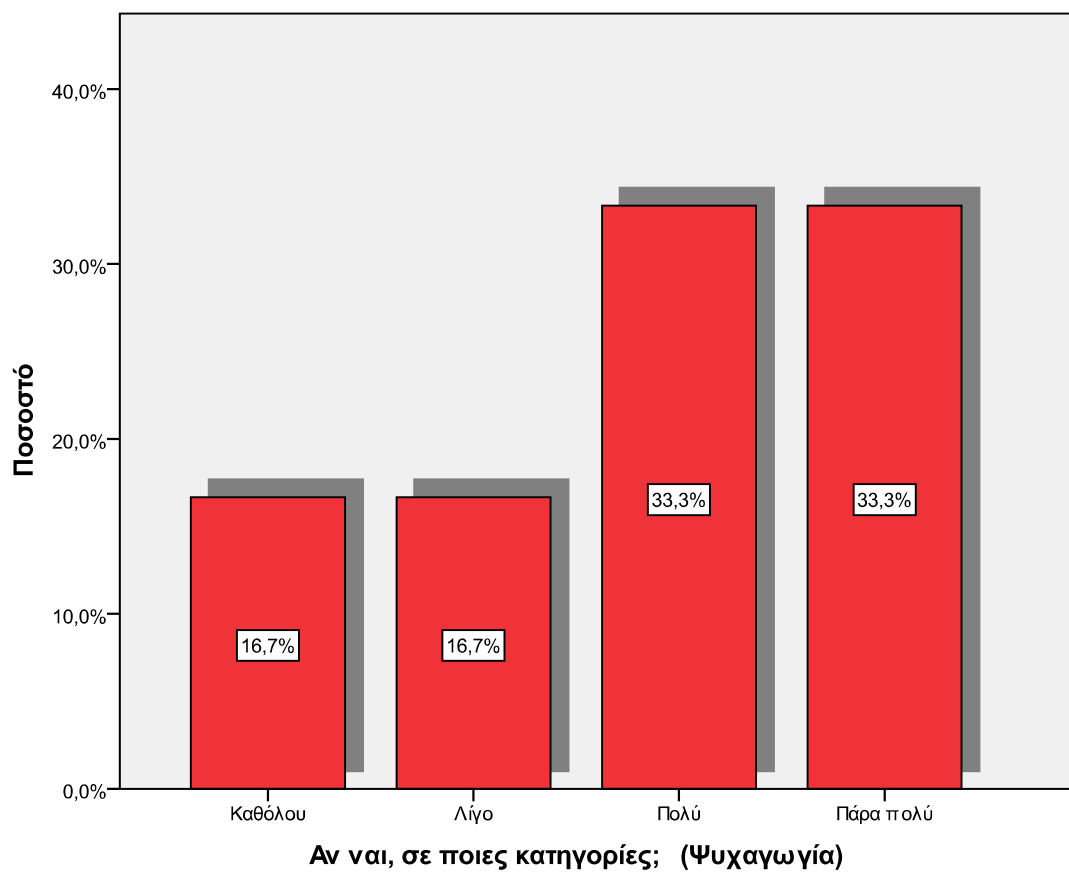
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι ένα συντριπτικό ποσοστό των ερωτηθέντων (για την ακρίβεια το 79,3% του δείγματος) δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 20,7% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι οι αγορές προϊόντων ή/και υπηρεσιών δεν περιορίστηκαν καθόλου για το 33,3% του δείγματος λόγω των Capital Controls ενώ περίπου τις μισές του αγορές αναγκάστηκε να περικόψει το 33%. Επιπρόσθετα, πολύ αναγκάστηκε να τις περικόψει το 16,7% ενώ πάρα πολύ το 16,7%.

η) Ψυχαγωγία

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	1	3,4	16,7
Λίγο	1	3,4	16,7
Πολύ	2	6,9	33,3
Πάρα πολύ	2	6,9	33,3
Σύνολο	6	20,7	100,0
Δεν απάντησαν	23	79,3	
Σύνολο	29	100,0	

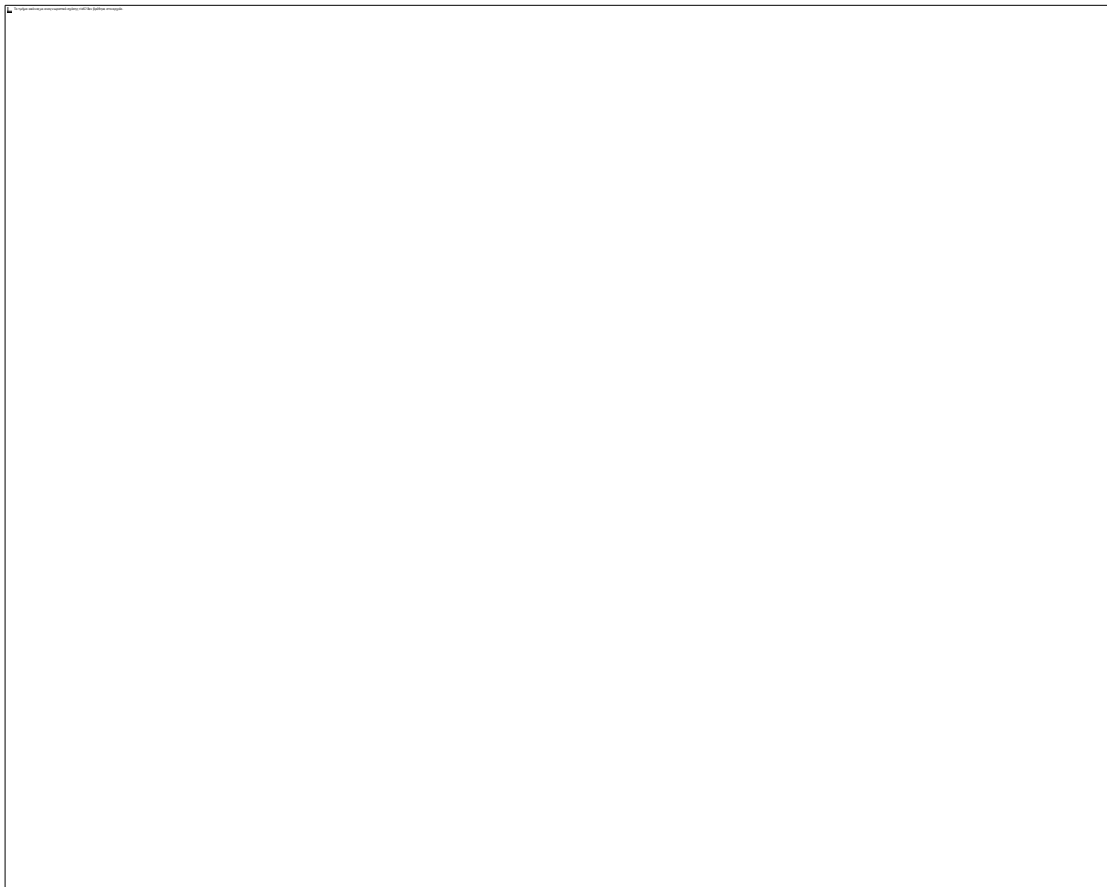
Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι ένα συντριπτικό ποσοστό των ερωτηθέντων (για την ακρίβεια το 79,3% του δείγματος) δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 20,7% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι καθόλου δεν αναγκάστηκε να περιορίσει το 16,7% του δείγματος τις αγορές του σε αυτή την κατηγορία, ενώ το 3,4% λίγο. Επιπρόσθετα, πολύ αναγκάστηκαν να τις περιορίσει το 33,3% ενώ πάρα πολύ το 33,3%.

θ) Κατηγορία: Είδη πολυτελείας

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Καθόλου	2	2,2	28,6
Λίγο	1	1,1	14,3
Πολύ	2	2,2	28,6
Πάρα πολύ	2	2,2	28,6
Σύνολο	7	7,7	100,0
Δεν απάντησαν	84	92,3	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι ένα συντριπτικό ποσοστό των ερωτηθέντων (για την ακρίβεια το 79,3% του δείγματος) δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 20,7% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι καθόλου δεν αναγκάστηκε να περιορίσει τις αγορές του σε αυτήν την κατηγορία το 28,6% του δείγματος ενώ το 14,3% αναγκάστηκε να τις περιορίσει λίγο σε σχέση με πριν. Επιπλέον, πολύ αναγκάστηκε να περικόψει τις αγορές του σε αυτήν την κατηγορία το 28,6% του δείγματος, ενώ πάρα πολύ το 28,6.

Γενικότερες παρατηρήσεις για την ερώτηση 16

Συνοψίζοντας, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων για την ερώτηση 10 έχουν ως εξής:

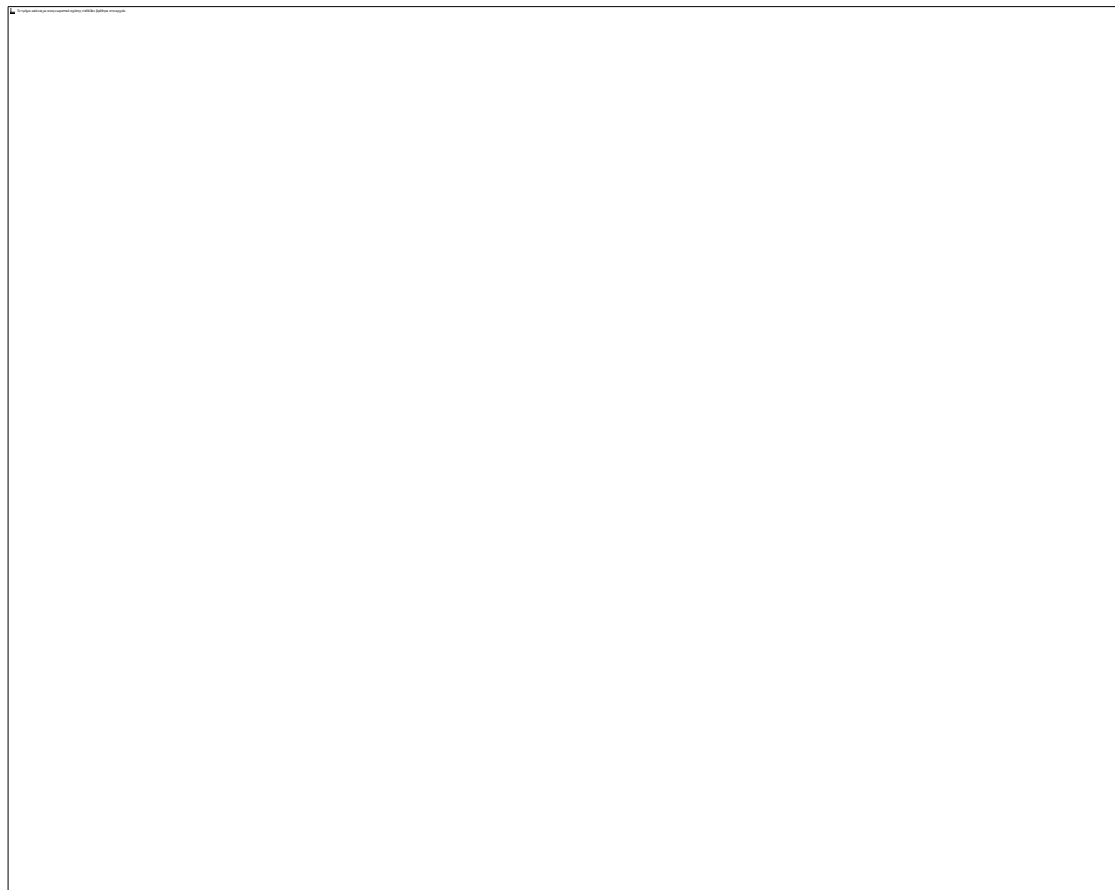
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ)	72,7%	4,5%	13,6%	0%	9,1%
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)	20%	12%	16%	20%	32%
Ενοίκιο	15%	85%	0%	0%	0%
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)	80%	10%	0%	5%	5%
Καταναλωτικά αγαθά	34,8%	8,7%	17,4%	21,7%	17,4%
Φροντίδα για την υγεία	29,2%	8,3%	20,8%	4,2%	37,5%
Εκπαίδευση	33,3%	0%	33,3%	16,7%	16,7%
Ψυχαγωγία	16,7%	16,7%	0%	33,3%	33,3%

Είδη πολυτελείας 28,6% 14,3% 0% 28,6% 28,6%

17) Θεωρείτε ότι τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	8	8,8	10,0
Όχι	60	65,9	75,0
Ίσως	12	13,2	15,0
Σύνολο	80	87,9	100,0
Δεν απάντησαν	11	12,1	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 12,1% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 87,9% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι το 10% των ερωτηθέντων, θεωρεί ότι τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας. Αντιθέτως, το 75% δήλωσε ότι έχει αντίθετη γνώμη ενώ το 15% έχει αμφιβολίες.

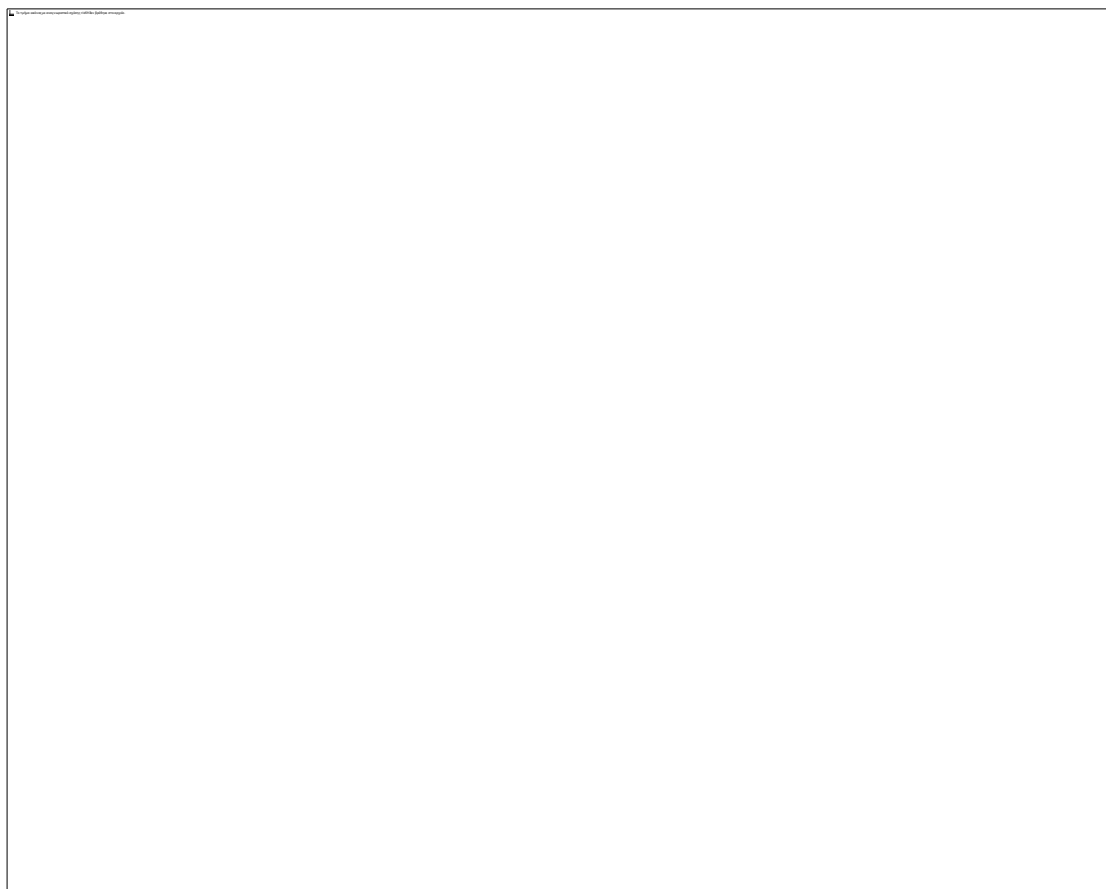

18) Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματά σας("κούρεμα" καταθέσεων κλπ);

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	36	39,6	43,9
Όχι	25	27,5	30,5
Ίσως	21	23,1	25,6
Σύνολο	82	90,1	100,0
Δεν απάντησαν	9	9,9	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 9,9% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 90,1% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι το 43,9% του δείγματός μας, φοβάται ότι θα χάσει τα χρήματα

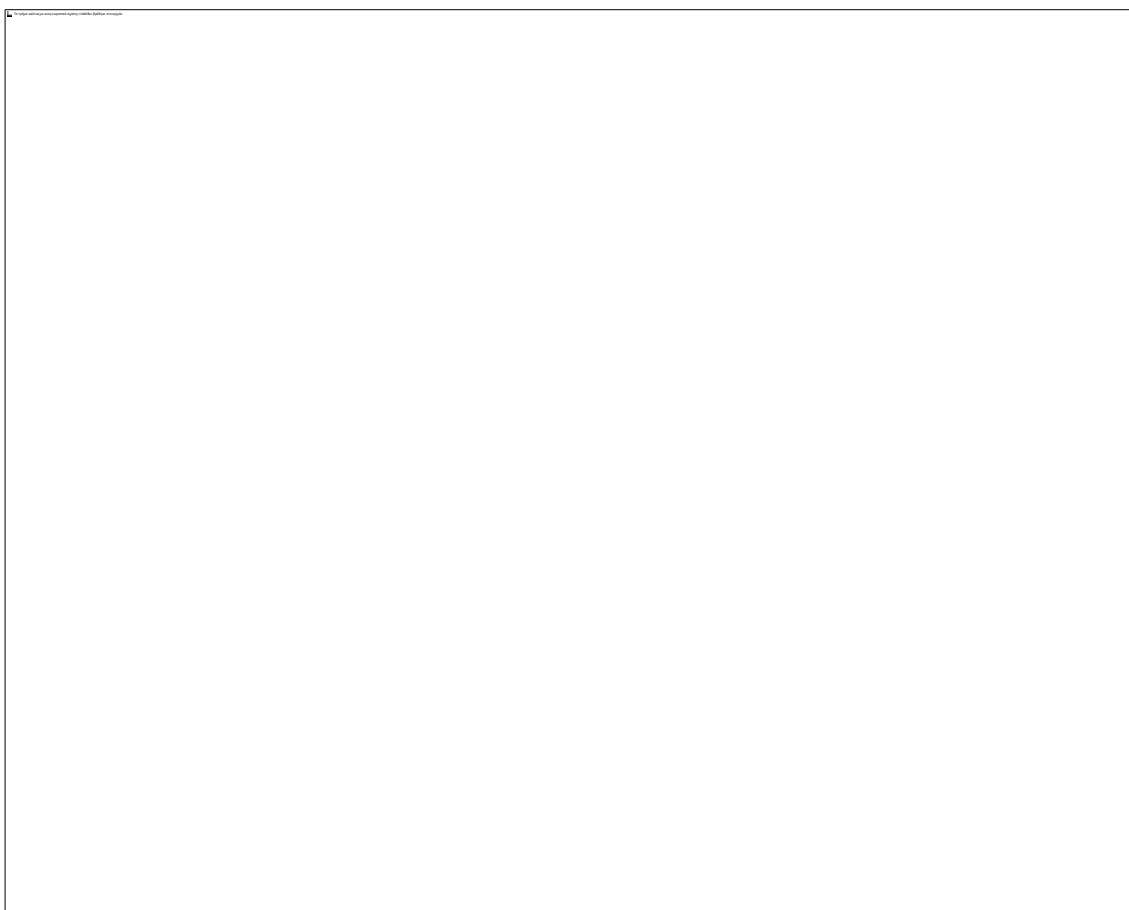
του τα οποία έχει καταθέσει σε τράπεζες οπότε και στην ερώτηση απάντησε «Ναι». Αντιθέτως, το 30,5% των ερωτηθέντων, έχει εμπιστοσύνη στην ελληνική οικονομία οπότε και απάντησε «Όχι». Επιπρόσθετα το 25,% έχει μια αμφιβολία.

19) Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όλα σας τα χρήματα από τις τράπεζες;

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)	Έγκυρο ποσοστό (%)
Ναι	33	36,3	40,2
Όχι	32	35,2	39,0
Ίσως	17	18,7	20,7
Σύνολο	82	90,1	100,0
Δεν απάντησαν	9	9,9	
Σύνολο	91	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι από τους συμμετέχοντες του δείγματος μας ότι το 9,9% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση. Για το υπόλοιπο 90,1% των ερωτηθέντων (δηλαδή υπολογίζοντας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις), παρατηρούμε ότι το 39% του δείγματος δεν θα κάνει ανάληψη όλων των χρημάτων όπου έχει καταθέσει στις τράπεζες, ενώ το 40,2% δήλωσε ακριβώς το αντίθετο. Επιπρόσθετα, το 20,7% έχει μια αμφιβολία.

7.5. Συσχετίσεις - Επιπρόσθετες παρατηρήσεις

Στην παρούσα ενότητα, θα εξετάσουμε συνδυασμούς μεταξύ των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, προκειμένου να προβούμε σε περαιτέρω συμπεράσματα.

Παρατήρηση: Να σημειωθεί ότι επειδή σε ορισμένες ερωτήσεις δεν έχουν απαντήσει όλοι αλλά υπάρχουν "κενές" απαντήσεις, επηρεάζονται τα τελικά αποτελέσματα. Συνεπώς, τα τελικά αποτελέσματα δεν θα είναι ίδια με όσα έχουν παρουσιαστεί μέχρι τώρα στην παρούσα εργασία αλλά παρόμοια.

1. Κατά πόσο επηρεάστηκαν τα έσοδα των επιχειρήσεων ανά κατηγορία λόγω των Capital Controls.

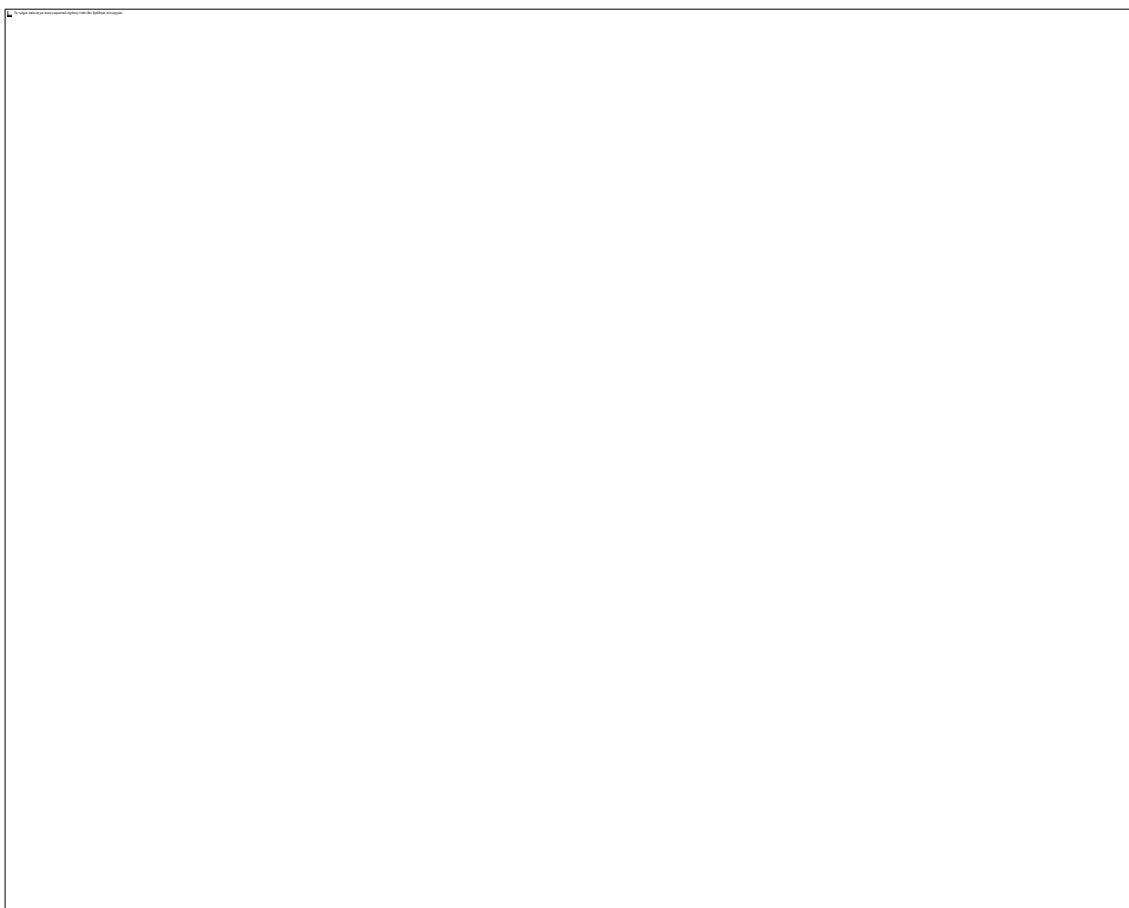
	Επηρεάστηκε ο τζίρος σας (λόγω των Capital Controls) ή παρέμεινε σταθερός;			Σύνολο
	Θετικά	Αρνητικά	Παρέμεινε σταθερός	
Δραστηριότητα				
Μεταποιητική	66,7%	0,0%	33,3%	100,0%
Εμπόριο	0,0%	60,0%	40,0%	100,0%
Υπηρεσίες	0,0%	25,0%	75,0%	100,0%
Σύνολο	11,8%	41,2%	47,1%	100,0%

Παρατηρούμε ότι τα Capital Controls επηρέασαν θετικά το 66,7% τις επιχειρήσεις όπου ασχολούνται με την μεταποίηση των προϊόντων ενώ για το 33,3% του κλάδου δεν επηρεάστηκαν λόγω της επιβολής αυτού του μέτρου. Επιπρόσθετα, καμία επιχείρηση του κλάδου δεν επηρεάστηκε αρνητικά.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με το εμπόριο, παρατηρούμε ότι για το 40% του κλάδου τα έσοδα παρέμειναν σταθερά (δηλαδή δεν επηρεάστηκαν) ενώ για το υπόλοιπο 60% μειώθηκαν. Επιπρόσθετα, καμία επιχείρηση του κλάδου δεν επηρεάστηκε θετικά.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, παρατηρούμε ότι για το 75% του κλάδου τα έσοδα παρέμειναν σταθερά (δηλαδή δεν επηρεάστηκαν) ενώ για το υπόλοιπο 25%, τα έσοδα μειώθηκαν. Επιπρόσθετα, καμία επιχείρηση του κλάδου δεν επηρεάστηκε θετικά.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε θετικά επηρεάστηκε το 11,8% των επιχειρήσεων ενώ αρνητικά το 41,2%. Επιπρόσθετα, τα έσοδα για το υπόλοιπο 47,1% τα έσοδα δεν επηρεάστηκαν αλλά παρέμειναν σταθερά.

2. Ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων ωφελήθηκαν λόγω των Capital Controls.

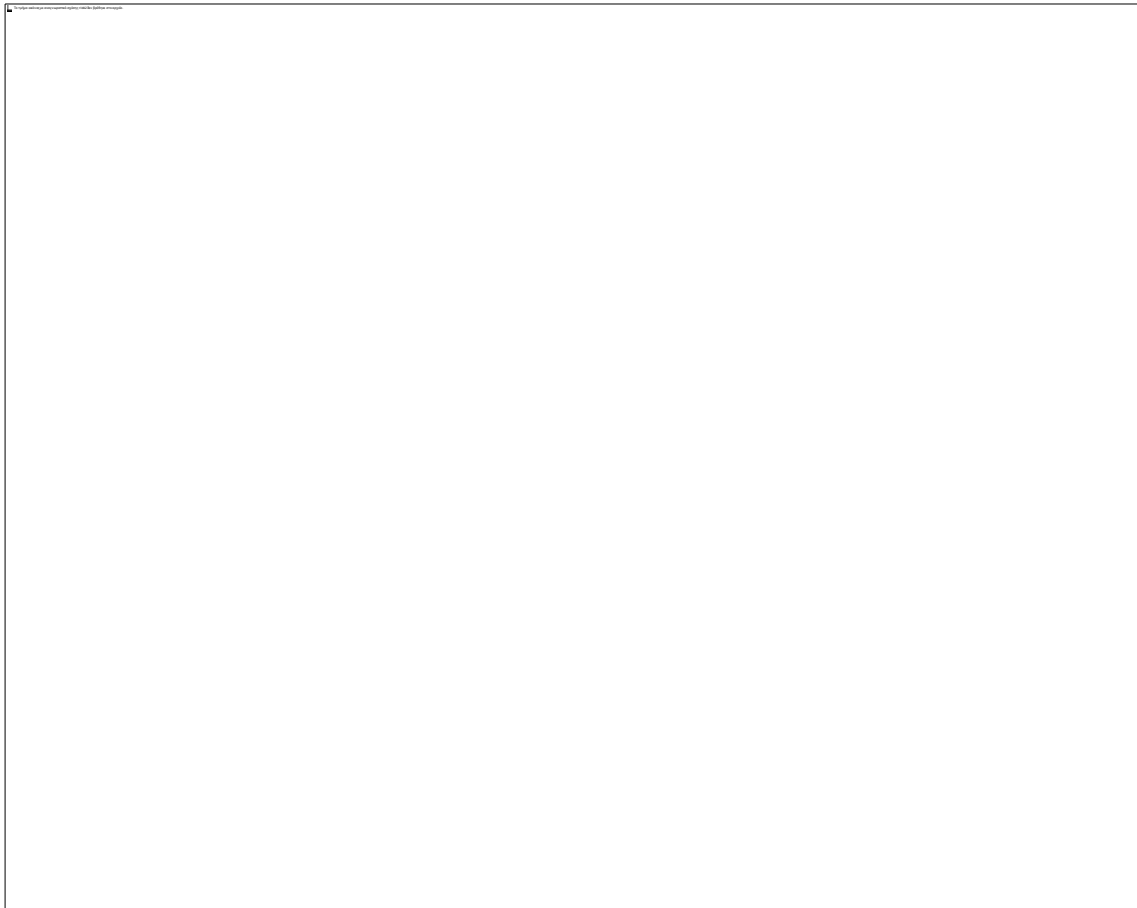
		Μήπως το γεγονός ότι ο κόσμος, δεν μπορούσε να αγοράσει προϊόντα απ' ευθείας από το εξωτερικό, αύξησε τον τζίρο σας;		Σύνολο
		Ναι	Όχι	
Δραστηριότητα	Μεταποιητική	50,0%	50,0%	100,0%
	Εμπόριο	20,0%	80,0%	100,0%
	Υπηρεσίες	0,0%	100,0%	100,0%
Σύνολο		18,8%	81,3%	100,0%

Παρατηρούμε ότι για το 50% των επιχειρήσεων όπου ασχολούνται με την μεταποίηση των προϊόντων, τα έσοδα αυξήθηκαν λόγω του γεγονότος ότι ο κόσμος δεν μπορούσε να αγοράσει απ' ευθείας από το εξωτερικό ενώ το υπόλοιπο 50% όχι.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις εμπορίου, το 20% ωφελήθηκε λόγω αυτού του μέτρου ενώ το υπόλοιπο 80% του κλάδου όχι.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις όπου παρέχουν υπηρεσίες, το 100% του κλάδου δεν ωφελήθηκε λόγω αυτού του μέτρου.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι για το 18,8% των επιχειρήσεων ωφελήθηκε λόγω των Capital Controls ενώ το υπόλοιπο 81,3% όχι.

3. Ποιές επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να απολύσουν υπαλλήλους

		Αναγκάστηκε μήπως η επιχείρηση να απολύσει υπαλλήλους λόγω αυτού του μέτρου;		Σύνολο
		Ναι	Όχι	
Νομική μορφή	Ατομική	14,3%	85,7%	100,0%
	Ο.Ε.	50,0%	50,0%	100,0%
	Ε.Π.Ε.	100,0%	0,0%	100,0%
	Α.Ε.	16,7%	83,3%	100,0%
Σύνολο		25,0%	75,0%	100,0%

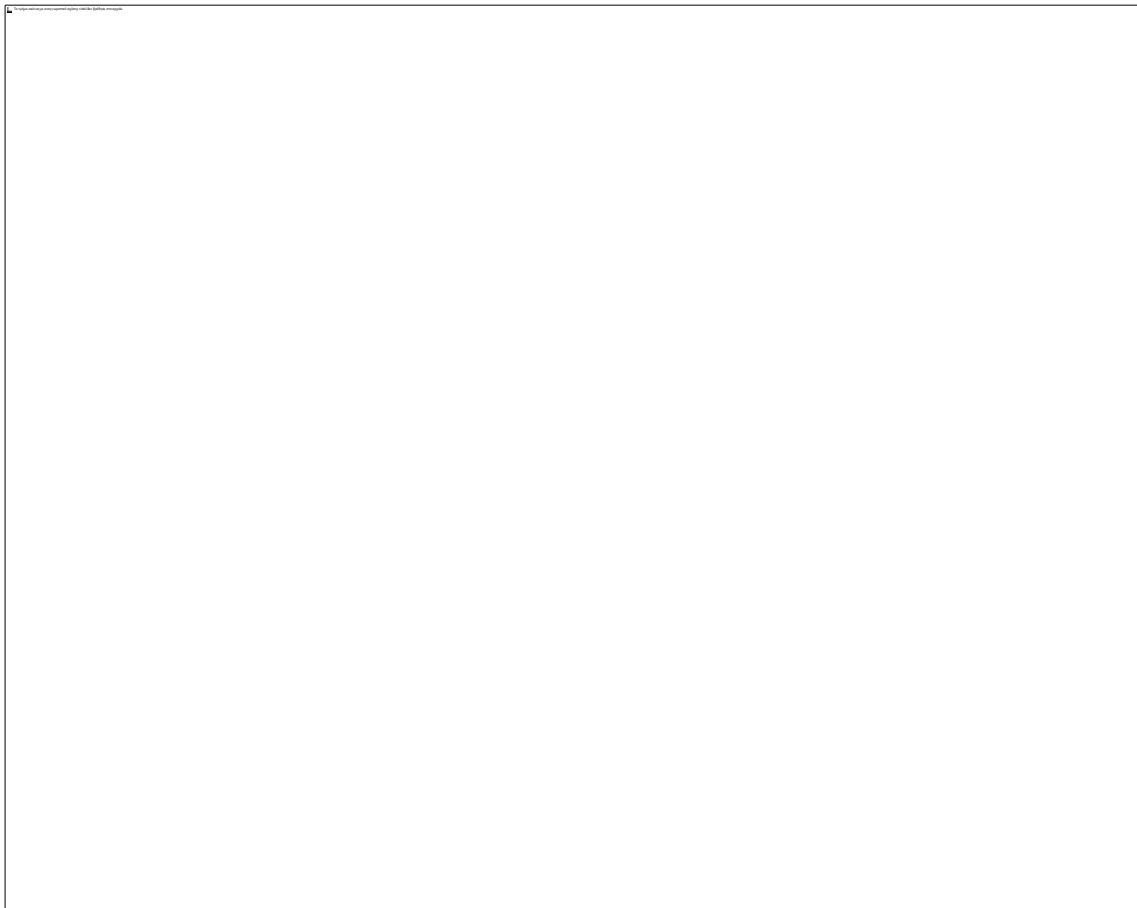
Παρατηρούμε ότι το 14,3% των ερωτηθέντων Ατομικών επιχειρήσεων αναγκάστηκαν να απολύσουν υπαλλήλους ενώ το υπόλοιπο 85,7% αυτής της μορφής των επιχειρήσεων όχι.

Όσον αφορά τις Ομόρρυθμες Επιχειρήσεις το 50% αυτών αναγκάστηκε να απολύσει υπαλλήλους ενώ το υπόλοιπο 50% όχι.

Όσον αφορά τις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης, παρατηρούμε ότι όλες οι ερωτηθέντες επιχειρήσεις του κλάδου αναγκάστηκαν να απολύσουν υπαλλήλους.

Όσον αφορά τις Ανώνυμες Επιχειρήσεις, παρατηρούμε ότι το 16,7% των επιχειρήσεων του κλάδου αναγκάστηκε να απολύσει υπαλλήλους ενώ το υπόλοιπο 83,3% όχι.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι το 25% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων αναγκάστηκε να απολύσει υπαλλήλους ενώ το υπόλοιπο 75% όχι.

4. Σε ποιές κατηγορίες καθαρών μηνιαίων απολαβών μειώθηκε ο μισθός ή η σύνταξη λόγω των Capital Controls.

		Μειώθηκε ο μισθός σας ή η σύνταξη σας λόγω των Capital Controls;		Σύνολο
		Ναί	Όχι	
Καθαρές μηνιαίες απολαβές.	250 - 549€	47,1%	52,9%	100,0%
	550 - 849€	37,0%	63,0%	100,0%
	850 - 1249€	50,0%	50,0%	100,0%
	1250+ €	27,3%	72,7%	100,0%
Σύνολο		40,3%	59,7%	100,0%

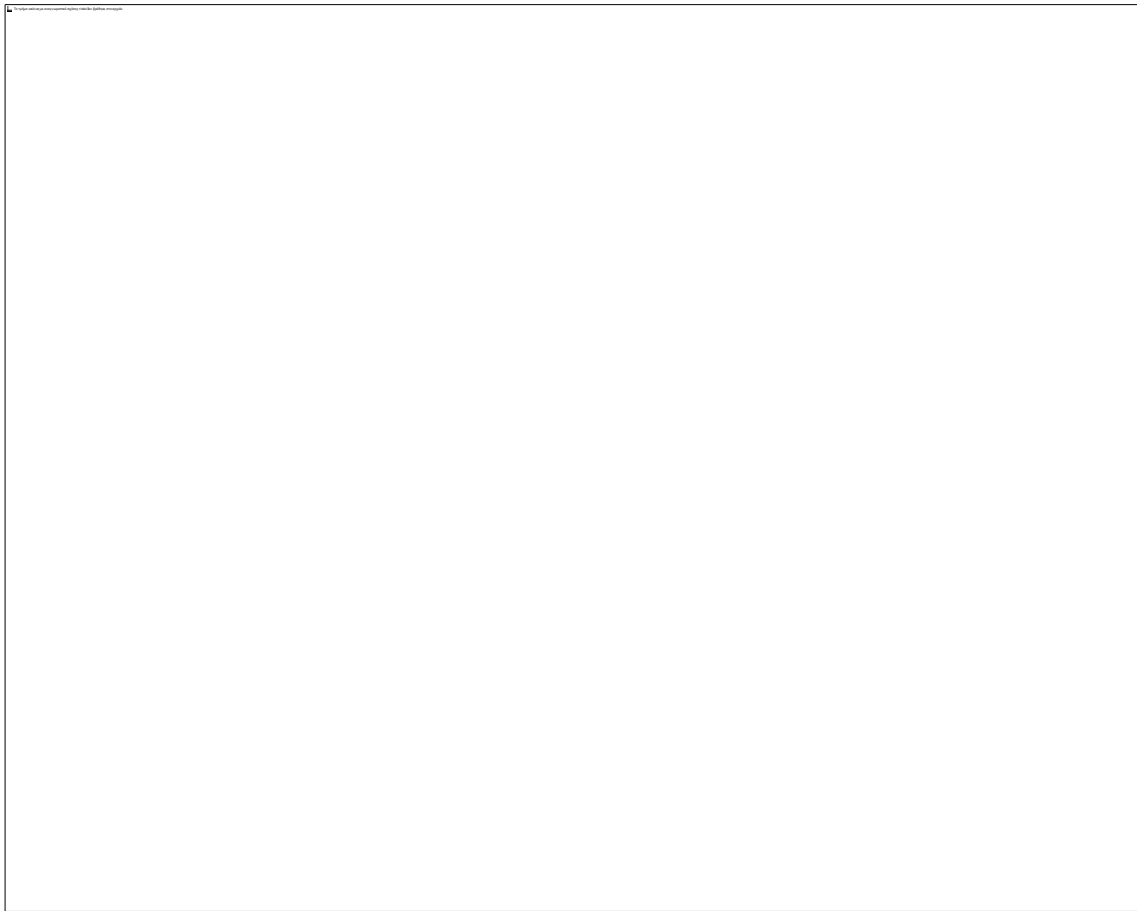
Παρατηρούμε ότι για το 47,1% των ατόμων όπου λαμβάνουν καθαρές απολαβές 250€ έως 549€, οι απολαβές έχουν μειωθεί. Επιπρόσθετα, για το 52,9% αυτής της κατηγορίας, οι απολαβές δεν μειώθηκαν.

Όσον αφορά την κατηγορία ατόμων όπου λαμβάνουν καθαρές απολαβές 550€ έως 849€, οι απολαβές μειώθηκαν για το 37% της κατηγορίας. Επιπρόσθετα, για το 63% της κατηγορίας, οι απολαβές δεν μειώθηκαν.

Όσον αφορά την κατηγορία ατόμων όπου λαμβάνουν καθαρές απολαβές 850€ έως 1249€, οι απολαβές μειώθηκαν για το 5% της κατηγορίας. Επιπρόσθετα, για το υπόλοιπο 50% της κατηγορίας, οι απολαβές δεν μειώθηκαν.

Όσον αφορά την κατηγορία ατόμων όπου λαμβάνουν καθαρές απολαβές 1250€ +, οι απολαβές μειώθηκαν για το 27,3% της κατηγορίας. Επιπρόσθετα, για το 72,7% της κατηγορίας, οι απολαβές δεν μειώθηκαν.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι για το 40,3% των ερωτηθέντων, οι απολαβές έχουν μειωθεί. Επιπρόσθετα, για το υπόλοιπο 59,7% οι απολαβές δεν μειώθηκαν.

5. Ποιος κλάδος εργαζόμενων θεωρεί ότι τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας:

		Θεωρείτε ότι τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας;			Σύνολο
		Ναι	Όχι	Ίσως	
Κλάδος	Ιδιωτικός Υπάλληλος	16,7%	70,0%	13,3%	100,0%
	Δημόσιος Υπάλληλος	27,3%	45,5%	27,3%	100,0%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	0,0%	88,9%	11,1%	100,0%
Σύνολο		16,0%	68,0%	16,0%	100,0%

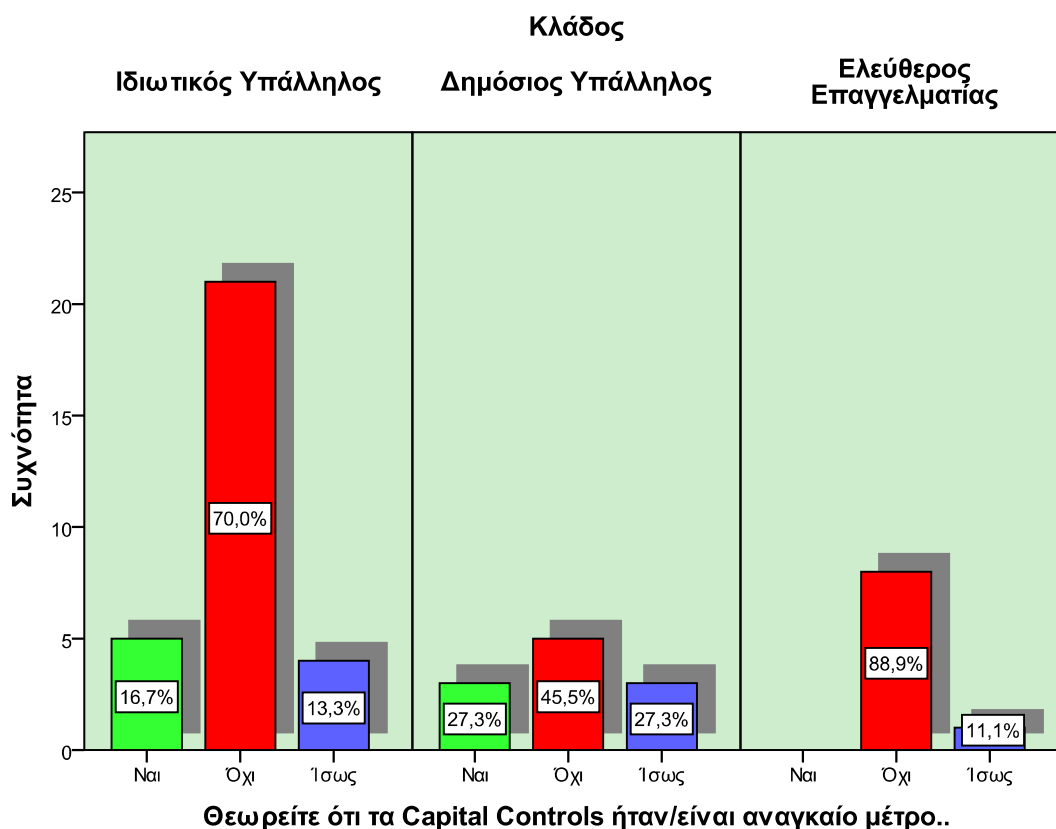
Παρατηρούμε ότι το 16,7% των Ιδιωτικών Υπαλλήλων θεωρεί ότι τα Capital Controls είναι/ήταν αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας.

Παρ' όλα αυτά, το 70% του κλάδου εκφράζει την αντίθετη γνώμη ενώ το 13,3% του κλάδου έχει αμφιβολίες.

Όσον αφορά τους Δημόσιους Υπάλληλους, το 27,3% του κλάδου, απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση ενώ αρνητικά απάντησε το 45,5%. Αμφιβολίες έχει όμως το 27,3% του κλάδου.

Όσον αφορά τον κλάδο των Ελεύθερων επαγγελματιών, κανείς δεν απάντησε θετικά στην ερώτηση. Αντιθέτως, το 88,9% του κλάδου απάντησε αρνητικά ενώ το 11,1% του κλάδου έχει ενδοιασμούς.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι στην ερώτηση στην ερώτηση απάντησε θετικά το 16% των εργαζόμενων ενώ αρνητικά το 68%. Επιπρόσθετα, το 16% δήλωσε ότι έχει ενδοιασμούς.

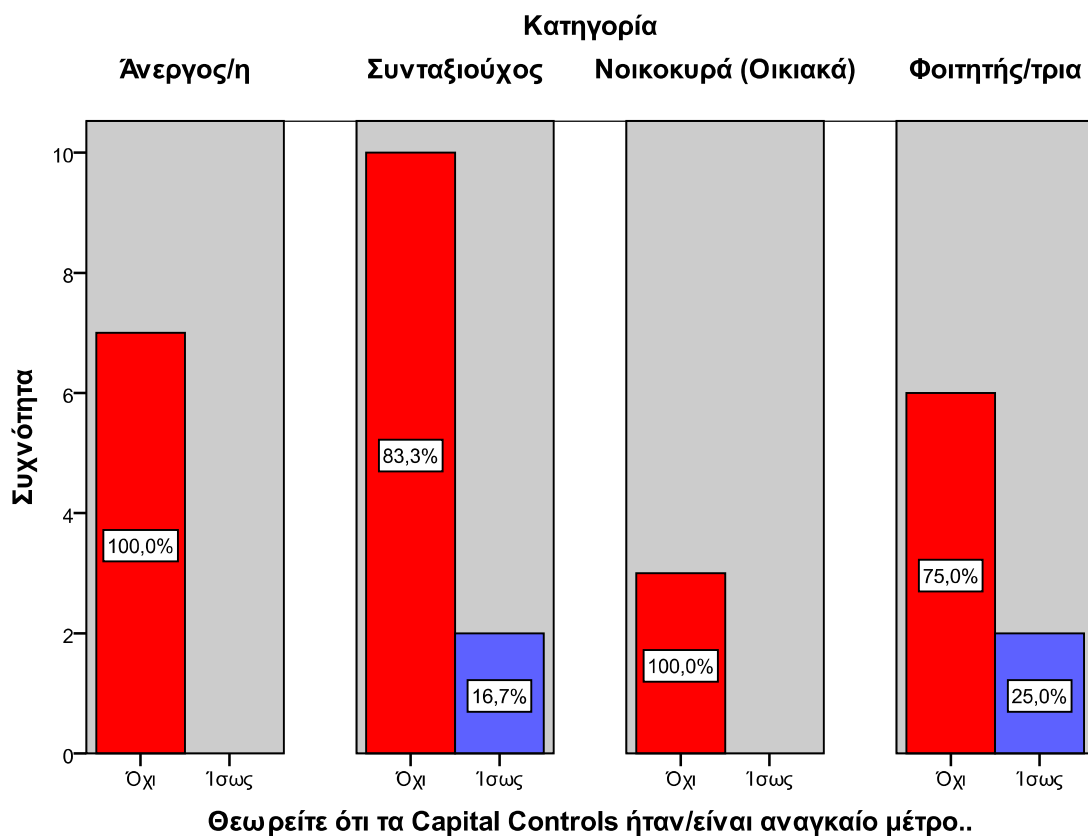

6. Ποιές κατηγορίες μη εργαζόμενων τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας.

		Θεωρείτε ότι τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας;		Σύνολο
		Όχι	Ίσως	
Κλάδος	Άνεργος/η	100,0%	0,0%	100,0%
	Συνταξιούχος	83,3%	16,7%	100,0%
	Νοικοκυρά (Οικιακά)	100,0%	0,0%	100,0%
	Φοιτητής/τρια	75,0%	25,0%	100,0%
Σύνολο		86,7%	13,3%	100,0%

Εκ πρώτης όψεως, παρατηρούμε κανείς από τους ερωτηθέντες, δεν απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση αλλά και ότι το 100% των ανέργων αλλά και των νοικοκυρών, θεωρεί ότι τα Capital Controls δεν ήταν αναγκαίο μέτρο για την Ελληνική Οικονομία. Επιπρόσθετα, την ίδια άποψη συμμερίζεται το 83,3% των συνταξιούχων ενώ ενδοιασμούς έχει το 16,7% του κλάδου. Όσον αφορά τους/τις Φοιτητές/τριες, το 75% θεωρεί ότι τα Capital Controls δεν ήταν αναγκαίο μέτρο, ενώ το 25% του κλάδου έχει ενδοιασμούς.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι το 86,7% των ερωτηθέντων, απάντησε αρνητικά σε αυτήν την ερώτηση ενώ το 13,3% έχει ενδοιασμούς.

7. Ποιές κατηγορίες εργαζόμενων πιστεύουν ότι υπάρχει πιθανότητα να γίνει "κούρεμα" καταθέσεων οπότε και να χάσουν τα χρήματά τους.

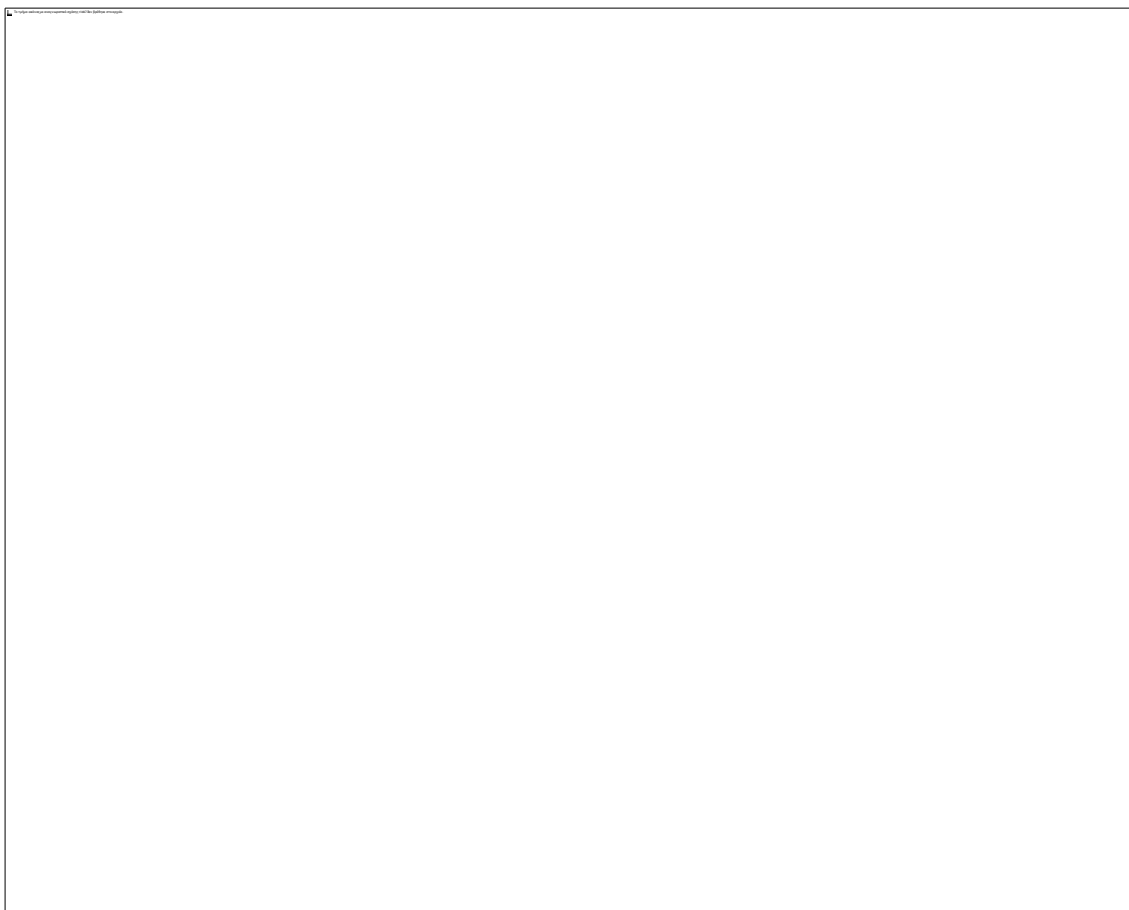
		Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματά σας ("κούρεμα" καταθέσεων κλπ);			Σύνολο
		Ναι	Όχι	Ίσως	
Κλάδος	Ιδιωτικός Υπάλληλος	26,7%	40,0%	33,3%	100,0%
	Δημόσιος Υπάλληλος	50,0%	10,0%	40,0%	100,0%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	50,0%	30,0%	20,0%	100,0%
Σύνολο		36,0%	32,0%	32,0%	100,0%

Παρατηρούμε ότι το 26,7% των Ιδιωτικών Υπαλλήλων απάντησαν θετικά σε αυτήν την ερώτηση ενώ το 40% αρνητικά. Αμφιβολίες έχει όμως το 33,3%.

Όσον αφορά τους Δημόσιους Υπάλληλους, το 50% του κλάδου πιστεύει ότι υπάρχει πιθανότητα να χάσει τα χρήματα του ενώ το 10% του κλάδου, πιστεύει το αντίθετο. Επιπρόσθετα, το 40% έχει αμφιβολίες σε αυτό το ζήτημα.

Όσον αφορά τους Ελεύθερους Επαγγελματίες, παρατηρούμε ότι το 50% του κλάδου πιστεύει ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" των καταθέσεων ενώ το 30% του κλάδου πιστεύει το ακριβώς αντίθετο. Επιπρόσθετα, το 20% του κλάδου, έχει αμφιβολίες.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι το 36% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" των καταθέσεων ενώ το 32% πιστεύει το ακριβώς αντίθετο. Επιπρόσθετα, το 32% έχει αμφιβολίες.

8. Ποιές κατηγορίες ατόμων όπου δεν εργάζονται θεωρούν ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" καταθέσεων οπότε και ότι θα χάσουν τα χρήματα τους.

		Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματα σας("κούρεμα" καταθέσεων κλπ);			Σύνολο
		Ναι	Όχι	Ίσως	
Κλάδος	Άνεργος/η	62,5%	12,5%	25,0%	100,0%
	Συνταξιούχος	75,0%	16,7%	8,3%	100,0%
	Νοικοκυρά (Οικιακά)	25,0%	75,0%	0,0%	100,0%
	Φοιτητής/τρια	37,5%	37,5%	25,0%	100,0%
Σύνολο		56,3%	28,1%	15,6%	100,0%

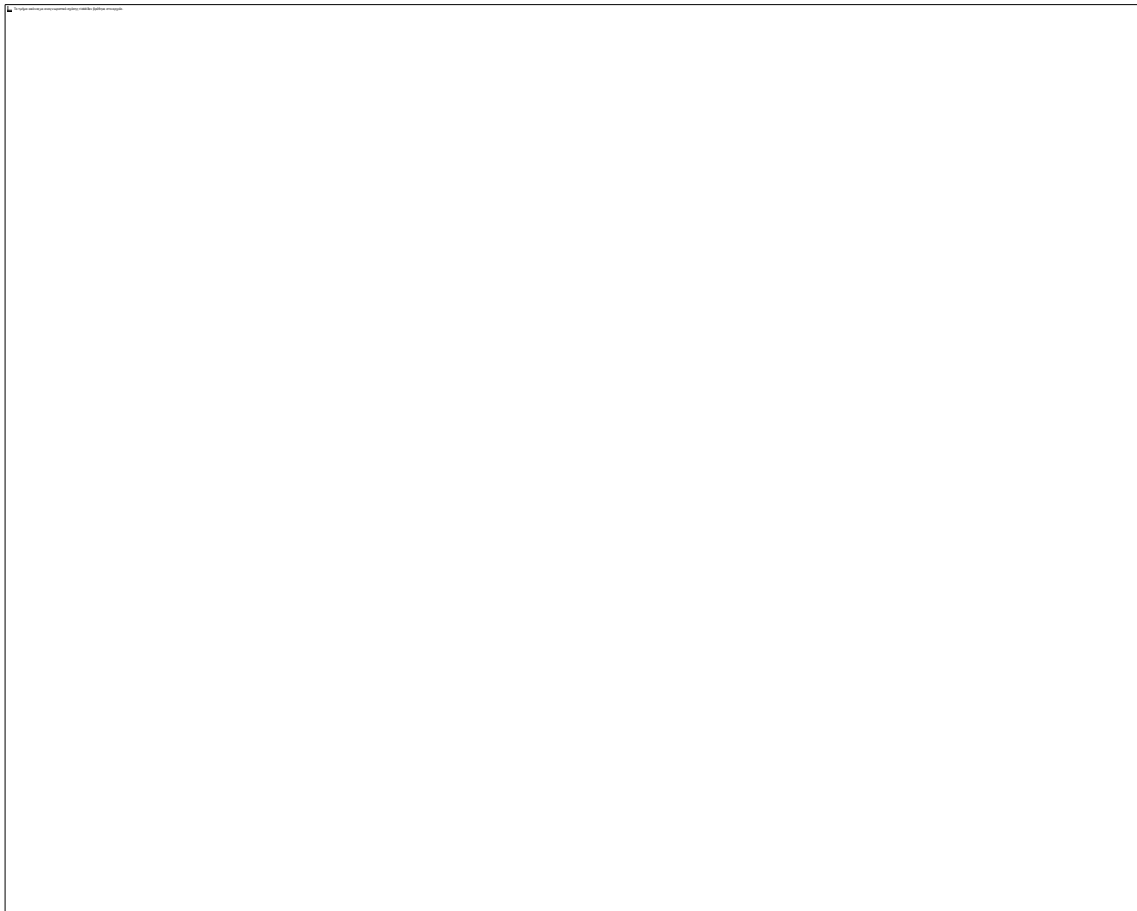
Παρατηρούμε ότι το 62,5% των ανέργων, θεωρεί ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" καταθέσεων ενώ το 12,5% πιστεύει το αντίθετο. Επιπρόσθετα, το 25% αυτής της κατηγορίας έχει ενδιασμούς σε αυτό το ζήτημα.

Παρατηρούμε ότι το 75% των συνταξιούχων απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση ενώ το 16,7% αρνητικά. Επιπρόσθετα, παρατηρούμε ότι το 8,3% αυτής της κατηγορίας, έχει ενδιασμούς.

Όσον αφορά τις νοικοκυρές, παρατηρούμε ότι το 25% αυτών θεωρούν ότι θα χάσουν τα χρήματα τους λόγω πιθανού "κουρέματος" καταθέσεων ενώ το 75% το αντίθετο.

Όσον αφορά τους/τις φοιτητές/τριες, παρατηρούμε ότι το 37,5% της κατηγορίας απάντησε θετικά στην ερώτηση ενώ το 37,5% αρνητικά. Επιπρόσθετα, το 25% αυτής της κατηγορίας, έχει ενδιασμούς σε αυτό το θέμα.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι το 56,3% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" καταθέσεων οπότε και ότι θα χάσουν τα χρήματα τους. Επιπρόσθετα, το 28,1% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι δεν θα γίνει κάτι τέτοιο ενώ το 15,6% έχει ενδιασμούς σε αυτό το ζήτημα.

9. Ποιές κατηγορίες εργαζόμενων θα έκαναν άμεση ανάληψη καταθέσεων αν δινόταν η δυνατότητα.

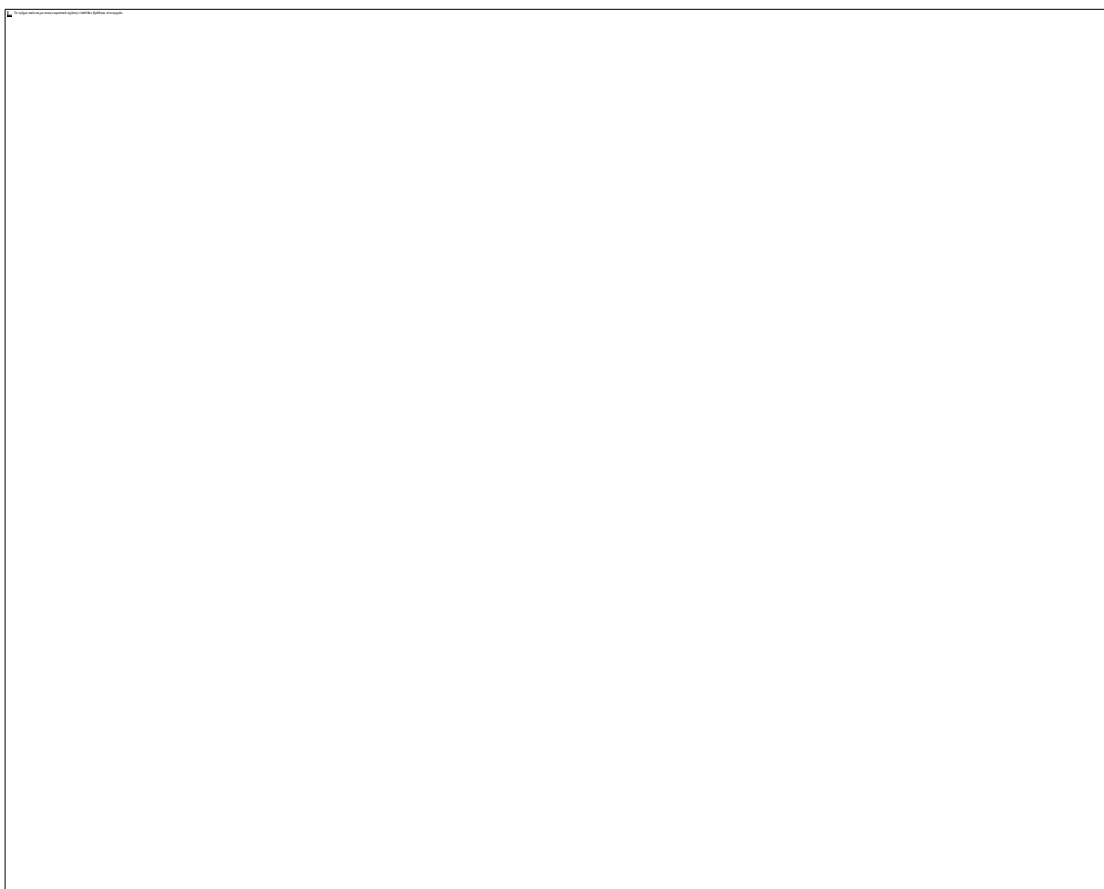
		Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όλα σας τα χρήματα από τις τράπεζες;			Σύνολο
		Ναι	Όχι	Ίσως	
Κλάδος	Ιδιωτικός Υπάλληλος	28,6%	46,4%	25,0%	100,0%
	Δημόσιος Υπάλληλος	41,7%	41,7%	16,7%	100,0%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	44,4%	33,3%	22,2%	100,0%
Σύνολο		34,7%	42,9%	22,4%	100,0%

Παρατηρούμε ότι το 28,6% των Ιδιωτικών Υπαλλήλων θα έκανε άμεση ανάληψη των χρημάτων από τις τράπεζες αν δινόταν η ευκαιρία. Αντιθέτως, το 46,4% του κλάδου δεν θα έκανε μια τέτοια κίνηση ενώ το 25% έχει αμφιβολίες.

Όσον αφορά τους Δημόσιους Υπάλληλους, παρατηρούμε ότι το 41,7% του κλάδου απάντησε θετικά στην ερώτηση ενώ το 41,7% αρνητικά. Επιπρόσθετα το 16,7% έχει ενδοιασμούς σε αυτό το ζήτημα.

Όσον αφορά τους Ελεύθερους Επαγγελματίες, παρατηρούμε ότι το 44,4% απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση ενώ το 33,3% αρνητικά. Επιπρόσθετα, το 22,2% έχει ενδοιασμούς.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι το 34,7% των ερωτηθέντων απάντησε ότι θα έκανε ανάληψη όλων των χρημάτων αν του δινόταν η ευκαιρία ενώ το 42,9% το ακριβώς αντίθετο. Επιπρόσθετα, το 22,9% εξέφρασε ενδοιασμούς σε αυτό το ζήτημα.

10. Ποιές κατηγορίες μη εργαζόμενων θα έκαναν άμεση ανάληψη καταθέσεων αν δινόταν η δυνατότητα:

		Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όλα σας τα χρήματα από τις τράπεζες;			Σύνολο
		Ναι	Όχι	Ίσως	
Κλάδος	Άνεργος/η	62,5%	25,0%	12,5%	100,0%
	Συνταξιούχος	50,0%	33,3%	16,7%	100,0%
	Νοικοκυρά (Οικιακά)	66,7%	0,0%	33,3%	100,0%
	Φοιτητής/τρια	30,0%	50,0%	20,0%	100,0%
Σύνολο		48,5%	33,3%	18,2%	100,0%

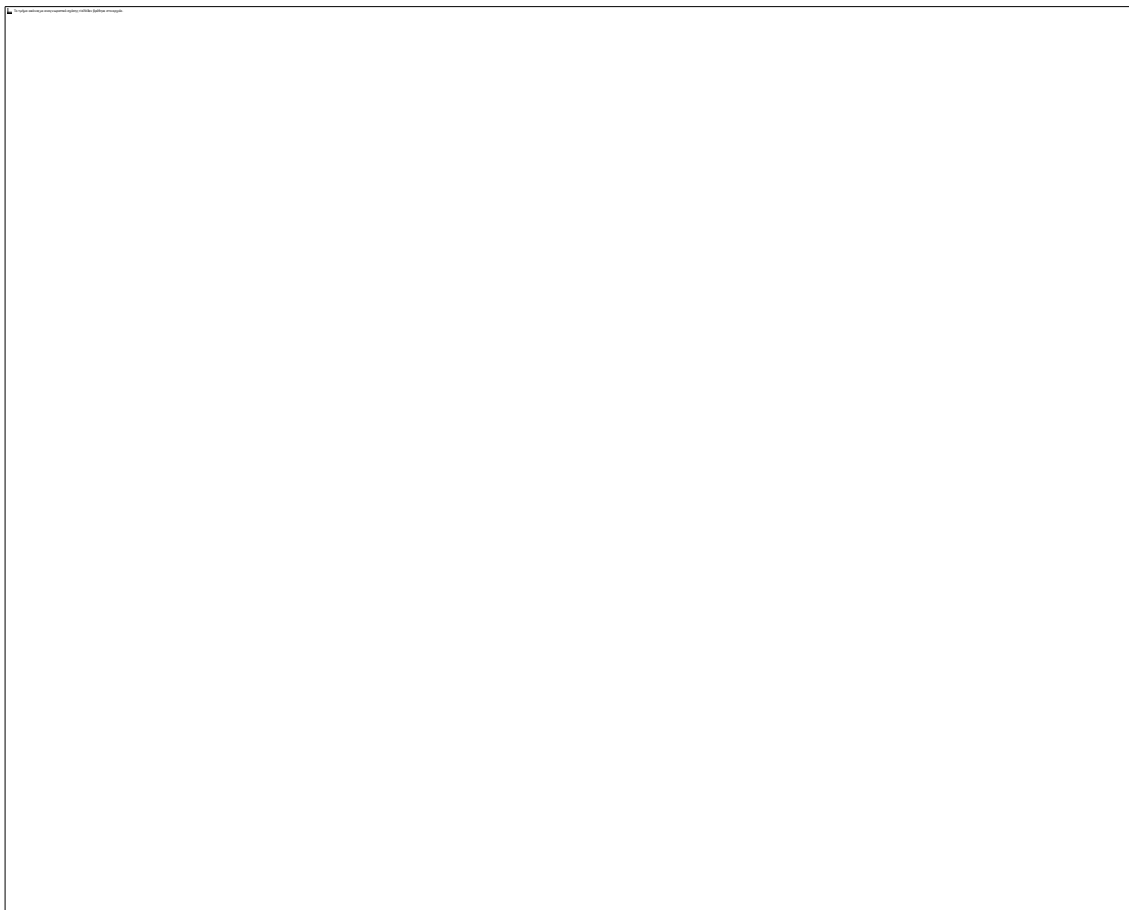
Παρατηρούμε ότι το 62,5% των ανέργων, θα έκανε άμεση ανάληψη των χρημάτων τους ενώ το 25% απάντησε αρνητικά σε αυτήν την ερώτηση. Επιπρόσθετα, το 12,5% έχει ενδοιασμούς σε αυτό το ζήτημα.

Επιπρόσθετα, το 50% των συνταξιούχων απάντησε θετικά στην ερώτηση ενώ το 33,3% αρνητικά. Επιπρόσθετα, το 16,7% έχει ενδοιασμούς.

Όσον αφορά τις νοικοκυρές παρατηρούμε ότι το 66,7% δήλωσε ότι θα έκανε άμεση ανάληψη των χρημάτων του από τις τράπεζες ενώ το 33,3% έχει ενδοιασμούς.

Όσον αφορά τους φοιτητές/τριες, το 30% απάντησε θετικά στην ερώτηση ενώ το 20% έχει ενδοιασμούς. Επιπρόσθετα, αρνητικά απάντησε το 50%

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι το 48,5% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση ενώ το 33,3% αρνητικά. Επιπρόσθετα, το 18,2% έχει ενδοιασμούς.

11. Ποιοί από όσους πιστεύουν ότι υπάρχει πιθανότητα να γίνει "κούρεμα" καταθέσεων (οπότε και θα χάσουν τα χρήματα τους) θα προέβαιναν σε ανάληψη όλων τους των χρημάτων αν τους δινόταν η ευκαιρία:

	Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όλα σας τα χρήματα από τις τράπεζες;			Σύνολο	
	Ναι	Όχι	Ίσως		
Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματα σας("κούρεμα" καταθέσεων κλπ);	Ναι	61,8%	14,7%	23,5%	100,0%
	Όχι	17,4%	78,3%	4,3%	100,0%
	Ίσως	35,0%	35,0%	30,0%	100,0%
Σύνολο		41,6%	39,0%	19,5%	100,0%

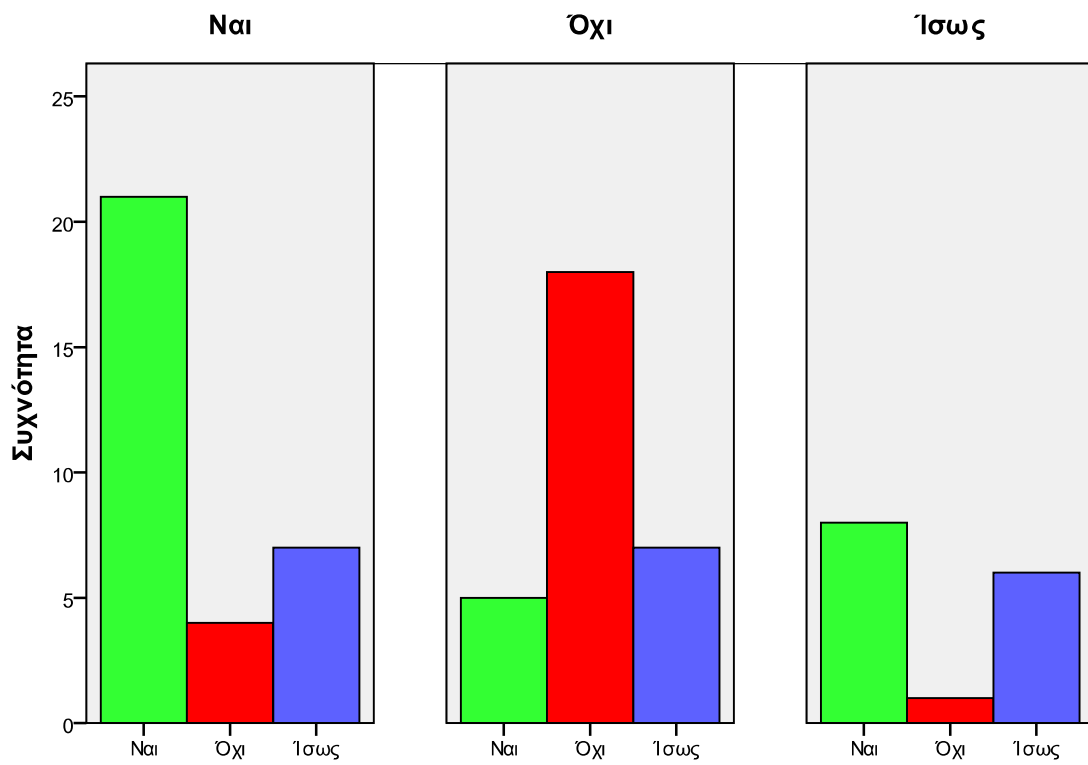
Παρατηρούμε ότι το 50% των ατόμων όπου πιστεύουν ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" καταθέσεων, θα προέβαινε ανάληψη όλων των χρημάτων αν δινόταν η ευκαιρία. Αντιθέτως, το 50% δεν θα προέβαινε σε τέτοια κίνηση ενώ το 23,5% των ατόμων αυτής της κατηγορίας έχει ενδοιασμούς γι' αυτό το ζήτημα.

Παρατηρούμε ότι το 33,3% των ατόμων όπου απάντησαν "Όχι" στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" καταθέσεων, θα προέβαινε ανάληψη όλων των χρημάτων αν δινόταν η ευκαιρία. Αντιθέτως, το 66,7% δεν θα προέβαινε σε τέτοια κίνηση ενώ το 4,3% των ατόμων αυτής της κατηγορίας έχει ενδοιασμούς γι' αυτό το ζήτημα.

Παρατηρούμε ότι το 37,5% των ατόμων όπου απάντησαν "Ίσως" στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" καταθέσεων, θα προέβαινε ανάληψη όλων των χρημάτων αν δινόταν η ευκαιρία. Αντιθέτως, το 62,5% δεν θα προέβαινε σε τέτοια κίνηση ενώ το 30% των ατόμων αυτής της κατηγορίας έχει ενδοιασμούς γι' αυτό το ζήτημα.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι το 41,9% των ερωτηθέντων στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι υπάρχει πιθανότητα "κουρέματος" καταθέσεων, θα προέβαινε ανάληψη όλων των χρημάτων αν δινόταν η ευκαιρία. Αντιθέτως, το υπόλοιπο 58,1% δεν θα προέβαινε σε τέτοια κίνηση ενώ το υπόλοιπο 19,5% αυτής της κατηγορίας έχει ενδοιασμούς γι' αυτό το ζήτημα.

Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όλα σας τα χρήματα..

Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματα σας..

8. Γενικά Συμπεράσματα Έρευνας - Επίλογος

Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, συμπεράνουμε ότι η εφαρμογή των Capital Controls, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην Οικονομία της Χώρας μας. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην αύξηση του ποσοστού ανεργίας, στην μείωση των μισθών αλλά και τις συντάξεις των Ελλήνων πολιτών. Επιπρόσθετα, με την επιβολή αυτού του μέτρου, μειώθηκε η αγορά των αγαθών σε όλες τις κατηγορίες (με ιδιαίτερη έμφαση τις αγορές των ειδών πολυτελείας) ενώ οι υποχρεώσεις των πολιτών έμειναν σχεδόν ανεπηρέαστες. Αυτό σημαίνει ότι τα έσοδα των ελληνικών νοικοκυριών περιορίστηκαν ενώ οι υποχρεώσεις τα έξοδα παρέμειναν σχεδόν σταθερά.

Το γεγονός ότι Έλληνες πολίτες δεν μπορούσαν να κάνουν αγορές απ' ευθείας από το εξωτερικό, ευεργέτησε μικρό ποσοστό των επιχειρήσεων ενώ οι περισσότερες σημείωσαν απώλειες. Επιπρόσθετα, μερικές επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να καθυστερήσουν μισθούς υπαλλήλων αλλά και να προβούν σε απολύσεις προκειμένου να περιορίσουν όσο το δυνατόν την ζημία. Οι κινήσεις των επιχειρήσεων δεσμεύτηκαν καθώς επενδύσεις όπου θα μπορούσαν να γίνουν πιθανώς "ακυρώθηκαν" λόγω του γεγονότος ότι το ρίσκο επένδυσης σε ένα περιβάλλον όπου ισχύουν περιοριστικά μέτρα αυξάνεται.

Παρατηρούμε ότι η εμπιστοσύνη στην ελληνική οικονομία μειώθηκε ενώ τα επίπεδα αμφιβολίας και ρίσκου αυξήθηκαν. Συνεπώς, η χρήση των χρημάτων περιορίστηκαν ακόμα περισσότερο καθώς πιθανές επενδύσεις έχουν πλέον περισσότερο ρίσκο αλλά και τα επίπεδα απώλειας είναι μεγαλύτερα.

Τέλος, το γεγονός ότι τα έσοδα μειώθηκαν οδήγησε στην έλλειψη ρευστότητας στην χώρα αλλά και μείωση του επιπέδου βιωσιμότητας της ελληνικής κοινωνίας.

Βιβλιογραφία

Burns E., *Ευρωπαϊκή ιστορία: Εισαγωγή στην ιστορία και τον πολιτισμό της νεότερης Ευρώπης*, τόμος 2ος, Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Παρατηρητής, 1983

Eric Hobsbawm, *Η εποχή των Άκρων. Ο σύντομος 20ος αιώνας, 1914-199*, Θεμέλιο, 2010

Ivan T. Berend, *Οικονομική ιστορία του ευρωπαϊκού 20ού αιώνα, Τα οικονομικά καθεστώτα από το Laissez-Faire στην παγκοσμιοποίηση*, Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός, 2009

Laffer, Arthur, and Marc A. Miles. *International Economics in an Integrated World*, Scott, Foresman and Company, 1982.

Sweeney, Richard J. "The Information Costs of Capital Controls," in *Capital Controls in Emerging Economies*, Christine P. Ries and Richard J. Sweeney, eds., Westview Press, 1997

Στεφανίδης Ιωάννης, *Ο τελευταίος ευρωπαϊκός αιώνας - Διπλωματία και πολιτική των δυνάμεων 1871-1945*, Αθήνα, 1997

Συλλογικό έργο, *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ' Λυκείου-Ανθρωπιστικών Σπουδών*, Αθήνα, 2015

Τσουλφίδης Λευτέρης, *Οικονομική ιστορία της Ελλάδας*, εκδόσεις πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 2003

Χλέτσος Μ.- Ρομπόλης Σ., *Η κοινωνική πολιτική μετά το κράτος πρόνοιας*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1995

Ιστοιογραφία

European Central Bank (2016), Απαντητική επιστολή του κ. Μάριο Ντράγκι προς την κ. Εύα Καϊλή. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/160315letter_kaili.el.pdf?8dfc5994f7442c811aad095e06e17ac6. Πρόσβαση τη 3 Μαΐου 2016, 11:45.

European Council - Council of the European Union (2015), Eurogroup statement on Greece (20/02/2015). <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/02/150220-eurogroup-statement-greece/>. Πρόσβαση την 10 Ιανουαρίου 2016, 12:02.

Βουλή των Ελλήνων - Γραφείο Προϋπολογισμού του κράτους. Τριμηνιαία έκθεση (Ιανουάριος - Μάρτιος 2015), σελ 24 - 25.

Εθνικό Τυπογραφείο (1907), Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (2015-2016).

Ελληνική Ένωση Τραπεζών (2016) Περιορισμοί στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων. Συχνές Ερωτήσεις και Απαντήσεις. <http://www.hba.gr/>. Πρόσβαση την 28 Απριλίου 2016, 15:07.

Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών (2015), Αρχές του 2016 η άρση των capital control λείη η Λούκα Κατσέλη. <http://www.eea.gr/gr/el/articles/arxes-toy-2016-i-arsi-ton-capital-control-leei-i-loyka-katseli>. Πρόσβαση τη 3 Ιανουαρίου 2016, 17:16.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο - Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015), Συνεδρίαση Eurogroup 20/02/2015. <http://www.consilium.europa.eu/el/meetings/eurogroup/2015/02/20/>. Πρόσβαση την 10 Ιανουαρίου 2016, 10:51.

Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων (1945) <http://www.pse.gr/>. Πρόσβαση την 1 Φεβρουαρίου 2016, 20:32.

Τράπεζα της Ελλάδος - Ευρωσύστημα, Ομιλία του Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ιωάννη Α. Μουρμούρα στο Συνέδριο του ΙΔΚΚ με το Julian Hodge Institute of Applied Macroeconomics με θέμα «Η νέα Ευρωπαϊκή Οικονομική Αρχιτεκτονική και η Ελλάδα» (04/12/2015). http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/News/Speeches/Displtem.aspx?Item_ID=327&List_ID=b2e9402e-db05-4166-9f09-e1b26a1c6f1b. Πρόσβαση 29 Απριλίου 2016, 10:29.

Τράπεζα της Ελλάδος (Δεκέμβριος 2015), Νομισματική Πολιτική. Ενδιάμεση έκθεση. http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Inter_NomPol2015.pdf. Πρόσβαση τη 5 Ιανουαρίου 2016, 1:20.

Τράπεζα της Ελλάδος (Φεβρουάριος 2016), Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2015. <http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/ekthdkth2015.pdf>. Πρόσβαση τη 2 Μαρτίου 2016, 12:55.

Υπουργείο Εσωτερικών (2015), Εθνικές Εκλογές Ιανουάριος 2015. [http://ekloges-pren.singularlogic.eu/v2015a/v/public/index.html#%22cls%22:%22main%22,%22params%22:{}".](http://ekloges-pren.singularlogic.eu/v2015a/v/public/index.html#%22cls%22:%22main%22,%22params%22:{}) Πρόσβαση την 10 Ιανουαρίου 2016, 09:02.

Υπουργείο Οικονομικών (2015), Ομιλία του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, Τρύφωνα Αλεξιάδη, στη Βουλή, στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης. <http://goo.gl/Q115Ev>. Πρόσβαση 28 Απριλίου 2016, 4:45.

Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η επίδραση των Capital Controls στις επιχειρήσεις

1. Ονομασία Επιχείρησης:

2. Διακριτικός Τίτλος Επιχείρησης:

3. Έδρα της Επιχείρησης:

4. Διεύθυνση έδρας:

5. Τηλέφωνο της Επιχείρησης:

6. Ιστοσελίδα της Επιχείρησης:

7. Νομική μορφή της επιχείρησης:

Ατομική

Ε.Π.Ε.

Ο.Ε.

Α.Ε.

Ε.Ε.

Άλλο:

8. Δραστηριότητα:

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία επιλογή)

Μεταποιητική

Εμπόριο

Υπηρεσίες

Άλλο: :

9. Επηρεάστηκε ο τζίρος σας (λόγω των Capital Controls) ή παρέμεινε σταθερός;

Θετικά

Αρνητικά

Παρέμεινε σταθερός

10. Μήπως το γεγονός ότι ο κόσμος, δεν μπορούσε να αγοράσει προϊόντα απ' ευθείας από το εξωτερικό, αύξησε τον τζίρο σας;

Ναι Δεν απαντώ

Όχι

11. Σημειώθηκαν απώλειες (ζημιά) στην επιχείρησή σας, λόγω των Capital Controls;

Καθόλου Πολύ

Λίγο Πάρα πολύ

Μέτρια

12. Υπήρξε πρόβλημα με την επιβολή των Capital Controls στις εισροές(δηλαδή αγορές πρώτων υλών κλπ) της επιχείρησής;

Καθόλου Πολύ

Λίγο Πάρα πολύ

Μέτρια

13. Αναγκάστηκε η επιχείρησή να καθυστερήσει μισθούς υπαλλήλων; Αν ναι, για πόσους μήνες;

1 μήνα 4 μήνες

2 μήνες 5 + μήνες

3 μήνες Δεν απαντώ

14. Αναγκάστηκε μήπως η επιχείρησή να απολύσει υπαλλήλους λόγω αυτού του μέτρου;;

Ναι Δεν απαντώ

Όχι

15. Μειώθηκε η ανταγωνιστική σας δύναμη λόγω των Capital Controls; Αν ναι, πόσο;

(Επιλέξτε από το 1 έως το 10 όπου 1=Καθόλου, 2=Σχεδόν καθόλου, 3=Πάρα πολύ λίγο, 4=Πολύ λίγο, 5=Μέτρια, 6= Αρκετά, 7= Πολύ, 8=Πάρα πολύ, 9="καταστροφικά", 10="ολέθρια")

1	☐	6	☐
2	☐	7	☐
3	☐	8	☐
4	☐	9	☐
5	☐	10	☐

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η επίδραση των Capital Controls στο καταναλωτικό κοινό

1. Φύλο:

Ανδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία:

18 - 24

46 - 52

25 - 31

53 - 60

32 - 38

61 +

39 - 45

3. Εργάζεστε κάπου;

Ναι

Όχι

4. Αν όχι, είστε:

Άνεργος/η

Συνταξιούχος

Φοιτητής/τρια

Νοικοκυρά (Οικιακά)

Άλλο:

5. Αν ναι, σε ποιο κλάδο;

Ιδιωτικός Υπάλληλος

Δημόσιος Υπάλληλος

Ελεύθερος Επαγγελματίας

Άλλο:

6. Αν εργάζεστε ή λαμβάνετε σύνταξη, τι καθαρές απολαβές λαμβάνετε μηνιαίως;

250 - 399 €

400 - 549 €

550 - 699 €

700 - 849 €

850 - 999 €

1000 - 1249 €

1250 + €

Δεν απαντώ

7. Μειώθηκε ο μισθός σας ή η σύνταξη σας, λόγω των Capital Controls;

Ναι

Όχι

8. Χάσατε μήπως την εργασία σας λόγω αυτού του μέτρου;

Ναι

Όχι

9. Σε ποιές κατηγορίες ξοδεύετε τα χρήματά σας;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Ενοίκιο	☐	☐	☐	☐	☐
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Καταναλωτικά αγαθά	☐	☐	☐	☐	☐
Φροντίδα για την υγεία	☐	☐	☐	☐	☐
Εκπαίδευση	☐	☐	☐	☐	☐

Ψυχαγωγία	☐	☐	☐	☐	☐
Είδη πολυτελείας	☐	☐	☐	☐	☐

10. Αναγκαστήκατε να περικόψετε κάποια ανάγκη σας, από τις παραπάνω κατηγορίες, λόγω των Capital Controls;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Ενοίκιο	☐	☐	☐	☐	☐
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Καταναλωτικά	☐	☐	☐	☐	☐

αγαθά

Φροντίδα για την υγεία

Εκπαίδευση

Ψυχαγωγία

Είδη πολυτελείας

11. Το γεγονός ότι οι αναλήψεις όπου μπορείτε να κάνετε είναι περιορισμένες (λόγω του ορίου ανάληψης όπου έχει θεσπιστεί), σας έχει αναγκάσει να καθυστερήσετε πληρωμές προς το Δημόσιο;

Ναι Όχι

12. Αν ναι, είχατε οικονομικές επιπτώσεις (πρόστιμο, τόκοι κλπ); Αν ναι, σε τι κλίμακα;

(Επιλέξτε από το 1 έως το 5 όπου: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5=Πάρα πολύ)

1 4
2 5
3

13. Σας ανάγκασαν τα capital controls, να καθυστερήσετε πληρωμές ως προς Ιδιώτες(ή Ιδιωτικές Επιχειρήσεις);

Ναι Όχι

14. Αν ναι, είχατε οικονομικές επιπτώσεις (πρόστιμο, τόκοι κλπ); Αν ναι, σε τι κλίμακα;

(Επιλέξτε από το 1 έως το 5 όπου: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Μέτρια, 4=Πολύ, 5=Πάρα πολύ)

1 4

2

5

3

15. Περιορίστηκαν οι αγορές σας στο εξωτερικό;

Ναι

Όχι

Δεν έχω κάνει ποτέ αγορές στο εξωτερικό

16. Αν ναι, σε ποιες κατηγορίες;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. τρόφιμα κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Πληρωμές λογαριασμών (ρεύμα, νερό κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Ενοίκιο	☐	☐	☐	☐	☐
Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο (π.χ. εφορία, ΕΝΦΙΑ κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Καταναλωτικά αγαθά	☐	☐	☐	☐	☐
Φροντίδα για την υγεία	☐	☐	☐	☐	☐
Εκπαίδευση	☐	☐	☐	☐	☐
Ψυχαγωγία	☐	☐	☐	☐	☐
Είδη	☐	☐	☐	☐	☐

17. Θεωρείτε ότι τα Capital Controls ήταν/είναι αναγκαίο μέτρο για την ανάπτυξη της Οικονομίας;

Ναι	☐	Ίσως	☐
Όχι	☐	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	☐

18. Πιστεύετε ότι υπάρχει η πιθανότητα να χάσετε τα χρήματά σας ("κούρεμα" καταθέσεων κλπ);

Ναι	☐	Ίσως	☐
Όχι	☐	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	☐

19. Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα κάνατε ανάληψη όλα σας τα χρήματα από τις τράπεζες;

Ναι	☐	Ίσως	☐
Όχι	☐	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	☐